

Національна стратегія збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну

Розділ 1: Погляд згори

Reliance Restricted

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EY

Building a better
working world

Ця Національна стратегія збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми конкурентоспроможної економіки в Україні.

Національна стратегія збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну та її результати не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку або уряду США.

Програма конкурентоспроможної економіки ("СЕР"), яка фінансується Агентством США з міжнародного розвитку ("USAID"), шляхом контракту з Chemonics International залучила ТОВ "Ернст енд Янг" ("ЕУ" або "ми") до розробки дієвої Національної стратегії ("Стратегія") збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну ("Проект"). USAID СЕР очолює Проект, а ЕУ є партнером, що реалізує Проект.

Стратегія надається виключно як знак доброї волі та без будь-яких завірень і гарантій. Якщо Ви читаєте Стратегію («Одержувач»), це означає, що ви згодні з застереженнями і відмовами від відповідальності, що стосуються її використання, викладеними у цьому документі, в іншому випадку Ви не можете бути користувачем даного документу.

З урахуванням характеру виконаної у Проекті роботи, при її виконанні використовувались професійні судження і визначався рівень істотності для цілей проведення процедур і підготовки Стратегії, що означає, що у Звіті можуть бути описані питання, які могли б бути інакше оцінені третіми особами. ЕУ і USAID СЕР не гарантують того, що наведена тут інформація є достатньою для цілей Одержувача або відповідає цілям Одержувача.

Стратегія за жодних обставин умов не може замінювати собою інші дослідження та заходи, які Одержувач може (або повинен) здійснити для одержання інформації, яка його цікавить.

ЕУ та USAID СЕР не несуть відповідальності перед Одержувачем чи то у зв'язку з порушенням договірних зобов'язань або деліктом, чи то на підставі закону або на іншій підставі (включаючи необережність) у

зв'язку зі Стратегією, причому Одержувач не вправі подавати позови, уживати процесуальних дій або висувати претензії проти ЕУ, якщо такі позови, процесуальні дії або претензії будь-яким чином пов'язані з використанням стратегії або прийняттям будь-яких рішень на підставі Стратегії.

Одержувач погоджується з тим, що ні ЕУ, ні USAID СЕР не несуть жодної відповідальності (включаючи, зокрема, відповідальність за збитки) перед Одержувачем, а також будь-яким із його представників, афілійованих осіб, агентів і замовників у зв'язку з використанням Стратегії одержувачем.

З урахуванням вищенаведеного, Одержувач не покладатиметься на Стратегію, що надається ЕУ, не робитиме будь-яких висновків і не прийматиме будь-яких рішень тільки на підставі Стратегії з метою виконання своїх професійних або ділових зобов'язань, а також не заявлятиме, що він це зробив. Одержувач використовуватиме Стратегію виключно на свій страх і ризик, причому ЕУ не бере на себе жодної відповідальності за будь-які збитки, що можуть бути понесені у зв'язку з використанням Стратегії. Одержувач не вправі висувати претензії стосовно якості Стратегії. Ми відмовляємося від відповідальності за будь-які наслідки, якщо будь-яка третя особа покладатиметься на Стратегію.

Всі кількісні дані, представлені в цьому і інших документах, що складають всю Стратегію, були отримані з даних, доступних у відкритому доступі або безпосередньо ЕУ, її субпідрядникам і глобальній мережі фірм ЕУ, і не були незалежно перевірені ЕУ, USAID СЕР і / або будь-якими з їх афілійованих осіб.

Цей документ підготовлений станом на 15 березня 2021 року. Після цієї дати ніяких додаткових поправок до кількісних даних або рекомендацій в нього внесено не було.

Цей документ є перекладом з англійської мови документу «Section 1: View From Above». Для усунення будь-яких розбіжностей або сумнівів, основним є документ англійською.

Застереження

Ключові терміни та скорочення

АСАА	Угода про оцінку відповідності та прийняття промислових товарів з Європейським Союзом	ОЕСР	Організація економічного співробітництва та розвитку
АМКУ	Антимонопольний комітет України	Парламент	Верховна Рада України
Угода про асоціацію	Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з одного боку, та Україною, з іншої частини, від 21 березня 2014 року	ДПП	державно-приватне партнерство
КМУ, уряд	Кабінет Міністрів України	УРП	угода про розподіл продукції
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку	НДДКР	науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи
ЕТС	електронна торгова система	МСП	малі та середні підприємства
ЄС	Європейський Союз	ДП	державне підприємство
FIDIC	Міжнародна федерація інженерів-консультантів	ФДМУ	Фонд державного майна України
ГТС	газотранспортна система	Державний реєстр юридичних осіб	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, приватних підприємств та громадських організацій
МВФ	Міжнародний Валютний Фонд	Укрпатент	Український інститут інтелектуальної власності
АТ	акціонерне товариство	USAID	Агентство США з міжнародного розвитку
ТОВ	товариство з обмеженою відповідальністю	ЄСВ	єдиний соціальний внесок
М&А	злиття та поглинання	ПДВ	податок на додану вартість
Мінекономіки	Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства	СОТ	Світова організація торгівлі
НБУ	Національний банк України		
НКЦПФР	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку		
NEXT	Національна біржа торгівлі капіталом та товарами		

Розділ 1

Погляд згори

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 – ПОГЛЯД ЗГОРИ	с.	4	1.3. Правовий огляд	с.	84
Резюме		6	Вступ та висновки		85
1.1. Стан ПІІ		11	1.3.1. Чинне загальне законодавство про ПІІ в Україні		87
Вступ та резюме		12	1.3.2. Інвестиційні стимули та заохочувальні механізми, які існують в українському законодавстві		116
1.1.1. Глобальні тенденції		16	1.3.3. Заплановані стимули та заохочувальні механізми щодо ПІІ		127
1.1.2. ПІІ в Європі		20	1.3.4. Інвестиційні стимули у подібних умовах в інших країнах		139
1.1.3. ПІІ в країнах ЦСЄ		27	1.3.5. Правовий огляд найбільш поширених шляхів інвестування в Україні		147
1.1.4. ПІІ в країнах, що не входять до ЄС		33	1.3.6. Основні юридичні бар'єри та питання щодо ПІІ		149
1.1.5. ПІІ в Україні		39	1.4. Шлях до успіху – Практики інших країн та порівняння АСІ		155
1.2. В пошуках переваг - порівняльний аналіз факторів ПІІ		47	1.4.1. Ключові висновки		156
Вступ та методологія		48	1.4.2. Випадок 1: Литва		159
1.2.1. Ключові висновки		51	1.4.3. Випадок 2: Ірландія		166
1.2.2. Операційні фактори		55	1.4.4. Випадок 3: Польща		174
1.2.3. Витрати на ведення бізнесу		65	1.4.5. Випадок 4: Сербія		181
1.2.4. Ризики		71	1.4.6. Випадок 5: Словаччина		188
1.2.5. Посилювачі та заохочення		80	1.4.7. Порівняльний аналіз та рекомендації щодо веб-сайтів IPA		195
			Додатки		200

Резюме

Погляд згори - Резюме (1/4)

Світ змінюється - набагато швидше, ніж передбачалося, навіть рік тому. Кількість системних потрясінь для економіки, бізнесу та світового порядку, спричинених подіями 2020 року, майже не має аналогів у сучасній історії. Країни та бізнес зустріли ці потрясіння з різним ступенем успіху. Більш надійні в економічному та політичному плані пристосовуються - ті, хто менше піклувався про непередбачені ситуації, страждають та втрачають конкурентоспроможність.

Інвестиційні потоки - особливо транскордонні - реагують на різкі зміни. За прогнозами, **потоки глобальних прямих іноземних інвестицій (ПІІ) мали зменшитися** у 2020 року на 40% порівняно зі своєю вартістю у 1,54 трлн дол. США за 2019 рік, згідно зі звітом UNCTAD про світові інвестиції за 2020 рік, опублікованим в середині 2020 року. Лише 11% інвесторів (згідно з Оглядом привабливості ЕУ, проведеним у першій половині 2020 року), не повідомили про зміни в своїх інвестиційних планах. 35% запланованих європейських проєктів ПІІ перебували у зоні ризику скасування.

Попередньо недооцінений ризик глобальних зривів ланцюгів поставок, спричинених пандемією, змусив багато корпорацій **переосмислити свої підходи до ланцюгів поставок**. Тренд ніршорінг (*nearshoring*) та диверсифікація раптом стали популярними темами, і попередня залежність багатьох глобальних ланцюгів поставок від виробничих потужностей Китаю призвела до появи концепції "Другого Китаю", згідно з якою корпорації розглядають можливість підкріплення своїх основних виробничих потужностей в Азії виробництвом та обслуговуванням ближче до основних споживчих ринків.

Загалом, **підвищення операційної стійкості** є головною тенденцією, яка керуватиме прийняттям рішень на довгі роки.

У цьому середовищі конкурентоспроможність локацій для інвестування оцінюється більш **на основі зменшення ризику, ніж на номінальному збільшенні винагород**. Наразі існує значна кореляція між країнами, які приймають плани відновлення з урахуванням можливих інвестицій, та країнами, які вважаються привабливими для інвесторів.

Центральна та Східна Європа все ще фіксує та збільшує свою частку та вартість ПІІ в Європі - країни ЦСЄ роблять все можливе, щоб залишатися конкурентоспроможними, пропонують інвесторам найкращі умови виходу на ринок та **дають можливість інвесторам почуватись комфортно в непевні часи**.

Регіон має потужний потенціал для залучення все більшої кількості ПІІ. У середньому за період 2009-2019 рр., 22% проєктів ПІІ в Європі були розташовані в країнах ЦСЄ. Окрім більш низького рівня витрат, головними перевагами країн ЦСЄ є **наявність навичок та знання мов, а також робоче та ділове середовище**, що забезпечує більш високу додану вартість.

Однак для країн ЦСЄ, що не входять до ЄС, не все так добре - і Україна є яскравим прикладом. Україна ніколи не готувалась до непередбачених ситуацій - **місцевий бізнес, довгострокові іноземні інвестори та населення звикли існувати в хронічному «режимі виживання»**. Хоча такий підхід добре працював у сценаріях «високий ризик - велика винагорода», поточні очікування винагород не переважають ризику, і Україна до сих пір не спроможна встановити адекватні компенсаційні заходи зменшення ризику для ефективної боротьби за залучення інвесторів з країнами-конкурентами.

Отже, цей перший розділ Стратегії ПІІ аналізує, що не так, визначає відносні переваги та недоліки та надає початкові рекомендації.

Погляд згори - Резюме (2/4)

Для того, щоб виявити переваги, ми провели всебічний аналіз макроекономічних та операційних факторів, що впливають на прийняття інвесторами рішень щодо ПІІ, співставляючи Україну проти прямих конкурентів та найкращих прикладів з практики.

Ключовий висновок полягає в наступному: Україна поступається конкурентам майже за всіма факторами, причому найбільшими проблемами є **верховенство права, корупція, ненадійна судова влада, слабе управління та середовище ведення бізнесу, висока вартість фінансування, адміністрування податків та відсутність макроекономічної стабільності.**

При цьому виділяється кілька потенційних переваг:

- ▶ **Освічене та кваліфіковане населення** робить український ринок праці конкурентоспроможним серед країн-конкурентів. Країна має високі результати по роках шкільного навчання та вступу до університетів. При цьому міграція робочої сили з України стрімко позбавляє Україну резерву талантів.
- ▶ На ринку праці **вартість найму працівника порівняно невелика**. Податки на працю та ставки соціальних внесків порівняні з іншими країнами; проте продовження відтоку робочої сили, швидше за все, підніме ці витрати в середньостроковій перспективі.
- ▶ Україна **має більше, ніж середню кількість двосторонніх інвестиційних договорів**. Якщо їх повністю реалізувати, це може призвести до значного виграшу у грі за залучення ПІІ.
- ▶ Україна неухильно посилює свою увагу до інвестиційних стимулів. Закон України про механізм „інвестиційної няні” набув чинності 13 лютого 2021 року, частково зрівнявши умови з деякими прямими конкурентами України.

Багато занепокоєнь, відображені в цьому аналізі, розділяють поточні інвестори, які вже присутні в Україні або розглядають Україну для бізнесу. Опитування бізнесу, що проводились паралельно з підготовкою цієї Стратегії, підтвердили, що існує широка відсутність довіри до українських судів, правоохоронних органів та урядових комунікацій. Більше того, на думку інвесторів, Україна, як правило, сприймається як країна з позанормовим операційним ризиком, що значно пов'язано з наступними твердженнями:

Більш конкретні занепокоєння, висловлені спільнотою інвесторів, включають **невиконання контрактних зобов'язань, незрозумілі гарантії**, які часто не виконуються так, як це заявлено законами, **відсутність ефективного бюджетного планування** для забезпечення виконання зобов'язань уряду, **конкурентне середовище, ускладнене участю історичних монополій у певних галузях.**

Погляд згори - Резюме (3/4)

Багато таких уявлень пов'язані з фундаментальними проблемами, що пронизують сучасний стан розвитку та реформ в Україні. Це питання, які повинні бути головним фокусом урядових зусиль, але не можуть бути змінені за один день.

Проте підходи до заохочення інвестицій можуть бути сфокусовані на короткострокових вдосконаленнях як законодавчого, так і адміністративного характеру. Законодавство в певних сферах було оновлено з метою забезпечення більш сприятливого для бізнесу середовища та лібералізації ринку (прикладом за останні кілька років включають, нові закони про валютний контроль та банкрутство).

Ключові закони для ПІІ включають декілька рамкових законів про інвестиційну діяльність, закони про ДПП/концесію, закони про приватизацію та промислові парки. Деякі закони були оновлені для відповідності міжнародній практиці та економічним реаліям (ДПП, концесії, приватизація), реформування інших законів все ще триває.

Конкретні стимули для ПІІ за українським законодавством (крім тих, що стосуються механізму "інвестиційної няні") є досить обмеженими. Ключові стимули включають певні податкові пільги (відстрочка податку на додану вартість (ПДВ), звільнення від ПДВ, звільнення від податку на прибуток підприємств для малого бізнесу, утримання податкового звільнення, прискорена амортизація) та звільнення від митних зборів. Механізм для ДПП та приватизації в поєднанні з інституційною та політичною підтримкою є одним із основних стимулів ПІІ в Україні за останні роки. Інші вдосконалення включають подальше наближення до законодавства ЄС (АСАА, правила FIDIC тощо), спрощення адміністративних процедур (включаючи митне оформлення товарів, цифровізацію), усунення певних державних монополій та посилення фінансового стану ринку послуг.

Ключовими напрямками законодавчих реформ, пов'язаних з ПІІ, є наближення українського законодавства в окремих областях із законодавством ЄС, імплементація угод СОТ, розвиток капіталу та організованих товарних ринків (включаючи створення інтегрованого центру для капіталів та товарних ринків), цифровізація адміністративних послуг, надання податкових та митних стимулів для індустріальних парків та створення фондів.

Останнє вдосконалення законодавства щодо залучення масштабних інвестиційних проєктів - механізм „інвестиційної няні” - це крок у правильному напрямку; однак сам по собі він все ще відносно поступається стимулам, що надаються більшості країн-конкурентів, і точно не компенсує фундаментальних недоліків. Короткостроково слід зробити більше, щоб виділитися на фоні інших.

Враховуючи необхідність вирішення питань, що блокують ПІІ, у короткостроковій/середньостроковій перспективі, ми зосередились на 11 юридичних блоках та проблемних областях для ПІІ протягом життєвого циклу інвестицій. Прикладами є, зокрема, відсутність бюджетних механізмів для здійснення платежів за проєктами ДПП, тривала процедура арбітражного розгляду, непослідовні гарантії стабільності законодавства для інвесторів, складна процедура отримання земельних ділянок після приватизації, ускладнення в процедурах дозволу на злиття (порогові значення дозволу в Україні суттєво нижчі за показники в ЄС) та неефективний фондовий ринок.

Погляд згори - Резюме (4/4)

Детальні рекомендації та практичні заходи будуть викладені у Розділі 3: План Дій. Однак первинні практичні, переважно галузево-агностичні рекомендації, отримані в результаті нашого аналізу «зверху вниз», включають:

- 1) Розробку та прийняття відповідних законодавчих поправок, що дають можливість середньо- /довгострокових бюджетних зобов'язань у проєктах ДПП (експлуатаційні виплати), щоб збільшити подальший інтерес до проєктів ДПП;
- 2) Перегляд основних інвестиційних гарантій, зокрема стабільності норм закону, щоб переконатися, що вони належним чином узгоджені з усіма ключовими спеціальними законами. Ці гарантії повинні ефективно збалансувати державні інтереси та потенціал держави з відповідними механізмами для ПІІ;
- 3) Скорочення строків розгляду справ про визнання та виконання арбітражних рішень у судах першої інстанції та апеляційних судах з метою ефективнішого захисту прав інвесторів;
- 4) Перегляд і можливе скорочення переліку документів, необхідних банкам для здійснення валютних операцій, для забезпечення чітких і передбачуваних правил контролю за капіталом для бізнесу (в ідеалі слід викласти вичерпний перелік, та спроможність банків вимагати інших документів, не включених до переліку, має бути обмеженою), встановлюючи вимірювані умови для розгляду банками документів про валютний контроль операцій;
- 5) Перегляд низьких порогів дозволу на злиття та відповідних антимонопольних процедур для спрощення виходу на ринок іноземних інвесторів;
- 6) Запуск процедури вирішення суперечок Вищим судом з питань інтелектуальної власності для підвищення ефективності правосуддя та послідовності рішень щодо захисту прав інтелектуальної власності;
- 7) Скорочення переліку документів для усунення дублювання інформації з державних реєстрів, та подальший розвиток цифрової трансформації системи отримання дозволів;
- 8) Впорядкування процедури оформлення прав на земельну ділянку під час приватизації об'єктів нерухомості (скорочення відповідних термінів);
- 9) Розвиток ефективного фондового ринку для сприяння залученню інвестицій за допомогою нового інструменту;
- 10) Боротьба з суперечливою судовою практикою шляхом встановлення обов'язку Верховного Суду аналізувати практику комерційних спорів та повідомляти КМУ про невідповідності між законами та нормативними актами, щоб заохотити уряд вжити заходів для законодавчих змін;
- 11) Спрощення працевлаштування іноземних громадян, зокрема (i) термін дії дозволів на роботу та службових карток може бути продовжений та (ii) зобов'язання отримати відповідні документи про дозвіл у разі великих інвестицій може бути скасовано;

Подальші первинні рекомендації та глобальні приклади успіху містяться в заключній частині цього розділу - Шлях до успіху. Дослідження підходів до стимулювання інвестицій, застосованих прямими конкурентами та Ірландією, як прикладу найкращої практики залучення ПІІ, підкреслюють те, що інвестори повинні почуватись комфортно в країні, яку вони обрали для інвестицій, або вони будуть "голосувати ногами".

1.1. Стан ПІІ

Перспективи світового ринку та сучасні тенденції

1.1. Стан ПІІ

ПІІ: Перспективи світового ринку та сучасні тенденції - Вступ

Часи невизначеності створюють можливості, які вимагають пріоритетизації, інновацій та гнучкості для успішного відновлення. Криза COVID, безумовно, є шоком для світової економіки та одним з основних джерел невизначеності для світових інвесторів. За прогнозами, потоки глобальних ПІІ зменшаться у 2020 року на 40% у порівнянні зі своєю вартістю у 1,54 трлн дол. США за 2019 рік, згідно зі звітом UNCTAD про світові інвестиції за 2020 рік.

У поєднанні з глобальним відродженням економічного націоналізму, триваючими торговими війнами, проблемами стійкості та питаннями колективної безпеки, глобальний стан справ видається нестабільним.

Це має глибокий вплив на світовий виробничий ландшафт - реконфігурування ланцюжків створення вартості, використання технологій у виробництві, досягнення більш жорстких цілей стійкості, посилення гнучкості світового бізнесу. Механізми прийняття рішень щодо ПІІ стають досконалішими та більш зосередженими на довгостроковій перспективі – високий ризик зараз перебільшує високу винагороду.

Найбільше постраждали країни, що розвиваються, які конкурують за увагу інвесторів у цьому новому ландшафті - особливо ті, які не створили надійних механізмів стійкості протягом «гарних» років. Припущення, що сучасні міжнародні промислові та торгові структури, конкуренти та відчутні відносні переваги зберігатимуться протягом наступного десятиліття, є неправильним.

Світ змінюється, і передбачення правильних інвестиційних та торгових тенденцій – та, що більш важливо, підготовка до них - зараз є вирішальним для залучення уваги інвесторів.

ЕУ спілкувався зі світовими інвесторами, коли наступила криза COVID - і одним із ключових результатів, обговорених в нашому Огляді привабливості ЕУ Europe, є консенсус інвесторів щодо мегатрендів, що визначають їхні інвестиційні плани на 5 років+.

Це: 1) системне прискорення технологій, суттєве збільшення частки віддаленої роботи та використання спільних технологій, автоматизації та цифрової трансформації; 2) оновлений порядок денний щодо сталого розвитку з фокусом на декарбонізації, сталому споживанні, КСВ та інших питаннях; та 3) реконфігурація ланцюгів поставок: комбінації рещорінгу, ніршорінгу та офшорінгу, пом'якшуючи майбутні потрясіння пандемічного типу тощо.

Передбачення вищезазначеного, одночасно розуміючи короткострокові тренди та формуючи належні механізми на рівні країни/ уряду, є першорядним для перемоги у грі з будь-якими конкурентами.

Потреби інвесторів потрібно буде вирішити в першу чергу – їхня зацікавленість зростає, коли вони бачать турботу з боку потенційного місця їх інвестицій. Очевидно, що національні інтереси - державні фінанси, робочі місця, грошова стабільність тощо - повинні бути ретельно збалансовані зі списками побажань інвесторів. Однак приплив ПІІ має дивовижну здатність генерувати ще більше припливів як через сигнальні ефекти у світовому діловому середовищі, так і через покращення здорової конкуренції - що, в свою чергу, призводить до загального економічного зростання.

Давайте подивимося, чому і де інвестори робили свої ставки з 2019 року.

1.1. Стан ПІІ

Резюме

Сильний вплив кризи COVID на ПІІ в усьому світі

- ▶ Світові потоки ПІІ залишались досить стабільними у 2019 році (незначно зросли на +3%)
- ▶ Лише регіон LATAM спостерігав динамічне зростання припливу ПІІ у 2019 році (+10%). Інші регіони, такі як США (-3%), APAC (-5%) або Африка (-10%), занепали
- ▶ Криза COVID вразить глобальний ринок ПІІ: у 2020 році очікується зниження припливу ПІІ на -40%, а в 2021 році на -5%/-10%. У 2022 році глобальний потік ПІІ прогнозується на рівні 2008 року
- ▶ Лише 11% інвесторів не оголосили про зміни у планах на 2020 рік, що спричиняє певні сумніви щодо припливу нових проєктів на наступні роки

Незважаючи на ріст зростання ПІІ в Європі минулого року, попит на проєкти ПІІ був значним і збільшувався протягом останніх 10 років

- ▶ З 2009 р. кількість ПІІ, залучених європейськими країнами, зросла з CAGR +7%. Це свідчить про стабільний і постійний інтерес до Європи з боку іноземних інвесторів
- ▶ Через кризу COVID ПІІ в Європі стабілізувались у 2019 році (+0,9%), а проєкти опинились під загрозою (35% проєктів ПІІ, оголошених у 2019 році, були скасовані або відкладені)

Центральна та Східна Європа збільшує частку та обсяг ПІІ в Європі

- ▶ 50% жителів Європи проживають у Центральній та Східній Європі (413 млн жителів, включаючи Росію, Туреччину та країни Кавказу). На країни ЦСЄ припадає менш 20% ВВП Європи (3600 млрд дол. США у 2019 році)

- ▶ У середньому за період 2009-2019 рр. **22% проєктів ПІІ в Європі були розташовані в країнах Центрально-Східної Європи**. Ця частка зростає: **19%** у 2014 році, **25%** у 2018 році та **20%** у 2019 році
- ▶ Проєкти ПІІ в Центральній та Східній Європі спрямовані переважно на **виробничу діяльність (54% ПІІ в країнах ЦСЄ протягом 2009-2019 рр.)**, але стають все більш різноманітними: ми спостерігаємо **зростання на 360% ПІІ в сумісних центрах обслуговування** та зростання **на 125% в науково-дослідних центрах** між 2009 і 2019 роками у країнах ЦСЄ
- ▶ Окрім порівняно нижчих витрат, головними перевагами країн ЦСЄ є наявність навичок та мов, а також робоче та ділове середовище, що забезпечує більш високу додану вартість

За останні роки кількість проєктів ПІІ в найбільш успішних країнах ЦСЄ стабілізувалась, головним чином через нестачу талантів

- ▶ Це пов'язано з переповненими ринками праці: **рівень безробіття у 2019 році становив 3,3% у Польщі, 3,2% у Чехії та 3,4% у Угорщині**
- ▶ Спричинена інфляція **впливає на витрати**, що змушує інвесторів **рухатися далі на Схід та Південь**, навіть за межами країн ЄС. Так, кількість проєктів ПІІ в Сербії зросла **на 61% за 2016 -2017 роки**

1.1. Стан ПІІ

Резюме

Перспективи щодо Європи стали менш негативні, але для повного одужання знадобиться більше, ніж пакети стимулюючих заходів

- ▶ Дані вказують на чітке, триразове збільшення інвесторів, які вважають, що Європа стане більш сприятливим напрямком для інвестування після COVID-19 (з 8% у квітні до 21% у жовтні). Після повільного старту Європейська комісія розглядається як опора стабільності в нестабільній світовій економіці після затвердження планів відновлення
- ▶ Існує міцний зв'язок між країнами, які приймають надійні та інвестиційно-сприятливі плани відновлення, та країнами, які вважаються привабливими для інвесторів. Німеччина, Франція та Великобританія визнані трьома країнами з найбільш надійними планами, і певною мірою це обумовлює їх привабливість
- ▶ Поки країни застосовують різні підходи до управління пандемією, балансуючи порятунок системи охорони здоров'я та відновлення економіки, колективні європейські зусилля можуть виявитися більш ефективними, ніж окремі національні стратегії для залучення ПІІ
- ▶ Нові кордони далі на схід та південь за межами ЄС отримають вигоду від нових ПІІ: 83% інвесторів очікують збільшення своїх інвестицій за межами ЄС, щоб пом'якшити ризики зриву ланцюга поставок

Інвестори послідовні стосовно мегатрендів світу після COVID-19

- ▶ Останні дослідження залишаються у відповідності з попередніми настроями щодо ключових ініціатив: вдосконалення цифрових платформ для покращення досвіду споживачів (63%) та стійкості та зміни клімату (60%) сприяють привабливості на наступні роки
- ▶ Очікується, що Cleantech (39%), Digital (35%) і Healthcare(24%) сектори стимулюватимуть зростання Європи в найближчі роки.

1.1. Стан ПІІ

Резюме

За результатами Європейського огляду привабливості ЕУ 2020, ПІІ продовжатимуться, незважаючи на проблеми, пов'язані з кризою COVID. Незважаючи на невизначеність, ті, хто запропонують менші витрати, мають можливість зайняти частку цього ринку за умови швидкої адаптації до нової реальності. Профіль ПІІ в країнах ЦСЄ зміщується у бік збільшення доданої вартості.

Прямі іноземні інвестиції залишатимуться активними, незважаючи на спалах COVID

Будуть можливості за межами ЄС, в т.ч. для України

Наскільки ви змінили свої інвестиційні плани на 2020 рік через спалах COVID-19

Увага на ключових відмінностях країн, що не входять до ЄС

- ▶ **Пул талантів:** війна за таланти настільки жорстка у всій Європі, що нові інвестори прагнуть дивитись далі на Схід та Південь. Це чудова можливість для України, де ринок праці все ще доступний, щоб показати свою відмінність та інвестувати в підготовку нових випускників
- ▶ **Порівняно низькі витрати:** завдяки зростанню рівня інфляції в країнах ЄС та ЦСЄ (Польща, Чеська Республіка, Угорщина переживає двозначний рівень інфляції в сферах виробництва та бізнес-послуг через місцеву конкуренцію), приваблива вартість ведення бізнесу може позиціонуватись як ключова відмінність
- ▶ **Гранти та заохочення:** перебуваючи поза межами ЄС, Україна може запропонувати більш гнучку схему стимулювання порівняно з країнами ЄС, які регулюються комісією ЄС

Перетворення кризи COVID на можливості

- ▶ Оскільки 35% проектів ПІІ, оголошених у 2019 році, були скасовані або відкладені, є можливість залучити інвесторів, готових інвестувати, але які ще не визначились щодо локації інвестицій. Для цих проектів слід проводити чітке таргетування інвесторів
- ▶ Основна увага зосереджена на ключових галузях, які очікують зростання в найближчі роки: Cleantech, цифровізація та охорона здоров'я

1.1. Стан ПІІ

Глобальні тенденції

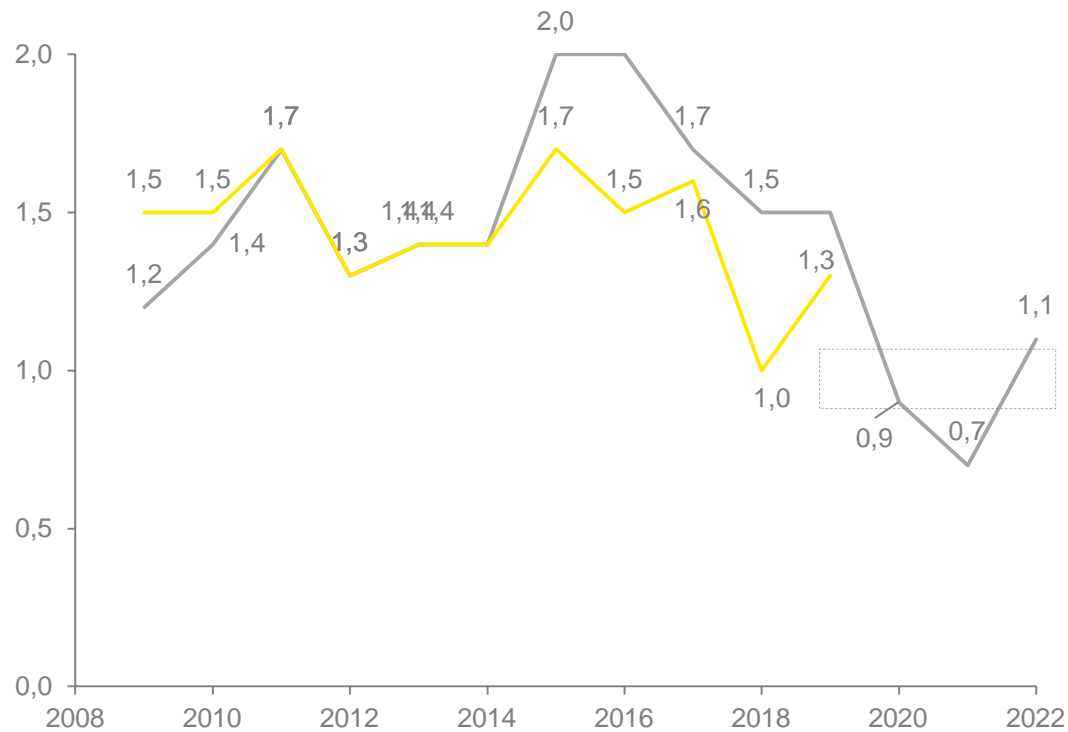

1.1. Стан ПІІ

1.1.1. Глобальні тенденції

У результаті пандемії Covid-19 глобальні потоки ПІІ будуть зазнавати сильного тиску в 2020 році

Світові потоки ПІІ, 2015-2019 (трильйони доларів)

— Припливи ПІІ

— Відтоки ПІІ

▭ Прогноз припливу ПІІ на 2020-2022 роки

Ключові ідеї

- ▶ У 2019 році глобальні потоки ПІІ незначно зросли (+3%) до **1,54 трлн дол.** Криза COVID-19 спричинить **різке падіння ПІІ**: прогнозується, що глобальні потоки ПІІ **зменшаться на 40% у 2020 року** у порівнянні зі своєю вартістю в 1,54 трлн дол. у 2019 р.
- ▶ Прогнозоване падіння (-5% до -10% у 2021 р.) значно гірше, ніж те, що спостерігалось в роки після світової фінансової кризи. Тоді на найнижчому рівні (**1,2 трлн дол. США**) у 2009 р., світові потоки ПІІ були приблизно на **300 млрд дол. США більше**, ніж прогноз на 2020 рік.
- ▶ У 2019 р. внутрішні ПІІ в розвинені економіки **зросли на 5%, до 800 млрд дол.** Вони були зосереджені в Європі, але головним чином через значне зростання у декількох економіках, таких як Ірландія та Швейцарія, після різко негативних надходжень у 2018 році. ПІІ в США, найбільшій економіці-реципієнті, **скоротилися на 3% до 246 млрд дол. США.**
- ▶ Починаючи з 2010 року, потоки до країн, що розвиваються, були відносно стабільними, коливаючись у значно вужчому діапазоні, ніж у розвинених країнах, у середньому **675 млрд дол. США.**

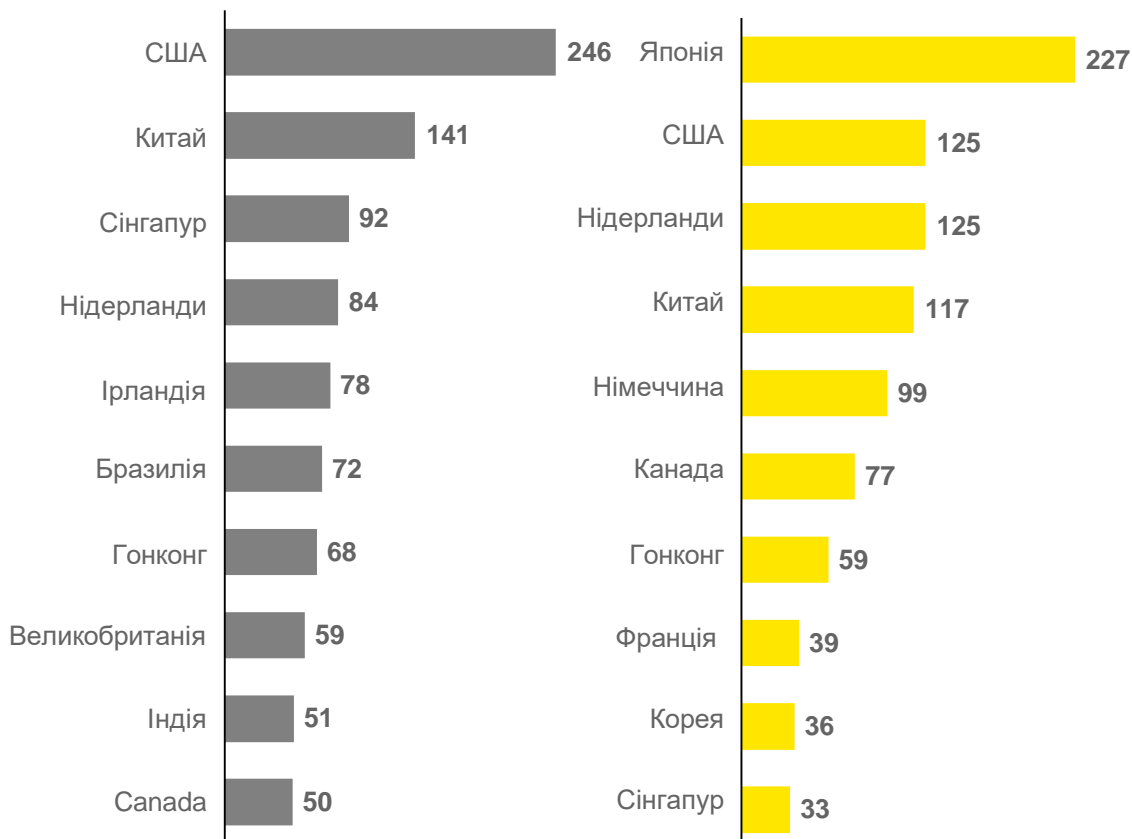
1.1. Стан ПІІ

1.1.1. Глобальні тенденції

У 2019 р. ПІІ зменшилися в Африці та Азії, залишилися стабільними в Північній Америці та зросли в Латинській Америці та Карибському басейні

Приплив ПІІ, топ-10 економік-отримувачів, 2019 (млрд дол. США)

Відтік ПІІ, топ-10 економік-інвесторів, 2019 (млрд дол. США)

▶ У Північній Америці ПІІ залишилися на рівні 297 млрд дол. Потоки до США зменшилися на 3% до 246 млрд дол. США, оскільки транскордонні злиття та поглинання, продовжували скорочуватися четвертий рік поспіль. Відтік з **Японії (найбільший інвестор у світі в 2019 році)** зріс на 57% до рекордних 225 млрд дол. США, головним чином за рахунок зростання транскордонних злиттів та поглинань (з 36 млрд дол. до 104 млрд дол. США);

▶ У 2019 році потік ПІІ в Азіатсько-Тихоокеанський регіон зменшився на 5% (до 474 млрд дол. США). Зниження було зумовлене падінням інвестицій у Східній Азії на 13%, головним чином через падіння інвестицій у Гонконг, **Китай (другий за величиною одержувач ПІІ у світі)** та Республіку Корея. Відтік з Азії скоротився на 19% внаслідок зниження цін на сировину, геополітичної напруженості та зменшення ПІІ з Китаю;

▶ У 2019 році потік ПІІ до Африки скоротився на 10% - до 45 млрд дол. США. Приплив ПІІ до Північної Африки зменшився на 11%. **Єгипет залишався найбільшим одержувачем ПІІ в Африці;**

▶ У 2019 р. ПІІ в Латинській Америці та Карибському басейні зросли на 10% до 164 млрд дол. США, зумовлені збільшенням потоків до Бразилії, Чилі та Колумбії. Відплив зріс до 42 млрд дол. США, підтриманий внутрішньорегіональними потоками та зменшенням негативних відтоків, які зменшували загальну кількість у попередні роки.

1.1. Стан ПІІ

1.1.1. Глобальні тенденції

У 2019 році загальна кількість анонсованих нових проєктів зменшилась лише на 1%

Кількість нових проєктів прямих іноземних інвестицій за галузями в 2019 році та% зміни порівняно з 2018 роком

Ключові ідеї

- ▶ У 2019 році вартість грінфілд-проєктів зменшилась на 14% і становила 846 мільярдів доларів США. Менший середній розмір проєкту був головним рушієм, оскільки інвестиційна активність, за кількістю проєктів, впала лише на 1%;
- ▶ **Індустрія інформації та комунікацій** забезпечила найбільшу кількість нових проєктів у 2019 році. Однак у вартісному вираженні (**66 млрд дол. США**) вона відстає від електроенергетичної, газової та парової промисловості (**113 млрд дол. США**), коксу та нафтопродуктів (**94 млрд дол. США**) і дорівнює будівельній галузі;
- ▶ За кількістю заявлених нових проєктів, будівельна галузь (-10%), промисловість автотранспортних засобів та іншого транспортного обладнання (-13%), хімічна продукція та хімічна продукція (-10%), а також транспортування та зберігання (-3%) – це чотири галузі, що зазнали спаду між 2018 і 2019 роками;
- ▶ Найдинамічнішою галуззю у вартісному вираженні та кількості заявлених нових проєктів є **електроенергетика, газова та паропромисловість (+ 30%** за кількістю та **+ 23%** за вартістю між 2018 та 2019 роками).

1.1. Стан ПІІ

ПІІ в Європі

1.1. Стан ПІІ

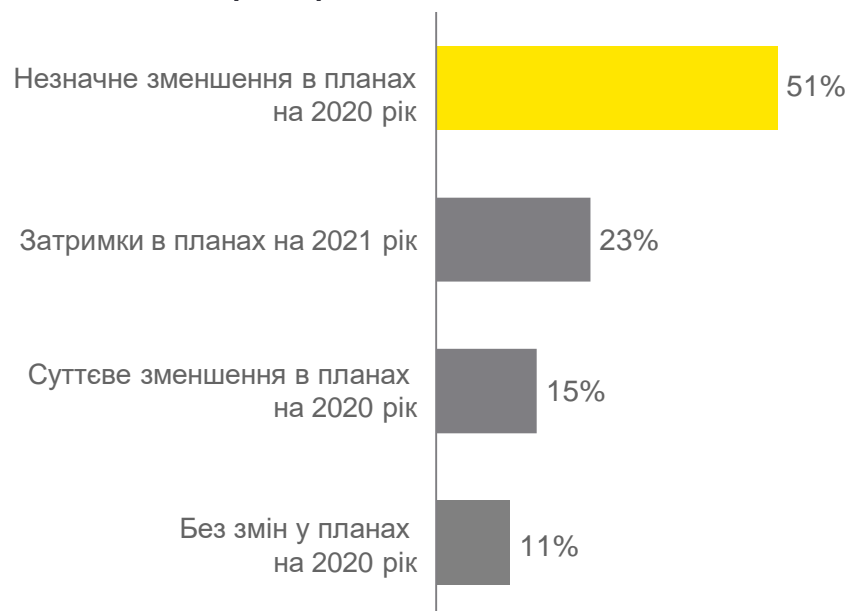
1.1.2. ПІІ в Європі

Прямі іноземні інвестиції продовжатимуться попри спалах COVID, посилюючи конкуренцію в залученні проєктів

ПІІ продовжуватимуться попри спалах COVID

Криза може створити конкуренцію за пакети стимулюючих заходів

Наскільки ви змінили свої інвестиційні плани на 2020 рік через спалах COVID-19?

Які фактори у виборі майбутнього місця розташування вашої компанії можуть вплинути на ваше рішення обрати конкретну країну?

1.1. Стан ПІІ

1.1.2. ПІІ в Європі

Ті, хто запропонує менші витрати, поза ЄС стануть переможцями регіоналізації ланцюгів поставок

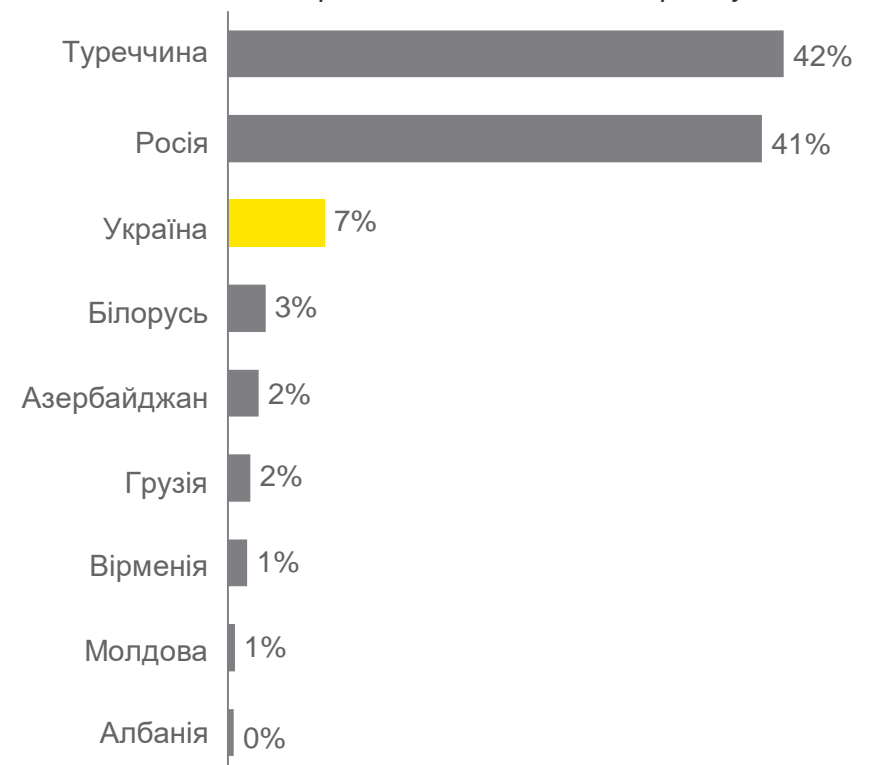
Будуть можливості поза ЄС...

... в Україні включно, навіть попри те, що вона позаду Росії та Туреччини

Як ви зміните модель ланцюга поставок у відповідь на COVID-19?

Частка ринку ПІІ в країнах, що не входять до ЄС
Кількість проектів ПІІ за останні 3 роки у %

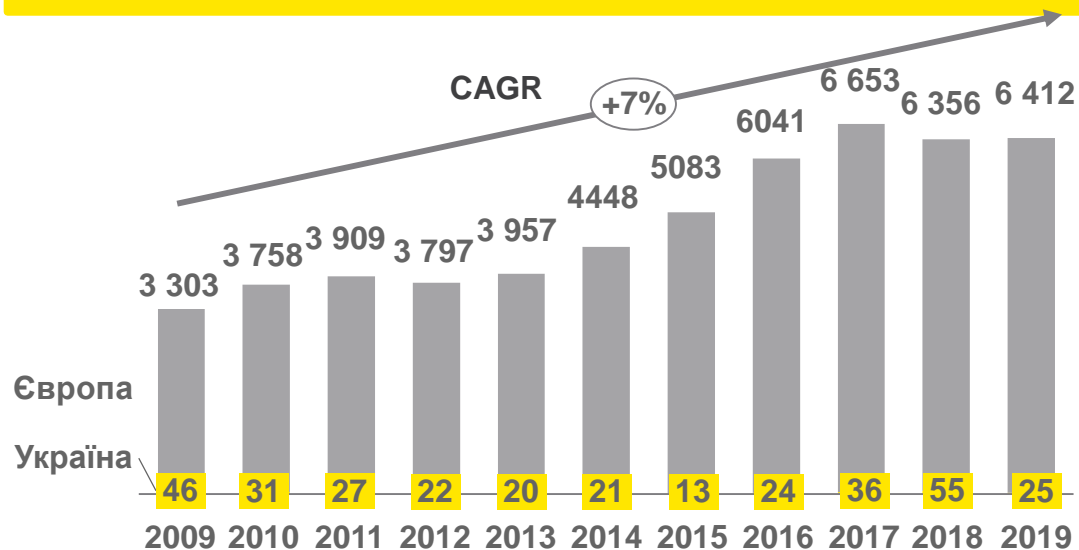

1.1. Стан ПІІ

1.1.2. ПІІ в Європі

У 2019 році іноземні інвестиції стабілізувались в Європі та впали в Україні

Кількість проєктів ПІІ в Європі та Україні (2009-2019)

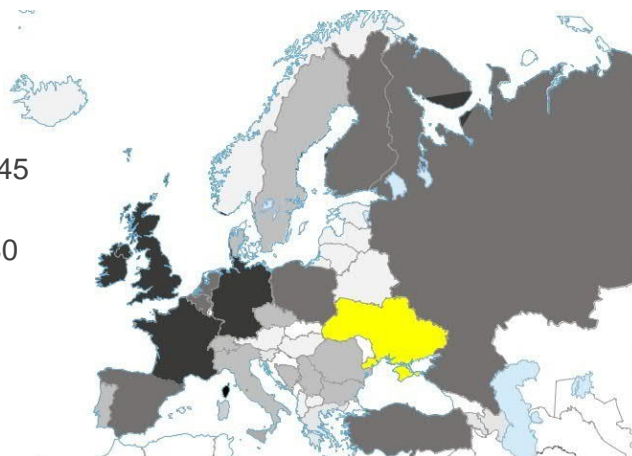
Кількість проєктів ПІІ

10 039-7 845

7 845-1 080

1 080-538

538-1

Україна:

320 ПІІ проєктів (0,6%)
26/52 місце країни за обсягом

Ключові ідеї

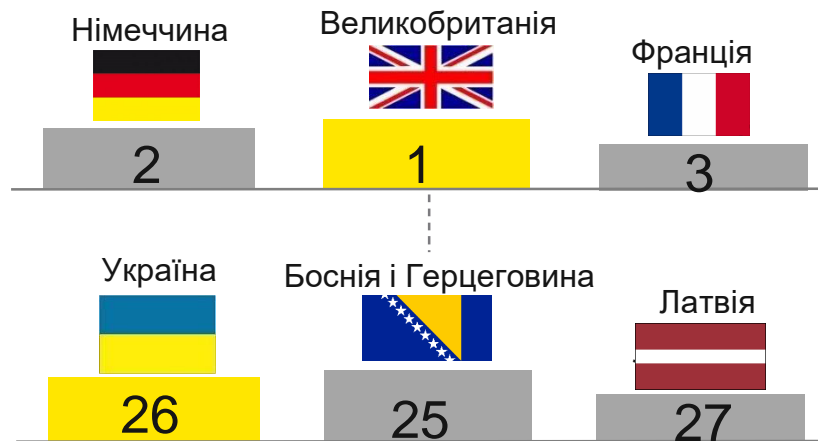
- ▶ У 2019 році в Європі було оголошено 6412 проєктів ПІІ, що на 0,9% більше, ніж у 2018
- ▶ Інвестиції були особливо потужними у Франції та Іспанії, але напруженість у світовій торгівлі, невизначеність щодо Brexit (включаючи справжні побоювання щодо Brexit без угоди) та приглушене економічне зростання призвели до того, що інвестиції по всій Європі зросли лише на незначну суму
- ▶ Серед країн, що мають потужні результати, є Португалія (+ 114%), Іспанія (+ 55%) та Нідерланди (+ 11%). Залишається з'ясувати, як COVID-19 впливає на реалізацію проєктів ПІІ, особливо в Іспанії, де локальна економіка зазнала найбільшого негативного впливу в Європі
- ▶ Стабільність Німеччини, радше ніж зростання, відображає структурні **труднощі для нових учасників ринку наймати персонал на переповнених ринках праці** та те, що ланцюги поставок вже добре організовані та інтегровані
- ▶ Україна не пішла цим шляхом, і **проєкти ПІІ зменшились на 54% між 2018 та 2019 роками**

1.1. Стан ПІІ

1.1.2. ПІІ в Європі

З 2009 по 2019 рік на три країни припадало 50% загального обсягу ПІІ в Європі, Україна посіла 26 місце

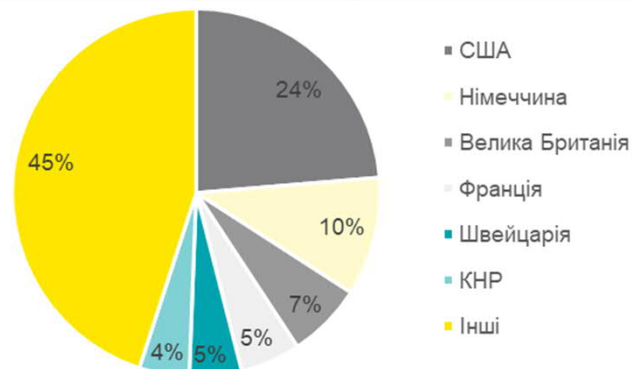
Європейські країни з найбільшою кількістю проєктів ПІІ (2009-2019)

Ключові ідеї

- ▶ Великобританія (10 039 проєктів ПІІ), Німеччина (8 847 проєктів ПІІ) та Франція (7 845 проєктів ПІІ) склали **50% від загальної кількості проєктів ПІІ в Європі** за період з 2009 по 2019 рік
- ▶ Ці три країни значно випереджають інші за показниками проєктів ПІІ: Іспанія (2 935 проєктів ПІІ) та Нідерланди (2 315 проєктів ПІІ) тощо.
- ▶ Україна, маючи **320 проєктів ПІІ, становила 0,6% проєктів ПІІ в Європі** між 2009-2019 роками
- ▶ Україна посіла **26 місце серед 52 країн** між Боснією та Герцеговиною (354 проєкти ПІІ) та Латвією (284 проєкти ПІІ)
- ▶ ПІІ в Європі здебільшого надходять із **США (24%), Німеччини (10%) та Великобританії (7%)**
- ▶ Іншою неєвропейською країною, яка найбільше інвестує в Європу, є **Китай (4% проєктів ПІІ у 2009-2019 рр.)**
- ▶ **Більше половини проєктів ПІІ в Європі (51%) надходять з європейських країн**
- ▶ Німеччина є країною, яка створює **найбільшу кількість робочих місць за проєктами ПІІ** (в середньому 69) проти США (49), Франції (53) та Великобританії (28)

Розподіл проєктів ПІІ в Європі за країнами походження (2009-2019)

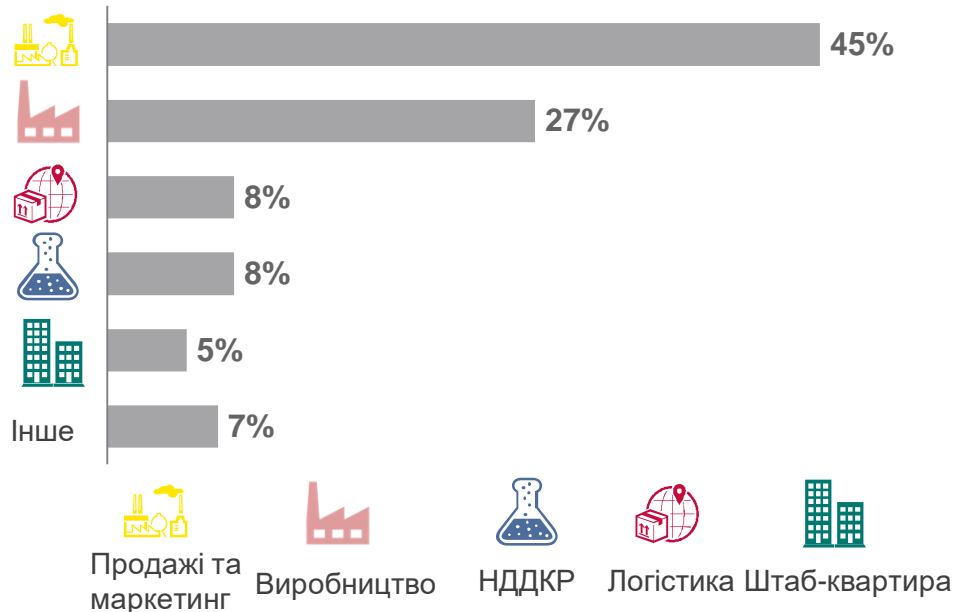

1.1. Стан ПІІ

1.1.2. ПІІ в Європі

45% проєктів ПІІ в Європі були в сфері продажів та маркетингу між 2009 та 2019 роками

Розподіл проєктів ПІІ за видами діяльності в Європі (2009-2019)

Діяльність	Середня кількість робочих місць на проєкт
Продажі та маркетинг	12
Виробництво	83
НДДКР	43
Логістика	61
Штаб-квартира	35

Рейтинг країн, в яких здійснюються проєкти ПІІ, у продажах та маркетингу (2009-2019)

- ▶ У Європі діяльність з **продажів та маркетингу (45%)** є основним джерелом ПІІ-проєктів, випереджаючи **виробничу (27%) та логістичну (8%) діяльність**
- ▶ **Україна отримує 2% проєктів ПІІ в Європі у виробництві та 1% у продажах та маркетингу** (але становить 6% населення Європи)
- ▶ Виробництво - це діяльність з найвищим співвідношенням кількості робочих місць на проєкт. Продажі та маркетинг мають найменше співвідношення
- ▶ Топ-3 країни, які отримують проєкти ПІІ в Європі (Великобританія, Німеччина та Франція), також отримують більшість проєктів ПІІ у сфері продажів та маркетингової діяльності

1.1. Стан ПІІ

1.1.2. ПІІ в Європі

В Європі цифровий сектор є основним постачальником ПІІ-проектів

Розподіл проектів ПІІ за секторами в Європі (2009-2019)

Ранг	Сектор	Частка сектору серед загальної кількості проектів ПІІ 2009-2019	% зміни 2018-2019	Середня кількість робочих місць на проєкт
1	Цифровізація	15%	 -1%	27
2	Ділові послуги	13%	 +6%	26
3	Діяльність, пов'язана з автомобілебудуванням	8%	 -12%	131
4	Машини та обладнання	7%	 +17%	38
5	Хімікати та пластмаси	7%	 -21%	31

- ▶ У Європі кількість робочих місць, створених за допомогою ПІІ, стабілізувалася між 2018 і 2019 роками до 274 935 після постійного зростання протягом 5 років (+112% між 2013 і 2017)
- ▶ На Україну припадало лише 1% робочих місць, створених у 2009 - 2019 рр. за рахунок ПІІ в Європі (2 120). Проекти ПІІ здійснюються переважно у секторі цифровізації (15%) та у ділових послугах (13%)
- ▶ Машинобудівний сектор видається найбільш динамічним (+ 17% проєктів ПІІ у 2019 році)
- ▶ Іншим динамічним сектором є ділові послуги (+6%), що має найгірший показник кількості робочих місць на проєкт (в середньому 26)

1.1. Стан ПІІ

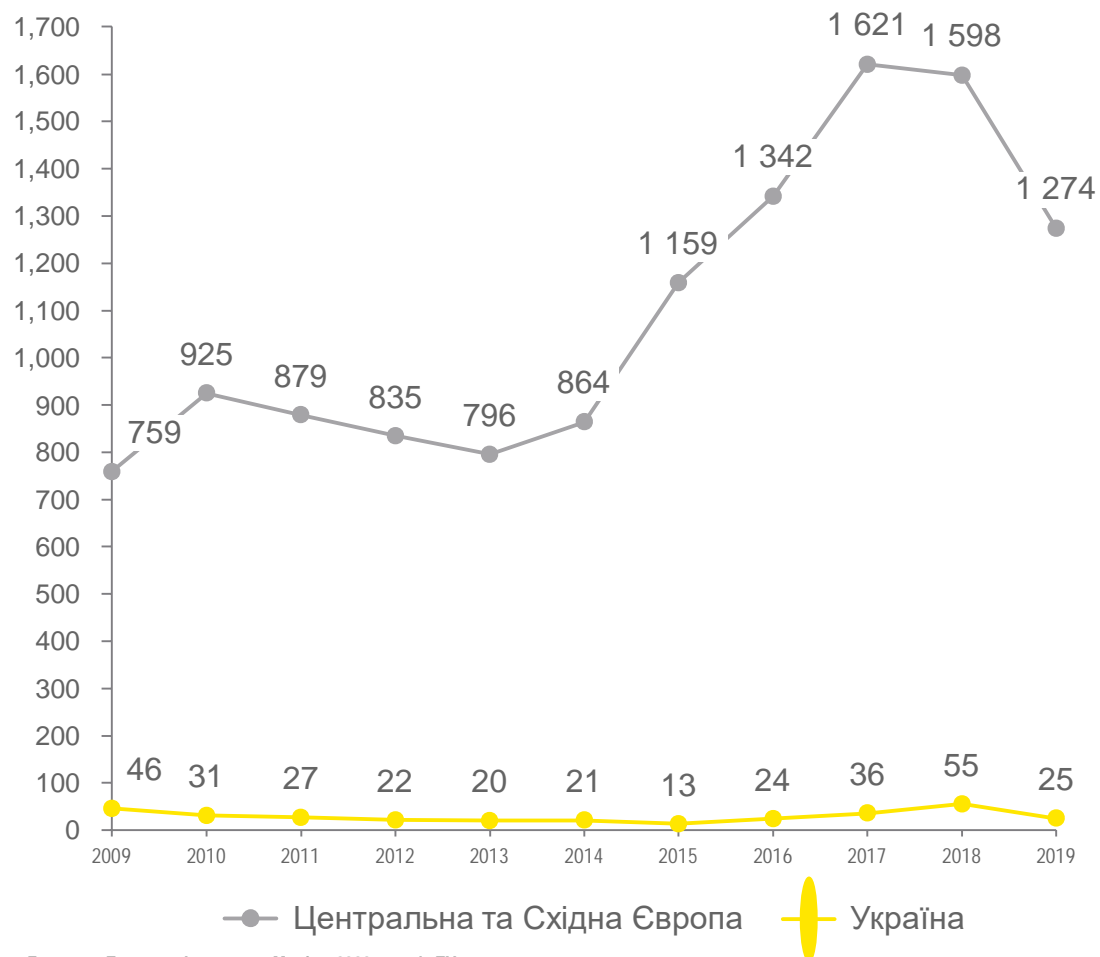
ПІІ в країнах ЦСЄ

1.1. Стан ПІІ

1.1.3. ПІІ в країнах ЦСЄ

Кількість проєктів ПІІ в Центральній та Східній Європі скоротилася більше ніж на 20% у 2019 році

Кількість проєктів ПІІ в Центральній та Східній Європі та Україні (2009-2019)

Джерело: European Investment Monitor 2020, аналіз EY

Ключові ідеї

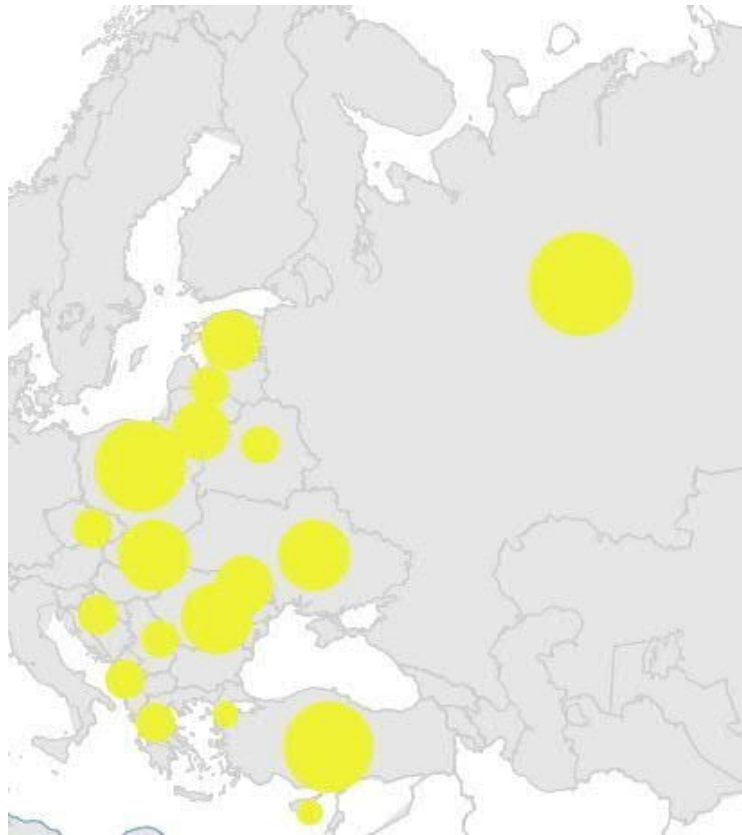
- ▶ Кількість проєктів ПІІ в країнах Центральної та Східної Європи зменшилась на 20,3% у 2019 році
- ▶ Після постійного зростання з 2013 р. проєкти ПІІ зменшуються. Це пояснюється головним чином геополітичною напруженістю в Європі з Туреччиною та Росією, переповненістю ринків праці та глобальною невизначеністю торгівлі (протекціонізм з боку США, Brexit)
- ▶ Кількість проєктів ПІІ в Україні зменшилась більше, ніж в середньому в країнах Центральної та Східної Європи (-54% між 2009 і 2019 роками) і є однією з країн із найбільшим зменшенням у Східній Європі
- ▶ Три країни з найбільшою часткою ринку зменшились у 2018-2019 роках: -9% у Росії, -26% у Польщі та -33% у Туреччині (переважно у машинобудуванні та обладнанні та текстильному секторі)
- ▶ Однак кількість проєктів ПІІ зросла в деяких країнах: в Словаччині (+110% через динаміку в металургійному секторі та відсутності значень на 2018 рік), Болгарії (+2%) та Угорщині (+4%)

1.1. Стан ПІІ

1.1.3. ПІІ в країнах ЦСЄ

У період з 2009 по 2019 рік три країни прийняли майже 45% від загального обсягу ПІІ в Центральній та Східній Європі (ЦСЄ)

Проекти ПІІ в країнах ЦСЄ (2009-2019)

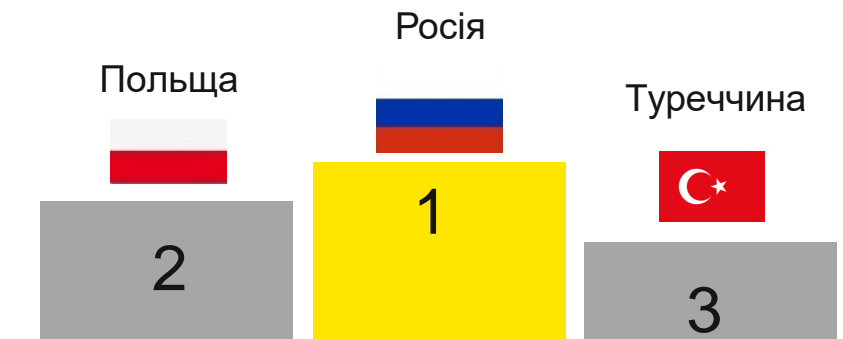

1 912-796
проектів ПІІ

796-108
проектів ПІІ

108-20
проектів ПІІ

Країни ЦСЄ з найбільшою кількістю проєктів ПІІ (2009-2019)

Ключові ідеї

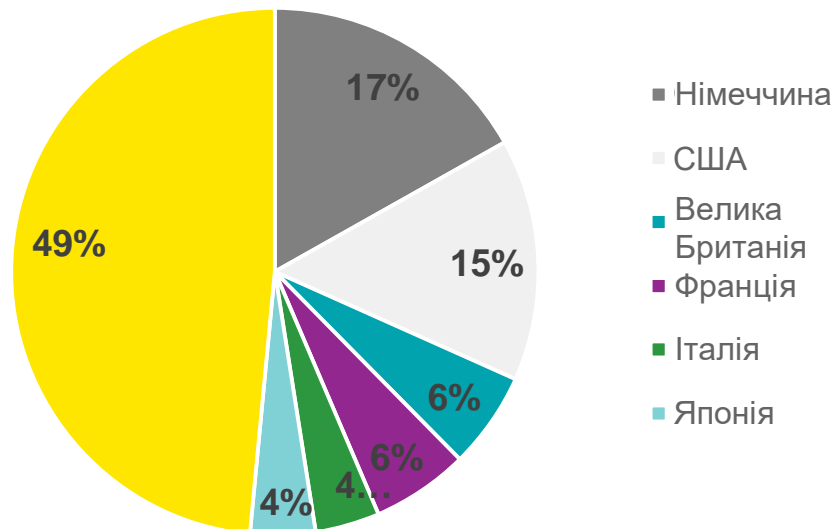
- ▶ Росія (1 912 проєктів ПІІ), Польща (1 891 проєкт ПІІ) та Туреччина (1 459 проєктів ПІІ) за період 2009-2019 рр. є найбільш привабливими країнами Центрально-Східної Європи.
- ▶ Основними факторами цієї привабливості є наявність талантів, вартість робочої сили та ділове середовище
- ▶ 3 320 проєктами ПІІ Україна посідає 12 місце і на неї припадає лише 3% проєктів ПІІ в країнах ЦСЄ

1.1. Стан ПІІ

1.1.3. ПІІ в країнах ЦСЄ

У Центральній та Східній Європі (ЦСЄ) 38% ПІІ надходять з Німеччини, США та Великобританії

Країни, що надають найбільше ПІІ в регіон ЦСЄ (2009-2019)

Ключові ідеї

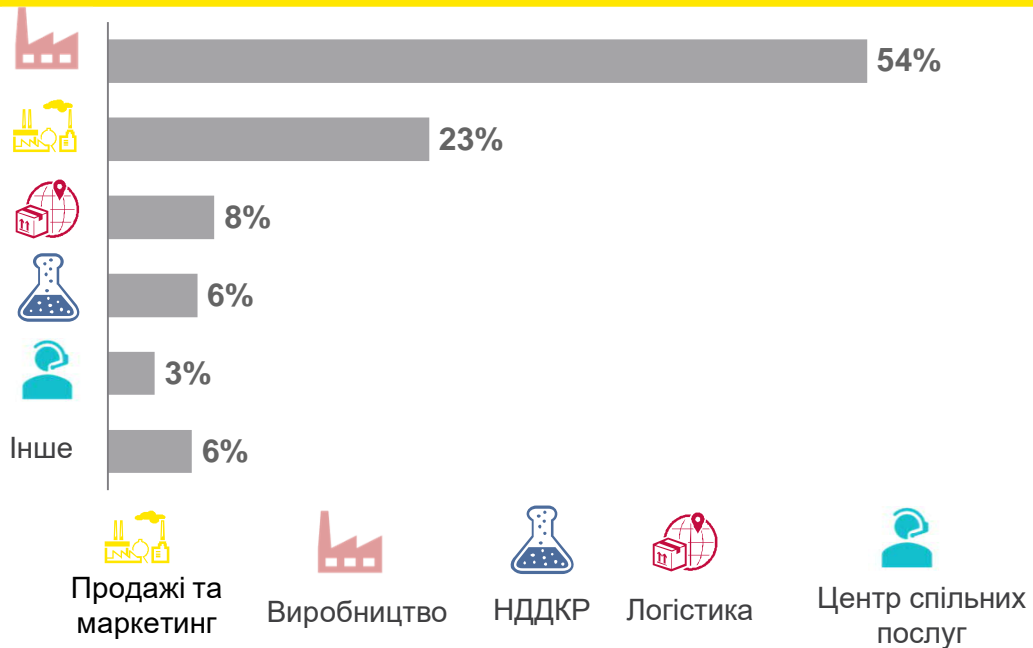
- ▶ ПІІ в Центральну та Східну Європу здебільшого надходили з **Німеччини (17%), США (15%), Великобританії та Франції (6%)**
- ▶ Україна надала лише **0,5%** проєктів ПІІ в країнах ЦСЄ у період між 2009 та 2019 роками
- ▶ Майже **40%** проєктів ПІІ в країнах ЦСЄ надходили від європейських інвесторів
- ▶ Японія забезпечувала **4%** ПІІ в країнах ЦСЄ. Саме країна пропонує **найкраще співвідношення кількості робочих місць на проєкт (в середньому 146)**
- ▶ Далі йдуть Німеччина (124 робочих місця на проєкт в середньому) і США (113 робочих місць на проєкт в середньому)
- ▶ Ми спостерігаємо, що Франція та Великобританія надають менше робочих місць на проєкт у порівнянні з іншими країнами: відповідно 82 та 64 у середньому

1.1. Стан ПІІ

1.1.3. ПІІ в країнах ЦСЄ

Понад 50% проєктів ПІІ в Центральній та Східній Європі були у секторі виробництва у період з 2009 по 2019 рік

Розподіл проєктів ПІІ за видами діяльності в Європі (2009-2019)

Діяльність	Середня кількість робочих місць на проєкт
Продажі та маркетинг	19
Виробництво	129
НДДКР	66
Логістика	66
Центр спільних послуг	174

Рейтинг країн, в здійснюються проєкти ПІІ, у продажах та маркетингу (2009-2019)

- ▶ З 2009 по 2019 рік на виробництво припадало понад **50% нових проєктів ПІІ** в країнах ЦСЄ
- ▶ **Росія (18%), Туреччина (14%) та Польща (13%)** входять до трійки країн ЦСЄ, що отримують найбільшу кількість ПІІ у виробництві через конкурентоспроможність робочої сили, наявність навичок та хороші виробничі умови
- ▶ **Україна отримала 2% проєктів ПІІ у виробництві** серед країн ЦСЄ та **5% у продажах та маркетингу**

1.1. Стан ПІІ

1.1.3. ПІІ в країнах ЦСЄ

Кількість ПІІ-проектів у 2019 році зменшилась у всіх основних секторах ЦСЄ

Розподіл ПІІ за провідними секторами в ЦСЄ (2009-2019)

Ранг	Сектор	Частка сектору серед загальної кількості проєктів ПІІ 2009-2019	% зміни 2018-2019	Середня кількість робочих місць на проєкт
1	Діяльність, пов'язана з автомобілебудуванням	15%	 -26%	215
2	Хімікати та пластмаси	9%	 -20%	62
3	Агропродовольчий бізнес	8%	 -7%	55
4	Цифровий	8%	 -18%	65
5	Машини та обладнання	7%	 -15%	76

- ▶ Створення робочих місць у Центральній та Східній Європі постійно збільшувалось у період з 2013 по 2017 рік (з бумом 181 246 робочих місць, створених у 2017 році) Однак з 2017 року він зменшується (-26% у 2019 році)
- ▶ В Україні спостерігався бум створення нових робочих місць після політичної кризи (+400% між 2015 і 2016 роками), але він зменшився з 2017 року (7 250 створених робочих місць)
- ▶ На Україну припадало лише 2% робочих місць, створених за період 2009-2019 років у Центральній та Східній Європі
- ▶ На діяльність, пов'язану з автомобілебудуванням, припало 34,5% створення робочих місць. 1,2% робочих місць у цьому секторі було створено за рахунок ПІІ в Україні
- ▶ Діяльність, пов'язана з автомобілебудуванням, є найбільшим сектором у країнах ЦСЄ та основним постачальником кількості робочих місць на проєкт

1.1. Стан ПІІ

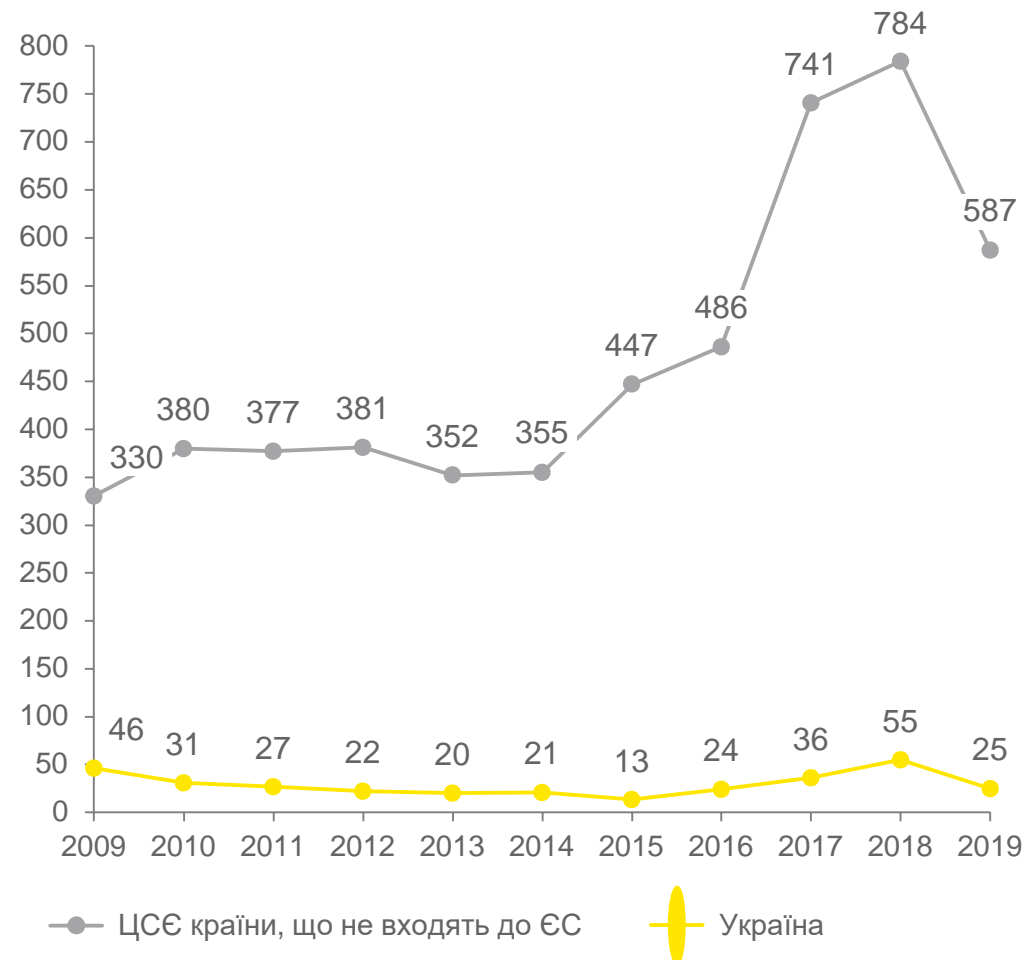
ПІІ в країнах, що не входять до ЄС

1.1. Стан ПІІ

1.1.4. ПІІ в країнах, що не входять до ЄС

Інвестиції в країни Центральної та Східної Європи, які не є членами ЄС, впали більш ніж на 25% у 2019 році

Кількість проєктів ПІІ в країнах Центральної та Східної Європи, що не входять до ЄС, та Україні (2009-2019)

Ключові ідеї

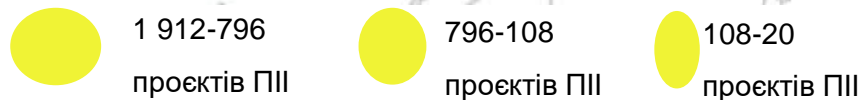
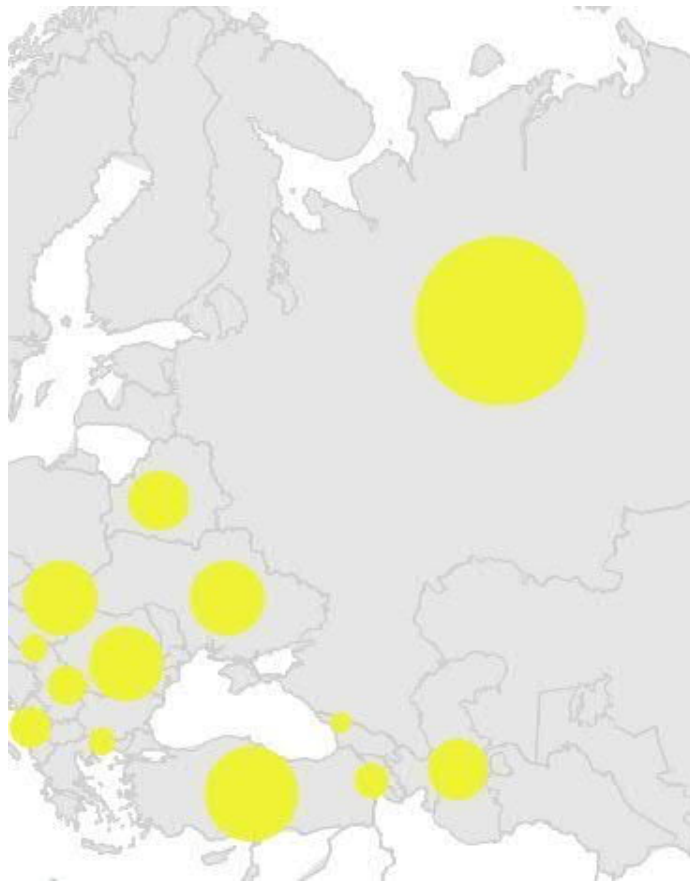
- ▶ Кількість проєктів ПІІ в країнах, що не входять до ЄС, зменшилася на 25% у 2019
- ▶ Усі 3 найкращі країни, які отримують ПІІ в країнах ЦСЄ, зменшуються (-9% у Росії, -33% у Туреччині та -13% у Сербії в період з 2018 по 2019 рік)
- ▶ Після постійного збільшення з 2013 року ПІІ зменшуються. Це пов'язано з геополітичною напруженістю в Європі з Туреччиною та Росією, перенасиченістю робочої сили та глобальною невизначеністю торгівлі (протекціонізм з боку США, Brexit)
- ▶ Однак кількість проєктів ПІІ все ще перевищує значення 2009-2016 років, тому, схоже, це просто повернення до більш "регулярних значень" після надзвичайного зростання в 2017 та 2018 роках (завдяки сильним показникам у фармацевтичному секторі та діяльності, пов'язаної з автомобілебудуванням)
- ▶ Україна є однією з країн із найгіршим зменшенням серед країн, що не входять до ЄС (зменшення ПІІ на 54% у період з 2018 по 2019 рік)

1.1. Стан ПІІ

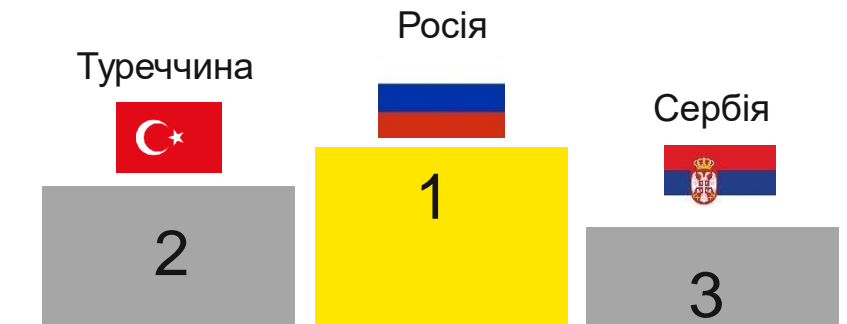
1.1.4. ПІІ в країнах, що не входять до ЄС

У країнах, що не входять до ЄС, на три країни припадає майже 80% проєктів ПІІ між 2009 та 2019 роками

Проєкти ПІІ в країнах, що не входять до ЄС (2009-2019)

Країни, що не входять до ЄС, з найбільшою кількістю проєктів ПІІ (2009-2019)

Ключові ідеї

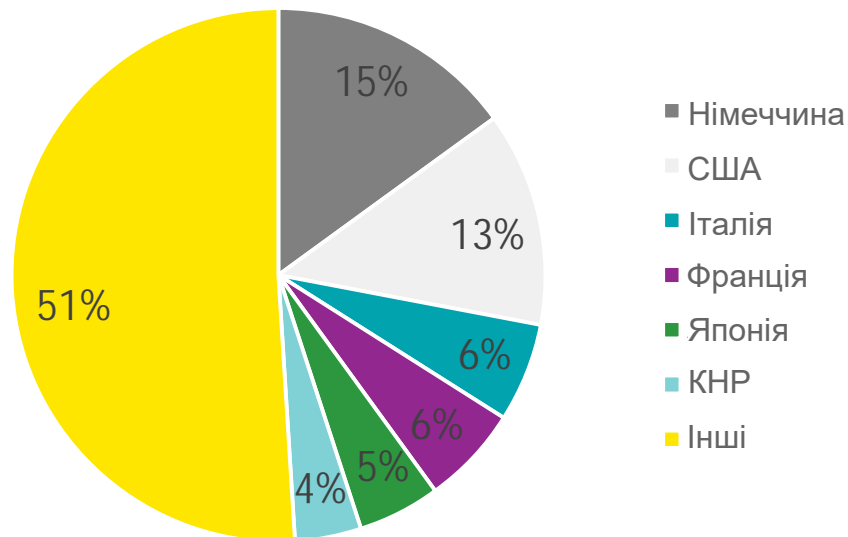
- ▶ Росія (1 912 проєктів ПІІ), Туреччина (1 459 проєктів ПІІ) та Сербія (772 проєктів ПІІ) склали 79% проєктів ПІІ в країнах, що не входять в ЄС, з 2009 по 2019 рік.
- ▶ Україна посідає 5 місце з 320 проєктами ПІІ (відразу після Боснії та Герцеговини). Її частка становила 6% від проєктів ПІІ серед країн, що не входять до ЄС

1.1. Стан ПІІ

1.1.4. ПІІ в країнах, що не входять до ЄС

Проекти ПІІ в країнах, що не входять до ЄС, в основному надходять з Німеччини та США

Розподіл ПІІ в країнах, що не входять до ЄС, за країнами походження (2009-2019)

Ключові ідеї

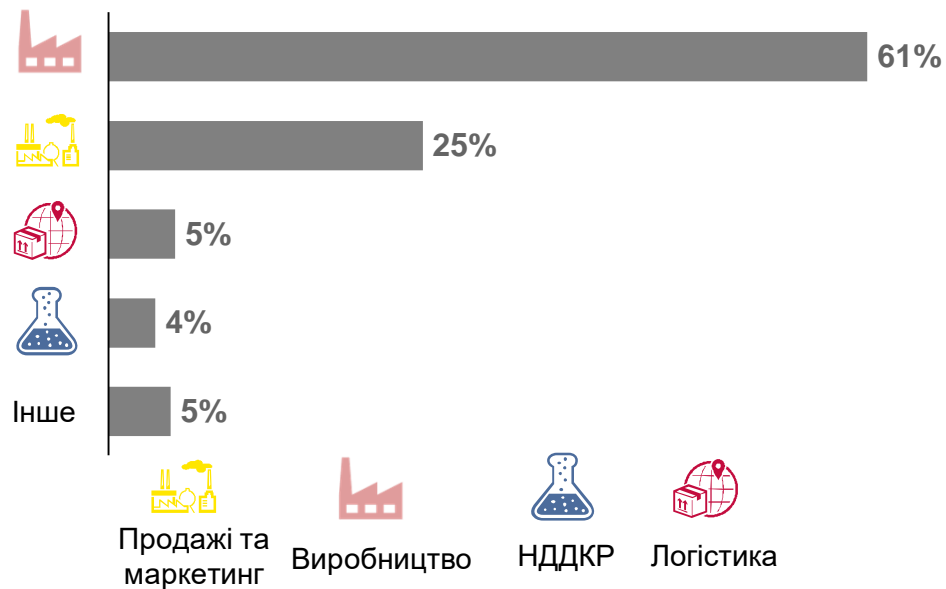
- ▶ ПІІ в європейські країни, що не входять до ЄС, здебільшого надходять з Німеччини (15%), США (13%), Італії та Франції (6% разом)
- ▶ Україна надала лише **0,6% проектів ПІІ** серед країн, що не входять в ЄС, у період 2009-2019 рр.
- ▶ **На Японію та КНР разом припадало 9% від загального обсягу ПІІ в країнах, що не входять в ЄС, з 2009 по 2019 рік**, а понад 50% ПІІ в країнах, що не входять до ЄС, надходять з європейських країн
- ▶ **У Німеччині найкращий показник кількості створених робочих місць на проєкт (128)**. Далі слідує Італія (в середньому 117 робочих місць на проєкт) та США (в середньому 98 робочих місць на проєкт)

1.1. Стан ПІІ

1.1.4. ПІІ в країнах, що не входять до ЄС

У країнах, що не входять до ЄС, понад 60% проєктів ПІІ припадає на виробничу діяльність

Розподіл ПІІ за видами діяльності в країнах, що не входять до ЄС (2009-2019)

Діяльність	Середня кількість робочих місць на проєкт
Продажі та маркетинг	12
Виробництво	137
НДДКР	69
Логістика	47
Контактний центр	209

- ▶ Виробнича діяльність склала **61% проєктів ПІІ** у країнах, що не входять до ЄС, випереджаючи діяльність з продажів та маркетингу (**25%**)
- ▶ **Росія (36%), Туреччина (28%) та Сербія (18%)** є топ-3 країнами, що отримують найбільшу кількість ПІІ у секторі виробничій діяльності у 2009-2019 рр. серед країн, що не входять до ЄС. **Лише 4% припали в Україну**
- ▶ Виробництво забезпечило більшість робочих місць у країнах, що не входять до ЄС (85%). **Серед них 5% створено в Україні**

Рейтинг ПІІ у виробництві (2009-2019)

1.1. Стан ПІІ

1.1.4. ПІІ в країнах, що не входять до ЄС

Бізнес-послуги - найдинамічніший сектор у країнах, що не входять до ЄС, у 2019 році

Розподіл ПІІ в країнах, що не входять в ЄС, за секторами (2009-2019)

Ранг	Сектор	Частка сектору серед загальної кількості проєктів ПІІ 2009-2019	% зміни 2018-2019	Середня кількість робочих місць на проєкт
1	Діяльність, пов'язана з автомобілебудуванням	13%	 -28%	275
2	Агропродовольчий бізнес	12%	 -6%	53
3	Хімікати та пластмаси	10%	 -9%	65
4	Машини та обладнання	8%	 -23%	76
5	Ділові послуги	6%	 +14%	31

- ▶ **Діяльність, пов'язана з автомобілебудуванням, представлена в тій же пропорції в країнах ЦСЄ, що і в країнах, що не входять до ЄС, у ряді проєктів ПІІ. Це сектор з найвищою кількістю робочих місць на проєкт (в середньому 275)**
- ▶ Україна та країни, що не входять до ЄС, йдуть одним шляхом, з постійним зменшенням кількості робочих місць з 2017 року (-22% у країнах, що не входять в ЄС, з 2018 по 2019 рік)
- ▶ На Україну припадало лише 5% робочих місць, створених за період 2009-2019 років у країнах, що не входять до ЄС
- ▶ Україна забезпечила 27% робочих місць, створених у центрах спільних послуг, і 2,6% робочих місць, створених в автомобілебудівельній діяльності в країнах, що не входять в ЄС, за той самий період
- ▶ Агропродовольчий бізнес посідає друге місце за кількістю проєктів ПІІ в країнах, що не входять до ЄС, але з незначним зниженням (-6% у 2019 році)
- ▶ **Бізнес-послуги - це єдиний сектор, який збільшує кількість проєктів ПІІ (+ 14% у 2019 році)**

1.1. Стан ПІІ

ПІІ в Україні

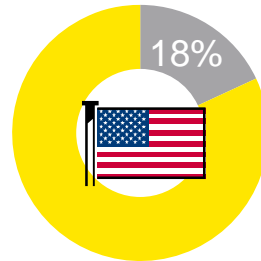
1.1. Стан ПІІ

1.1.5. ПІІ в Україні

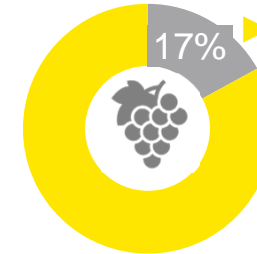
Україна залучила 320 проєктів ПІІ протягом 2009-2019 рр., при цьому вони стрімко скоротились у 2019 р.

23 164

- ▶ За період 2009-2019 рр. було створено **23 164 робочих місць**

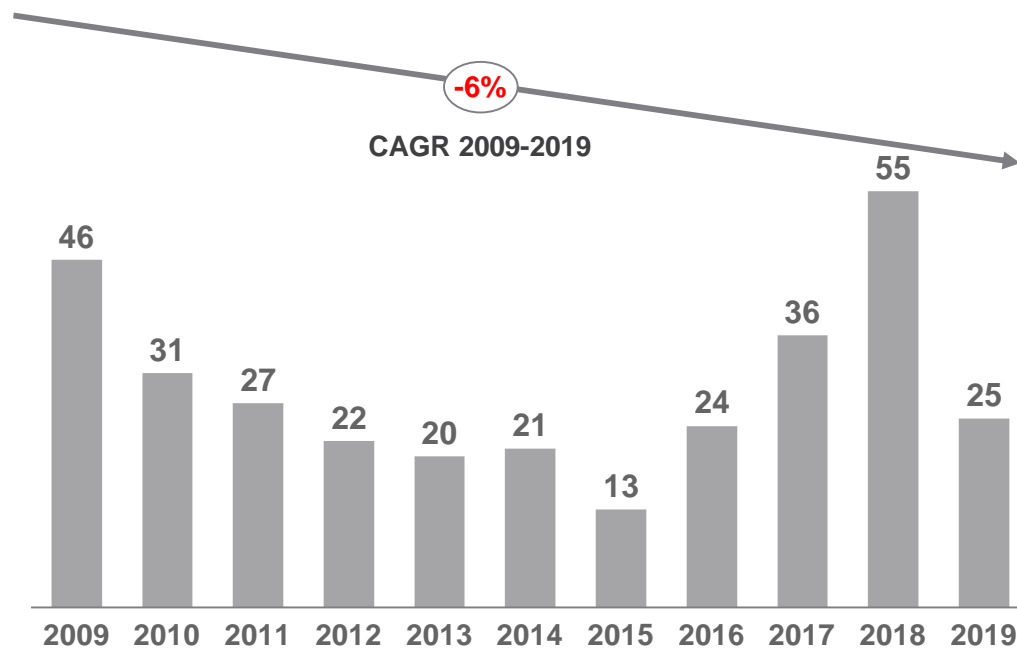

- ▶ **18%** проєктів ПІІ в Україні за період 2009-2019 рр. надійшли із США

- ▶ **17%** проєктів ПІІ в Україні за період 2009-2019 рр. в агропродовольчому бізнесі

Кількість проєктів ПІІ в Україні (2009-2019 рр.)

Ключові ідеї

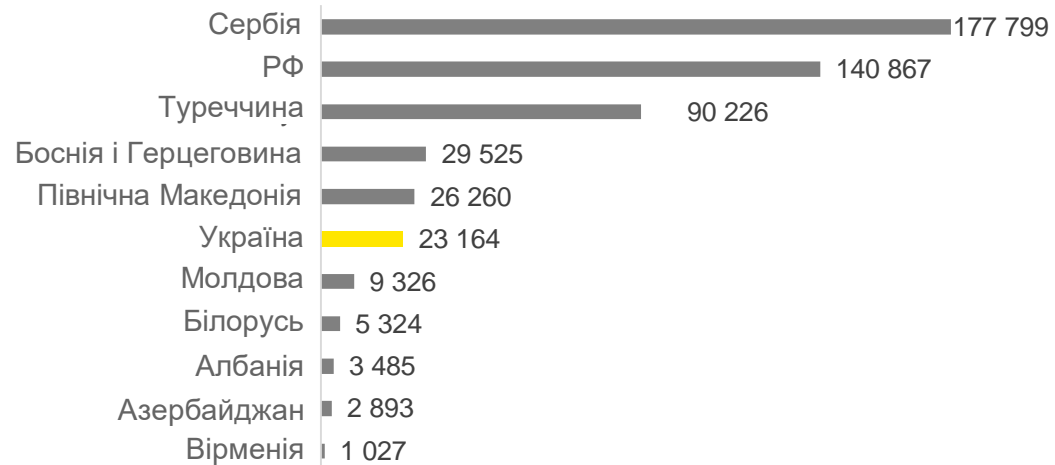
- ▶ Значне збільшення кількості проєктів ПІІ в 2018 р. (+ 53%) відбулося у секторах **агропродовольства, комунального господарства та машинобудування**
- ▶ У 2019 р. зменшення відбулося в основному через низькі показники в цифровому, автомобільному та інформаційно-комунікаційному секторах
- ▶ **2017 і 2018 рр. можуть здатися роками надолуження** після періоду політичної кризи 2013-2016 рр. і проєктів із низькими інвестиціями

1.1. Стан ПІІ

1.1.5. ПІІ в Україні

Кількість робочих місць, створених проєктами ПІІ в країнах, що не входять до ЄС (2009-2019 рр.)

Середня кількість робочих місць, створених за один проєкт ПІІ в країнах, що не входять до ЄС (2009-2019 рр.)

Ключові ідеї

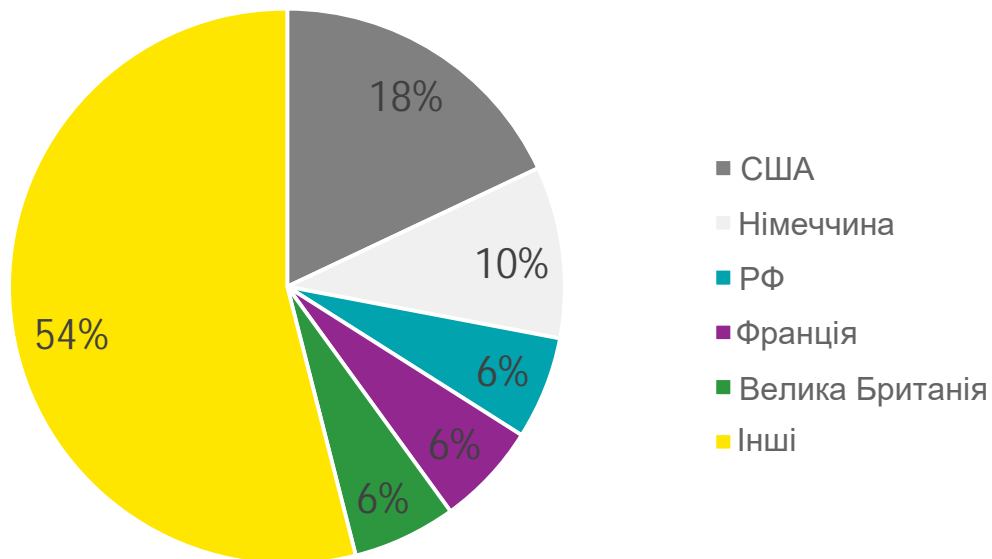
- ▶ У період з 2009 по 2019 рр. завдяки проєктам ПІІ створено 511 421 робоче місце в країнах, що не входять до ЄС. В Україні було створено 23 164 (5% від загальної кількості), це менше, ніж у Сербії, РФ, Туреччині, Боснії та Македонії
- ▶ У 2019 р. кількість робочих місць зменшилась на 22% у країнах, що не входять до ЄС, і на 27,5% в Україні
- ▶ У середньому в країнах, що не входять до ЄС, один проєкт ПІІ створив 97 робочих місць за період 2009-2019 рр. В Україні це 72 робочих місця, це менше, ніж у Молдові, Македонії, Сербії, Албанії, Боснії, Азербайджані та РФ

1.1. Стан ПІІ

1.1.5. ПІІ в Україні

США та Німеччина є основними постачальниками проєктів ПІІ в Україні

Розподіл проєктів ПІІ в Україні за країнами походження (2009-2019 рр.)

Ключові ідеї

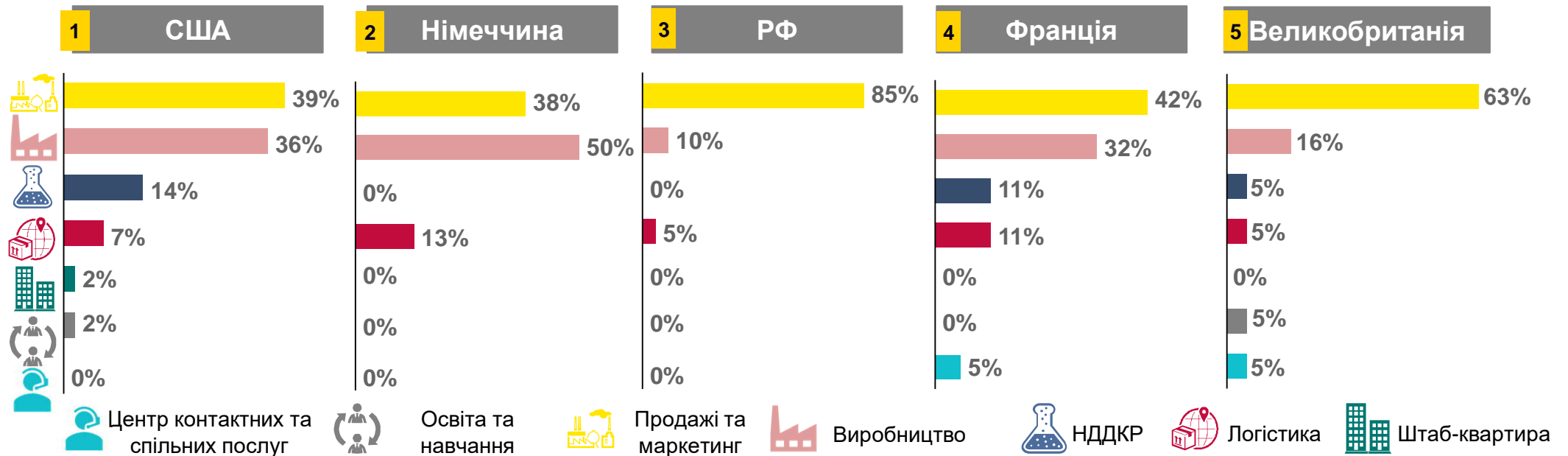
- ▶ ПІІ в Україну в основному надходять із **США (18%) та Німеччини (10%)**
- ▶ **РФ** також значно представлена із **6%** проєктів ПІІ протягом 2009-2019 рр.
- ▶ Постачальниками проєктів ПІІ в Україні є, в основному, європейські країни, окрім США
- ▶ Японія та Китай разом складають лише 5% проєктів ПІІ
- ▶ Чеська Республіка (3%), Нідерланди (4%) та Швеція (4%) також добре представлені серед постачальників ПІІ в Україні за період 2009-2019 рр.
- ▶ **РФ має найгірший показник кількості створених робочих місць на один проєкт** (в середньому 3). Німецькі проєкти ПІІ створювали в середньому 90 робочих місць на один проєкт

1.1. Стан ПІІ

1.1.5. ПІІ в Україні

В Україні проєкти ПІІ в основному зосереджені на виробництві, продажах та маркетинговій діяльності

Розподіл ПІІ в Україні за видами діяльності та країною походження (2009-2019 рр.)

Ключові ідеї

- ▶ Продажі та маркетинг становили 40% проєктів ПІІ в Україні протягом 2009-2019 рр., виробнича діяльність (38%)
- ▶ Окрім Німеччини, основні постачальники ПІІ в Україні в основному інвестують у продажі та маркетинг
- ▶ Виробнича діяльність посідає друге місце, окрім німецьких інвестицій
- ▶ НДДКР також динамічний сектор із інвестиціями з Франції та США

1.1. Стан ПІІ

1.1.5. ПІІ в Україні

В Україні єдиним динамічним сектором у 2019 р. з 20% зростанням став транспортно-логістичний (включаючи автомобільний сектор)

Розподіл ПІІ в Україні за секторами (2009-2019 рр.)

Ранг	Сектор	Частка сектору серед загальної кількості проєктів ПІІ 2009-2019рр.	% зміни 2018-2019рр.	Середня кількість робочих місць на один проєкт
1	Агропродовольчий бізнес	17%	 -75%	70
2	Транспортно-логістичний	12%	 +20%	25
3	Бізнес-послуги	9%	 +0%	2
4	Цифровий	9%	 -43%	11
5	Фінансовий	8%	/	27

Ключові ідеї

- ▶ **Транспортно-логістичний (включаючи автомобільний сектор) зріс у 2019 р. (+20%).** Іншим динамічним сектором стала металургія (+200% за 2018 і 2019 рр., але лише 5% проєктів ПІІ). **Всі інші сектори занепадають;**
- ▶ Агропродовольчий бізнес, який представлений як сектор із найвищою кількістю ППІ проєктів, створив менше робочих місць, ніж автомобільний та електротехнічний сектори. Центри спільних послуг, логістика та НДДКР також створили більше робочих місць, ніж сектор продажів та маркетингової діяльності, що є другим за кількістю проєктів ПІІ протягом 2009-2019 рр.;
- ▶ **Агропродовольчий бізнес, представлений як перший сектор із найвищою кількістю ППІ проєктів, також знижується (-75% кількості проєктів ПІІ у 2019 р.), що відрізняє Україну від інших європейських країн;**

1.1. Стан ПІІ

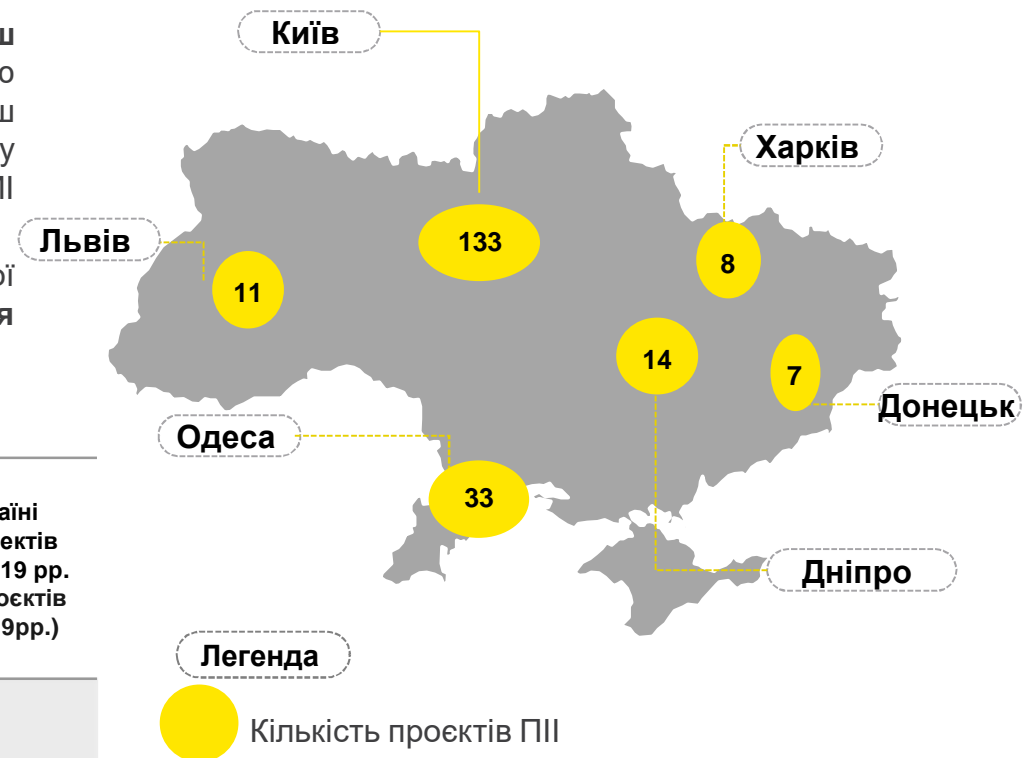
1.1.5. ПІІ в Україні

- ▶ Україна має потужну частку ринку серед країн ЦСЄ у високовартісній галузі с/г та енергетиці. Однак ці сектори скорочуються у кількості проєктів ПІІ (-75% та -92% у 2019 р.)
- ▶ Серед секторів, що динамічно розвиваються, **найбільш перспективними є цифрові інфраструктури** з найвищою часткою ринку серед конкурентів за межами ЄС (12%) і менш значним спадом, ніж в інших секторах. Ці показники в основному пов'язані з динамікою в секторі інформації, комунікацій і ЗМІ (зниження спостерігається лише в цифрових технологіях).
- ▶ Країнами, що займають великі частки ринку цифрової інфраструктури серед країн ЦСЄ, є: **Польща (19%), Румунія (15%) та Литва (10%)**

Усі цільові сектори в Україні зменшуються

	Частка ринку України в Європі (за к-стю проєктів ПІІ 2009-2019рр.)	Частка ринку України в країнах ЦСЄ (за к-стю проєктів ПІІ 2009-2019рр.)	Частка ринку України в країнах, що не входять до ЄС (за к-стю проєктів ПІІ 2009-2019рр.)	%зміна в Україні кількості проєктів ПІІ за 2018-2019 рр. (за к-стю проєктів ПІІ 2009-2019рр.)
ВВСГ	2%	5%	9%	 -75%
Цифрові інфраструктури	0,04%	3%	12%	 -29%
Енергетика	1%	5%	9%	 -92%
Високотехнологічне виробництво	0,05%	1%	5%	 -30%
Транспортна інфраструктура	0,04%	4%	6%	 -100%

Понад 40% проєктів ПІІ в Україні зосереджені у Києві (2009-2019 рр.)

- ▶ **Високотехнологічне виробництво- ще один сектор, який знижується** (-30% проєктів ПІІ у 2019 р.). Частка ринку України становить лише 1% серед країн ЦСЄ та 5% серед країн, що не входять до ЄС. У цьому секторі найбільш успішними є **Польща (17%), РФ(15%), Туреччина 12%), Угорщина (11%) та Чехія (9%)**.

1.1. Стан ПІІ

1.1.5. ПІІ в Україні

Топ-10 компаній, що створили найбільшу кількість робочих місць в Україні протягом 2014-2019 рр.

Компанія	Створені робочі місця	Галузь	Діяльність
 Fujikura	3 000	Виробники та постачальники ТЗ	Виробництво
 JABIL	2000	Електроніка та ІТ	Виробництво
 flex.	1 000	Електроніка та ІТ	Виробництво
 HEAD	1 000	Текстиль, одяг та шкіра	Виробництво
 LEONI	800	Електротехнічні вироби	Виробництво
 SUMITOMO ELECTRIC	500	Виробники та постачальники ТЗ	Виробництво
 Cargill	350	Агропродовольчий бізнес	Логістика
 EcoEnergy Scandinavia	200	Постачання КП	Виробництво
 UKRSIBBANK BNP PARIBAS GROUP	150	Фінанси	Контактний центр
 ERICPOL	120	Інформація, комунікації та ЗМІ	Дослідження та розробка

Топ-10 компаній, які найбільше інвестували в Україну протягом 2014-2019 рр.

Компанія	Капітальні вкладення (млн дол. США)	Галузь	Діяльність
 ArcelorMittal	348	Метали	Виробництво
 BUNGE	180	Агропродовольчий бізнес	Виробництво
 UkrLandFarming Public Limited Company	150	Агропродовольчий бізнес	Виробництво
 Cargill	130	Агропродовольчий бізнес	Логістика
 EcoEnergy Scandinavia	120	Постачання комунальних послуг	Виробництво
 HAREKET	68	Транспорт та логістика	Продажі та маркетинг
 ekol LOGISTICS 4D	50,4	Транспорт та логістика	Логістика
 FLIXBUS	30	Транспорт та логістика	Продажі та маркетинг
 KWS	22,46	Агропродовольчий бізнес	Виробництво
 Stefanini IT Solutions	16,9	Цифрова	Центр спільних послуг

1.2. В пошуках переваг

Макрофактори ПІІ - порівняльний аналіз України проти ключових країн-конкурентів

1.2. В пошуках переваг

Вступ

Залучення **прямих іноземних інвестицій (ПІІ)** - це, насамперед, змагання за розум та кишені інвесторів. Інвестори - раціональні агенти, і прибуток - це те, що в кінцевому рахунку має значення для них при прийнятті інвестиційних рішень. Цей прибуток залежить від багатьох факторів: витрат, ризиків, макроекономічної та політичної стабільності, верховенства права та багатьох інших.

Залучення ПІІ відрізняється від залучення суто фінансових інвестицій кінцевими цілями інвесторів. ПІІ - царина індустріальних корпоративних гравців. Вони оцінюють ризики та вигоди від інвестицій за набагато більшою кількістю параметрів і дбають про сталу діяльність та розширення бізнесу не менше, ніж про коротко- чи середньострокову фінансову вигоду.

Отже, намагаючись привабити таких інвесторів, країни беруть участь у «конкурсі краси», де сприйняття іміджу країни є настільки ж важливим фактором, як і фактичні кількісні показники. Макроекономічний клімат, прямі витрати та демографічні показники розповідають лише частину історії – якщо порівняти сприйняття та очікування інвесторів від різних країн, ці цифри постануть в кардинально іншому світі.

Щоб це використати на свою користь, країна повинна добре усвідомлювати, як інвестори сприймають її переваги та недоліки. Немає сенсу витрачати ресурси та «рекламувати» уявні сильні сторони, які насправді не сприймаються як такі у світі.

Багато залежить від фундаментальних будівельних блоків економіки - і сподівань, що уряд має достатню політичну волю для зміни існуючого «статус-кво».

Очікування ділової спільноти та інвесторів, в свою чергу, значною мірою базуються на прецедентах – історіях успіху.

З огляду на вищевикладене, для надання практичних рекомендацій щодо залучення ПІІ надзвичайно важливо проаналізувати, де насправді знаходиться Україна на полі гри – порівняти її з іншими ключовими країнами-конкурентами за ПІІ та розглянути історії найкращих практик залучення інвестицій (бенчмаркінг).

На наступних сторінках ми розглядаємо основні фактори, що впливають на прийняття інвестиційних рішень. Кожен із цих факторів був визначений завдяки аналізу тенденцій та кореляцій у наукових дослідженнях, аналізу реальних даних та рейтингів.

Простих рішень не буває. Кожен із розглянутих нами факторів має різну вагу для кожного інвестора і залежить від особистої історії ведення бізнесу чи досвіду в регіоні конкретного інвестора.

Тим не менше, результати бенчмаркінгу розповідають цікаву історію – про великий потенціал та системні досягнення, часто затьмарені минулими та сучасними провалами української влади.

Як каже приказка, буває лише один шанс справити перше враження. Але перші враження часто помилкові. Всі наведені далі дані походять з відкритих джерел - і інвестори не в захваті від них. А це означає, що наша мета - знайти спосіб довести, що хоча б деякі з них помилкові.

1.2. В пошуках переваг

Методологія

Огляд літератури

Узагальнені висновки з наукових досліджень та аналітичних звітів провідних міжнародних організацій* щодо найважливіших факторів, визначаючих приплив ПІІ у країну

*Світовий банк, ОЕСР, ЄІБ, академічні письменники, пов'язані з університетами

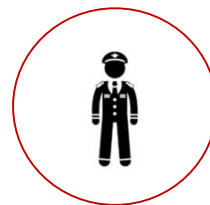

Джерело: ДССУ, аналіз та розрахунки ЕУ

Операційні фактори

1. Розмір внутрішнього ринку
2. Вихід на інші ринки
3. Відкритість торгівлі
4. Належне врядування та бізнес-середовище з рівними умовами
5. Наявність якісної інфраструктури (дороги, електроенергія, каналізація, цифрове середовище тощо)
6. Доступність людського капіталу
7. Наявність якісних місць для інвестицій

Об'єктивні бар'єри

Негативні практики націоналізації
Заборона на здійснення валютних операцій

Правові обмеження приватної власності

Витратні фактори

8. Податки (прибуток підприємств) та соціальне забезпечення
9. Витрати на енергію
10. Витрати на оренду нерухомості
11. Вартість праці
12. Залучення фінансування та рівень розвитку фінансових ринків

Ризики

13. Макроекономічна стабільність та вразливість до глобальних криз
14. Політична стабільність
15. Збройні конфлікти та громадянські заворушення
16. Верховенство права та корупція
17. Судова система
18. Захист прав інтелектуальної власності
19. Контроль над рухом капіталу та валютними операціями

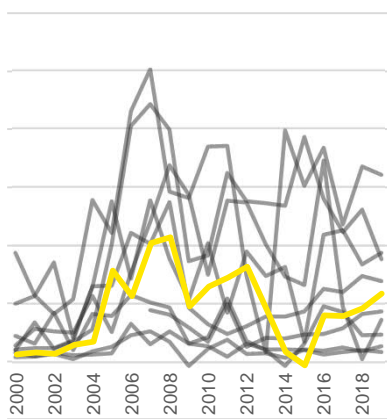
Стимули

20. Двосторонні договори
21. Стимулювання інвестицій
22. Податкові пільги

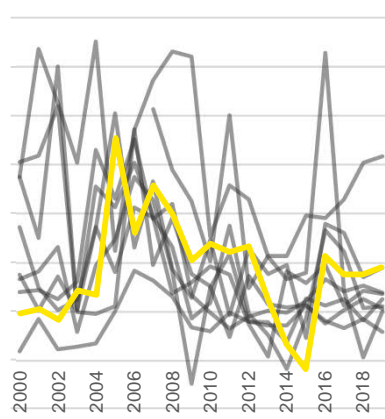
1.2. В пошуках переваг Методологія

Країна	Регіон	Запаси ПІІ, млрд дол.	Населення, млн	ПІІ на душу населення, тис. дол.
Чехія	Східна Європа	146,5	10,7	13,7
Казахстан	Середня Азія	156,2	18,8	8,3
Литва	Східна Європа	16,6	2,8	5,9
Польща	Східна Європа	235,7	38,4	6,1
Румунія	Східна Європа	81,5	19,3	4,2
Сербія	Східна Європа	41,5	6,9	6,0
Словаччина	Східна Європа	57,2	5,5	10,5
Туніс	Північна Африка	38,0	11,7	3,2
Туреччина	Середній Схід	143,7	83,2	1,7
Ірландія	Західна Європа	1477,0	5,0	296,8
Україна	Східна Європа	71,2	41,8	1,7

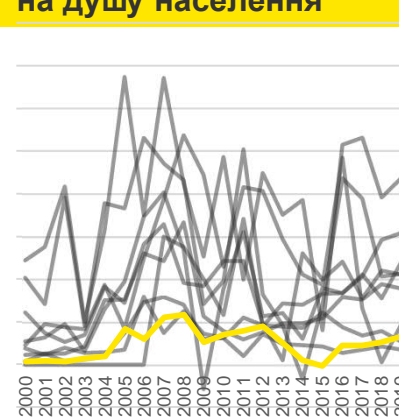
Приплив ПІІ, дол. США

Приплив ПІІ, % ВВП

Приплив ПІІ, дол. США на душу населення

Порівняльний аналіз

10 країн
22 фактори
5 історій

Очікувані результати

Кращі практики

Занурення в історії успіху та аналіз успішних та неуспішних практик на основі досвіду країн-конкурентів

Макроекономічний бенчмаркінг

Місце України за кожним з факторів, що впливають на приплив ПІІ, і до чого нам прагнути?

Світові тенденції

Від яких основних світових тенденцій, що впливають на ПІІ (COVID-19, Китай, санкції), може отримати вигоду Україна?

Ризики

Правові та макро ризики, які необхідно враховувати

1.2. В пошуках переваг

Ключові висновки

1.2. В пошуках переваг

1.2.1. Ключові висновки: операційні фактори

Операційні фактори

Населення України - одне з найбільших серед країн-конкурентів - інвестори, орієнтовані на локальний попит, розглядають як перевагу. З іншого боку, низька купівельна спроможність (зумовлена одним з найнижчих ВВП на особу) робить нижчим і потенціал внутрішнього ринку. Це погіршує міжнародний імідж України та висвітлює її як небагату країну. Швидка депопуляція, спричинена міграцією та старінням населення, в поєднанні з проблемою належного медичного обслуговування створюють додаткові об'єктивні ризики, які враховують інвестори, орієнтовані на місцеві ринки.

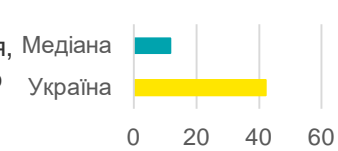
Україна має **доступ до багатьох сусідніх ринків** через регіональні торгові угоди; при цьому вона все ще відстає від середнього показника конкурентів. Підписання нових РТУ з великими гравцями з інших регіонів може розширити горизонт торгівлі країни найближчими роками та залучити інвесторів, націлених на продажі у цих країнах. Крім того, послаблення нетарифних обмежень у транскордонній торгівлі може покращити місце України на карті глобальних ланцюгів створення вартості, активізуючи приплив ПІІ.

Внутрішній потенціал ПІІ в значній мірі залежить від **якості врядування**. Дві складові бізнес-середовища - якість регулювання та ефективність врядування - охоплюють якість існуючих нормативних актів, надання державних послуг, формулювання та реалізації державної політики та здатність уряду виконувати свої обіцянки і забезпечувати виконання власних правил. Останнє має вирішальне значення для довіри інвесторів. Україна відстає від конкурентів - тому робота з сприйняттям громадськості та бізнесу є критично важливою.

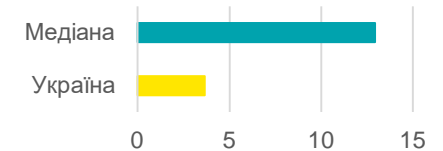
Фізична інфраструктура та людський капітал є важливими факторами для потенційних інвесторів, і Україна має свої сильні та слабкі сторони в обох. В сфері **інфраструктури**, індекс ефективності логістики та показник Digital Adoption Business трохи відстають від медіани конкурентів. Це несподівано добрий результат, враховуючи низький ВВП на душу населення, який, як правило, пов'язаний із низьким розвитком інфраструктури. Однак із транспортною інфраструктурою існують проблеми, що обмежують потенціал, в т. ч. монополізація залізничного транспорту та портів державою, що обмежує якість послуг, та низька середня якість автомобільних доріг, від яких залежать бізнеси.

Освічене населення робить **ринок праці** України конкурентоспроможним. В Україні високий відсоток людей мають середню та вищу освіту. Однак, швидка цифровізація вимагає нових навичок, а міграція робочої сили позбавляє Україну талантів. Пошук кадрів у сільських регіонах може стати серйозною проблемою, оскільки Україна дуже урбанізована. Це можна покращити за рахунок поліпшення інфраструктури сільських доріг та громадського транспорту, розширення потенційної зони походження працівників, а також створення неміських навчальних закладів.

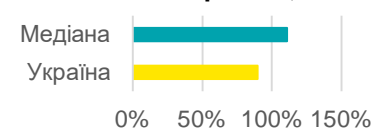
Населення, млн

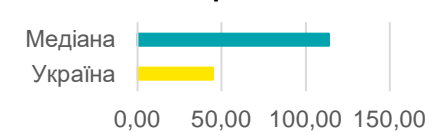
ВВП на особу, тис. дол.

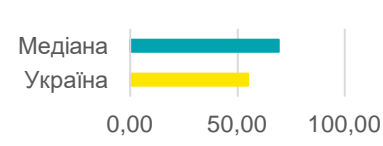
Зовнішня торгівля, % ВВП

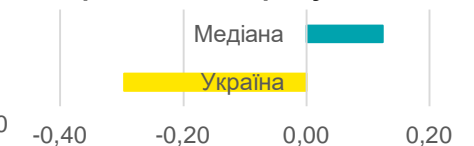
Кількість країн з РТУ

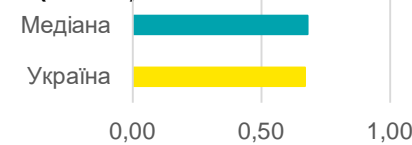
Індекс економічної свободи

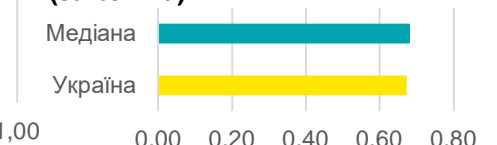
Ефективність врядування WGI

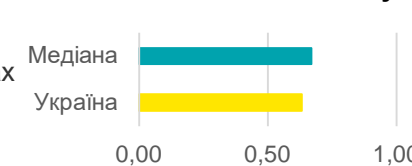
Цифровізація (бізнес)

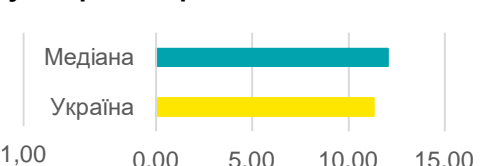
Ефективність логістики (загальна)

Індекс людського капіталу

Середня тривалість навчання

1.2. В пошуках переваг

1.2.1. Ключові висновки: фактори витрат

Фактори витрат

Фактор витрат є одним з найважливіших для компаній при прийнятті рішень щодо локації. Огляд кількох основних складових витрат показує, що Україна є порівняно дешевою країною, і це є її перевагою на конкурентному ринку. Однак сучасні тенденції на ринку праці та електроенергії зменшують ці переваги.

На ринку праці вартість найму працівника порівняно невелика, оскільки середня заробітна плата набагато нижча, ніж у країнах-конкурентах. Податки на працю та соціальні внески не сильно відрізняються від країн-конкурентів. За умов інтенсивного відпливу робочої сили, особливо із західних регіонів, витрати для роботодавців, ймовірно, будуть неухильно зростати, наближаючись до рівня, який Польща та інші сусідні країни ЄС пропонують українським працівникам.

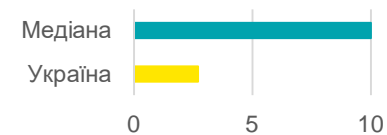
Електроенергія для бізнесу в Україні коштує менше, ніж в ЄС; проте з приєднанням України до ринку ЄС, ця диспропорція скоротиться. Процедура підключення до електромереж складна, регіональні ринки розподілу електроенергії монополізовані. Поточне тарифне регулювання неефективне, найближчим часом очікується запровадження правил РБА.

Орендувати офіс в Україні дешевше, ніж у порівнюваних країнах; однак ціни на оренду складів вищі. Це може стати можливістю для інвесторів, адже свідчить про брак логістичних потужностей; однак у короткостроковій перспективі підвищує виробничі витрати для тих, хто використовує склади як виробничу інфраструктуру.

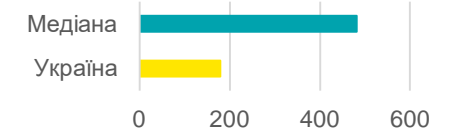
Фінансування в Україні дуже дороге, оскільки кредитний рейтинг країни низький. Ставки за кредитами в гривні набагато вищі за ставки в країнах-конкурентах. Для транснаціональних компаній, однак, важливіше мати доступ до надійних фінансових послуг, - і вони ними можуть користуватися через «дочки» іноземних банків, присутніх в Україні. Тим часом державні банки мають високий відсоток непрацюючих кредитів у портфелях і тягнуть індекси фінансового розвитку вниз.

Прибуток підприємств **оподатковується** у розмірі 18% (пласка ставка), що незначно відрізняється від розглянутих країн-конкурентів, але на податкове адміністрування часто скаржаться в офіс місцевого бізнес-омбудсмена (60% скарг пов'язані з податками, 12% скарг – з діями правоохоронних органів). Загалом, оподаткування в Україні є одним із ключових питань для інвесторів, що негативно впливає на інтерес до України як місця для розміщення інвестицій та бізнесу.

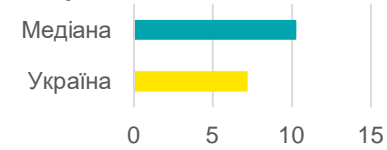
Середня погодинна вартість робочої сили, дол.

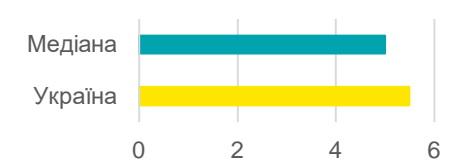
Мінімальна заробітна плата, дол.

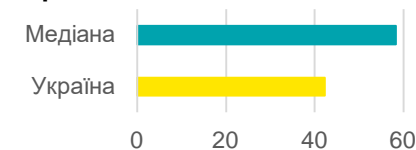
Ціна електроенергії, євро / кВт-год.

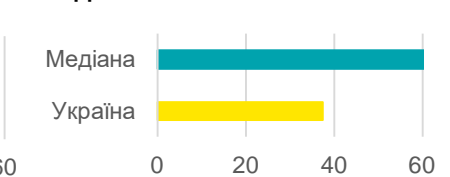
Ціна оренди складу, дол. США / кв. м. / місяць

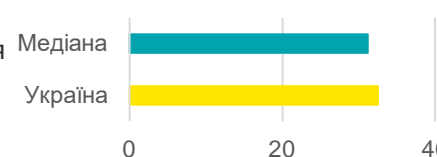
Конкурентоспроможність фінансової системи

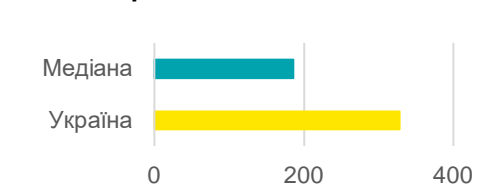
Надійність банків

Податкові надходження до бюджету+соціальні внески, % ВВП

Час на сплату податків, годин на рік

1.2. В пошуках переваг

1.2.1. Ключові висновки: ризики та стимули

Ризики

Макроекономічні ризики є значними, адже Україна вразлива до економічної турбулентності. Після періоду зваженої фінансової та монетарної політики Україна була на впевненому шляху до економічної стабільності. Проте коронакриза спричинила збільшення бюджетного дефіциту. Це створює ризик, що Національний банк буде змушений повернутися до грошової емісії, щоб покрити дефіцит бюджету та потреби квазі-суверенних позичальників. Про глибину макроекономічних ризиків можна судити з найнижчого (серед недефолтних) кредитного рейтингу та дуже високої вартості запозичень на ринку євроблігацій, найвищої серед розглянутих країн, крім Тунісу. Продовження програми МВФ допоможе зменшити ці ризики.

Політичний ризик та незавершений збройний конфлікт є причиною обережності для консервативних інвесторів, але приваблює тих, хто націлений на більш високий прибуток на інвестицію. Конфлікт на сході України диктує особливу політику щодо Донецької та Луганської областей (страхування, гарантії, активація приватизації та проекти ДПП). Політичний ризик також охоплює зміни кадрів у владних кабінетах і є важливим у випадках, коли установи не виконують свої обов'язки.

Корупція та ненадійна судова система є причиною постійних скарг міжнародних інвесторів. У той же час такі демократичні інститути, як відкритий уряд, фундаментальні права, громадський порядок та безпека, роблять Україну конкурентною у загальному індексі верховенства права. Хоча корупція може й не бути перешкодою для інвесторів, які готові закрити очі на таке середовище, поганий захист прав власності та ненадійна судова система створюють значну проблему для всіх. Сприйняття громадськістю та інвесторами цього чинника є дуже важливим і формується радше особистими зв'язками та власним досвідом, ніж піаром та комунікаційними заходами.

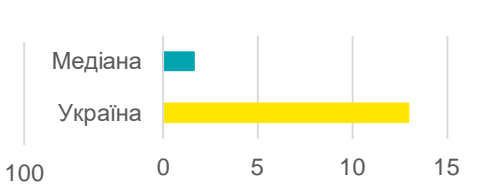
Стимули

Заохочувальні заходи можуть включати підписання двосторонніх інвестиційних та податкових договорів, ефективне вирішення суперечок та прямі заохочення, такі як податкові канікули та / або вільні економічні зони. Однак пряме заохочення має як переваги, так і недоліки, воно вимагає тонкого балансу між стимулюванням економіки та здоров'ям державних фінансів. Важливо, щоб **агенції сприяння інвестиціям** отримували достатньо персоналу та фінансових ресурсів для ефективного виконання своїх функцій. На даний момент **вирішення суперечок** в Україні є ускладненим, а державний офіс залучення інвестицій має недостатнє фінансування порівняно з країнами-конкурентами.

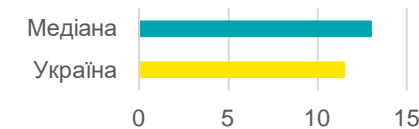
Оцінка макроекономічної стабільності

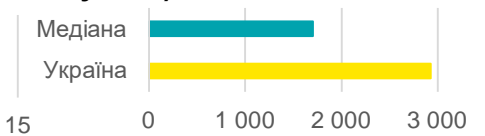
ІСЦ 10 років стандартне відхилення

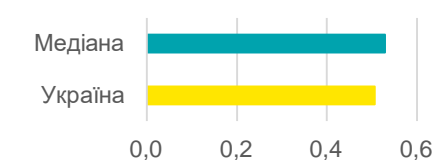
Середній термін каденції міністра економіки 2010-2020, міс.

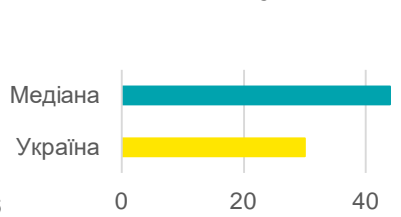
Глобальний індекс миру (більша цифра означає гіршу ситуацію)

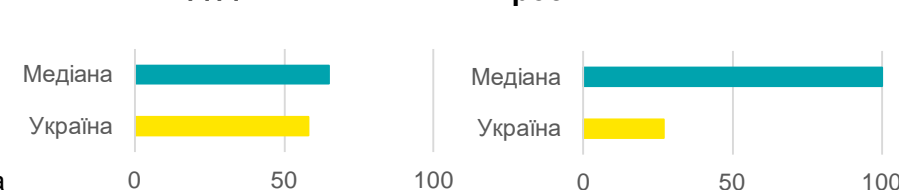
Індекс верховенства права проєкту світового правосуддя

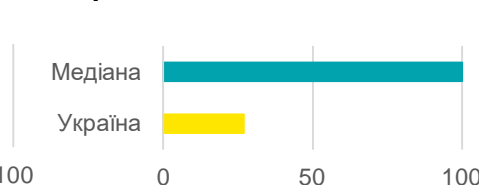
Сприйняття корупції TI

Кількість ДІД

Співробітники IPA

1.2. В пошуках переваг

Операційні фактори

1.2.2. Операційні фактори

Розмір місцевого ринку

Висновки з літератури

Розмір внутрішнього ринку тісно пов'язаний із надходженнями ПІІ, особливо для розвинених країн та країн, що розвиваються. ВВП на душу населення як проксі локальної купівельної спроможності має сильний позитивний вплив на заохочення ПІІ. Дослідження свідчать, що збільшення розміру локального ринку на 1% призводить до зростання ПІІ приблизно на 0,95%.

ПІІ та ВВП також взаємозалежні (двосторонній причинно-наслідковий зв'язок), що означає, що ПІІ позитивно впливають на зростання ВВП (прямо і побічно, а отже, й збільшення розміру ринку).

Economou, Hassapis & Philippas (2016), Bénassy-Quéré, Coupet & Mayer (2007), Ang (2007), Janicki & Wunnava (2004)

Ключові переваги

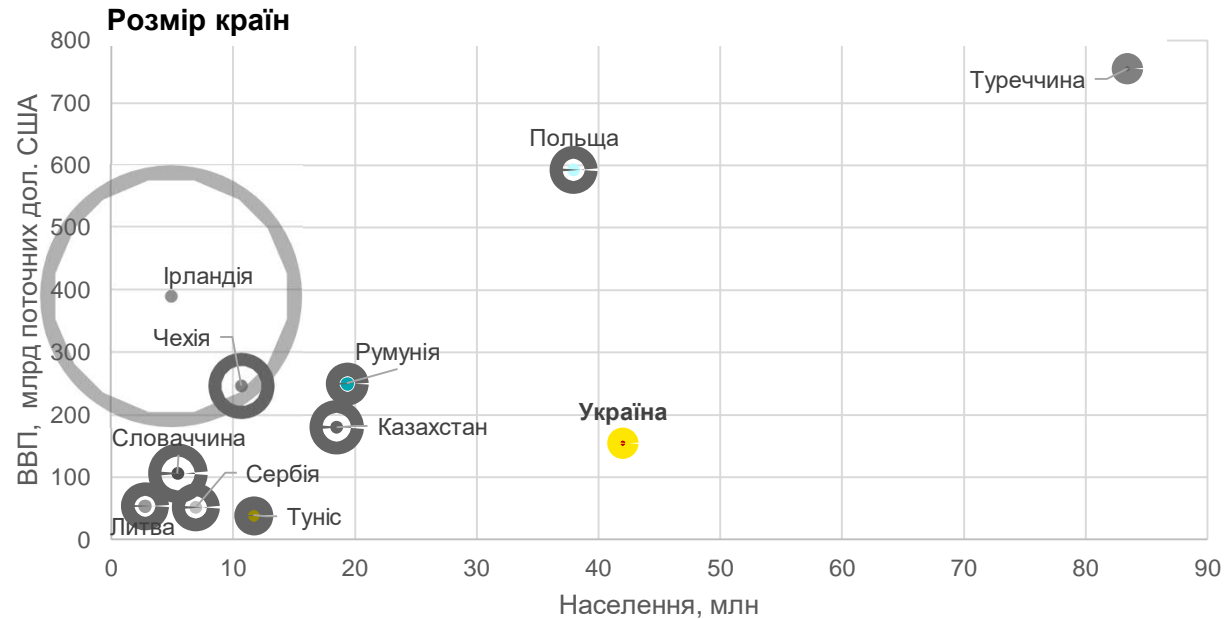

Україна має ~ 40-мільйонний споживчий ринок - у 2-4 рази більше за більшість країн у регіоні. Навіть незважаючи на низький ВВП та ВВП на душу населення, цей фактор може зіграти позитивну роль у прийнятті інвестиційних рішень.

Наразі номінальний ВВП є низьким, але завдяки високій чисельності населення потенціал зростання є значним; так само значним є потенціал збільшення прибутковості інвестицій за умови зростання продуктивності

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС

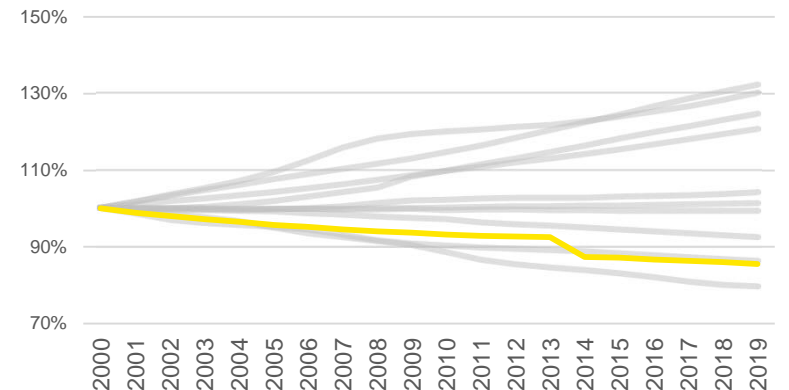

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС, розмір бульбашки представляє ПІІ на душу населення

Значне зменшення населення до 85% від рівня 2000 року (наприклад, Туреччина - 132% від рівня 2000 року). Частково це було пов'язано з високим рівнем смертності та зниженням народжуваності, але значна частина пов'язана з міграцією.

Депопуляція є серйозною загрозою, але досвід Ірландії в 70-80-х роках показує, що з нею можна боротися за допомогою політики залучення інвестицій та економічних реформ

Динаміка населення, 2000 = 100%

1.2.2. Операційні фактори

Доступ на інші ринки

Висновки з літератури

Дослідження демонструють, що регіональна економічна інтеграція (у вигляді регіональних торгових угод (РТУ), митного союзу або зони вільної торгівлі) призводить до значного збільшення зовнішніх ПІІ. Ефект пов'язаний із фактичним збільшенням розміру ринку, до якого інвестори матимуть доступ. Інвестор може отримати вигоду від продажів не тільки в країні перебування, а й від безбар'єрного експорту торговим партнерам.

Blomstroem and Kokko (1997), Kreinin & Plummer (2008), Yeyati et al. (2003), Balasubramanyam et al. (2002)

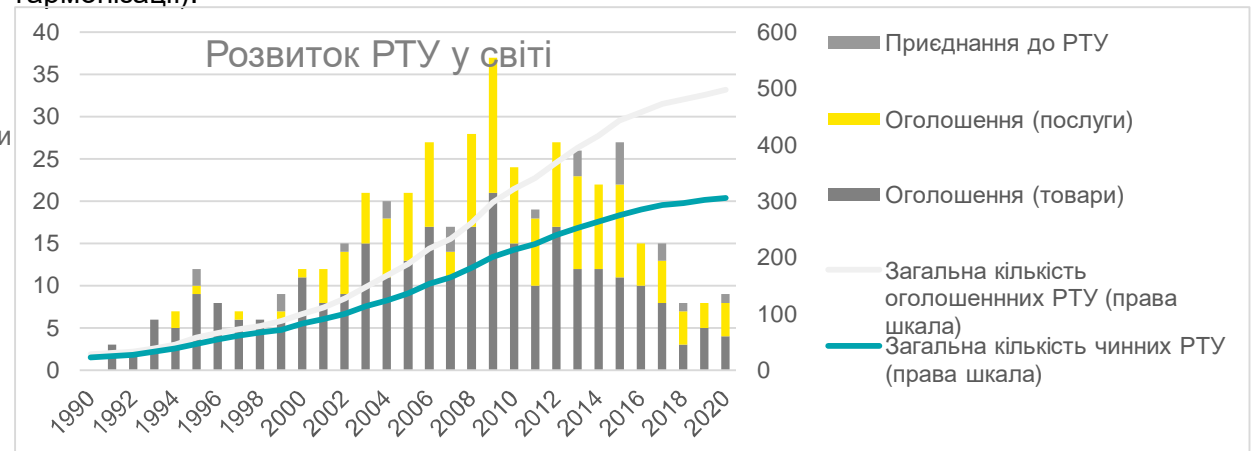

Джерела: COT, Henley & Partners

Індекс паспортів Henley

Примітка: Площа кола пропорційна ПІІ / душу населення

Доступ до інших ринків значно покращився після вступу України до СОТ (2008 р.) та далі після Асоціації з ЄС (2016 р.). Щоб забезпечити ще кращий доступ до ринків, Україні слід завершити поточні торговельні переговори (наприклад, з Туреччиною), розпочати переговори про зони вільної торгівлі із США та Китаєм та зробити подальші практичні кроки щодо інтеграції до ЄС (наприклад, АСАА та інші нормативні акти щодо гармонізації).

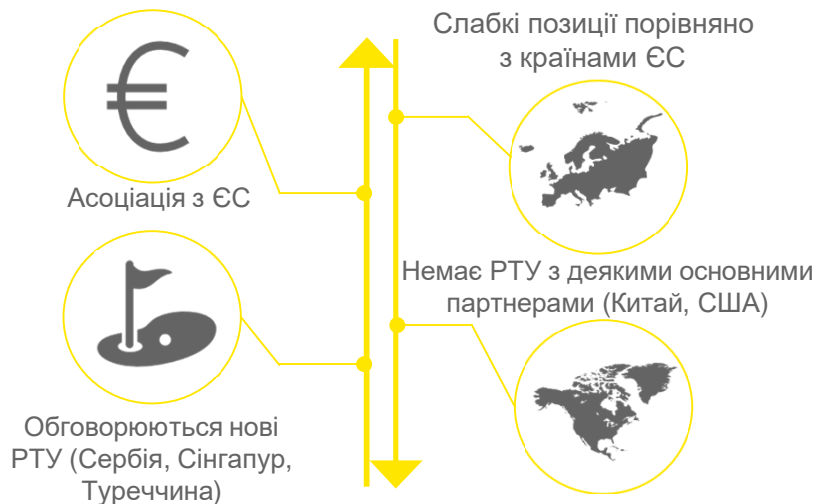

Джерело: СОТ

Національна стратегія збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну | Розділ 1: Погляд згори | с. 57 з 216

Ключові переваги

Ключові проблеми

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС

1.2.2. Операційні фактори Відкритість торгівлі

Висновки з літератури

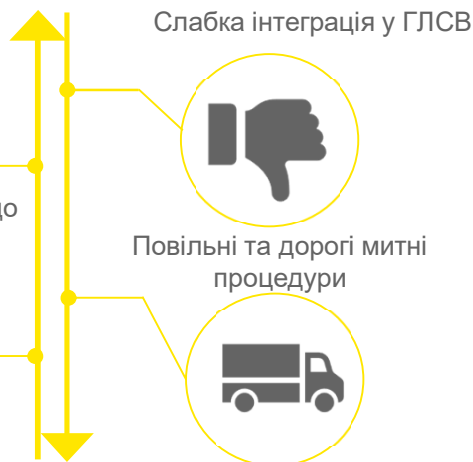
У літературі робиться акцент на відкритості країни для торгівлі як головного чинника припливу ПІІ. Аргумент базується на доказах того, що торгівля та інвестиції доповнюють одне одного. Однак деякі економісти стверджують, що такі відносини можуть мати місце не для всіх регіонів та галузей. Торгівля може отримати вигоду від заходів щодо її спрощення (з точки зору як тарифів, так і прикордонних процедур).

Economou, Hassapis & Philippas (2016), Demirhan & Masca (2008), Ang (2007), Asongu, Akpan & Isihak (2018), Janicki & Wunnava (2004), Blonigen & Piger (2014), Kolstad & Villanger (2007), Minor & Tsigas (2008), Weeraheva (2009)

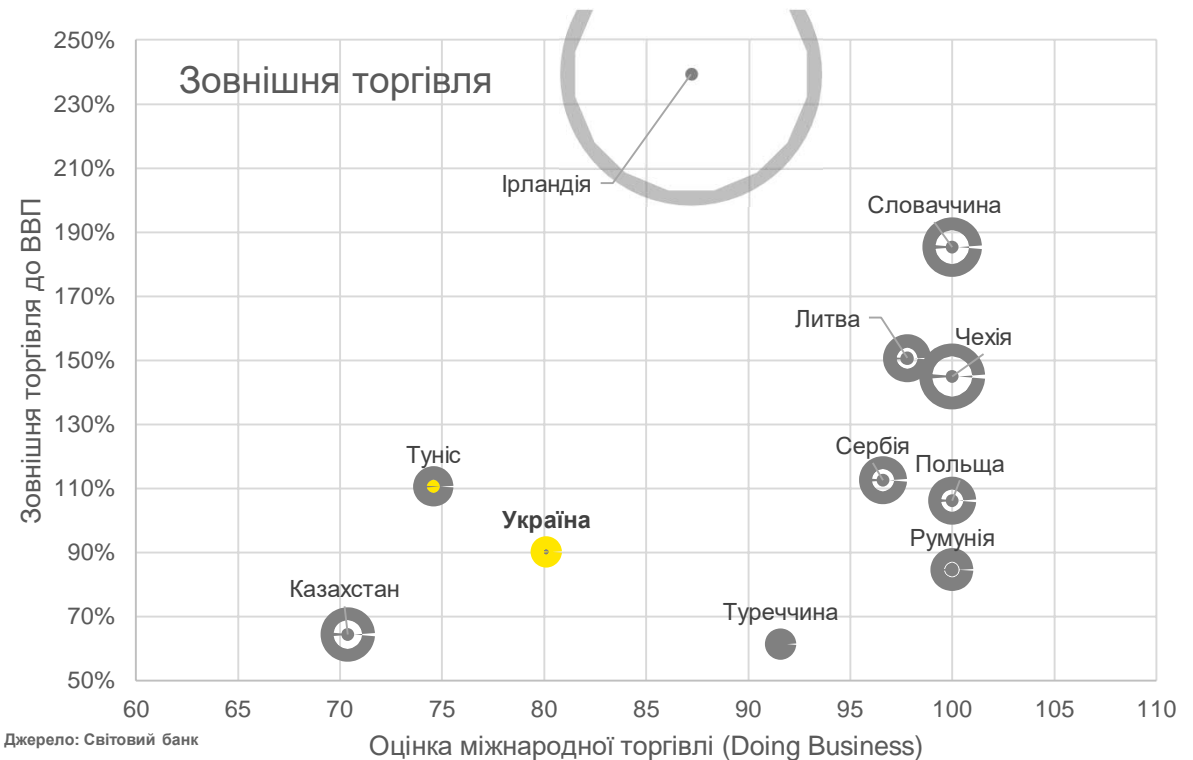
Ключові переваги

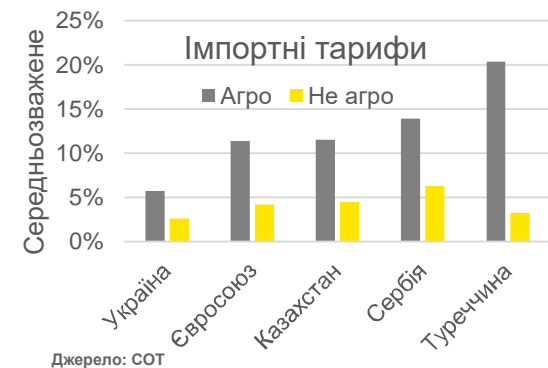
Ключові проблеми

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС

Примітка: Площа кола пропорційна ПІІ / душі населення. Поточний рівень інтеграції України у глобальні ланцюжки створення вартості (ГЛСВ) є посереднім. Експорт з високою доданою вартістю є нестабільним та чутливим до контрактів. Більшість раніше залучених ПІІ є горизонтальними (ринковими). Одна з причин - це те, що торгівля через кордон відбувається повільно і дорого. Особливу увагу слід приділити митним процедурам.

1.2.2. Операційні фактори

Належне врядування та ділове середовище з рівними умовами

Висновки з літератури

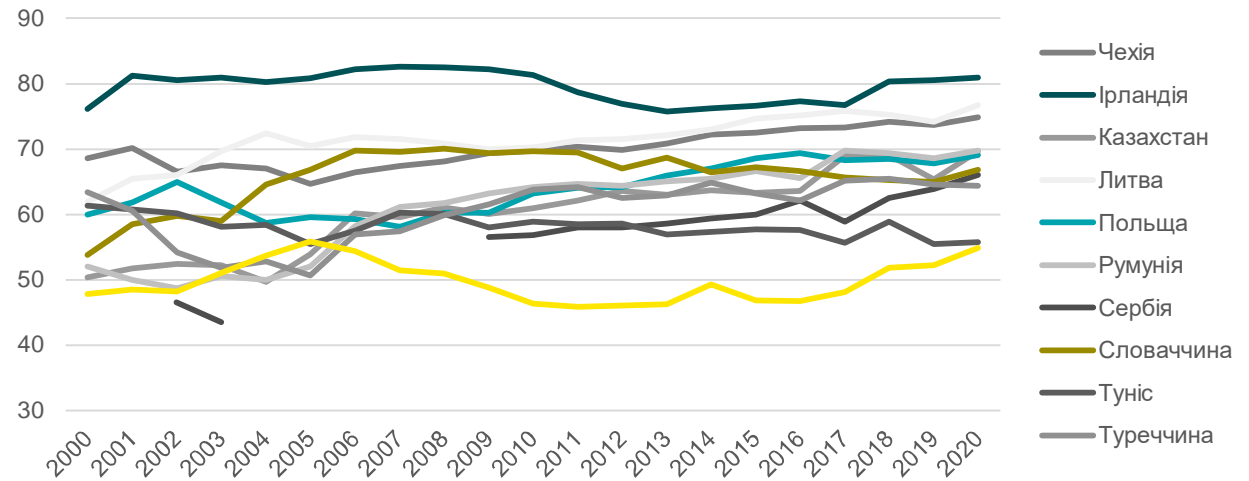
Роль підприємницьких витрат охоплюється показниками ділового середовища країни, тобто середнім часом, необхідним для виконання контракту, реєстрації власності, започаткування бізнесу та врегулювання неплатоспроможності. Нижчі витрати асоціюються з більшими обсягами ПІІ, що надходять у приймаючу країну. Бізнес-клімат визначається якістю регулювання та ефективністю врядування.

Blonigen & Piger (2014), Matei (2010)

Оскільки рейтинг Doing business в даний час переглядається науковими колами після критики Полом Ромером методології та подальшого аудиту індексу, ми включили Індекс економічної свободи Heritage Foundation до бенчмаркінгу для оцінки бізнес-середовища.

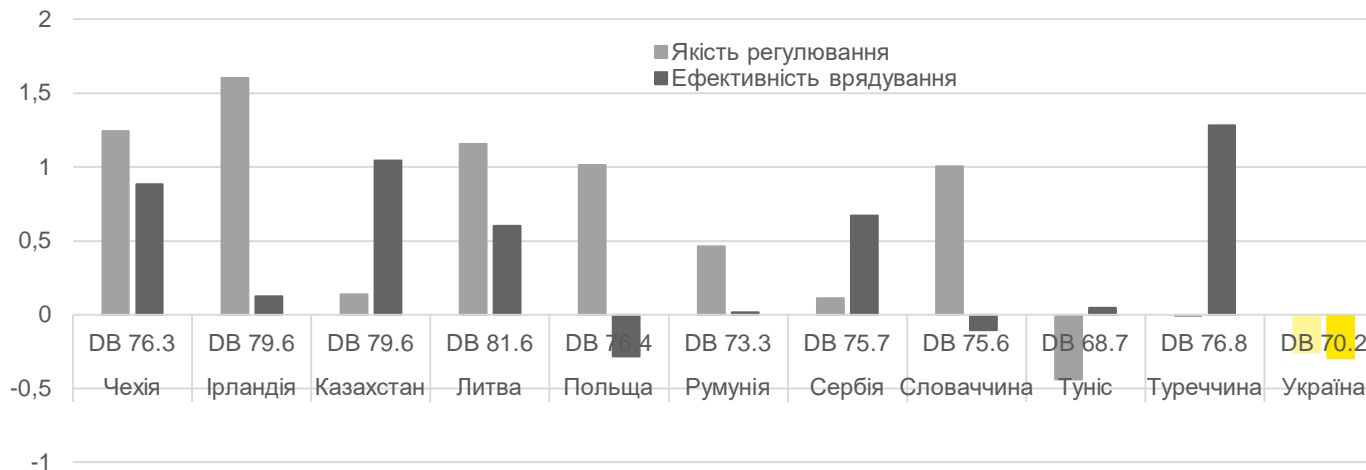
Джерело: : Doing Business – Data Irregularities Statement WASHINGTON, August 27, 2020 <https://www.worldbank.org/en/news/statement/2020/08/27/doing-business---data-irregularities-statement>

Індекс економічної свободи Heritage

Джерело: Heritage Foundation, аналіз та розрахунки ЦЕС

Світові показники врядування

Джерело: Дані СБ, аналіз та розрахунки ЦЕС

Ключові висновки

Україні потрібне покращення якості нормативно-правових актів, але важливішою для уряду є здатність забезпечувати дотримання власних правил, про що свідчить ефективність врядування.

Вона охоплює якість державних послуг, якість державної служби та ступінь її незалежності від політичного тиску, якість формування та реалізації політики та щирість прихильності уряду до власної політики. Прикладами цього є якість бюрократії, ризик, що держава буде не в змозі забезпечити правопорядок, і все це є частиною ділового середовища.

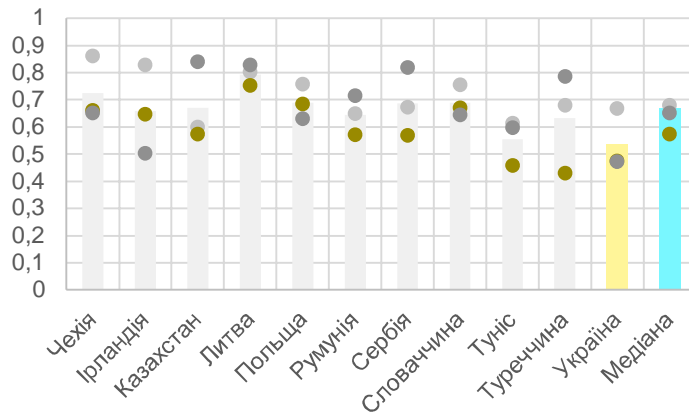
1.2.2. Операційні фактори Цифрова інфраструктура

Висновки з літератури

Більшість інфраструктурних показників з переліку світових індикаторів розвитку (WDI) сприяють збільшенню притоку ПІІ. Основним є вплив транспортної та ІКТ-інфраструктури на привабливість країни в контексті ПІІ. Більше того, факти підтверджують позитивну роль транспорту та ІКТ у підтримці економічного зростання шляхом підвищення економічної відкритості країн та збільшення їх участі у міжнародній торгівлі. Емпіричні результати показують, що такі фактори, як залізничний транспорт та дорожня мережа, а також якість людських ресурсів відігравали вирішальну роль у залученні ПІІ до країн, що розвиваються: Індії, Малайзії тощо.

Ang (2007), Asongu et al. (2018), Blonigen & Piger (2014), Mengistu (2009), Kaur et al. (2016), Koyuncu & Unver (2016), Saidi Samir & Haifa Mefteh (2020)

Індекс впровадження цифровізації (Digital Adoption Index, DAI)

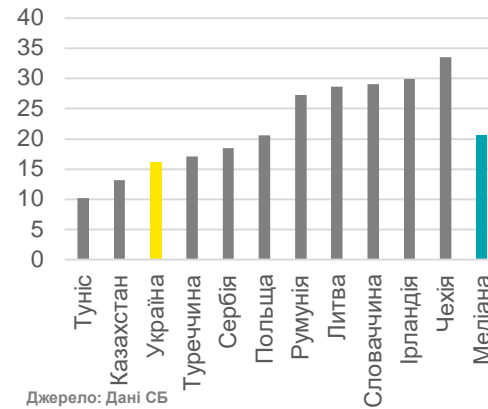

Джерело: WB DAI 2016

■ Digital Adoption Index
● DAI Business Sub-index
● DAI People Sub-index
● DAI Government Sub-index

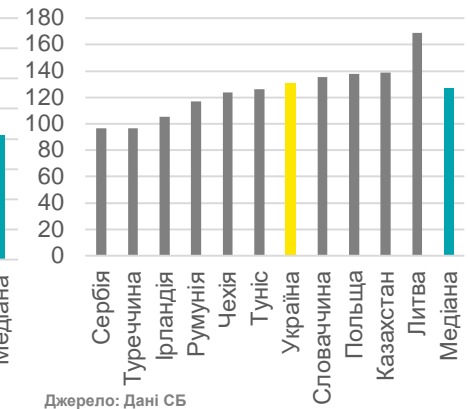
Джерело: Дані СБ, розрахунки ЦЕС

Користування широкосмуговим інтернетом (на 100 осіб)

Джерело: Дані СБ

Користування мобільним зв'язком (на 100 осіб)

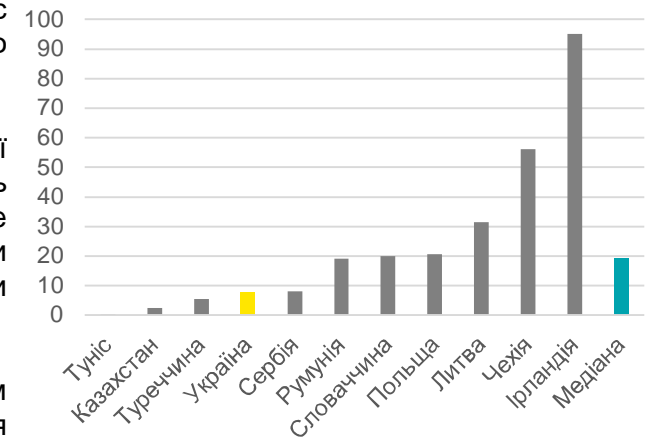
Джерело: Дані СБ

Індекс впровадження цифровізації (DAI): Субіндекс уряду (Government Sub-Index) знижує загальний показник України, відстаючи від інших країн. Однак субіндекс бізнесу (Business Sub-Index) набагато вищий.

Міністерство цифрової трансформації разом із Міністерством освіти можуть впливати на субіндекс громадян (People Sub-Index), встановлюючи стандарти цифрової компетентності та розвиваючи можливості цифрової освіти.

Україна має середнє покриття мобільним зв'язком; проте інтернет-покриття (стаціонарна широкопasmова мережа) є низьким і зосередженим у містах.

Захищені інтернет-сервери (на тис. осіб)

Джерело: Дані СБ

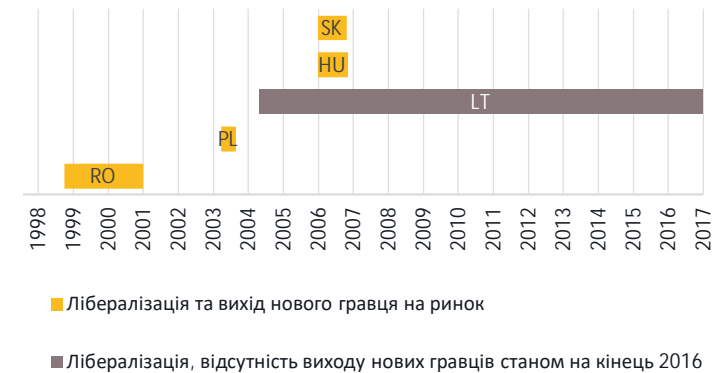
1.2.2. Операційні фактори

Транспортна інфраструктура

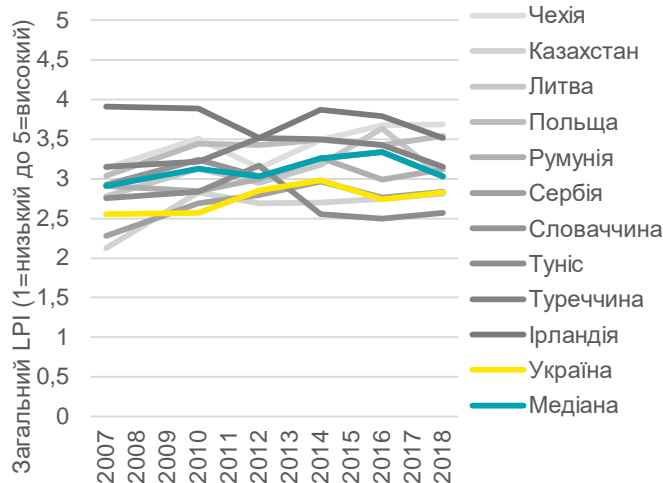
- ▶ В Україні існує велика (однак занедбана та погано електрифікована – 45%) залізнична інфраструктура, якість якої оцінюється вище, ніж у більшості аналізованих країн.
- ▶ Галузеве регулювання в морських портах та на залізниці (тарифи УЗ та АМПУ, відсутність політики щодо компенсації приватних інвестицій у стратегічну інфраструктуру тощо) може спричинити надання окремим гравцям неконкурентних переваг.
- ▶ Лібералізація залізничного ринку вже відбулася у всіх країнах ЄС. Вихід нового гравця на внутрішній ринок вантажних залізничних перевезень може зайняти щонайменше 1 рік після законодавчої лібералізації.

Час від юридичної лібералізації до першої ліцензії на внутрішньому ринку вантажних перевезень

Індекс ефективності логістики (LPI) (1=низький, 5=високий)

Індекс ефективності логістики (LPI): нижчий, ніж у 2014 році та порівняно з усіма європейськими країнами. Україна демонструє кращі показники за показником “Частота, з якою вантажі надходять одержувачам у запланований або очікуваний час”, тоді як загальна якість торгової і транспортної інфраструктури є недостатньою.

З метою вирішення питань зношення і неефективного управління активами:

- Два морських порти здано в концесію
- Нова ініціатива ДПП, спрямована на залучення ПІІ до шести доріг
- Ініціатива концесій 4 аеропортів та 7 залізничних станцій

Інвестори стурбовані тим, що державні монополії – УЗ та АМПУ – обмежують участь приватних інвесторів на ринку.

Відповідно, необхідно розглянути можливість обмеження ринкової влади монополій для підвищення рівня конкуренції.

Прийняття законопроекту про залізничний транспорт України (розглядається парламентом) та законопроекту про внутрішній водний транспорт (готується до другого читання) сприятиме відкриттю ринку для вітчизняних та іноземних перевізників.

1.2.2. Операційні фактори

Робоча сила та талант

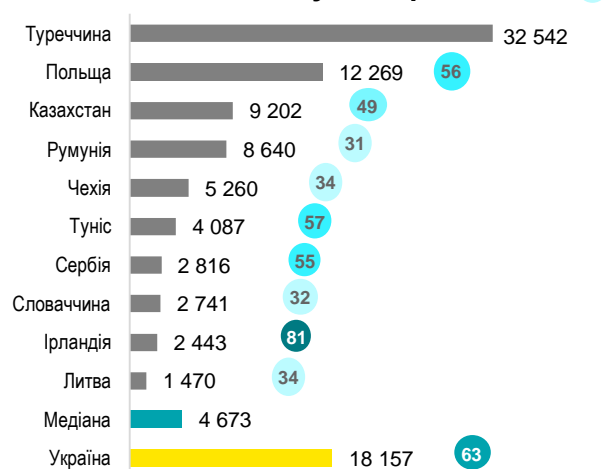
Висновки з літератури

Наявність освіченої та кваліфікованої робочої сили є вагомим позитивним фактором, що заохочує ПІІ. Дослідження показують, що більший відсоток освіченої робочої сили у країні (вимірюється відсотком людей із закінченою шкільною освітою та середньою тривалістю навчання) сприяють збільшенню обсягів ПІІ.

Economou, Hassapis & Philippas (2016), Blonigen & Piger (2014), Noorbakhsh, Paloni, & Youssef (2001)

Трудові ресурси України є одними з найбільших (на другому місці після Туреччини) – більше 18 млн осіб.

Робоча сила у 2019 році, тис

Індекс легкості пошуку кваліфікованих працівників (макс. 100)

Джерело: Oxford Economics; INSEAD, Глобальний індекс конкурентоспроможності робочої сили 2020

Джерело: Дані СБ, Державна служба статистики України, Звіт ОЕСР PISA 2018, Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів 2020, Звіт про глобальну конкурентоспроможність 2019, Огляд виконавчої думки ВЕФ 2019, розрахунки ЦЕС

Доступна та кваліфікована робоча сила - один із ключових активів, який Україна може запропонувати іноземним інвесторам.

Індекс розвитку людського капіталу, 2010-2020

Джерело: Світовий банк

Україні складніше утримувати талановиту робочу силу, ніж більшості країн-конкурентів. Водночас, спроможність України залучати талант не гірша за інші країни.

Збереження та залучення таланту

Країна	Утримання таланту (макс. 100)	Залучення таланту (макс. 100)
Ірландія	79,67	75,71
Чехія	74,1	60,59
Казахстан	59,96	51,23
Польща	58,75	47,92
Туреччина	48,32	36,68
Литва	58,55	56,06
Туніс	46,86	41,52
Словаччина	63,35	53,47
Сербія	47,73	47,26
Румунія	54,29	42,99
Медіана	58,65	49,58
Україна	45,07	43,64

Джерело: INSEAD, Глобальний індекс конкурентоспроможності робочої сили 2020

Населення на 1 кв. км

Джерело: Світовий банк

Фізична близькість робочої сили до місця розташування потенційних інвестиційних об'єктів - ще одна ключова перевага. Україна є густонаселеною країною, де 7 з 10 українців проживають у міських районах, що є набагато вищим рівнем, ніж в інших країнах.

Туреччина

74,7%

Україна 69,3%

Європейські країни 62,0%

Казахстан 57,3%

Сербія 55,9%

Рівень урбанізації

Джерело: Світовий банк

1.2.2. Операційні фактори

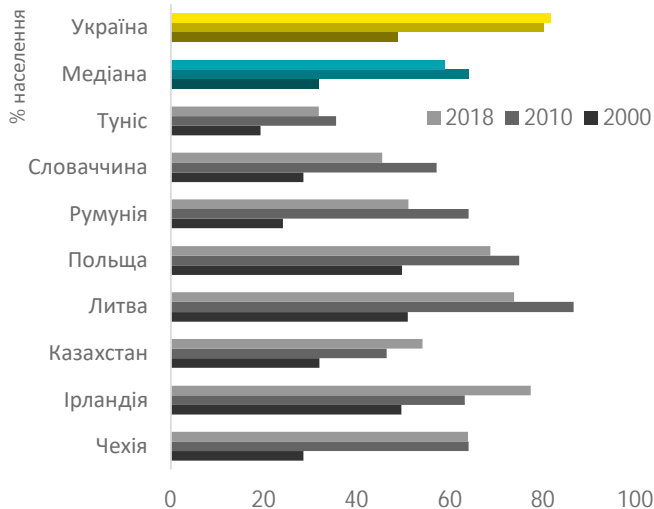
Робоча сила та талант (2)

Освічене та кваліфіковане населення робить український ринок праці конкурентоспроможним серед обраних країн. Країна має високі показники за середньою тривалістю навчання та зарахуванням до ЗВО.

- ▶ **Україна** **11,3**
- ▶ **Медіана** **12,0**
- ▶ Туніс **7,2**
- ▶ Туреччина **7,7**
- ▶ Румунія **11,0**
- ▶ Сербія **11,2**
- ▶ Казахстан **11,8**
- ▶ Польща **12,3**
- ▶ Ірландія **12,5**
- ▶ Словаччина **12,6**
- ▶ Чехія **12,7**
- ▶ Литва **13,0**

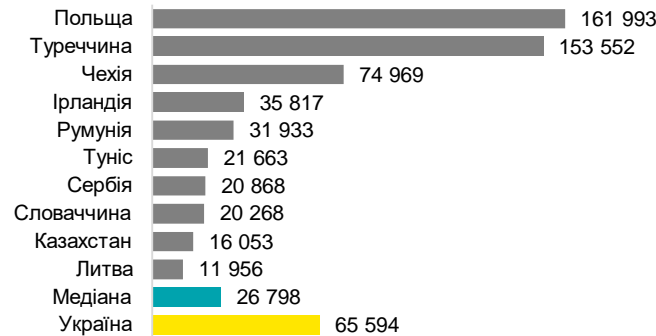
Джерело: Світовий банк

Зарахування до ЗВО, 2010-2020

Джерело: Світовий банк, ДССУ

Наукові працівники та технічні спеціалісти

Джерело: Інститут статистики ЮНЕСКО

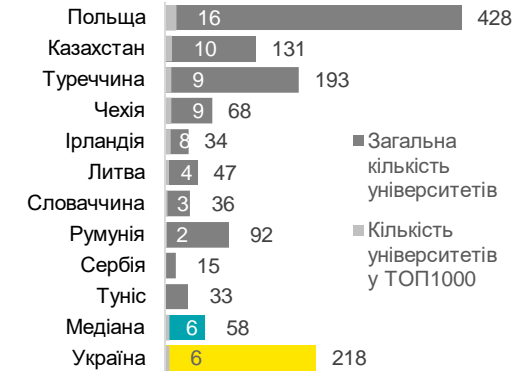
Велика кількість працівників, залучених до науково-дослідницької діяльності, робить країну привабливою з точки зору інноваційного потенціалу. Станом на 2018 рік в Україні працювало 65 594 наукових працівників – четверте місце серед країн-конкурентів.

Українські випускники також демонструють порівняно високий рівень навичок, необхідних роботодавцям.

Країна	Оцінка професійно-технічних навичок (макс. 100)
Ірландія	69,07
Чехія	63,49
Сербія	44,63
Литва	54,31
Туреччина	33,32
Польща	46,15
Туніс	39,2
Словаччина	54,92
Казахстан	52,55
Румунія	41,79
Медіана	49,35
Україна	46,82

Джерело: INSEAD, Глобальний індекс конкурентоспроможності країн, версія 2019

Кількість університетів

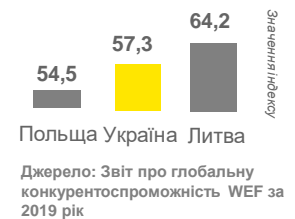

Джерело: Європейська комісія; ДССУ; Міністерство освіти і науки Республіки Казахстан.

В Україні підготовку кадрів забезпечує велика кількість університетів (друге місце після Польщі). Однак лише 6 із 218 ВНЗ увійшли до TOP1000 World University Ranking у 2020 році.

Цифрові навички

Населення України має середній у порівнянні з іншими країнами рівень володіння цифровими навичками.

Джерело: Звіт про глобальну конкурентоспроможність WEF за 2019 рік

Якість середньої освіти

Українські школярі входять до 40 найкращих у світі за оцінками з математики, читання та природничих наук.

- # 62** Казахстан
- # 49** Румунія
- # 24** Чехія
- # 11** Польща

Джерело: Звіт PISA за 2018 рік (ОЕСР)

1.2.2. Операційні фактори

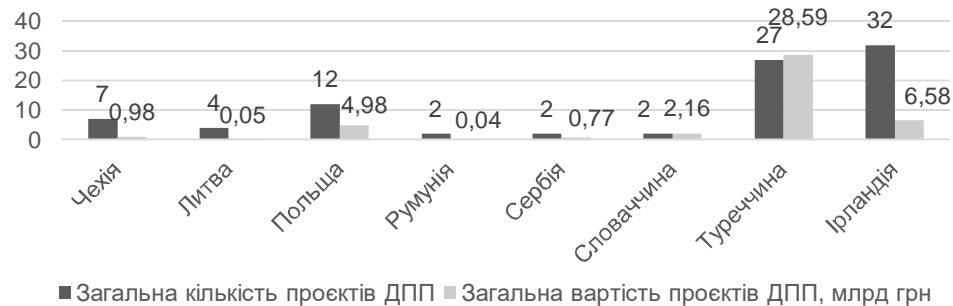
Наявність якісних об'єктів для інвестицій

Висновки з літератури

Міжнародний досвід показує, що послаблення державного контролю над економікою є одним із рушіїв надходження ПІІ. Нещодавні емпіричні дослідження показали, що приватизація має двосторонній позитивний вплив на ПІІ. З одного боку, лібералізація та зменшення частки держави в економіці створюють сприятливий клімат для нових іноземних інвестицій. З іншого, процеси приватизації прискорюються із зростанням впливу іноземних інвесторів на економіку.

Boubakri et al. (2009), EasyBusiness (2019), Mukherjee & Suetrong (2009), Nivievsky (2019), Tüzüntürk et al (2016)

Розмір та кількість великих ДПП проєктів, ЄРЕС, 1990-2016

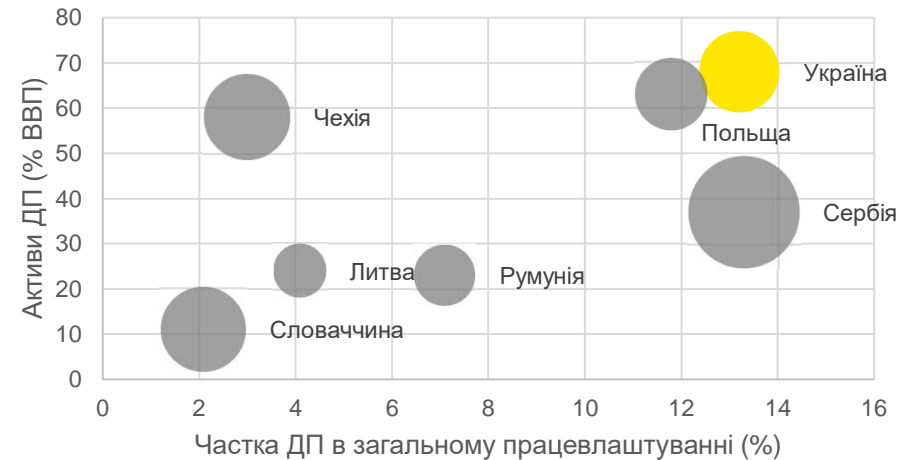
Джерело: Європейський центр експертизи ДПП (ЄРЕС). Включає проєкти DBFO (проєктування-будівництво-фінансування-експлуатація) та DBFM (проєктування-будівництво-фінансування-підтримка) з розміром транзакцій понад 10 млн євро, що досягли фінансового закриття у відповідний період

Однією з сильних сторін України щодо залучення інвестицій є приватизація. Для продовження широкомасштабної приватизації слід належним чином фінансувати Фонд державного майна. «Інвестиційне меню» слід просувати на міжнародному рівні.

Значний потенціал ДПП в інфраструктурі є не менш важливим. Проаналізовані країни залучають найбільше інвестицій через ДПП у транспорт (дані ЄРЕС). Тому SPILNO (бюро управління проєктами ДПП) також слід підтримувати.

Джерело: Дані Світового Банку, EasyBusiness, ЦРУ, ФДМУ, аналіз та розрахунки ЦЕС

Поширеність та вплив державних підприємств (ДП) (розмір кулі = кількість ДП на млн населення)

Джерело: МВФ, 2019 (Reassessing the Role of State-Owned Enterprises in Central, Eastern and Southeastern Europe. Departmental Paper No.19/11); на основі даних національних органів влади та розрахунків співробітників МВФ

Порівняно з іншими країнами, значна частина українського сектору держпідприємств може бути приватизована:

- ▶ 23 ДП призначені для великої приватизації
- ▶ Наразі приватизується 78 (колишніх) лікєро-горілчаних заводів
- ▶ Потенційні об'єкти приватизації (можуть бути доступними в довгостроковій перспективі):
  - ▶ 1 006 – загальна кількість ДП, що підлягають приватизації
  - ▶ 21 вугільна шахта (як об'єкти для інвестицій після закриття)

Державно-приватне партнерство:

- ▶ Новий закон про концесії (2 морські порти передано інвесторам).
- ▶ Нова програма ДПП в сфері автодоріг, спрямована на залучення ПІІ до шести пілотних ділянок
- ▶ Техніко-економічне обґрунтування проєкту концесії 7 залізничних станцій, 4 аеропортів

1.2. В пошуках переваг

Витрати на ведення бізнесу

1.2.3. Витрати на ведення бізнесу

Прямі податки та їх адміністрування

Висновки з літератури

Нижчі коефіцієнти корпоративного податку: неоднозначний вплив на ПІІ в країнах, що розвиваються. Складність адміністрування податків (витрачений час та кількість платежів) мало впливає на надходження ПІІ. Зниження складності адміністрування на 10% порівнянне із зменшенням ефективних ставок корпоративного податку на 1 відсотковий пункт.

Спеціальні податкові заходи для залучення прямих іноземних інвестицій у ЦСЄ, прийняті в 1990-х роках, виявилися успішними: наприклад, прийняття інвестиційних стимулів у Польщі та Чехії мало значний вплив на перенаправлення потоку ПІІ з Угорщини в ці країни.

Demirhan & Masca (2008), Economou, Hassapis & Philippas (2016), Hunady & Orviska (2014), Lawless (2012), Sedmiratsky & Klazar (2002)

Податкове навантаження, % (як частка вартості робочої сили): країни ОЕСР

В розрахунку на одного працівника без дітей, що заробляє середню зарплату по країні

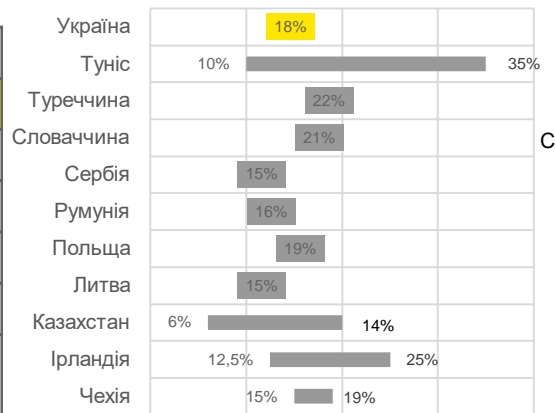
Ірландія	33,2%
Україна	34,0%
Польща	35,6%
Литва	37,2%
Туреччина	39,1%
Словаччина	41,9%
Чеська Республіка	43,9%

Джерело: Tax Foundation (для ОЕСР), Укрстат, розрахунки ЦЕС

RO: внесок на соціальне (пенсійне) страхування: 4% для певних умов праці або 8% для особливих умов

TN: Корпоративний податок 10% / 13,5% / 20% / 35% залежно від діяльності

Податок на прибуток підприємств

Джерело: EY Tax Guides, IPA

CZ: Корпоративний податок 15% стягується з дивідендних доходів резидентів Чехії, отриманих від юридичних осіб-нерезидентів. В окремих випадках 5%/ 0%; ПДФО: 7% солідарного внеску: поза лімітом виплат ЄСВ 139 340 CZK

60% скарг бізнес-омбудсмена пов'язані з податками; друга найбільша група – з органами правопорядку (12%).

В Україні середні ставки податків і внесків порівняно з іншими країнами.

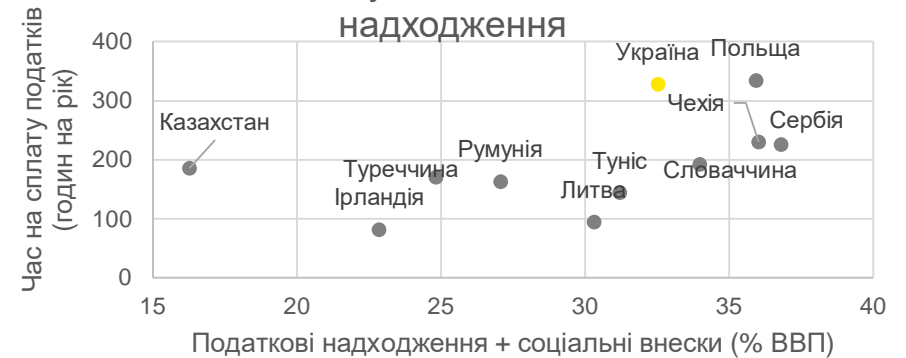
ПДФО

* Україна: військовий збір 1,5%

IE: Корпоративний податок: ставка 25% на доходи від бізнесу, що повністю здійснюється за кордоном, на доходи від торгівлі землею, видобутку корисних копалин та нафти. Загальний соціальний збір 6-11% залежно від доходу

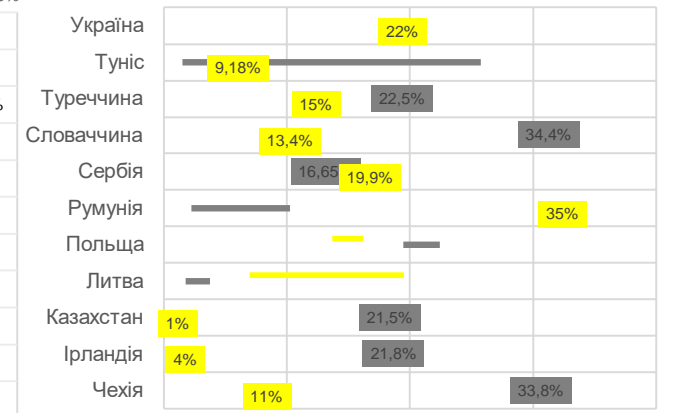
Час на сплату податків та податкові надходження

Джерело: Дані СБ, МВФ

328 годин необхідно витратити на адміністрування податків – лише Польща має вищий показник. Податкові надходження та соціальні внески дорівнюють 32,5% ВВП – більше, ніж у більшості країн.

Соціальні та інші внески

Джерело: EY Tax Guides, IPA

KZ: Знижений податок на прибуток для кваліфікованих c/r компанії, компанії СЕЗ; ПДФО в деяких випадках 20%

LT&PL: ПДФО 32% для доходу вище порогового значення

1.2.3. Витрати на ведення бізнесу

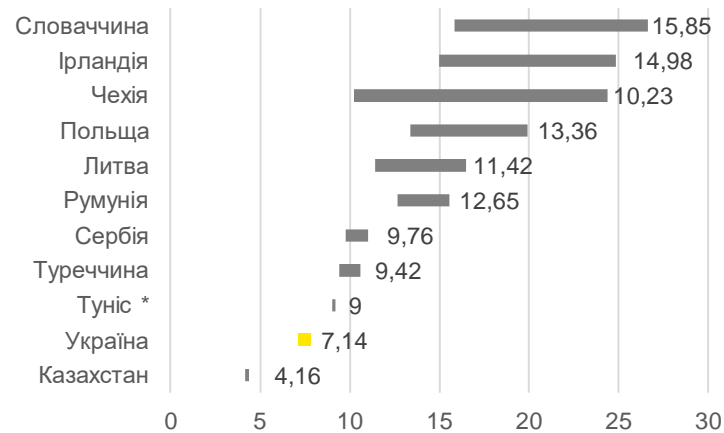
Електрика

Висновки з літератури

Дослідження показують, що прямі іноземні інвестиції, особливо вертикально орієнтовані, за своєю природою прагнуть до ефективності. Відповідно, низькі витрати на енергію стимулюють такі інвестиції. Дослідження, що охопило 27 країн ЄС за період з 2003 по 2013 рік, показує, що підвищення цін на електроенергію на 10% призводить до зменшення чистого надходження ПІІ.

Ziesemer & Barteková (2015)

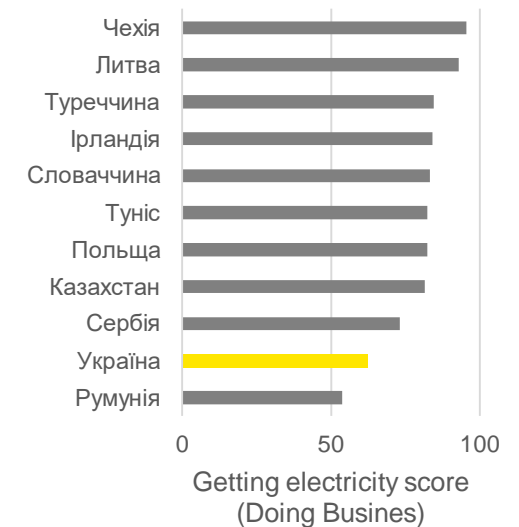
Вартість електроенергії для бізнесу

Ціна для всіх, крім домогосподарств, євроценти / кВт-год, 2019, залежно від обсягів споживання

Джерело: Євростат, національна статистика, * доступні лише окремі значення
Числа - це ціни на найпопулярніший діапазон (500-2000 МВт-год)

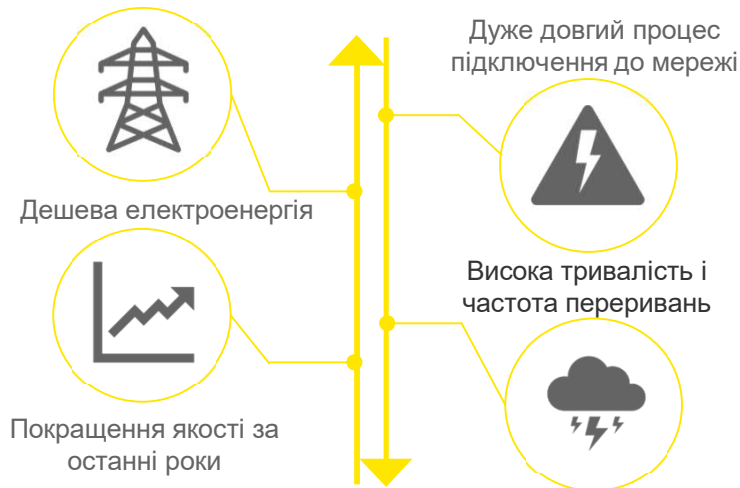
Оцінка підключення

Джерело: Світовий банк

Ключові переваги

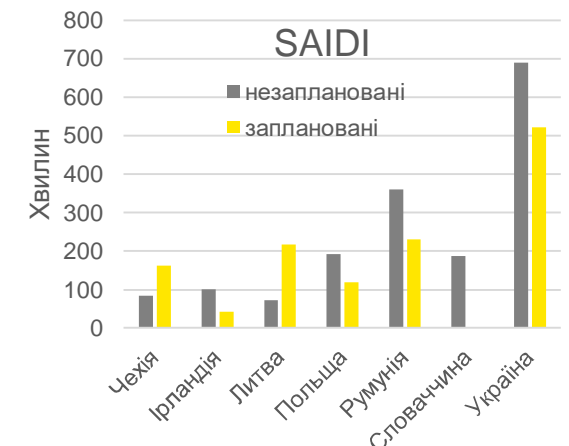
Ключові проблеми

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС

Нещодавно Україна мала відносно низьку ціну на електроенергію для бізнес-споживачів. Але ситуація змінюється через меншу частку дешевої атомної енергії та більшу частку дорогої зеленої енергетики. Крім того, ціни можуть зростати після інтеграції в європейську мережу, але це віддалена перспектива.

З іншого боку, якість електроенергії та супутніх послуг низька. Підключення до мережі відбувається дуже повільно (у середньому 267 днів); тривалість і частота перебоїв з подачею мережі дуже високі. Рекомендуються термінові дії для прискорення виділення земель для нових ліній електропередачі.

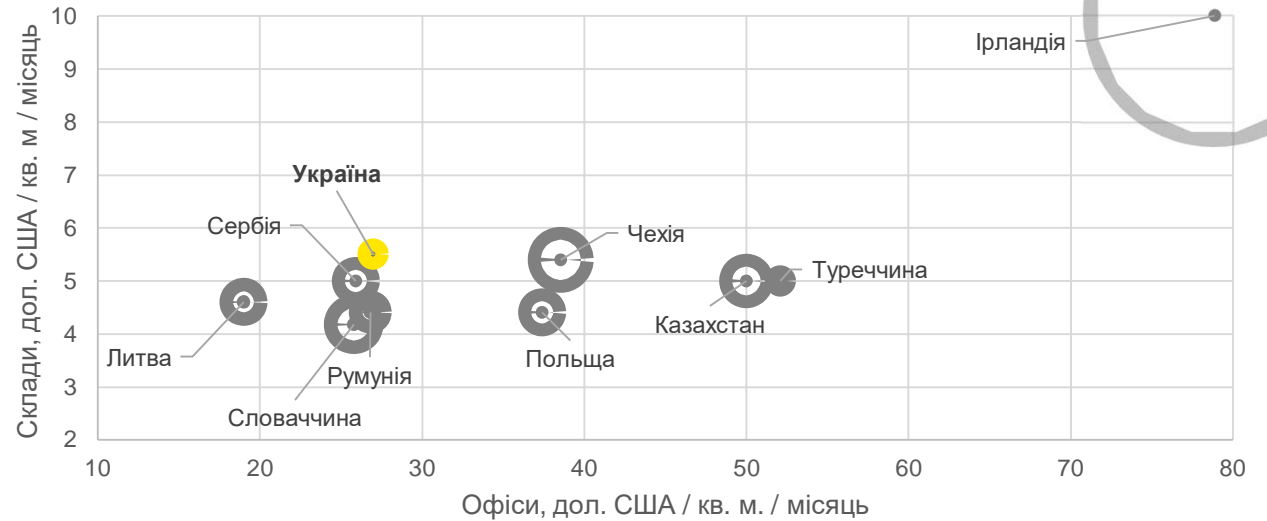
SAIDI означає індекс тривалості переривання в роботі системи.
Джерело: CEER (Рада європейських енергетичних регуляторів) за 2016 рік

1.2.3. Витрати на ведення бізнесу

Оренда нерухомості

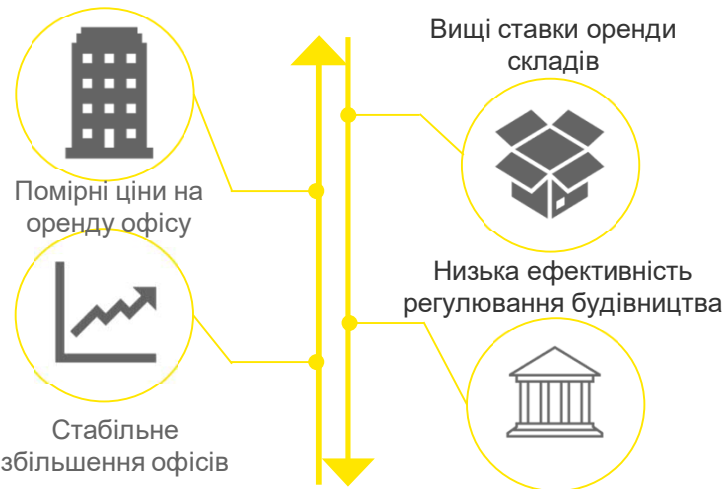
За даними CBRE щодо столиць (або інших міст, якщо столиця не є комерційним центром), Україна має помірні ставки оренди офісів. У той же час склади дорожчі, ніж у більшості країн, незважаючи на зниження цін протягом десятиліття. Це можна пояснити, крім ринкових факторів, низькою ефективністю регулювання в будівництві. Однак деякі процедури вдосконалювались протягом останніх кількох років. Більший прогрес очікується в результаті реформування ДАБІ (орган нагляду за ринком) та розвитку електронних послуг.

Ставки оренди комерційної нерухомості

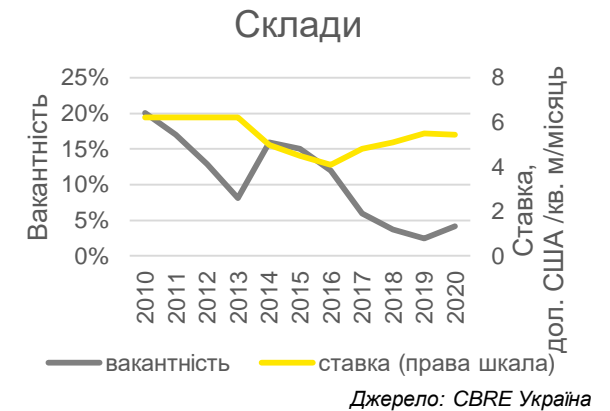
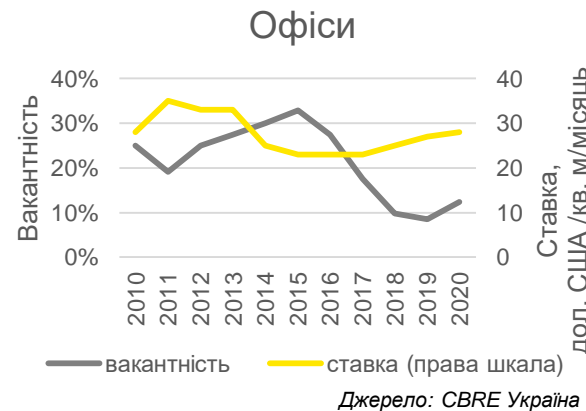

Ключові переваги

Ключові проблеми

Джерело: CBRE (компанія, що займається комерційною нерухомістю) Примітка: Ставки складів у Туреччині та Казахстані недоступні, враховується медіана. Ціни вказані для столиць / комерційних центрів. Площа кола пропорційна ПІІ на душу населення

1.2.3. Витрати на ведення бізнесу

Вартість робочої сили

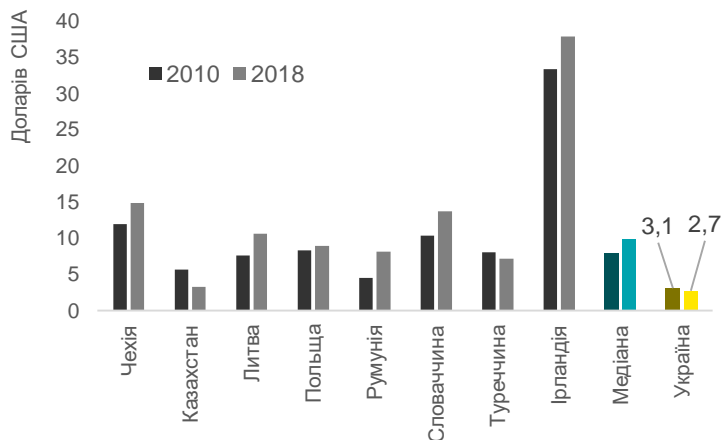
Висновки з літератури

Дослідження свідчать про те, що нижчі витрати на оплату праці корелюють із більшим надходженням ПІІ у країну, особливо з розвинених країн до тих, що розвиваються. Різниця вартості робочої сили у 1 долар США між країною-одержувачем та країною-джерелом може принести у середньому 17 278 доларів США у вигляді ПІІ.

Bevan & Estrin (2004), Janicki & Wunnava (2004), Demirhan & Masca (2008), Javorcik & Spatareanu (2005)

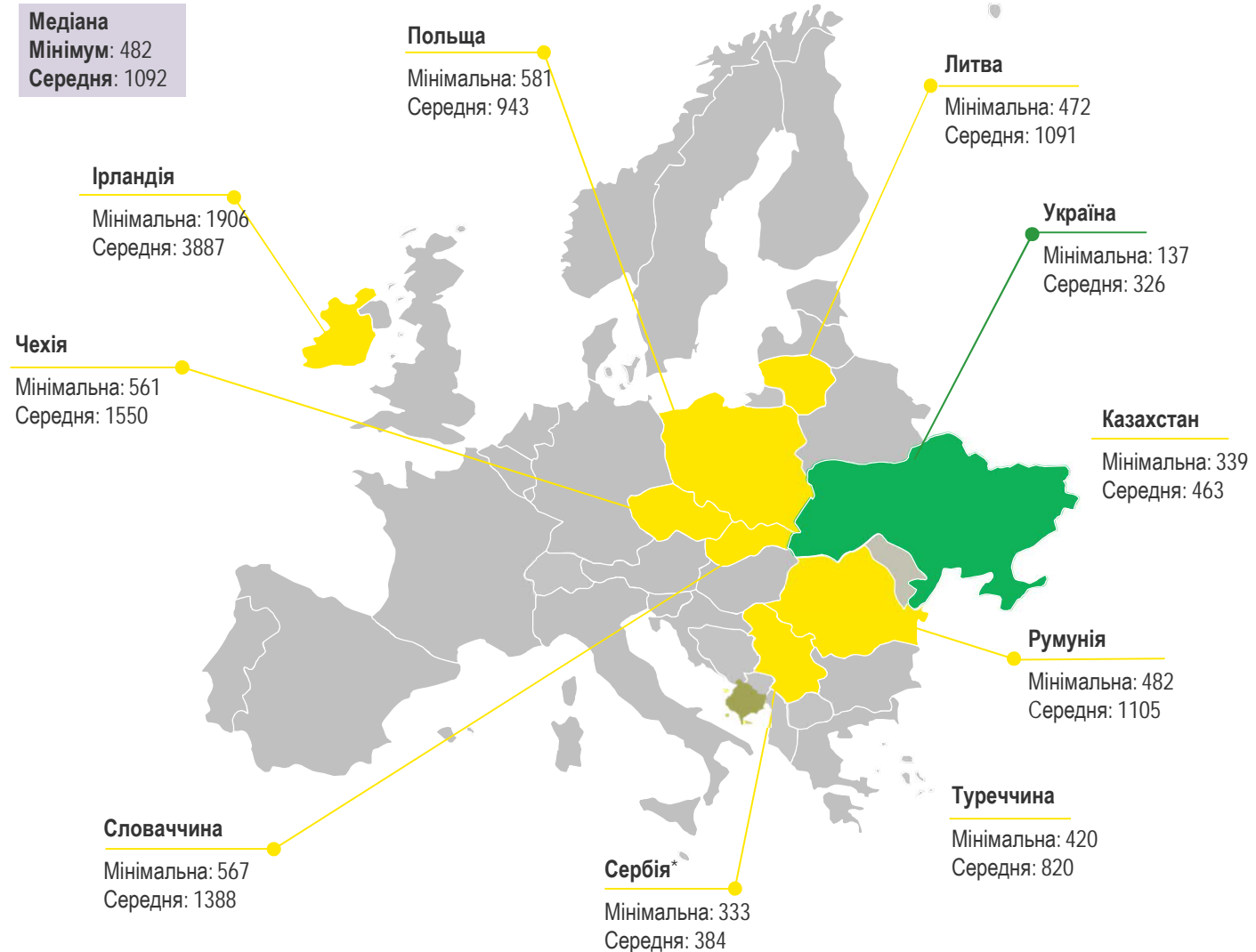
Вартість робочої сили в Україні є найнижчою порівняно з країнами-конкурентами. За середньомісячною українською заробітною платою розміром 326 доларів США йде Казахстан (463 долари США).

Середня погодинна вартість оплати праці, 2010-2018

Джерело: Міжнародна організація праці

Мінімальна та середня заробітна плата у 2018 році, доларів США

*спірна територія Косово (темно-жовта)

Джерело: Міжнародна організація праці

1.2.3. Витрати на ведення бізнесу

Витрати на фінансування та розвиток фінансових ринків

Висновки з літератури

Як фінансовий розвиток, так і легкий доступ до кредиту є сильними чинниками зростання припливу ПІІ. Розвинені фінансові ринки асоціюються з великим припливом ПІІ, але лише у вторинному секторі економіки. Кілька досліджень в країнах, що розвиваються (Нігерія, Сьєрра-Леоне) не виявили статистично значущого впливу ізольованого впливу процентних ставок на приплив ПІІ, але загальний рівень розвитку фінансового ринку виявився пов'язаним з ПІІ як у довгостроковій, так і в короткостроковій перспективі. Регіональний фінансовий розвиток впливає на вибір місця розміщення ПІІ та відіграє важливу роль у розподілі продуктивності прямих іноземних інвестицій.

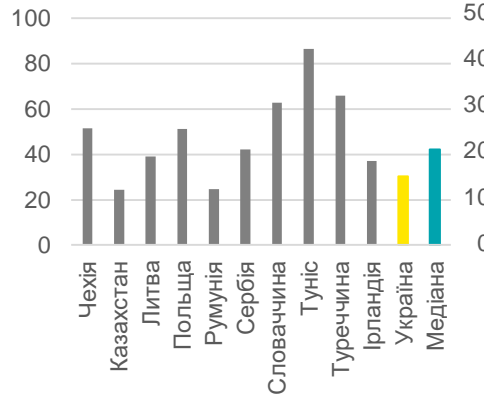
Ang (2007), Walsh & Yu (2010), Hajilee and Nasser (2015), Chen, Yanjing, et al. (2015), Emmanuel and Benson (2019)

Оцінка конкурентоспроможності фінансової системи

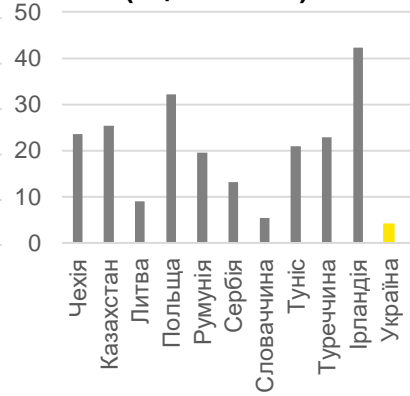

Джерело: Звіт про глобальну конкурентоспроможність за 2019 рік, аналіз та розрахунки ЦЕС

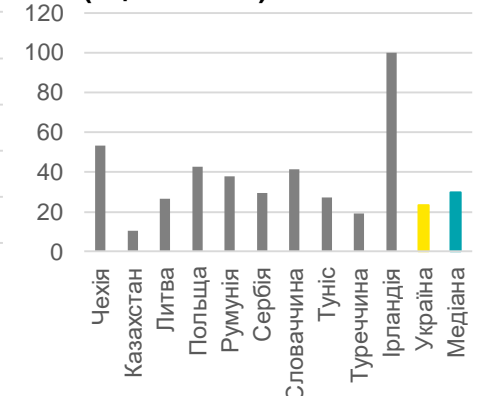
Внутрішній кредит приватному сектору, % ВВП (дані СБ)

Ринкова капіталізація, % ВВП (оцінка GCR)

Страхові премії, % ВВП (оцінка GCR)

Ключові моменти до уваги

Надійність банків

Капіталізація та макропруденційний нагляд є важливими для контролю за рівнями NPL. Надійні іноземні банки, що працюють в Україні, є вагомою перевагою, тоді як погана якість активів державних банків є недоліком.

Розвиток ринку

Небанківський фін. сектор недорозвинений - потрібні стратегії з розвитку страхування та фондового ринку

Платежі

Простота платежів за кордон (включаючи цифрові платіжні системи) важлива для компаній, інтегрованих у ланцюги вартості. Отже, місцеві банки мають бути інтегровані зі світовими ринками

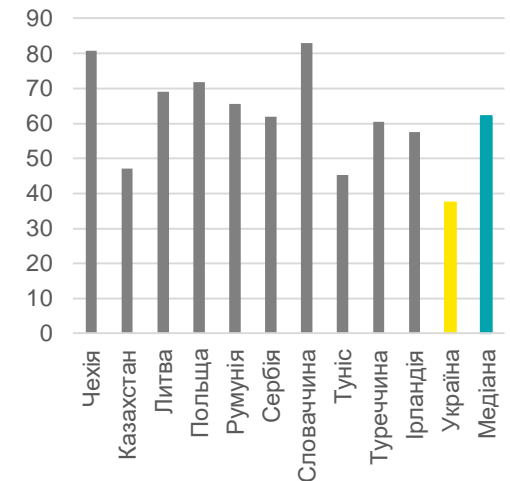

Продаж одного з державних банків великому надійному міжнародному гравцеві не лише принесе інвестиції в банківський сектор, але допоможе вирішити проблеми, пов'язані зі стабільністю банківської системи.

Посилення зв'язку з асоціацією іноземних банків в Україні також буде корисним.

Реформа регулювання («спліт») у небанківському фін. секторі може бути позитивною для його розвитку

Надійність банків (оцінка GCR)

* Оцінка GCR - оцінка у звіті про глобальну конкурентоспроможність

1.2. В пошуках переваг

Ризики

1.2.4. Ризики

Макроекономічна стабільність

Висновки з літератури

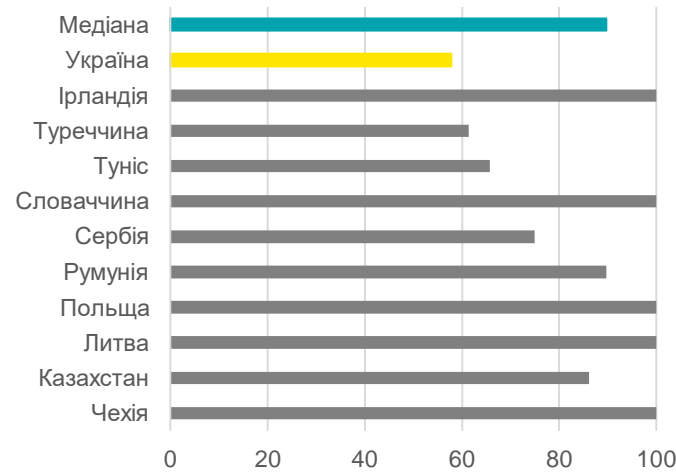
Роль, яку макроекономічна стабільність відіграє в інвестиційних рішеннях, залежить від ринкових умов. Кілька досліджень показують, що інфляція є статистично незначущим предиктором надходження ПІІ в країни ОЕСР. Це можна пояснити тим, що макроекономічна невизначеність до певного моменту, схоже, заохочує ПІІ - інвестори прагнуть обміняти більший ступінь невизначеності на більшу винагороду (ризик-дохідність).

В країнах, що розвиваються, картина інша: помірний та стабільний рівень інфляції як ознака макроекономічної стабільності позитивно пов'язаний із надходженням ПІІ. Потужне економічне зростання є значним позитивним фактором, що визначає ПІІ, тоді як знецінення валюти стримує притік ПІІ до секторів послуг, але стимулює - до видобувних галузей.

Емпіричні результати свідчать, що суверенні рейтинги країн-донорів та реципієнтів є важливими рушіями ПІІ. Країни-одержувачі з високим суверенним кредитним рейтингом отримують високий приплив ПІІ. Країни-донори з високим суверенним кредитним рейтингом мають низький відтік ПІІ. Загалом, ПІІ надходять із країн із низьким кредитним рейтингом у країни з високим кредитним рейтингом.

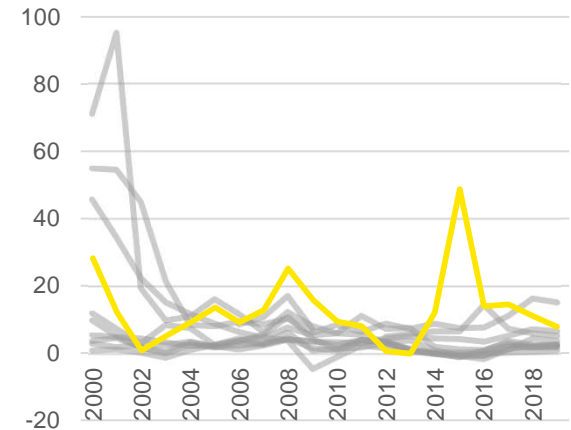
Hassapis & Philippas (2016), Asongu, Akpan & Isihak (2018), Demirhan & Masca (2008), Ang (2007), Walsh & Yu (2010), Peilin Cai, Quan Gan, Suk-Joong Kim (2018)

Оцінка макроекономічної стабільності

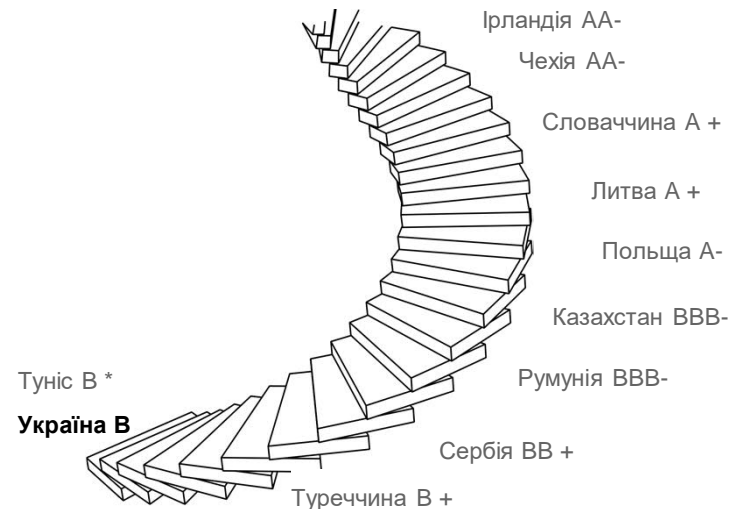
Джерело: Звіт про глобальну конкурентоспроможність

Споживчі ціни, % р / р

Джерело: Дані Світового банку

Суверенний кредитний рейтинг

Джерело: Standard & Poors, Fitch для Тунісу

Як підвищити рейтинг: ключові фактори

Структурні (~ 55%)

Показники врядування, ВВП на душу населення, частка у світовому ВВП, роки після дефолту, грошова маса як % ВВП

Макроекономічні (~ 10%)

Волатильність ВВП за останні 10 років, середня інфляція та ріст ВВП за останні 3 роки

Державні фінанси (~ 17%)

Валовий державний борг, % ВВП, процентні витрати, % доходів бюджету, дефіцит бюджету, % ВВП

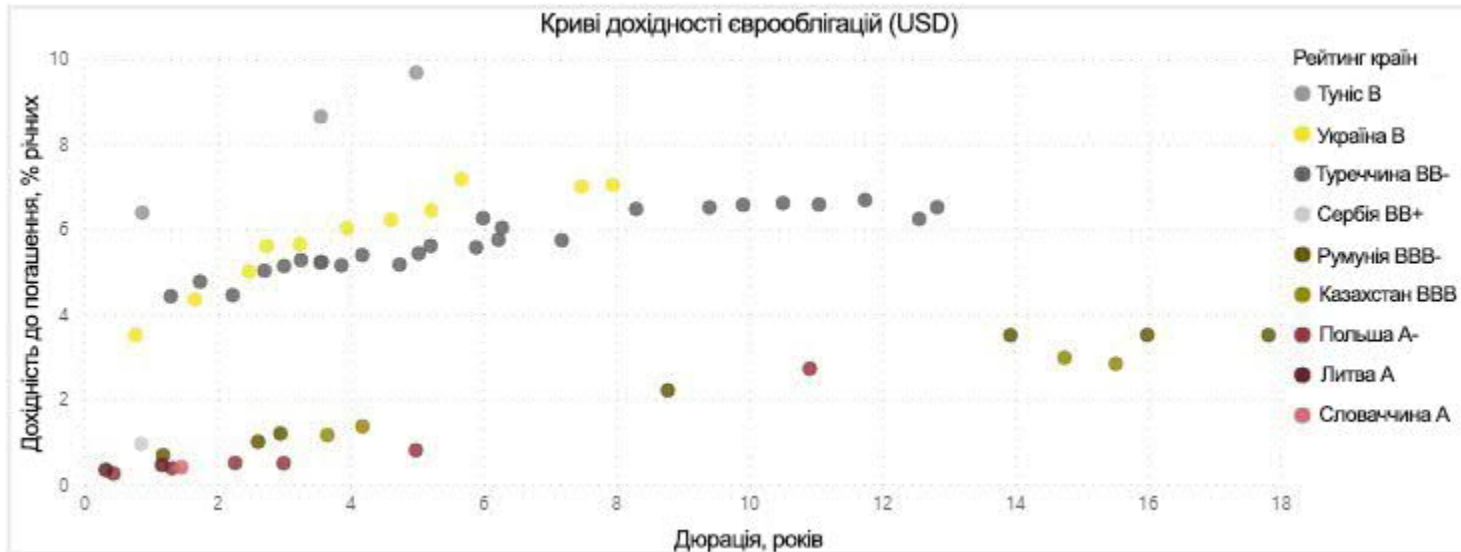
Зовнішній сектор (~ 17%)

Резервна валюта, суверенні чисті іноземні активи, % від ВВП, сировинна залежність, валютні резерви

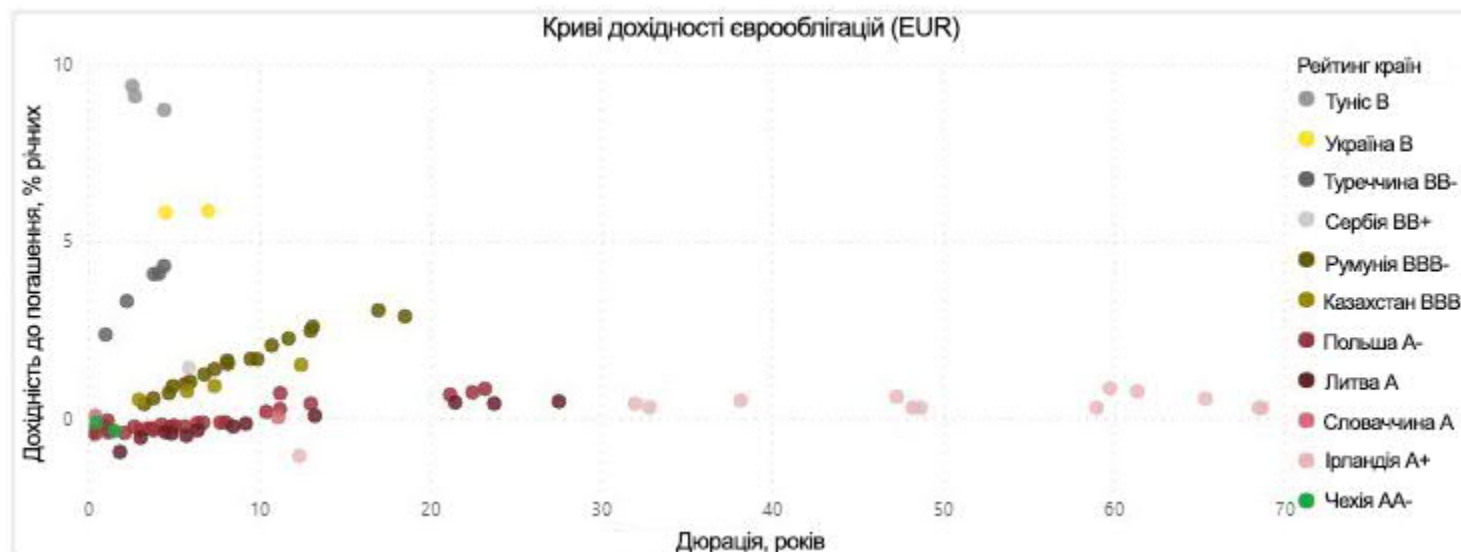
1.2.4. Ризики

Макроекономічна стабільність (2)

Чим нижчий рейтинг країни - тим вищою є дохідність (процентна ставка) за зовнішніми запозиченнями.

Країни з високим рейтингом (Ірландія, Чеська Республіка, Польща, Литва, Словацька Республіка) могли брати позики за нижчою ставкою протягом усієї кризи COVID, мали змогу збільшити державні витрати та утримати бізнес та домогосподарства на плаву.

Для України вартість запозичень – одна з найвищих серед порівнюваних країн (крім Тунісу).

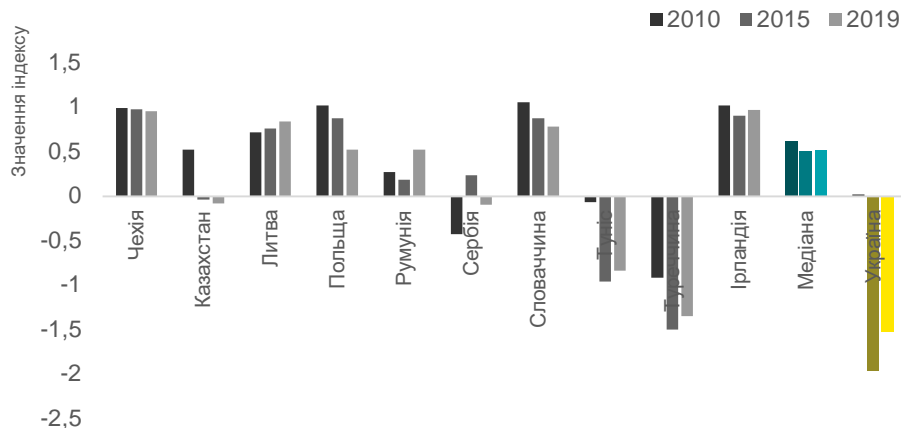
1.2.4. Ризики Політична стабільність

Висновки з літератури

Роль політичної стабільності у сприянні ПІІ є неоднозначною. Дослідження демонструють, що стабільність політичних інститутів пов'язана з більшим надходженням ПІІ в малі відкриті економіки; однак зв'язок є неоднорідним для великих і більш розвинених країн. З одного боку, ПІІ справді вразливі до будь-якої форми невизначеності, спричиненої низькою ефективністю врядування та слабким інститутом права, через високі ризики втрат. З іншого боку, невизначеність частково компенсується вищою прибутковістю, оскільки потенційні ризики часто вже включені в оцінку інвестиційного проекту.

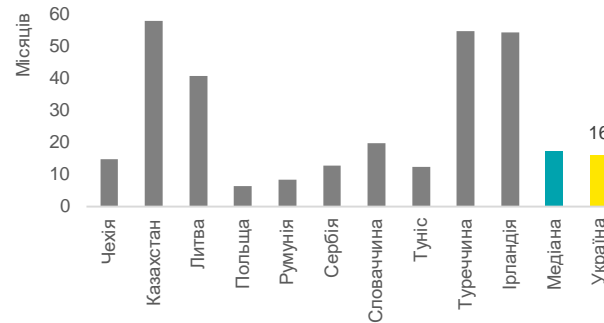
Demirhan & Masca (2008), Economou, Hassapis & Philippas (2016), Kurecic & Kokotovic (2017)

Індекс політичної стабільності та відсутності насильства, 2010-2019

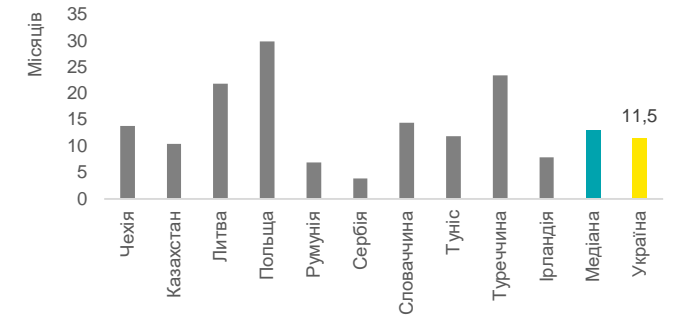
Джерело: Світовий банк

Середній термін каденції міністра фінансів протягом 2010-2020 років

Джерело: розрахунки ЦЕС

Середній термін каденції міністра економіки протягом 2010-2020 років

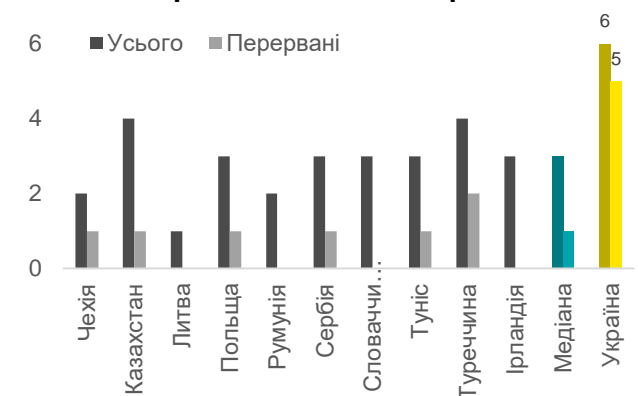
Джерело: розрахунки ЦЕС

Для України характерні короткі терміни каденції урядовців. Міністри економіки та фінансів недовго залишаються на посадах, а голови Національного банку України часто закінчують свій термін повноважень раніше строку. Це може підривати довіру інвесторів і створити додаткові виклики для побудови сталих відносин з країною.

У 2019 році Україна потрапила до 9% країн з найбільшим ризиком політично мотивованого насильства (включає тероризм та політичну нестабільність).

Низьке значення індексу пов'язане із затяжним конфліктом на сході України, що розпочався у 2014 р. Наступний слайд розгляне вплив конфлікту на ПІІ.

Перервані строки перебування на посаді голів Центрального банку протягом 2000-2020 років

Джерело: розрахунки ЦЕС

1.2.4. Ризики

Збройні конфлікти, що зачіпають ПІІ (приклади проблем, пов'язаних з ПІІ, з регіону, що постраждав від конфлікту)

Висновки з літератури

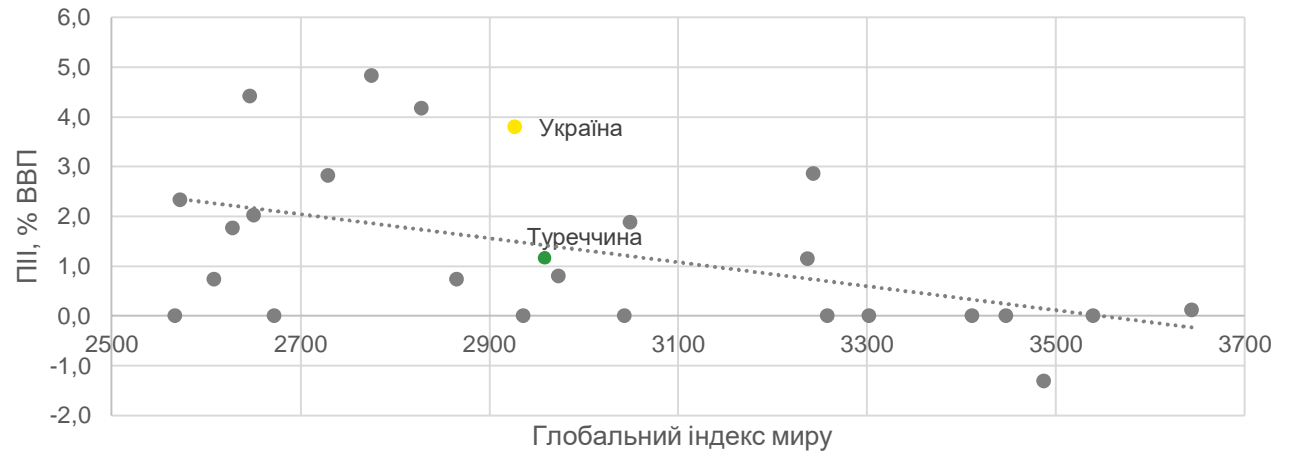
Конфлікти та військова агресія асоціюються з обмеженими ПІІ, головним чином вони зосереджуються на нерухомості, інфраструктурі та у видобувних галузях. Докази свідчать, що існує також зворотний причинно-наслідковий ефект: ПІІ допомагають забезпечити мир у районах, що постраждали від конфлікту.

Для залучення ПІІ в райони, що постраждали від конфлікту, можуть бути корисні певні спеціальні політики, але сприятливе середовище в цілому відіграє вирішальну роль.

Іноземні інвестиції, як правило, концентруються у секторах, де є висока дохідність та низький рівень внутрішньої конкуренції.

Garin & Sanchez-Bella (2018)

ПІІ в зонах війни та конфлікту

Джерело: Vision of Humanity.org, аналіз та розрахунки ЦЕС.

З обраних для порівняння країн лише Туреччина належить до крижких та постраждалих від конфлікту економік, що мають показник Глобального миру понад 2500

Глобальний індекс миру

Джерело: Vision of Humanity.org

Загальне сприятливе середовище настільки ж важливе, як і спеціальні стимули для постраждалих районів. Про це свідчить практика країн, що постраждали від конфліктів, з прикладом результатів регіону MENA, показаних праворуч.

Такими стимулами можуть бути місцеві урядові та багатонаціональні гарантії та страхові схеми (як WB MIGA), особливо важливі для постраждалих регіонів України (Донецька та Луганська обл.)

У районах, що постраждали від конфлікту, інвестиції спрямовуються у видобувні галузі, енергетику та інфраструктуру. Україна виграє від наявності існуючих компаній первинних секторів для приватизації та проєктів ДПП для розвитку.

Ключові сектори ПІІ в регіоні MENA (2003-2019)

Нерухомість

Вартість оголошених угод «з нуля» ~ 173 млрд дол.

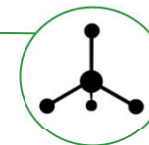
Вугілля, нафта та газ

Вартість оголошених угод ~ 133 млрд дол.

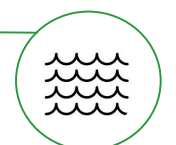
Хімія

Вартість оголошених угод ~ 33 млрд дол.

Готелі та туризм

Вартість оголошених угод ~ 28 млрд дол.

Відновлювана енергетика

Вартість оголошених угод ~ 25 млрд дол.

Логістика

Вартість оголошених угод ~ 20 млрд дол.

Джерело: аналіз та розрахунки ОЕСР, ЦЕС

1.2.4. Ризики

Верховенство права та корупція

Висновки з літератури

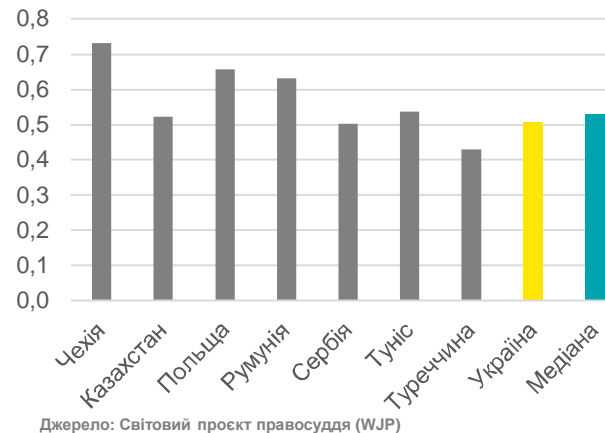
Незважаючи на те, що корупція збільшує витрати бізнесу, емпіричні докази неоднозначні. *Al-Sadig (2009)* виявляє, що збільшення рівня корупції на 1 в.п. призводить до зменшення припливу ПІІ на душу населення приблизно на 11%. Однак після контролю за якістю інститутів країн-одержувачів, вплив негативних наслідків корупції зникає або стає позитивними, але статистично незначними.

Дослідження показують, що у порівнянні з іншими інституційними аспектами безпека прав власності видається найбільш актуальною в контексті ПІІ; як тільки вона контролюється, інші інституційні атрибути втрачають свою значимість.

Abed and Davoodi (2000), Akcay (2001), Al-Sadig (2009)

- ▶ Динаміка сприйняття корупції в Україні подібна до турецької. Однак Україна знаходиться набагато нижче, ніж Туреччина, у рейтингу-2019 (126 проти 91 місця), з оцінкою нижче середньої (30 проти 43).
- ▶ На відміну від авторитарних режимів, корупція в Україні не є "централізованою".
- ▶ Захист майнових прав також відстає, здебільшого через корумповану та залежну судову систему.
- ▶ Мораторій на с/г землі обмежує право купівлі та продажу землі та підтримує існування „сірого” ринку.

Індекс правовладдя WJP 2020

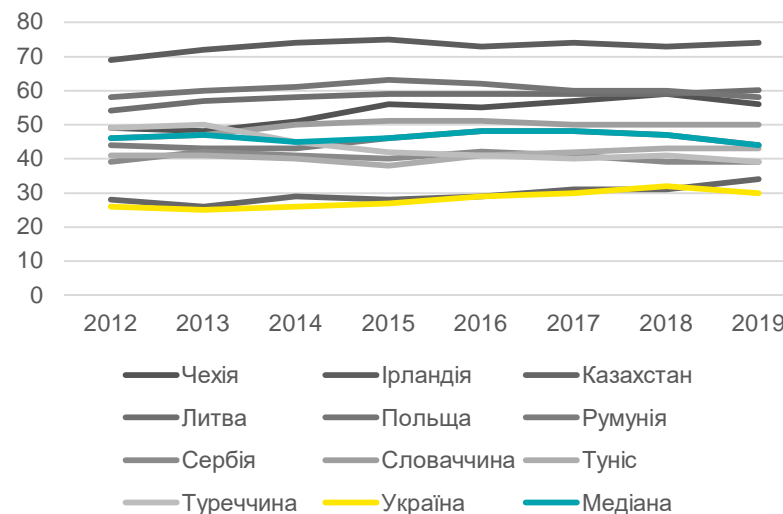

Україна має слабкі позиції як у захисті прав власності, так і в сфері корупції.

Захист та розвиток антикорупційної інфраструктури та забезпечення незалежності її органів (НАБУ, САП, НАЗК, ВАКС) від політичних інтересів покращить довіру інвесторів до зусиль України щодо поліпшення ділового клімату.

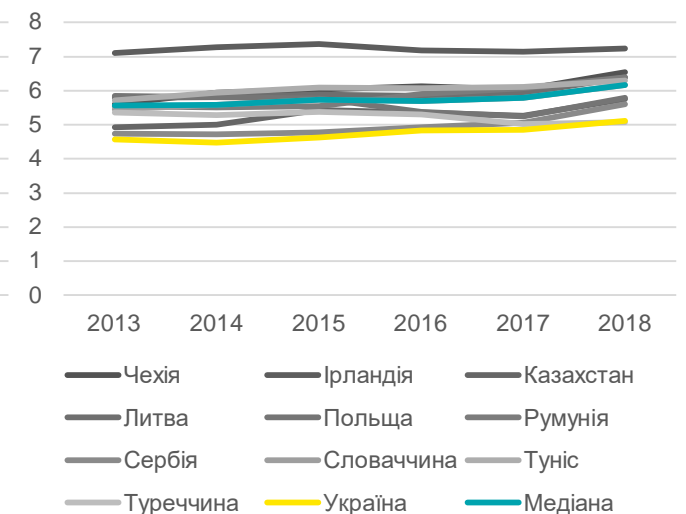
Посилення бізнес-омбудсмена також може бути корисним, принаймні в короткостроковій перспективі.

Індекс сприйняття корупції ТІ (0=дуже корумпована, 100=не корумпована)

Джерело: Transparency International

Захист прав власності, Індекс економічної свободи (компонент 2С)

Джерело: Індекс економічної свободи Fraser

1.2.4. Ризики

Судова система

Висновки з літератури

Добре функціонуюча судова система важлива для всієї економіки, включаючи ринок праці, ПІІ та інновації. Судова система відіграє помітну роль у визначенні економічних показників, тоді як тривалі цивільні судові розгляди можуть бути перешкодою для економічної діяльності в ряді країн. Світовий економічний форум включає показник сприйманої незалежності судової влади до переліку показників конкурентоспроможності.

Ефективність судочинства є ключовою характеристикою національної судової системи, проте якість та незалежність також є важливими факторами ефективної системи правосуддя.

Barkbu et al. (2012), Botero et al. (2003), OECD (2013)

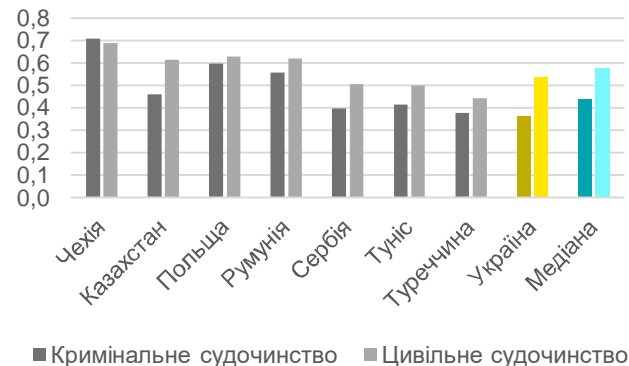
Рейтинг п'яти найважливіших потенційних кроків для поліпшення ділового клімату, названий іноземними інвесторами

Джерело: ЄБА, Dragon Capital, ЦЕС 2020 р.

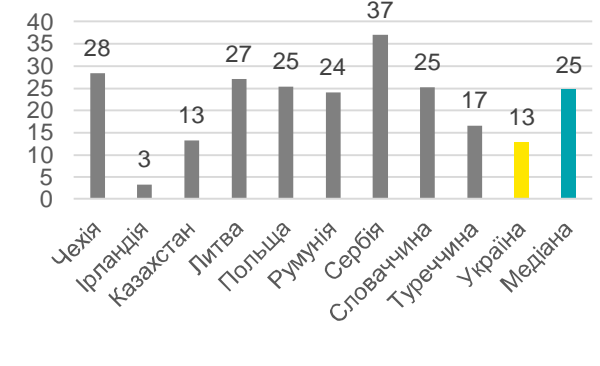
Джерело: Світові показники врядування, ЕВА, СЕРЕJ, Dragon Capital, ЦЕС

Індекс верховенства права (фактори 7, 8) 2020

Джерело: Світовий проєкт правосуддя

Кількість професійних суддів, на 100 тис. осіб

Джерело: СЕРЕJ

«Відсутність довіри до судової влади» та «Поширена корупція» є основними перешкодами для іноземних інвесторів протягом 5 років поспіль, як зазначено в щорічному опитуванні іноземних інвесторів.

В Україні вдвічі менше суддів на душу населення, ніж у медіанній порівнюваній країні, а також ніж у всіх країнах ЦСЄ. З одного боку, це пов'язано з процесом реформ. З іншого боку – тривалі судові процеси можуть бути шкідливими для компаній.

Реформа української судової системи повинна бути одним із першочергових пріоритетів уряду, президента та парламенту – як для боротьби з корупцією та політичними інтересами, так і для повернення довіри міжнародного інвестиційного співтовариства.

Про зусилля України щодо реформування судової влади слід повідомляти місцевим зацікавленим сторонам та міжнародним партнерам та узгоджувати їх з ними.

1.2.4. Ризики

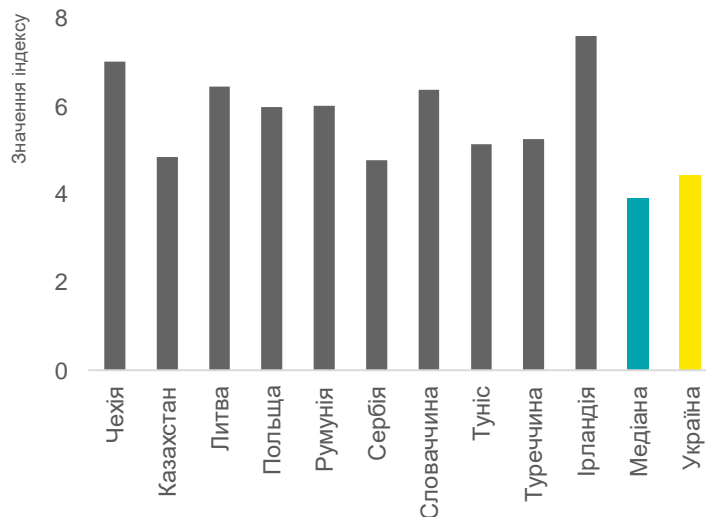
Захист прав інтелектуальної власності

Висновки з літератури

Посилення захисту прав інтелектуальної власності (ПІВ) має значний позитивний вплив на заохочення ПІІ. Слабка захищеність ПІВ, навпаки, стримує іноземних інвесторів у технологічно інтенсивних секторах, які значною мірою покладаються на ПІВ. Дослідження також демонструють, що країни, які підписали угоду ТРІПС (міжнародно-правовий документ, що регулює захист ПІВ між членами СОТ), частіше та успішніше залучали ПІІ, ніж ті, які цього не зробили.

Javorcik (2002), Adams (2010)

Захист прав інтелектуальної власності, 2016 рік

Джерело: Глобальний звіт про технології WEF 2016

Як і багато інших країн, що розвиваються, Україна має певні труднощі із захистом та захистом прав інтелектуальної власності (ПІВ). Незважаючи на те, що переваги від прийняття більш суворих правил щодо захисту ПІВ значно переважають недоліки, прогрес у цьому напрямку в Україні був помірним.

- ▶ Ірландія: 8-е
- ▶ Польща: 18-е
- ▶ Туреччина: 26-е

Джерело: Звіт про захист прав інтелектуальної власності Глобального центру інтелектуальної власності Палати США за 2020 рік

Міжнародне законодавство про захист ПІВ в Україні

- ▶ Україна є членом Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ)
- ▶ З 1993 року в Україні було прийнято 5 законів стосовно ПІВ
- ▶ Угода ТРІПС була ратифікована у 2008 році
- ▶ Членство у Паризькій конвенції (промислова власність)
- ▶ Членство у Договорі про патентну кооперацію (захист патентів)
- ▶ Членство у Бернській конвенції, Договорі про авторське право ВОІВ, Міжнародній конвенції про авторські права (захист авторських прав)
- ▶ Членство у Договорі про торговельні марки, Мадридській угоді (захист торгових марок)
- ▶ Членство у Гаазькій угоді (захист промислових зразків)

Джерело: Nordea, Nobles

Президент України у жовтні 2019 року підписав Закон «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України».

Закон спрямований на наближення митного законодавства України у сфері ПІВ до стандартів та практики Європейського Союзу, що є зобов'язанням нашої держави в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

1.2.4. Ризики

Контроль руху капіталу та обмеження ПІІ

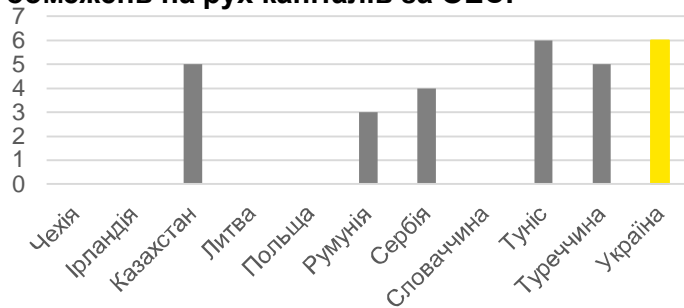
Висновки з літератури

Моделі поведінки фірм говорять про те, що збільшення рівня контролю над рухом капіталу зменшує тривалість ПІІ, а бажання іноземних інвесторів розподілити ризик зростає. Однак емпіричні докази досить неоднозначні, залежать від країни та часу.

Загалом, під впливом швидкої глобалізації, економіки послаблюють обмеження на міжнародні інвестиції, хоча й епізодично повертають їх назад. Негативний вплив на прямі інвестиції від впровадження обмежень на рух капіталів є найсильнішим, але також виявлено, що суттєво стримує ПІІ політика скринінгу іноземних інвестицій, хоча і набагато менше.

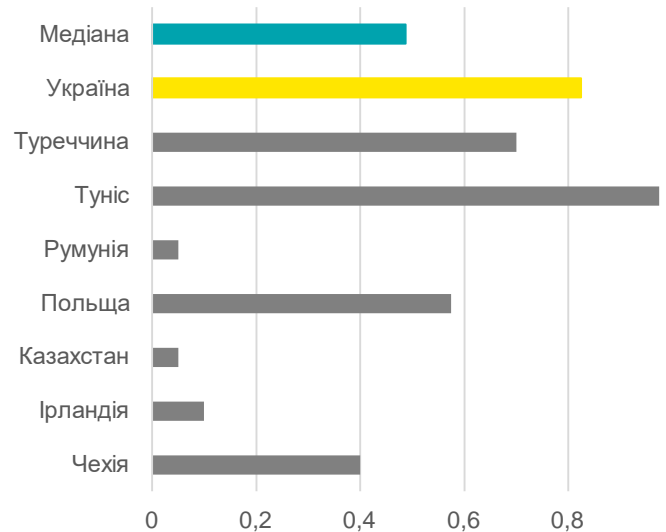
Asiedu & Lien (2004), Kinga Z. Elo (2007), Fernández et al. (2015), Mistura et al. (2019)

Класифікація ризиків впровадження обмежень на рух капіталів за ОЕСР

Джерело: ОЕСР, національний ризик охоплює трансфертний та конвертований ризик (тобто ризик, за який уряд встановлює контроль над капіталом або обміном валют, що перешкоджає суб'єкту господарювання конвертувати місцеву валюту в іноземну валюту та / або переказувати кошти кредиторам, що знаходяться за межами країни), а також випадки форсмажорів (наприклад, війна, експропріація, революція, громадянські заворушення, повені, землетруси).

Індекс контролю капіталу (дані станом на 2017 рік)

Джерело: Набір даних Фернандеса та ін. (МВФ)

Вже після того, як МВФ зробив цю оцінку у 2018 році, Україна прийняла новий закон «Про валюту та валютні операції», частково лібералізувавши рух капіталів. Він залишив позаду 25 років застарілого «пострадянського» валютного регулювання, а також 3 роки «драконівських» обмежувальних заходів, що були реалізовані як відповідь на економічну кризу 2015 року.

У 2019 році Національний банк України прийняв низку нових, більш ліберальних положень та дорожню карту подальшої лібералізації. У середньостроковій перспективі українське регулювання має бути приведенне у відповідність з директивами та положеннями ЄС, включаючи умови для руху капіталу.

Важливі обмеження припливу власного капіталу, що стримують інвестиції:

Покупка нерезидентами локальних активів (власний капітал): Приклад: заборона на переказ дивідендів та надходжень від продажу цінних паперів, що не торгуються на фондовій біржі, та від корпоративних прав, не представлених акціями, поширюється на дивіденди та надходження від продажу цінних паперів, що торгуються на фондовій біржі (за винятком продажу боргових цінних паперів на фондових біржах) була введена під час кризи 2014-2015 років і скасована в 2019 році.

Випуск цінних паперів резидентами за кордоном (власний капітал): Приклад: розміщення цінних паперів резидентами за межами України здійснюється за дозволом НКЦПФР, що вимагає офіційної реєстрації та одночасного лістингу на місцевій фондовій біржі, обмеження ціни продажу (вище номінальної вартості).

Існує також: заборона на придбання іноземної валюти для юридичних осіб без відповідних зобов'язань, вимога про обслуговування транскордонних платежів в одному банку та інші обмежувальні заходи.

Джерело: Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національний банк України

1.2. В пошуках переваг

Посилувачі та заохочення

1.2.5. Посилувачі та заохочення Двосторонні договори

Висновки з літератури

Не всі дослідження підтримують думку про те, що двосторонні інвестиційні договори (ДІД) та договори про уникнення подвійного оподаткування (ДПО) є ефективними для залучення ПІІ. Однак одне з досліджень показує, що принаймні в країнах з перехідною економікою ці інструменти працюють, але ефект слабкий.

Крім того, деякі вчені стверджують, що ефект є позитивним, тільки якщо приймаюча країна неухильно дотримується своїх зобов'язань за цими договорами. Уряди, які беруть участь у суперечках з іноземними інвесторами, зазнають значних збитків від ПІІ, не лише якщо вони програють справи, а через участь взагалі. Однак у першому випадку сума збитків вища.

Blonigen and Davies (2003, 2004), Hallward-Driemeier (2003), Goriunov (2004), Allee and Peinhardt (2011), UNCTAD (1998, 2001, 2003) 2001, 2003)

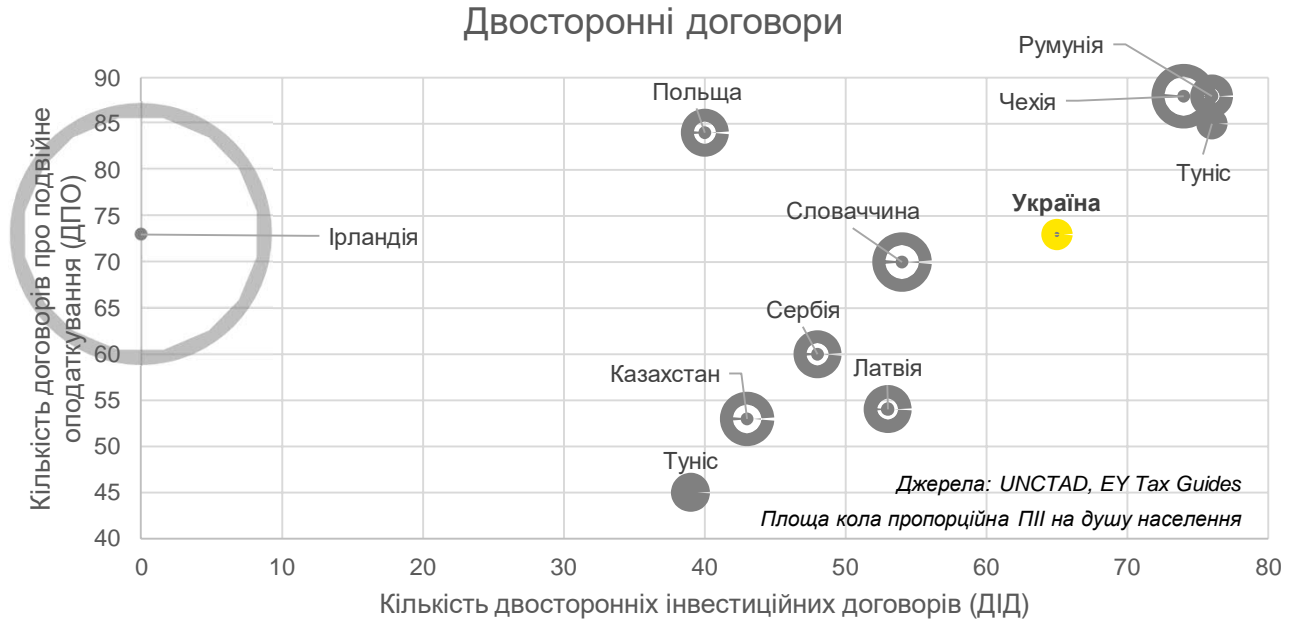
Ключові переваги

Ключові проблеми

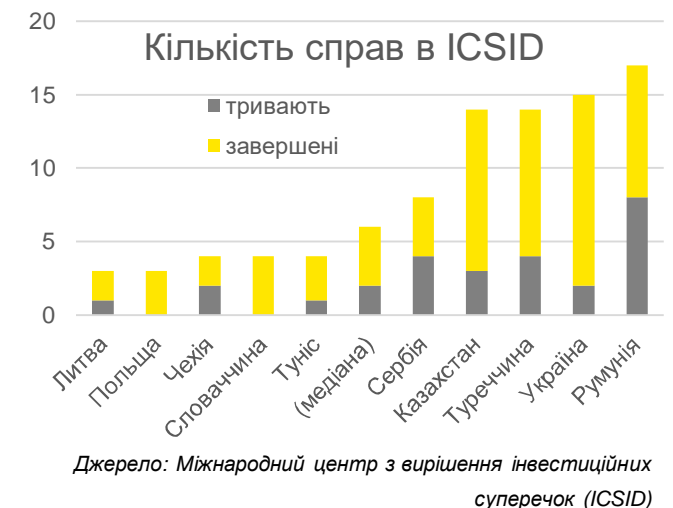

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС

Більшість основних поточних та потенційних країн-джерел інвестицій вже охоплені договорами, тому слід приділяти більше уваги дотриманню конкретних норм договору (у випадку з ДІД).

Україна допускає, щоб відносно велика кількість конфліктів з інвесторами переходила за межі внутрішніх врегулювань до міжнародних арбітражів, що саме по собі є несприятливим сигналом для потенційних інвесторів. Будь-який такий випадок, звичайно, індивідуальний. Однак загалом такі конфлікти надсилають інвесторам повідомлення, що у конфліктних випадках арбітраж та пов'язані з ним витрати можуть бути їх єдиним варіантом.

Джерело: Міжнародний центр з вирішення інвестиційних суперечок (ICSID)

1.2.5. Посилувачі та заохочення Стимулювання інвестицій

Висновки з літератури

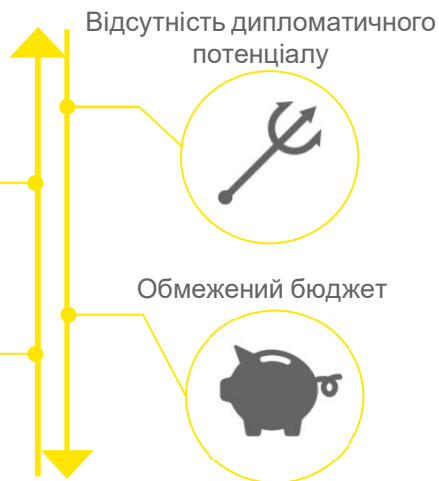
Література вказує на те, що наявність спеціального державного органу, Агенції сприяння інвестиціям (IPA), призводить до збільшення ПІІ, особливо в розвинутих економіках та для вертикальних інвестицій. Також має значення обсяг зусиль (що вимірюється бюджетом або персоналом). В країнах з перехідною економікою IPA також працюють, і вони ефективніші, ніж пасивні інструменти, такі як двосторонні договори.

Wells and Wint (2001), Morriset and Andrew-Johnson (2003), Morriset (2003), Goriunov (2004)

Ключові переваги

Ключові проблеми

Джерело: Дані СБ, Укрстат, аналіз та розрахунки ЦЕС

Населення країни та персонал IPA

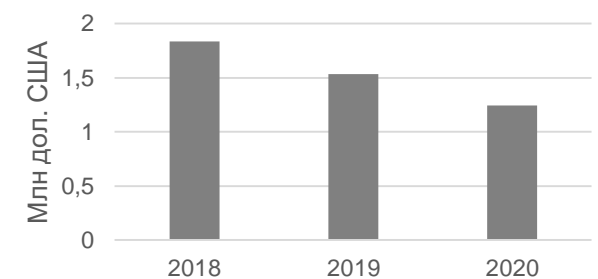

Бюджет UkraineInvest обмежений. Команда складається всього з 27 осіб, з них лише 10, безпосередньо залучені до просування та сприяння.

Для IPA слід виділити набагато більше ресурсів. Крім того, потрібно більше зусиль з боку Міністерства закордонних справ.

Детальний порівняльний аналіз, огляд та найкращі практики однорангових МГА наведені в підрозділі «Шлях до успіху» на стор. 155.

Бюджет UkraineInvest

Джерела: Державне казначейство України, Національний банк України (курс)

1.2.5. Посилювачі та заохочення Податкові пільги

Висновки з літератури

Літератури про спеціальні податкові режими для інвесторів небагато. Наприклад, вчені вивчали наслідки прийняття спеціальних податкових заходів для підтримки прямих іноземних інвестицій у країнах Центральної та Східної Європи, прийнятих у 1990-х роках. Автори виявили, що прийняття інвестиційних стимулів у Польщі та Чехії мало значний вплив на перенаправлення потоку ПІІ з Угорщини до цих країн.

Sedmihratsky & Klazar (2002)

Більшість країн мають як галузевий, так і регіональний податковий режим для інвесторів. Однак зусилля України щодо встановлення спеціальних податкових режимів, як минулих, так і нинішніх, скоріше спрямовані на великий місцевий бізнес, ніж на нових інвесторів. Колись в Україні були спеціальні економічні зони (СЕЗ) та території преференційного розвитку (ТПР), які з часом перетворились на інструменти ухилення від сплати податків. Щоб бути ефективними, нові запропоновані податкові пільги повинні бути чітко визначені та орієнтовані на ланцюги створення вартості, пов'язані з вертикальними ПІІ.

	Сектори	Зони
Чеська Республіка	10-річна податкова пільга для стратегічних інвестиційних проєктів. Відрахування на витрати на НДДКР.	Вільні зони для експортно-орієнтованих підприємств забезпечують звільнення від мита та ПДВ.
Ірландія	25-35% відрахування податку на прибуток на НДДКР. Звільнення від податку на прибуток для деяких нових підприємств.	Вільна зона Шеннон забезпечує звільнення від сплати мита та ПДВ.
Казахстан	Прискорені податкові відрахування для капітальних інвестицій, 100% зниження податку на прибуток, землю та майно для деяких пріоритетних проєктів.	13 спеціальних економічних зон (СЕЗ) з нульовим ПДВ на продаж та імпорт, звільнення від ПДФЛ та податку на прибуток.
Литва	Відрахування податку на прибуток втричі за витрати НДДКР, знижена ставка податку на прибуток (5%) для передачі активів ІВ. Зменшення оподатковуваного прибутку до 2023 року для інвестиційних програм.	7 вільних економічних зон (ВЕЗ) з нульовим податком на прибуток (протягом 10 років, 7,5% протягом наступних 6 років), дивіденди та нерухомість.
Польща	Відрахування податку на прибуток в розмірі 100-150% витрат НДДКР. 5% ставки податку на прибуток для деяких високотехнологічних видів діяльності.	14 спеціальних економічних зон (СЕЗ) передбачають звільнення від податку на прибуток на 30-70%.
Румунія	Відрахування податку на прибуток в розмірі 50% на НДДКР, 100%, якщо НДДКР - це єдина діяльність. Прискорена амортизація машин. Звільнення від податку на прибуток для реінвестованого прибутку.	7 вільних зон забезпечують звільнення від ввізного мита та ПДВ.
Сербія	30% відрахування податку на прибуток для компаній, які інвестують у нові інноваційні види діяльності.	15 вільних зон передбачають звільнення від мита та ПДВ.
Словаччина	Відрахування податку на прибуток для НДДКР.	Ні (скасовано).
Туніс	Знижена ставка податку на прибуток (10%) для компаній, що повністю експортують. Мита та звільнення від сплати ПДВ на товари, що використовуються для експорту товарів.	Зони регіонального розвитку (ЗРР) забезпечують тимчасове звільнення від податку на прибуток та податку на заробітну плату. Зони вільної торгівлі забезпечують необмежений обмін валют та торгівлю.
Туреччина	Для НДДКР та проектування: 100% податкова пільга на податок на прибуток до 31 грудня 2023 року, 80% (95% для кандидатів наук) відрахування ПДФО, звільнення від гербового збору	84 зони розвитку технологій (ЗРТ), 63 з них діють, для НДДКР. 19 вільних зон (звільнення від більшості податків), 18 вже діючих.
Україна	Сільське господарство (спрощена система оподаткування), авіаційна промисловість (тимчасове звільнення від податку на прибуток).	Ні (скасовано).

Джерело: веб-сайти IPA, EY Tax Guides

1.3. Правовий огляд

Огляд законодавства,
бар'єрів, стимулів, механізмів
та ініціатив щодо ПІІ

1.3. Правовий огляд

Вступ

Україна розпочала розробку власного законодавства, пов'язаного з ПІІ, після здобуття незалежності у 1991 році. Це нове законодавство засноване на принципі недискримінації іноземних інвестицій, спрямоване на захист іноземних інвестицій від націоналізації та несприятливих змін в національному законодавстві, а також гарантує відшкодування збитків і репатріацію прибутку.

У 2015 році [ОЕСР здійснила оцінку](#) інвестиційної політики України та дійшла висновку про те, що Україна продовжує застосовувати деякі обмеження щодо прямих іноземних інвестицій, забороняючи будь-які приватні інвестиції у такі галузі, як: нафтогазове транспортування, передача та розподіл електроенергії, залізниця, постачання і розподіл води та опалення, захоронення побутових відходів та виробництво етилового спирту. У цьому звіті ОЕСР рекомендує конкретні кроки для вдосконалення української інвестиційної політики, зокрема:

- ▶ Проводити аналіз вигод та витрат перед запровадженням пільгових режимів інвестування, передусім для територій пріоритетного розвитку та індустриальних парків
- ▶ Розробити підзаконні акти для швидкого та ефективного застосування Закону про ДПП. Вдосконалити регулювання ДПП, забезпечуючи повну відповідність норм міжнародним стандартам для посилення існуючих гарантій для приватних інвесторів
- ▶ Продовжувати реформи фінансового регулювання, включаючи посилення наглядових функцій НБУ та НКЦПФР, оскільки ці органи будуть наділені новими регуляторними повноваженнями. Посилити механізми відновлення неплатоспроможності боржника та виконання кредитних зобов'язань, зокрема реалізації застави кредитором.

У 2017 році Україна стала 47-ю країною, що приєдналась до [Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства](#).

Відповідно до Декларації, Україна повинна надати відкрите та прозоре середовище для міжнародних інвестицій і заохочувати позитивні внески іноземних інвестицій у економічний та соціальний розвиток.

Приймаючи рішення щодо інвестицій, інвестори часто звертають увагу на рейтинги "Doing Business" та "Rule of Law". **У 2020 році Україна посіла 64 із 190 місць у рейтингу Doing Business із показником 70,2.** "Doing Business" аналізує нормативне регулювання, що позитивно впливає на ефективність та підтримує свободу бізнесу в обраних категоріях: відкриття бізнесу, отримання місця для ведення діяльності, доступ до фінансових ресурсів, щоденна діяльність та діяльність у захищеному бізнес-середовищі.

В той же час, **в рейтингу "Rule of Law" показник України – 0,51. Він ставить країну на 72 зі 128 місць** згідно з ["Індексом верховенства права проєкту організації "World Justice Project" у 2020 році"](#), за яким показники та рейтинги присвоюються на основі восьми факторів (показник/рейтинг України): обмеження державної влади (0.46/90), відсутність корупції (0.33/110), відкритість уряду (0.57/42), основоположні права (0.61/49), порядок та безпека (0.75/52), правозастосовча практика (0.43/100), цивільне (0.54/61) та кримінальне (0.36/90) правосуддя.

Глобальна пандемія COVID-19 спричинила різкий спад у розвитку бізнесу та потоках іноземних інвестицій по всьому світу. Країни борються з наслідками та загрозами кризи для бізнесу, докладаючи всіх зусиль для утримання рівноваги між публічними інтересами та економічною конкурентоспроможністю.

Україна також задіяна у всесвітній боротьбі з викликами COVID-19, оновлюючи та адаптуючи своє законодавство та політику до швидкозмінних обставин. Що стосується умов для інвестування, український Уряд загалом націлений на розробку та імплементацію коротко- та середньострокових ініціатив для залучення інвесторів та створення більш ефективного бізнес-клімату.

1.3. Правовий огляд

Висновки

Правовий огляд на даному етапі охоплює шість тем: від чинного законодавства, що регулює ПІІ, до юридичних бар'єрів та проблемних сфер, які негативно впливають на ПІІ в Україні. Стислий огляд кожної теми представлений нижче.

Існуюче законодавство про ПІІ в Україні

- ▶ Аналіз охоплює законодавство про ПІІ в кількох окремих галузях: міжнародні угоди, загальні закони та спеціальні закони щодо ПІІ, національні стратегічні та політичні документи. Загалом, законодавство щодо ПІІ достатньо комплексне та націлене на імплементацію найкращого міжнародного досвіду
- ▶ Україна ратифікувала більшість міжнародних договорів, необхідних для ведення бізнесу та інвестування. Уряд продовжує роботу над приведенням національного законодавства у відповідь до основних міжнародних угод (зокрема, Угоди про асоціацію, угод щодо вільної торгівлі та угод СОТ)
- ▶ Численні закони регулюють ключові аспекти життєвого циклу ПІІ – від утворення юридичної особи до репатріації прибутку. У певних сферах законодавство було оновлено для забезпечення більш сприятливого для бізнес-середовища (прикладом за останні кілька років включають у себе нове законодавство про валютний контроль та банкрутство)
- ▶ Основні спеціальні закони, що регулюють ПІІ, включають кілька рамочних законів щодо інвестування, ДПП/концесій, приватизації та індустріальних парків. Деякі з них були оновлені з метою узгодження з міжнародними практиками та економічними реаліями (ДПП, концесія, приватизація), реформування інших законів все ще триває

Чинні заохочувальні механізми та інвестиційні стимули в українському праві

- ▶ Загалом, українське законодавство встановлює досить обмежені стимули для ПІІ. Основні з них включають в себе окремі податкові пільги (відстрочка ПДВ на імпортовані товари, пільгові режими оподаткування ПДВ, податкові канікули на податок на прибуток юридичних осіб для малих підприємств, прискорена амортизація) та звільнення від мита
- ▶ Нещодавнім ПІІ-орієнтовним зрушенням у законодавстві було прийняття закону про державну підтримку великих інвестиційних проектів у вибраних секторах економіки (механізм "інвестиційна няня"). Життєздатність цього нового механізму для підтримки інвестицій на практиці ще не була оцінена
- ▶ Прогресивна законодавча база щодо ДПП та приватизації в поєднанні з міцною інституційною та політичною підтримкою є одним з основних чинників для ПІІ в Україні. Інші законодавчі вдосконалення для інвестування включають подальше наближення українського законодавства до норм ЄС (АСАА, стандарти FIDIC тощо), спрощення адміністративних процедур (включаючи митне оформлення товарів, діджиталізацію), скасування певних державних монополій та підвищення якості ринку фінансових послуг

Заплановані стимули та заохочувальні механізми для ПІІ

- ▶ Ключовою законодавчою ініціативою є спеціальні податкові та митні пільги для інвесторів, які працюють в рамках механізму "інвестиційної няні"
- ▶ Інші ключові сфери законодавчих реформ щодо ПІІ представляють собою наближення українського законодавства в обраних галузях до законодавства ЄС, імплементацію угод СОТ, розвиток ринків капіталу та організованих товарних ринків (включаючи встановлення єдиного спільного центру для ринків капіталу і товарних ринків), діджиталізацію адміністративних послуг, запровадження податкових та митних пільг для індустріальних парків та заснування фонду фондів

Інвестування у схожих за розвитком країнах

- ▶ Огляд включає 10 погоджених країн (Ірландія, Чехія, Казахстан, Словаччина, Польща, Сербія, Литва, Румунія, Туніс, Туреччина) та 4 додаткових (Греція, Індія, Коста-Ріка та Італія)
- ▶ Інвестиційні стимули у схожих за розвитком країнах мають здебільшого податковий характер: податкові канікули для великомасштабних інвестиційних проектів, податкові пільги для індустріальних парків, податкові пільги для роялті за користування патентами тощо. Ці обрані країни також розробили аналоги системи державної допомоги, схожі на механізм "інвестиційної няні" в Україні
- ▶ Досвід індустріальних парків здебільшого досить успішний. Більшість Європейських урядів також мають різноманітні програми фонду фондів для підвищення потоків венчурного капіталу

Поширені механізми приватного інвестування за українським законодавством

- ▶ Загалом, іноземний інвестор може розпочати підприємницьку діяльність в Україні шляхом заснування нової компанії чи відкриття представництва іноземного суб'єкта господарювання, придбавши акції приватної компанії чи підприємства державної або комунальної форми власності, уклавши спеціальний договір (в першу чергу – ДПП/концесія або угоди про розподіл продукції)
- ▶ Здебільшого, вибір інвестиційного механізму в Україні залежить від обраної сфери

Ключові юридичні бар'єри та проблеми для ПІІ

- ▶ Огляд фокусується на 11 юридичних перешкодах та проблемних сферах для ПІІ впродовж усього інвестиційного циклу. Приклади включають, зокрема, нестачу бюджетних механізмів для здійснення виплат за експлуатаційну готовність за проектами ДПП, тривалу процедуру виконання арбітражних рішень, непослідовні гарантії стабільності для інвесторів, складну процедуру отримання земельних ділянок після приватизації, складнощі у дозвільному процесі злиття (дозвільні порогові в Україні істотно нижчі за ЄС), неефективний фондовий ринок
- ▶ Огляд також включає загальні рекомендації щодо ініціатив, які можуть розглядатися для подолання відповідних юридичних бар'єрів та проблемних сфер для ПІІ.

1.3. Правовий огляд

Чинне загальне законодавство про ПІІ в Україні

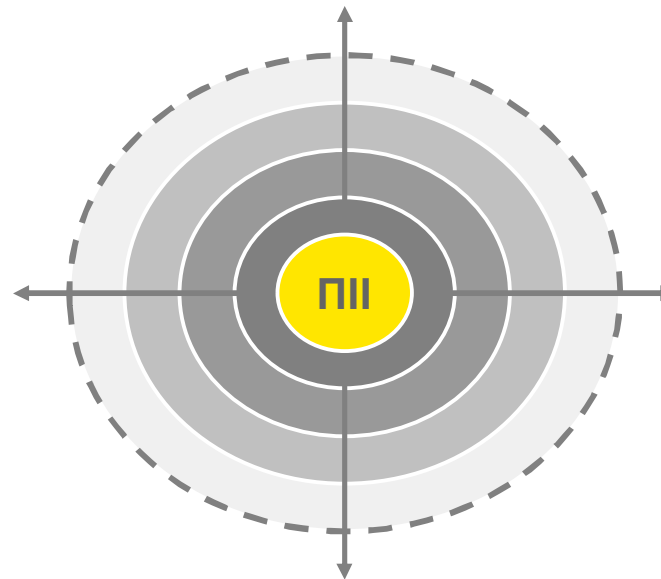
1.3.1. Чинне законодавство, що регулює ПІІ в Україні

Визначення поняття ПІІ

Визначення поняття ОЕСР та МВФ

- ▶ Міжнародна інвестиція, зроблена резидентом іншої країни (прямим інвестором) з метою **встановлення тривалого інтересу в підприємстві** (підприємство з прямими інвестиціями), що є резидентом країни, іншої ніж та, резидентом якої є інвестор. Тривалий інтерес означає існування **довгострокових відносин між інвестором та підприємством з прямими інвестиціями** і значний вплив на управління підприємством. Пряме чи непряме володіння 10% чи більшою часткою голосуючих акцій ([орієнтовне визначення поняття "прямі іноземні інвестиції" надається у всесвітньому стандарті для ПІІ статистики від ОЕСР](#))
- ▶ **Встановлення тривалого інтересу в підприємстві, що є резидентом іншої країни.** Юридична особа-резидент є прямим інвестором, а також підприємство є підприємством з прямими іноземними інвестиціями. Тривалий інтерес означає існування довгострокових відносин між прямим інвестором та підприємством і **значний рівень впливу інвестора на управління підприємством**. Прямі інвестиції включають **не лише початкову операцію**, що встановлює відносини між інвестором та підприємством, **але і усі подальші операції** між ними та між пов'язаними підприємствами: інкорпорованими та неінкорпорованими. Прямі інвестори **володіють 10% чи більшою часткою простих акцій** (для інкорпорованих підприємств) або їх еквівалентом (для неінкорпорованих). Підприємства з прямими інвестиціями включають дочірні підприємства (інвестор-нерезидент володіє більш ніж 50%) та пов'язані підприємства (інвестор володіє 50% чи меншою часткою) ([Посібник МВФ з платіжного балансу та міжнародного інвестиційного становища](#))

Визначення ПІІ

Життєвий цикл ПІІ

- ▶ **Вступ:** утворення підприємства, злиття і поглинання, приватизація; отримання майна для ведення господарської діяльності (нерухомість, земельні ділянки), отримання дозволів та ліцензування
- ▶ **Зростання:** ведення господарської діяльності, укладення договорів
- ▶ **Репатріація інвестицій:** процес репатріації інвестицій, закриття або продаж бізнесу

Визначення за українським правом

В українському законодавстві відсутнє окреме визначення поняття "прямі іноземні інвестиції", але містяться пов'язані терміни:

Інвестиції

- ▶ Всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект
- ▶ Господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно

Іноземні інвестиції

- ▶ Цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту

Прямі інвестиції

- ▶ Господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою при їх розміщенні такою особою

Статистика щодо ПІІ

- ▶ З 2020 року НБУ є відповідальним за публікацію статистичних даних щодо ПІІ. НБУ використовує дані Державної служби статистики, що збираються за [Методологією](#) відповідною до визначень ПІІ, наданих ОЕСР та МВФ
- ▶ [НБУ включає наступні інвестиції](#) до статичних даних щодо ПІІ:
  - ▶ Суб'єкти господарювання з ПІІ (щонайменше 10% акцій належить іноземному інвестору)
  - ▶ Позики іноземних акціонерів, надані їх дочірнім компаніям, представництвам та пов'язаним компаніям
- ▶ Водночас, згідно з [оцінюванням ОЕСР](#), в Україні негативний вплив мають "фантомні інвестиції" – явище, коли українські інвестори направляють кошти до юридичних осіб в офшорах, які, як наслідок, повертаються в українську економіку у формі прямих іноземних інвестицій. Через такі "фантомні інвестиції" офіційна статистика переоцінює дійсні показники.

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює ПІІ в Україні

Міжнародні угоди (1/4)

-
- ▶ Україна ратифікувала більшість міжнародних угод, необхідних для ведення бізнесу та інвестування. Ключові приклади для цілей цього огляду включають:
    - ▶ Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом;
    - ▶ Двосторонні угоди про заохочення та взаємний захист інвестицій між Україною та іншими країнами (66 угод);
    - ▶ Угоди про уникнення подвійного оподаткування (74 угоди);
    - ▶ Угоди про вільну торгівлю (18 угод);
    - ▶ Угода про заохочення та захист інвестицій між Україною та Фондом міжнародного розвитку ОПЕК;
    - ▶ Генеральна угода про торгівлю послугами (Угода ГАТС);
    - ▶ Двосторонні технічні угоди (40 угод);
    - ▶ Угода про субсидії та компенсаційні заходи (Угода СКЗ).
  - ▶ З точки зору інвестування, в цілому ці угоди направлені на встановлення загальних стандартів та правил для ведення бізнесу та захисту прав інвесторів.

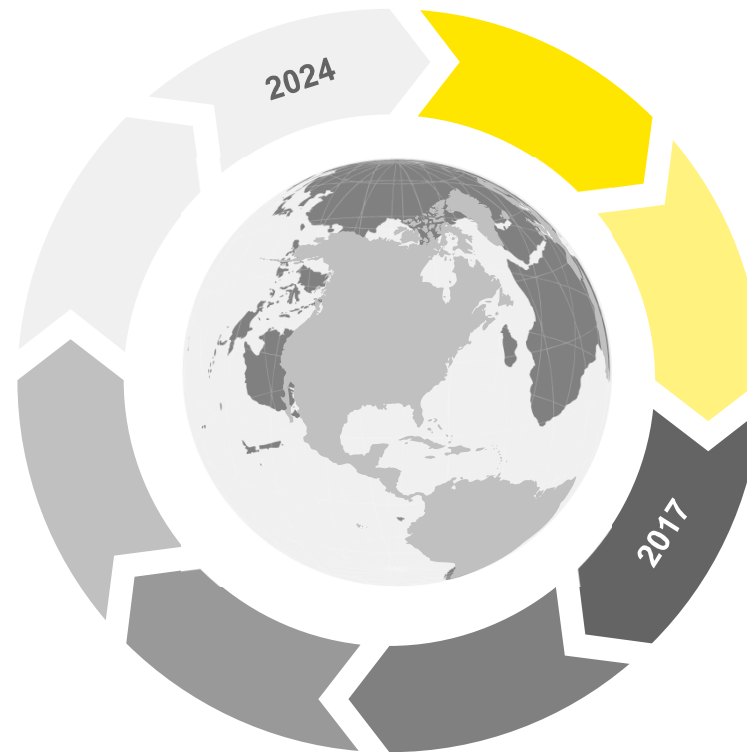
1.3.1. Чинне законодавство, що регулює ПІІ в Україні

Міжнародні угоди (2/4)

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

- ▶ Вступила в дію 1 вересня 2017 року та має бути повністю імплементована до 2024 року. Станом на кінець 2019 року Україна виконала 43% її зобов'язань щодо гармонізації законодавства згідно з Угодою про асоціацію (як зазначено у [звіті](#) Уряду).
- ▶ Встановлює умови переходу від партнерства та кооперації до політичної асоціації та економічної інтеграції. Здебільшого сфокусована на гармонізації законодавчого регулювання з ЄС в таких галузях: торгівля, публічні закупівлі, фінансові послуги, інтелектуальна власність, митні питання, санітарні та фітосанітарні заходи, енергетика, захист прав споживачів, телекомунікації, житло, захист навколишнього середовища тощо.
- ▶ Створює поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗВТ), що значно лібералізує торгівлю (скасування митних тарифів чи квот) між сторонами та гармонізує законодавство для приведення у відповідність ринків України та ЄС.

- ▶ Усуває бар'єри для торгівлі між Україною та ЄС: гармонізація стандартизації та технічних регламентів, які є ключовими для торгових механізмів між Україною та ЄС. Додатки до Угоди встановлюють обов'язок України розробити 27 нових технічних регламентів щодо безпеки машин, електромагнітної сумісності, енергетичного маркування електрообладнання, високошвидкісної залізної дороги, збору та утилізації відходів. Наразі Україна затвердила 25 з них.
- ▶ Запроваджує Європейські стандарти ("EN"), одночасно скасовуючи колізійні національні ("ГОСТ/ДСТУ") та міжнародні стандарти. В Україні є діючими 23 667 національних стандартів. 13 211 з них були гармонізовані з міжнародними та Європейськими стандартами; 4 161 гармонізованих Європейських стандартів було прийнято як національні для усіх технічних регламентів у Додатку III до Угоди про асоціацію (окрім стандартів щодо будівельних виробів). Угода про асоціацію також встановлює зобов'язання узгодити регулювання санітарних та фітосанітарних заходів.

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює ПІІ в Україні

Міжнародні угоди (3/4)

Угода про заохочення та захист інвестицій між Україною та Фондом міжнародного розвитку ОПЕК

- ▶ Ратифікована [Законом України "Про ратифікацію Угоди про заохочення та захист інвестицій між Україною та Фондом міжнародного розвитку ОПЕК"](#) від 5 грудня 2017 року на 10 років з можливістю продовження дії
- ▶ Україна зобов'язується захищати, не допускати експропріації інвестицій Фонду, звільнити Фонд від оподаткування відносно цих інвестицій та відшкодувати будь-яку шкоду, спричинену інвестиціям у зв'язку з війнами, повстаннями чи революціями
- ▶ Україна також надає Фонду режим найбільшого сприяння щодо інвестиційної діяльності та зобов'язується дозволяти будь-які платежі у зв'язку з інвестиціями

Двосторонні технічні угоди

- ▶ Встановлюють визнання сертифікації товарів країни-експортера на міжурядовому чи міжвідомчому рівні, без обов'язкової сертифікації у країні-імпортері
- ▶ Станом на січень 2020 року чинними є 40 угод з 31 країною, 17 з яких укладені на міжурядовому рівні

Двосторонні угоди про заохочення та взаємний захист інвестицій між Україною та іншими країнами

- ▶ Надають захист іноземним інвесторам щодо матеріальних та процесуальних питань. Україна уклала 66 двосторонніх інвестиційних угод про заохочення та взаємний захист інвестицій
- ▶ Забезпечують зобов'язання держав щодо режиму для іноземних інвесторів та їхніх інвестицій: національний режим, вільний рух капіталу, суброгація, гарантії недопустимості експропріації чи націоналізації
- ▶ Надають важливий механізм захисту порушених прав – положення про арбітраж інвестиційних спорів (зазвичай це Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС) або інша міжнародна арбітражна інституція)
- ▶ Україна ратифікувала Конвенцію 1958 року про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йоркська конвенція) в 1960 році та Конвенцію 1965 року про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами в 2000 році
- ▶ У разі відсутності спеціальної двосторонньої угоди між Україною та країною інвестора (або відповідної багатосторонньої угоди) іноземний інвестор користується значно вужчими гарантіями

Угоди про вільну торгівлю

- ▶ Забезпечують сприятливі умови для розвитку торгівлі та економічної співпраці між окремими державами або групами держав, що, відповідно, є ефективним засобом підвищення частки українського експорту завдяки лібералізації доступу до товарів та послуг на іноземних ринках
- ▶ Встановлення режиму вільної торгівлі з перспективними партнерами дозволяє Україні розширити географію та сфери експорту від лібералізації торгових умов до довгострокового виходу на ринок. Ці угоди націлені на заохочення та захист економічних інтересів українських експортерів, так само як і забезпечення збалансованої митної політики, зокрема для промислових та сільськогосподарських товарів, які слугують основою для встановлення сприятливих умов для торгівлі та економічної співпраці
- ▶ Деякі з цих угод, наприклад, між Україною та Північною Македонією, також створюють умови для подальшого інвестиційного заохочення та розвитку спільних інвестиційних проєктів
- ▶ Наразі Україна є учасником 18 угод про вільну торгівлю, включаючи угоди з ЄС (ПВЗВТ), ЄАВТ та СНД, а також нещодавні угоди зі Сполученим Королівством та Ізраїлем

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює ПІІ в Україні

Міжнародні угоди (4/4)

Угода про субсидії та компенсаційні заходи (Угода СКЗ)

- ▶ Стосується двох окремих, але тісно пов'язаних сфер: багатосторонніх галузей, що регулюють надання субсидій та застосування компенсаційних заходів для відшкодування шкоди, спричиненої субсидованим імпортом
- ▶ Містить визначення поняття "субсидія", що складається з трьох основних елементів: (i) фінансовий внесок, (ii) що надається на території держави-члена урядом або будь-яким державним органом (iii) та надає вигоду. Для визнання заходу "субсидією" всі три елементи мають бути присутні
- ▶ Встановлює дві основні категорії субсидій: заборонені та оспорювані (тобто такі, що підлягають оскарженню в СОТ або застосуванню компенсаційних заходів). Всі спеціальні субсидії відносяться до однієї з цих категорій
- ▶ Перша категорія складається з субсидій, що де-юре чи де-факто є єдиною умовою або однією з умов, обумовлених показниками експорту ("експортні субсидії"). Детальний перелік експортних субсидій знаходиться у додатках до Угоди СКЗ. Друга категорія складається з субсидій, що є єдиною умовою або однією з умов використання вітчизняних товарів у перевагу над імпортованими ("субсидії національним товаровиробникам")

- ▶ Ці дві категорії субсидій заборонені, адже вони мають прямий вплив на торгівлю і тому, вірогідно, негативно впливатимуть на інтереси інших членів
- ▶ Встановлює, що жодний із членів СОТ не може шляхом використання будь-якої субсидії спричинити несприятливі наслідки інтересам іншого члена СОТ, наприклад, завдати їм серйозної шкоди
- ▶ Угода укладена як Додаток 1А до Угоди про заснування СОТ від 15 квітня 2008 року та ратифікована Україною від 16 квітня 2008 року разом із ратифікацією Протоколу про вступ України до СОТ

Генеральна угода з торгівлі послугами (Угода ГАТС)

- ▶ Націлена на встановлення прозорої та надійної системи норм міжнародної торгівлі для забезпечення принципу неупередженості та стимулювання економічної діяльності шляхом встановлення стійких зовнішньополітичних зв'язків і заохочення торгівлі та розвитку через поступову лібералізацію
- ▶ Дозволяє об'єднанням країн-членів укласти угоди, що лібералізують торгівлю послугами чи щодо взаємного визнання нормативних стандартів та сертифікації
- ▶ Кожен член може надавати для послуг та постачальників послуг будь-якого іншого члена режим, не менш сприятливий, ніж передбачений його правилами, обмеженнями та умовами

- ▶ Передбачає, що в секторах, де взято зобов'язання про доступ на ринок, заходи, які член не повинен зберігати або вживати в рамках регіону або на всій території, якщо інше не обумовлено в його розкладі, визначаються як обмеження на участь іноземного капіталу у формі ліміту максимального відсотка іноземного володіння акціями або загальної вартості індивідуальних або сукупних іноземних інвестицій
- ▶ Угода укладена як додаток 1В до Угоди про заснування СОТ від 15 квітня 1994 року та ратифікована Україною від 16 квітня 2008 року разом із ратифікацією Протоколу про вступ України до СОТ

Угоди про уникнення подвійного оподаткування

- ▶ Націлені на уникнення подвійного оподаткування для інвесторів (наприклад, на території отримання доходу та на території країни, резидентом якої є інвестор)
- ▶ Встановлює процедуру подачі документів для підтвердження сплати обов'язкових платежів в одній країні для звільнення від оподаткування в іншій
- ▶ Наразі Україна є стороною 74 угод про уникнення подвійного оподаткування. Щорічно Державна податкова служба України [публікує](#) перелік чинних угод

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює ПІІ в Україні

Ключові категорії законів та політичних документів щодо ПІІ

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Загальні джерела інвестиційного права (1/7)

Цивільний кодекс

- ▶ Встановлює загальні норми щодо заснування та діяльності юридичних осіб
- ▶ Містить загальне та спеціальне регулювання договірних відносин: укладення, виконання та розірвання договорів (загальне та спеціальне)
- ▶ Містить ключові норми щодо цінних паперів та відповідальності за порушення цивільно-правових зобов'язань

Права учасників

Господарський кодекс

- ▶ Регулює організаційну та господарську діяльність підприємств та їх відносини із ключовими заінтересованими особами
- ▶ Багато положень є неузгодженими із Цивільним кодексом (наприклад, управління юридичними особами та договори) та містить застарілі положення
- ▶ Чинна [Концепція оновлення Цивільного кодексу](#) передбачає скасування Господарського кодексу ([відповідний законопроект зареєстровано у Парламенті](#))

Створення

Реєстрація

Статутний капітал

Закон "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю"

Закон був прийнятий у 2018 році та суттєво змінив регуляторне середовище для товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю. Основні моменти:

- ▶ Містить впорядковані правила корпоративного управління для товариств з обмеженою відповідальністю (найпопулярніша організаційно-правова форма в Україні) та компаній з додатковою відповідальністю
- ▶ Скасовує попередні обмеження по максимальній кількості учасників товариства та мінімальний розмір статутного капіталу
- ▶ Встановлює список обов'язкової інформації, що міститься в статуті ТОВ і визначає значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість
- ▶ Визначає порядок вступу до ТОВ та виходу з нього, встановлює можливість входу до ТОВ третіх осіб шляхом внесення вкладу у статутний капітал
- ▶ Встановлює процедури заочного голосування та голосування шляхом опитування
- ▶ Встановлює можливість укладення договору про створення ТОВ, яким учасники визначають свої права та обов'язки, включно з умовами купівлі-продажу часток в статутному капіталі
- ▶ Дозволяє вихід учасника ТОВ без згоди інших учасників, якщо його частка становить менше 50%
- ▶ Деякі практичні питання, пов'язані із застосуванням Закону, потребують подальшого вирішення, зокрема: (i) можливі механізми конвертації боргу та його подальша легалізація в статутних документах та державній реєстрації, (ii) чіткі підстави для виключення учасників ТОВ, (iii) застосування іноземного права до корпоративних договорів, (iv) практичний механізм для електронних протоколів загальних зборів, (v) правило розрахунку коефіцієнта, який застосовуватиметься у разі збільшення статутного капіталу, (vi) можливість зберігати корпоративні документи за межами офіційного місцезнаходження компанії

Закон "Про державну реєстрацію юридичних осіб, ФОП та громадських формувань"

- ▶ Встановлює процедуру реєстрації та припинення (ліквідації) юридичних осіб
- ▶ Документи для державної реєстрації можуть бути подані у паперовій формі (особисто чи поштою) або електронній формі (через вебпортал електронних послуг)
- ▶ Державна реєстрація здійснюється протягом 24 годин з моменту подачі документів, за винятком вихідних та святкових днів
- ▶ Приватні нотаріуси та державні реєстратори надають послуги державної реєстрації
- ▶ Закон встановлює процедуру отримання інформації (витягів) з реєстру юридичних осіб

Закон "Про акціонерні товариства"

- ▶ Закон регулює відносини, пов'язані із функціонуванням АТ, та визначає основні права акціонерів – власників простих акцій (участь в управлінні товариством, отримання дивідендів, отримання відповідної частки акцій частки майна товариства при ліквідації, одержання інформації про діяльність товариства)
- ▶ Встановлює мінімальний розмір статутного капіталу на рівні 1 250 мінімальних заробітних плат у гривнях (близько 223 тис. доларів США)
- ▶ АТ може мати одного засновника/учасника
- ▶ НКЦПФР реєструє випуск акцій
- ▶ Органами управління АТ є загальні збори учасників, виконавчий орган (наприклад директор/дирекція) та наглядова рада (обов'язковий орган для публічних АТ та приватних, що мають 10 і більше учасників)

Закон "Про цінні папери та фондовий ринок"

- ▶ Регулює відносини щодо випуску цінних паперів (як акцій, так і боргових документів)
- ▶ Емітентом акцій може бути виключно АТ
- ▶ У 2020 році Закон був переглянутий як Закон "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки". Ця версія набуде чинності з 1 липня 2021 року і буде спрямована на імплементацію норм ЄС щодо ринку цінних паперів

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Загальні джерела інвестиційного права (2/7)

Податок на дохід фізичних осіб

18%

від оподатковуваного доходу, наприклад, заробітної плати, пенсії чи роялті. 5% чи 9% для дивідендів та 5% чи без оподаткування для продажу майна

Єдиний соціальний внесок

22%

від фонду оплати праці та доходу за цивільно-правовими договорами. База ЄСВ коливається від 1 (мінімум) і 15 (максимум) мінімальних заробітних плат

Військовий збір

1.5%

від доходу, що оподатковується податком на дохід фізичних осіб (будь ласка, див. вище)

Земельний податок

3-12%

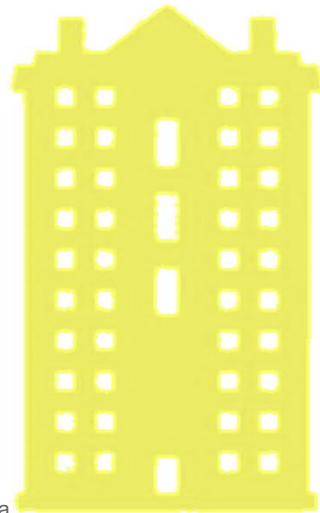
від нормативної грошової оцінки земельної ділянки (окрім державних та комунальних сільськогосподарських земельних ділянок)

Податок на прибуток підприємств

18%

від фінансового результату до оподаткування згідно з GAAP або МСФЗ з урахуванням податкових різниць згідно з Податковим кодексом

Податок на додану вартість

20%

від вартості товарів/робіт/послуг за договором, яка не може бути нижчою за їх звичайну ціну. Для певних операцій (наприклад, експорт) ПДВ становить 0%

Акцизний податок

залежно від ціни товарів та/або за фіксованою ставкою застосовується до наступних груп товарів: тютюнові вироби, етиловий спирт та алкогольні напої, пальне, транспортні засоби та електроенергія

Податок на майно

транспортний податок (25 тис. грн за рік за кожний автомобіль, що відповідає певним критеріям), податок на нерухоме майно (до 1,5% МЗП за 1 м²), збір за місця для паркування та туристичний збір

Екологічний податок

справляється за забруднення повітря, води, за викиди, утворення радіоактивних відходів та їхнє зберігання протягом часу, що перевищує дозволений ліцензією час

Рентна плата

збір, що справляється за користування надрами, лісовими ресурсами, поверхневими та підземними водами (залежить від річки/регіону) або радіочастотним ресурсом та транспортування нафти/газу

Податковий кодекс (2011 року)

встановлює основи податкової системи України, розглядає механізми для кожного податку та визначає процедури оподаткування. Кодекс висвітлює умови накладення податкових штрафів та пені, а також повноваження податкових органів. Він також визначає умови спеціального податкового режиму, включаючи: спрощену систему оподаткування, тобто єдиний податок для малих підприємств, який, як правило, замінює податок на прибуток, ПДВ, земельний податок, збір за водокористування з певними обмеженнями.

До Податкового кодексу нерідко вносяться зміни (значні зміни зазвичай запроваджуються щорічно), але ключові положення щодо податку на прибуток та ПДВ залишаються стабільними. По суті, у 2016 році норми щодо ЄСВ та ПДФО зазнали змін, тим не менш, максимальна база оподаткування нарахування ЄСВ часто змінюється. Уряд планує стягувати військовий збір до завершення реформи Збройних Сил. Найчастіше змінюються ставки акцизного й екологічного податків та рентної плати. Для підвищення потоків акцизних платежів Уряд запускає електронну систему контролю за обігом підакцизних товарів.

Митний кодекс (2012 року) регулює митні відносини та встановлює ставки митних зборів, які сплачують імпортери та експортери.

Закон "Про митний тариф

України" (2020 року) встановлює пільгові тарифні ставки мита для різних груп товарів.

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Загальні джерела інвестиційного права (3/7)

Бюджетний кодекс України

- ▶ Встановлює умови державного фінансування інвестиційних проєктів, включно із ДПП
- ▶ Визначає інвестиційні проєкти як комплекси заходів, визначені на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, спрямовані на розвиток певної індустрії, секторів економіки, виробництва та регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій
- ▶ Необхідні зміни для запровадження механізму платежів за експлуатаційну готовність в проєктах ДПП (детальніше в секції 6)

Закон "Про міжнародне приватне право"

- ▶ Містить положення про вибір права для обрання застосовного права в міжнародних операціях
- ▶ Сторони, загалом, мають свободу вибору застосовного права – однак, за умови дотримання певних обов'язкових норм національного законодавства, які не можуть бути замінені

Закон "Про банки та банківську діяльність"

- ▶ Регулює надання банківських послуг та відносини між банками та клієнтами
- ▶ Встановлює законодавчу базу щодо протидії відмиванню доходів

Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"

- ▶ Зазначає, що всі юридичні особи в Україні повинні вести бухгалтерський облік та фінансову звітність
- ▶ Визначає обов'язковий та добровільний аудит фінансової звітності юридичних осіб. Щорічний аудит обов'язковий для таких юридичних осіб:
  - ▶ Становлять публічний інтерес (емітенти акцій, банки, страхові компанії, недержавні фонди соціального страхування та інші фінансові інституції, великі підприємства (відповідають принаймні двом з критеріїв: вартість майна >20 млн Євро, дохід >40 млн Євро, кількість найманих працівників >250 осіб, крім тих, які не є емітентами цінних паперів)
  - ▶ Публічні акціонерні товариства

- ▶ Природні монополії на загальнодержавному ринку
- ▶ Підприємств, що користуються надрами загальнодержавного значення (газ, нафта, основні руди, вугілля тощо)
- ▶ Зазначені особи зобов'язані публікувати їх щорічну фінансову звітність на своїх вебсайтах

Закон "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

- ▶ Був прийнятий в 2010 році та націлений на приведення у відповідність норм із законодавством ЄС та рекомендаціями ФАТФ щодо заходів з запобігання та протидії відмиванню доходів і фінансування тероризму
- ▶ Встановлює процесуальні норми щодо моніторингу, операції, що підлягають обов'язковому моніторингу, моніторингові установи, ризикоорієнтований підхід до фінансових операцій, замороження активів при виявленні підозрілих операцій, обов'язок звітування до Державної служби фінансового моніторингу, відповідальність за неподання звітності

Закон "Про валюту і валютні операції"

- ▶ Встановлює загальне регулювання щодо валютних цінностей, валютних операцій, системи ліцензування, контролю руху капіталу / заходів захисту та валютного контролю
- ▶ Усуває деякі чинні чинні обмеження валютного контролю:
  - ▶ Скасовує вимогу щодо індивідуальних ліцензій, виданих НБУ, для здійснення одноразових валютних операцій (наприклад, для вкладу валютних цінностей на банківський рахунок закордоном, а також для деяких валютних операцій з іноземними інвестиціями)
  - ▶ Скасовує вимогу реєстрації договорів позики із нерезидентами
  - ▶ Скасовує розрахункові обмеження за операціями експорту-імпорту
- ▶ Ключові норми валютного контролю також встановлені Постановами НБУ, зокрема, Постанови НБУ [№ 5](#) та [№ 8](#) від 2 січня 2019 року визначають, що банки можуть запроваджувати обмеження та вимагати визначений вичерпний перелік документів для валютних операцій

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Загальні джерела інвестиційного права (4/7)

Закон "Про ліцензування видів господарської діяльності"

- ▶ Встановлює вичерпний перелік із 32 видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Наприклад, серед іншого, відповідна діяльність на ринках нафти та газу, електроенергії, виробництво та продаж ліків, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, певні будівельні роботи, перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та відходів. Зазвичай, строк дії ліцензій необмежений, якщо інше прямо не встановлено законом
- ▶ Загальний строк отримання ліцензії – 10 робочих днів
- ▶ Документи можуть бути подані в паперовій чи електронній формі (остання ще не запроваджена щодо усіх видів діяльності)
- ▶ Ліцензія повинна мати вигляд електронного запису в державному реєстрі юридичних осіб, але ця система ще повністю не налагоджена. Наразі факт отримання ліцензії підтверджується відповідним рішенням органу, що видає ліцензію. Деякі з них публікують відповідні рішення на своїх вебсайтах
- ▶ Існують певні норми щодо ліцензійного правонаступництва у зв'язку з реорганізацією, приватизацією, концесією та іншими заходами, що відображені як у загальних, так і у спеціальних законах. Застосування цих норм може бути проблематичним через недоліки в процедурі ліцензування та відповідної адміністративної діяльності органів

Закон "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності"

- ▶ Встановлює ключові вимоги щодо дозволів (типи дозвільних документів, відмінних від ліцензій)
- ▶ Загальний строк отримання дозволу – 10 робочих днів, але спеціальними законами може бути встановлений і інший строк
- ▶ Документи можуть бути подані в паперовій та електронній формі, однак на практиці деякі дозволи можуть бути отримані лише шляхом подання документів поштою чи особисто
- ▶ Правила дозвільного правонаступництва можуть бути встановлені спеціальними законами. Застосування цих норм може бути проблематичним через недоліки в процедурі отримання дозволів та відповідної адміністративної діяльності дозвільних органів

Закон "Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності"

- ▶ Встановлює вичерпний перелік з [85 дозвільних документів](#)
- ▶ Спеціальні правила та процедури для отримання кожного дозволу з переліку встановлено у відповідних спеціальних законах та підзаконних актах

Кодекс законів про працю України

- ▶ Регулює правовідносини між роботодавцем та працівником (наприклад, правила щодо працевлаштування, обліку, звільнення працівників)
- ▶ Містить норми щодо захисту праці та відповідні гарантії, відповідний трудовий контроль та механізми нагляду
- ▶ Встановлює відповідальність за порушення трудового законодавства

Земельний кодекс України

- ▶ Встановлює обсяг повноважень органів державної та місцевої влади у різноманітних земельних правовідносинах та взаємовідносинах
- ▶ Визначає види цільового призначення земельних ділянок та встановлює правила їхнього використання (включаючи обмеження та спеціальні режими використання певних видів землі для господарської діяльності)
- ▶ Встановлює правила та обмеження щодо зміни цільового призначення земельних ділянок
- ▶ Регулює різноманітні адміністративні процедури щодо земельних ділянок, включаючи зміну цільового призначення, отримання технічної документації, набуття права користування (наприклад, внаслідок приватизації нерухомості), встановлює правила тендерних процедур на продаж чи тимчасове право користування державними чи комунальними ділянками
- ▶ Містить положення про відповідальність за порушення земельного законодавства
- ▶ Має певні неузгодженості з Законом "Про приватизацію" (детальніше в секції 6)

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Загальні джерела інвестиційного права (5/7)

Закон "Про оренду державного та комунального майна"

- ▶ Встановлює процедуру передачі державного та комунального майна в оренду, включаючи конкурсну процедуру на електронній платформі
- ▶ Встановлює перелік об'єктів державної та комунальної власності, що можуть / не можуть передаватися в оренду
- ▶ Порядок передачі в оренду державного та комунального майна (2020 року) визначає вимоги до заяви та правила для визначення початкової орендної плати
- ▶ Забороняє передачу державного та комунального майна у безкоштовне користування
- ▶ Строк договору оренди не може бути меншим п'яти років
- ▶ Отримання майна в оренду досить довготривале через необхідність отримання відповідних дозволів (може тривати від двох місяців)
- ▶ Передбачає, що приватизація переданого в оренду майна та його передача в концесію має відбуватися за спеціальними законами

Закон "Про оренду землі"

- ▶ Містить правила щодо оренди землі, права та зобов'язання орендарів та орендодавців, положення про захист їх прав
- ▶ Встановлює істотні умови договорів оренди землі (наприклад, об'єкт оренди, дату вчинення правочину, орендну плату), визначає процедуру внесення змін, розірвання та продовження строку дії договорів оренди землі
- ▶ Розмір, умови та строки орендної плати встановлюються договором оренди (розмір орендної плати за державні та комунальні землі не може бути нижчим за земельний податок)
- ▶ Містить норми, що регулюють вирішення щодо стосовно оренди землі

Закон "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні"

- ▶ Містить правила, що регулюють діяльність та стандарти для суб'єктів оціночної діяльності в Україні. В першу чергу, важливий для іноземних інвесторів, що мають справу з державними підприємствами (наприклад, в контексті приватизації / ДПП) та для певних випадків, коли оцінка має обов'язковий характер
- ▶ Посилює вимоги до обов'язкової оцінки майна нових державних підприємств (включаючи корпоративізовані) та іншого державного майна для приватизації, яке не має балансової вартості
- ▶ Вирішено непослідовності щодо оцінки інтелектуальної власності

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

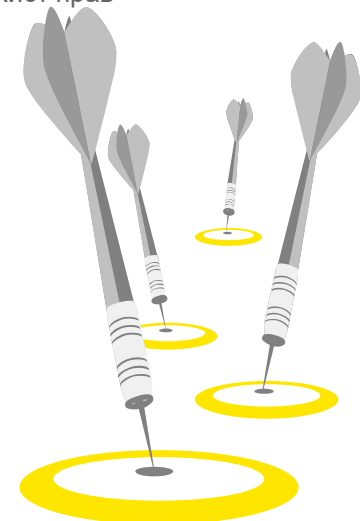
Загальні джерела інвестиційного права (6/7)

Закон "Про захист економічної конкуренції"

- ▶ Визначає види підприємницької діяльності, що підлягають антимонопольному контролю
- ▶ Забороняє узгоджені діє та дії органів влади, які можуть поставити під загрозу добросовісну конкуренцію на ринку (наприклад, надання сприятливого становища кільком суб'єктам господарювання з метою створення недобросовісної конкуренції в конкретному секторі)
- ▶ Встановлює процедуру отримання дозволу АМКУ на концентрацію суб'єктів господарювання
- ▶ Встановлює фундаментальні норми, які регулюють концентрацію суб'єктів господарювання (наприклад, у процедурах злиття і поглинання, а також приватизації). Дозвіл АМКУ має бути отриманий до відповідних до укладення відповідних правочинів
- ▶ За міжнародними стандартами, в Україні досить низькі пороги для отримання дозволу на злиття. Дозвіл на злиття обов'язковий для операцій, що не перевищують такі межі:
  - ▶ Сукупна вартість активів / сукупний обсяг реалізації товарів учасників концентрації за останній фінансовий рік перевищує суму, еквівалентну 30 мільйонам Євро, при цьому сукупна вартість активів / сукупний обсяг реалізації товарів не менш як у двох учасників перевищує суму, еквівалентну 4 мільйони Євро у кожного
  - ▶ Сукупна вартість активів / сукупний обсяг реалізації товарів в Україні суб'єкта господарювання, щодо якого набувається контроль, перевищує суму, еквівалентну 8 мільйонам Євро в останньому фінансовому році, при цьому обсяг реалізації товарів хоча б одного іншого учасника концентрації перевищує суму, еквівалентну 150 мільйонам Євро
- ▶ Встановлює види відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції (включаючи штрафи, відшкодування шкоди, примусовий поділ суб'єкта господарювання)
- ▶ Регулює процес розгляду порушень антимонопольного законодавства та містить відповідні положення про відповідальність і порядок виконання рішень

Закон "Про захист від недобросовісної конкуренції"

- ▶ Визначає недобросовісну конкуренцію як будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, включаючи:
  - ▶ Неправомірне використання імені, торговельної марки (знака для товарів і послуг) та інших позначень іншого суб'єкта господарювання
  - ▶ Створення перешкод суб'єктам господарювання та неправомірне використання ділової репутації суб'єктів господарювання
- ▶ Містить положення про відповідальність за недобросовісну конкуренцію:
  - ▶ Накладення штрафу
  - ▶ Відшкодування шкоди
  - ▶ Конфіскацію товарів
  - ▶ Спростування неправдивих, неточних чи неповних відомостей
- ▶ Встановлює фундаментальні норми для захисту від недобросовісної конкуренції, включаючи:
  - ▶ Процедуру звернення до АМКУ про захист прав
  - ▶ Строки давності
  - ▶ Опис рішень АМКУ
  - ▶ Правила професійної етики

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Загальні джерела інвестиційного права (7/7)

Кодекс України з процедур банкрутства

- ▶ Кодекс, прийнятий у 2018 році, набрав чинності у 2019 році, скасувавши Закон "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом"
- ▶ Суттєво змінив регулювання правовідносин, що пов'язані із процедурами банкрутства
- ▶ Спрощує початок процедури банкрутства. Кредитор більше не зобов'язаний доводити, що заборгованість перевищує розмір, встановлений законодавством про банкрутство
- ▶ Керівник боржника зобов'язаний у місячний строк звернутися до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі у разі, якщо задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами. Якщо керівник боржника допустив порушення цих вимог, він несе солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів
- ▶ Скасовує спрощену процедуру банкрутства без процедур відновлення платоспроможності та розпорядження майном, що гарантує вищий рівень захисту прав кредиторів та забезпечує примусове виконання зобов'язань боржника
- ▶ Містить положення щодо відновлення платоспроможності боржника, що з більшою вірогідністю забезпечить вимоги кредиторів
- ▶ Вказує, що ліквідація здійснюється протягом 12 місяців
- ▶ Встановлює процедуру реалізації майна боржника на публічному аукціоні в електронній торговій системі. Протоколи про проведення аукціону мають бути розміщені в електронній системі. Це забезпечує прозоре та зручне розпорядження майном боржника
- ▶ Скасовує мораторій на стягнення нерухомості, що належить боржникам, які не виконали своїх зобов'язань за валютними позиками під заставу

- ▶ Скасовує мораторій на стягнення нерухомості, що належить боржникам, які не виконали своїх зобов'язань за валютною іпотекою

Закон "Про фінансову реструктуризацію"

- ▶ Процедура фінансової реструктуризації проводиться без звернення до суду шляхом переговорів між боржником, його пов'язаними особами та залученими кредиторами щодо реструктуризації грошових зобов'язань перед такими кредиторами
- ▶ Боржник має право ініціювати проведення процедури фінансової реструктуризації шляхом подання письмової заяви про реструктуризацію до секретаріату за умови відсутності щодо нього порушеного провадження у справі про банкрутство або відсутності здійснення санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство
- ▶ Максимальний термін процедури реструктуризації – 180 днів. Це нове правило направлене на пришвидшення процедури реструктуризації
- ▶ Залучення санатора більше не вимагається, таким чином процедура реструктуризації простіша та швидша
- ▶ Боржник може уникати неплатоспроможності, що вигідно і для нього, і для кредитора. Реструктуризація – чудовий засіб для стягнення безнадійної заборгованості, оскільки надає більші шанси кредитору, що виконає свої зобов'язання
- ▶ Закон містить положення про рамковий договір, що укладається між фінансовими установами, про координацію їхніх дій у процедурі фінансової реструктуризації боржника. Такий договір встановлює принципи та основні правила координації діяльності фінансових установ у рамках процедури реструктуризації
- ▶ На практиці лише державні банки домовились застосовувати процедуру реструктуризації, передбачену цим Законом

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (1/10)

Закон "Про захист іноземних інвестицій на Україні" (1991 року)

- ▶ Гарантує іноземним інвесторам репатріацію прибутку та можливість його реінвестиції в Україну
- ▶ Встановлює, що КМУ може втребувати іноземні інвестиції у випадку стихійного лиха, надзвичайної ситуації чи епідемії, виплативши співмірну компенсацію. Це положення не має механізму практичного застосування та призводить до невпевненості щодо захисту інвестицій
- ▶ Закон застарілий та потребує суттєвого перегляду

Закон "Про режим іноземного інвестування" (1996 року)

- ▶ Встановлює режим інвестиційної діяльності іноземних інвесторів (національний режим, а також можливість застосування інвестиційних стимулів у державних проєктах та додаткові гарантії в окремих сферах)
- ▶ Визначає, що підприємства з іноземними інвестиціями є підприємствами, 10% статутного капіталу яких належить іноземному інвестору (співпадає з дефініцією МВФ)
- ▶ Визначає види інвестицій (в іноземній чи національній валюті, інвестиції будь-якого рухомого чи нерухомого майна, корпоративних прав, цінних паперів тощо)
- ▶ Визначає форми іноземного інвестування: створення юридичних осіб, придбання рухомого та нерухомого майна, набуття права користування землею та/або концесійних прав тощо
- ▶ Визначає об'єкти іноземного інвестування (будь-які об'єкти, інвестування в які не заборонено законами України) та встановлює правила оцінки іноземних інвестицій
- ▶ Містить положення щодо ревізії іноземних інвестицій, схожі на згадані вище
- ▶ Надає гарантії захисту іноземних інвестицій (захист від примусової конфіскації та націоналізації, гарантії репатріації інвестицій внаслідок припинення діяльності (ліквідації) тощо)
- ▶ Надає гарантії стабільності законодавства для іноземних інвесторів (змінені в 2020 році) як загальні, так і галузеві. Застосування цих положень може бути досить проблематичним (детальніше в секції 6)

Закон "Про інвестиційну діяльність" (1991 року)

- ▶ Визначає поняття інвестицій та встановлює можливість для інвесторів самостійно обирати цілі, напрямки та види інвестування, а також право володіння, користування та розпорядження об'єктами та результатами їх інвестицій
- ▶ Встановлює норми державного регулювання інвестиційної діяльності (наприклад,

фінансової допомоги, цінової політики, приватизації державного майна, державний аудит інвестиційних проєктів)

- ▶ Визначає джерела фінансування інвестиційної діяльності, включаючи власні фінанси інвестора, позичкові та залучені фінансові кошти, бюджетні інвестиційні асигнування, благодійні внески
- ▶ Визначає поняття інвестиційного проєкту та встановлює норми регулювання державної підтримки таких проєктів. Частково дублює положення інших спеціальних законів щодо ПІІ, що потребує перегляду

Закон "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць" (2013 року)

- ▶ Встановлює умови та вимоги до інвестиційних проєктів в пріоритетних сферах економіки, визначених КМУ, включаючи агропромисловість, машинобудування, електроніку, автотранспортну та іншу транспортну інфраструктуру, що можуть отримати державну підтримку. Вимоги включають вартість проєкту, кількість робочих місць та середню заробітну плату працівників
- ▶ Встановлює ключові показники ефективності інвестиційних проєктів (кількість робочих місць, заробітні плати та вартість проєкту). Якщо протягом двох років з дня державної реєстрації інвестиційного проєкту не досягнуто цих показників, строк дії державної реєстрації проєкту припиняється разом із державною підтримкою
- ▶ Потребує перегляду для узгодженості з іншими актами інвестиційного законодавства

Закон про інвестиційну няню (2021 року)

- ▶ Має на меті запровадити новий механізм стимулювання та підтримки інвестицій для масштабних інвестиційних проєктів в Україні, починаючи від інвестиційних стимулів та закінчуючи інституційною підтримкою та особливостями щодо подачі заявок
- ▶ Державна підтримка можлива в обсязі до 30% від вартості проєктів, починаючи з 20 млн Євро, у деяких галузях: переробній промисловості (крім тютюнових виробів, етилового спирту, коньяку та фруктів, алкогольних напоїв), видобутку корисних копалин для подальшої переробки (крім вугілля, нафти та газу), поводження з відходами, транспорт, складування, поштова та кур'єрська діяльність, логістика, освіта, науково-технічна діяльність, охорона здоров'я, мистецтво, культура, спорт, туризм, курорти та зони відпочинку (детальний опис основних особливостей наведено в розділі про інвестиційні стимули та заохочувальні механізми нижче)
- ▶ Існують законопроекти із відповідними змінами до Податкового кодексу (№ [3761](#)) та Митного кодексу (№ [3762](#)), прийняті Парламентом у першому читанні 3 вересня 2020 року. Прийняття цих проєктів має вирішальне значення для запуску "інвестиційної няні"

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (2/10)

Закон "Про приватизацію державного і комунального майна" 1/2

Загальні відомості	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Закон встановлює правила та процедури приватизації державного та комунального майна приватними інвесторами, визначає повноваження КМУ, ФДМУ та місцевих рад щодо приватизації, визначає майно, що не підлягає приватизації, встановлює вимоги до інвесторів та інші істотні положення передачі державного та комунального майна приватним інвесторам ▶ Процедури приватизації відрізняються залежно від вартості майна: майно <8,9 млн дол. США підлягає малій приватизації, а майно >8,9 млн дол. США підлягає великій приватизації ▶ Зміни до Закону у 2019 році створили нові можливості шляхом скасування Контрольної комісії Парламенту з питань приватизації та скасування переліку державного майна, яке не може бути приватизоване <p>Зауважте: велика приватизація призупинена з 25 вересня 2020 року до припинення карантинних заходів щодо COVID-19, встановлених КМУ</p>
Надавачі	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ФДМУ – щодо державного майна ▶ Місцеві ради – щодо комунального майна
Інвестори	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Фізичні або юридичні особи. Обмеження: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Зареєстровані в офшорних зонах з непрозорою структурою учасників ▶ Резиденти Російської Федерації, включаючи юридичні особи, 10% яких чи більше належить резидентам Росії ▶ Юридичні особи, створені згідно із законодавством держав, включених до чорного списку ФАТФ, або особи, частки яких (50% і вище) належать таким особам ▶ Юридичні та фізичні особи, на яких накладено санкції (здебільшого, особи, пов'язані з Росією) ▶ Юридичні особи, що приховують інформацію про своїх кінцевих бенефіціарів ▶ Покупці, з якими було розірвано договір купівлі-продажу об'єкта приватизації (у зв'язку з порушенням умов приватизації), та пов'язаних осіб ▶ Радники, залучені для підготовки об'єкта до приватизації
Об'єкти приватизації	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Об'єкти великої приватизації: єдині майнові комплекси та акції ПАТ (якщо державі належить 50% чи більше акцій); малої приватизації: акції, нерухомість, об'єкти незавершеного будівництва, єдині майнові комплекси, рухоме майно <p>Встановлені певні застереження:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Земельні ділянки не купуються разом з об'єктами нерухомості (покупці можуть отримати право тимчасового користування) ▶ Ліцензії та дозволи не переходять разом із єдиними майновими комплексами та об'єктами незавершеного будівництва (покупці зобов'язані отримати їх самостійно) ▶ Певні об'єкти державної власності заборонена для передачі інвесторам (наприклад, стратегічні оборонні та інфраструктурні об'єкти, ліси, водні об'єкти, державні інформаційні системи, установи охорони здоров'я та освіти, надра та об'єкти атомної енергетики) ▶ Продаж певних об'єктів підлягає застосуванню особливих умов приватизації (наприклад, заборона на зміну цільового призначення або відшкодування вартості ремонту, здійсненого орендарями нерухомості, та плата за послуги з оцінки)

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (3/10)

Закон "Про приватизацію державного і комунального майна" 2/2

Рішення про реалізацію проєкту та підготовки до тендеру	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Рішення про включення відповідних об'єктів в перелік великої приватизації приймається КМУ та ФДМУ стосовно державного майна малої приватизації, а місцевими радами стосовно комунального майна ▶ Після включення об'єкту до відповідного переліку, відповідний орган приймає рішення про форму проведення тендеру: на електронній платформі Prozorro або шляхом викупу (рідкі випадки, що стосуються акцій чи майна, що орендується) ▶ Підготовчі процедури включають, зокрема, перевірку об'єкта приватизації, заповнення необхідних документів, виготовлення маркетингових матеріалів, створення віртуальних кімнат для інвесторів (https://privatization.gov.ua/en/ http://vdr.spfu.gov.ua/6 https://investroom.spfu.gov.ua) ▶ Підготовчі процедури великої приватизації тривають приблизно рік та вимагають залучення інвестиційних радників, що збирають всю необхідну інформацію, здійснюють підготовку об'єкта до приватизації та шукають потенційних інвесторів, також щодо об'єктів великої приватизації вимагається обов'язковий аудит. Підготовчі процедури щодо об'єктів малої приватизації триває від трьох місяців. КМУ, ФДМУ та місцеві ради встановлюють умови приватизації відповідних об'єктів ▶ Оголошення про проведення електронного тендеру – це фінальна стадія підготовчих процедур. Відповідні органи в оголошенні визначають: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Початкову ціну ▶ Умови приватизації ▶ Вид конкурсу (з умовами (застосовується тільки для об'єктів великої приватизації); без умов; за методом покрокового зниження стартової ціни та подальшого подання цінових пропозицій; за методом вивчення цінових пропозицій)
Процедура проведення аукціону щодо об'єктів великої приватизації	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Процедура проведення аукціону регулюється <u>Постановою КМУ</u> ▶ Учасники подають документи до відповідного органу приватизації, можуть вимагатися додаткові документи ▶ Орган приватизації може не допустити учасника до аукціону через невідповідність поданих документів
Процедура проведення аукціону щодо об'єктів малої приватизації	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Процедура проведення аукціону регулюється <u>Постановою КМУ</u> ▶ Учасники подають документи до оператора електронної торгової системи ▶ Орган приватизації не може вимагати додаткових документів (відсутня можливість додатково перевірити, чи відповідає учасник кваліфікаційним вимогам)
Договір	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Істотні умови (стартова ціна, умови приватизації, порядок оплати) встановлюються органом приватизації

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (4/10)

Закон "Про індустриальні парки"

- ▶ Закон, прийнятий у 2012 році, суттєво не змінився
- ▶ Закон визначає індустриальний парк як **визначену ініціатором створення індустриального парку облаштовану відповідною інфраструктурою територію, у межах якої учасники індустриального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій**
- ▶ Основні сторони – це **ініціатор, керуюча компанія, учасники та Мінекономіки**. Ініціатор – особа-власник чи орендар земельної ділянки, яка може бути використана та пропонується ним для створення індустриального парку
- ▶ Органи державної влади та місцевого самоврядування також можуть бути ініціаторами створення парків на державних чи комунальних ділянках. Власники та орендарі земельних ділянок, що відповідають певних критеріям, визначених законом: вільні від забудови, площею від 15 до 700 га. В більшості випадків ініціаторами виступають органи місцевого самоврядування, що таким чином намагаються залучити інвестиції для створення нових робочих місць та розвитку громади
- ▶ Індустриальні парки створюються на період **щонайменше 30 років**. Земельні ділянки державної чи комунальної власності, відведені під парк можуть бути відчуженні керуючій компанії та учасникам
- ▶ Керуюча компанія залучає потенційних учасників, що бажають звести свої об'єкти на території парку шляхом укладення договору оренди (суборенди) земельної ділянки та договорів ведення діяльності в індустриальному парку, що обумовлює питання інфраструктури, інвестиційних зобов'язань учасників, термін дії договору та фінансові відносини між сторонами. Якщо ініціатором створення є орган влади, то керуюча компанія визначається на основі конкурсу. Приватний ініціатор може самостійно встановити керуючу компанію.
- ▶ Ініціатор парку та керуюча компанія укладають **договір про створення та функціонування індустриального парку та розробляється концепція індустриального парку**

- ▶ Індустриальні парки створюються за рішенням ініціатора. Таке рішення підлягає ухваленню Мінекономіки. За запитом ініціатора парк **може бути включено до Реєстру індустриальних парків**, який веде Мінекономіки (процедура встановлюється [Постановою КМУ](#)). Виключно парки, включені до Реєстру, можуть **претендувати на надання державної підтримки**
- ▶ Державна підтримка включає безвідсоткові кредити, цільове фінансування на безповоротній основі з державного та місцевих бюджетів на облаштування індустриальних парків. Така підтримка може бути надана керуючій компанії та учасникам. Індустриальний парк також може отримати фінансування з місцевого бюджету
- ▶ **Стимули для прямих іноземних інвестицій включають:** устаткування і матеріали, які не виробляються в Україні та які не є підкацизними товарами, звільняються від мита. Перелік та обсяги таких товарів затверджуються КМУ. Вивільнені кошти використовуються суб'єктами для будівництва та розвитку парків
- ▶ Український досвід створення та функціонування індустриальних парків виявив численні недоліки в законодавстві. Зараз існують деякі законодавчі ініціативи щодо вдосконалення правового режиму індустриальних парків, описані в секції нижче

Наразі в [Україні 46 індустриальних парків](#). Керівництво індустриальних парків "Вінницький кластер холодильного машинобудування" та "Вінницький індустриальний парк" створило достатньо сприятливі умови для інвесторів. Водночас, більшість існуючих парків не функціонують або знаходяться на стадії будівництва. Україна також бере участь в Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) для підтримки еко-індустриальних парків. Наприклад, ЮНІДО надасть допомогу індустриальному парку "Біла Церква".

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (5/10)

Закон "Про державно-приватне партнерство"

Загальний огляд

- ▶ Визначає державно-приватне партнерство як співробітництво між державними та приватними партнерами на основі договору, що відповідає ознакам ДПП: створення, будівництво, управління об'єктами ДПП, довгострокові відносини (5-50 років), часткова передача ризиків приватному партнеру, інвестиції в об'єкт ДПП
- ▶ Перелік можливих видів ДПП не виключний та, зокрема, включає: концесію, управління майном та спільну діяльність. Проєкти ДПП також можуть здійснюватися на основі змішаних договорів про ДПП
- ▶ Проєкти можуть здійснюватись як у "браунфілді" (щодо існуючих об'єктів) так і у "грінфілді" (з нуля). Об'єкти, що були передані або новостворені на підставі ДПП, залишаються у державній/комунальній власності. Дозволено передачу декількох об'єктів у ДПП
- ▶ Приватний партнер зобов'язаний укласти договори оренди для користування земельними ділянками, необхідними для ДПП. Для цих цілей існують спеціальні процедури виділення землі (включаючи звільнення від земельних торгів)
- ▶ Ключовими етапами ДПП є: аналіз ефективності, процедури до-конкурсної підготовки та проведення конкурсу, переговори та укладення договору про ДПП. Загалом, уся процедура може займати більше 12

місяців

- ▶ Інші важливі елементи ДПП включають, серед іншого: підготовчі процедури та прямі договори, різноманітні механізми державної підтримки (включаючи плату за експлуатаційну готовність), гнучкі варіанти вирішення спорів (включаючи міжнародний комерційний та інвестиційний арбітраж) та деякі фундаментальні державні гарантії (включаючи положення про стабільність законодавства та відшкодування шкоди за припинення партнерства)
- ▶ ДПП – це довгострокова домовленість, що може покладати на державу обов'язки на період усієї дії договору (довгострокові зобов'язання). Приклади включають плату за експлуатаційну готовність, плату за товари (послуги), вироблені (надані) приватним партнером, постачання товарів (робіт, послуг) приватному партнеру для реалізації ДПП
- ▶ Для певних проєктів ДПП (наприклад, щодо аеропортів та залізниць) органи також розглядають можливість створення спеціальних механізмів фінансування

Відповідно до [аналізу Мінекономіки](#) станом на 1 січня 2020 року укладено 192 договори на умовах ДПП: **39 з них виконуються** (29 – концесійних договорів, 6 – договорів про спільну діяльність, 4 – інші), **153 договори не виконуються** (35 – розірвані / закінчився термін дії, 118 – не виконуються).

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (6/10)

Закон "Про концесію"

- ▶ Запроваджений у жовтні 2019 року, Закон ознаменував значний крок уперед у розвитку ДПП та концесійного законодавства. Містить загальне та спеціальне регулювання щодо окремих видів концесій (до останніх належать концесії доріг та концесії на ринках природних монополій)
- ▶ Загальне співвідношення Закону про ДПП та Закону про концесію: в цілому, перший регулює стадію аналізу ефективності (пропозицію та техніко-економічне обґрунтування); другий регулює всі інші аспекти, починаючи від конкурсної процедури до укладення договору та його виконання. Загалом, процес підготовки може тривати більше 12 місяців
- ▶ Значна частина Закону присвячена конкурсній процедурі, з різницею між пре-кваліфікацією та торгами, окремою пре-кваліфікацією / оцінкою пропозицій та часовими рамками. Існують правила для функціонування електронної торгової системи (ЕТС), на якій проводяться концесійні конкурси. Відповідні процедури для ЕТС досі не прийняті (строки минули 1 жовтня 2020 року). Існує проєкт закону, який відкладає запуск ЕТС до 1 січня 2022 року
- ▶ Стосовно багатьох аспектів, ключові норми та концепції законів про концесію та ДПП повторюються або подібні. Приклади включають, серед іншого, норми щодо користування землею, передачі декількох об'єктів, механізми державної підтримки та державні гарантії, підготовчі процедури та прямі договори, способи вирішення спорів. Для більш детального порівняння норм цих законів, будь ласка, зверніться до наступних сторінок
- ▶ Закон надає суттєвий рівень гнучкості концесійного договору щодо багатьох аспектів концесійного проєкту (концесійних платежі, оренда та списання переданих активів, зміни до договору, відповідальність та розірвання договору тощо)
- ▶ Також встановлено окремі правила переходу державного майна з оренди в концесію (може бути особливо актуальним у портовій галузі)

Успішні кейси в Україні – морські порти Ольвія та Херсон

- ▶ Перші в історії комплексні та прозорі концесії українських морських портів, ініційовані Міністерством інфраструктури України та реалізовані відповідно до міжнародних найкращих практик
- ▶ Проєкти розпочалися в березні 2018 року з техніко-економічного обґрунтування та перейшли до успішного запуску концесійних конкурсів у жовтні 2019 року і підписання концесійних договорів у червні 2020 року (щодо порту Херсон) та в серпні 2020 року (щодо порту Ольвія)
- ▶ Строки концесії – 35 та 30 років щодо портів Ольвія та Херсон відповідно
- ▶ Загальна сума очікуваних інвестицій за обома проєктами складає близько 134 млн дол. – одна з найбільших ПІІ в портовій галузі України з 1991 року

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (7/10)

Оглядове порівняння законів про концесію та ДПП

Предмет порівняння	Про концесію	Про ДПП
Концесіодавці	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Містить окреме поняття "концесіодавець" ▶ Перелік потенційних концесіодавців більш ширшим (включаючи, наприклад, підприємств, 100% акцій (часток) яких належать державі або їхні дочірні компанії) ▶ Дозволяє реалізацію проєкту кількома концесіодавцями 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Не містить окремого поняття "державний (публічний) партнер", його концепція може впливати через визначення державно–приватного партнерства ▶ Публічні партнери загалом класифікуються залежно від права власності на об'єкт ДПП: компетентні державні органи (наприклад, міністерства/інші центральні органи виконавчої влади) – щодо державної власності; органи місцевого самоврядування – щодо комунальної власності ▶ Дозволяє реалізацію проєкту кількома публічними партнерами
Приватні партнери	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Містить окреме поняття "концесіонер" ▶ Чітко встановлено, що концесіонер – це юридична особа-резидент України 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Не містить окремого поняття "приватний партнер", його концепція може впливати через визначення державно–приватного партнерства ▶ Посилання на "юридичних осіб, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій", без чіткого роз'яснення, чи це виключно юридична особа-резидент України (однак, у випадку перемоги нерезидента у конкурсі необхідно створити спеціальну компанію-резидента)
Об'єкт ДПП/концесії	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Перелік майна, що підлягає концесії, є ширшим (включаючи, наприклад, майно дочірніх компаній підприємств, 100% акцій (часток) яких належать державі) ▶ Забороняє передачу в концесію майна, наданого в оренду третім особам до припинення дії відповідного договору ▶ Об'єкт концесії може бути сформований на основі майна кількох концесіодавців (включаючи державні/комунальні компанії) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Не містить чітких приписів щодо майна дочірніх компаній підприємств, 100% акцій (часток) яких належать державі ▶ Не містить конкретної заборони на передачу майна, переданого в оренду третім особам ▶ Об'єкт ДПП може бути сформований на основі майна декількох власників (включаючи державні/комунальні компанії)
Рішення про реалізацію проєкту	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Компетентний орган змінюється залежно від власності на майно, яке буде передано; співвідношення із концесіодавцями не достатньо чітке ▶ Рішення обмежене визначенням доцільності/недоцільності концесії та може визначити підготовчу роботу ▶ Якщо відсутній компетентний органу щодо відповідного державного майна, рішення приймається виключно КМУ 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Компетентний орган змінюється залежно від власності на майно, яке буде передано; співвідношення із публічними партнерами не достатньо чітке ▶ Рішення встановлює доцільність/недоцільність ДПП, проведення та результати конкурсу, а також підготовчу роботу ▶ Якщо відсутній компетентний органу щодо відповідного державного майна, рішення приймається виключно КМУ

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (8/10)

Предмет порівняння	Про концесію	Про ДПП
Сфери для реалізації ДПП/концесій	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Не визначає окремого переліку сфер, в яких може здійснюватись концесія 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Встановлює перелік галузей, в яких може здійснюватися ДПП (наприклад, будівництво/утримання доріг, залізниць та портів, закладів охорони здоров'я, комунальних послуг) ▶ За рішенням державного партнера ДПП може застосовуватися в інших сферах діяльності, які передбачають надання суспільно значущих послуг, крім видів господарської діяльності, які відповідно до закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам/установам/організаціям
Конкурсна процедура	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Процедура встановлюється законом ▶ Окреме регулювання для електронного конкурсу (досі не запроваджено) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Конкурсна процедура регулюється порядком, затвердженим КМУ (нещодавно оновленим, містить положення, які подібні до Закону про концесію в багатьох аспектах) ▶ Відсутнє окреме регулювання процедури електронного конкурсу
Процедура передачі	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Встановлюється підзаконними актами, затвердженими КМУ 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Спеціальна процедура передачі відсутня
Договір	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Визначає 18 істотних умов ▶ Містить орієнтовний невичерпний перелік інших умов, які сторони можуть погодити 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Не встановлює істотних чи необов'язкових договірних умов ▶ Істотні умови визначені <u>Порядком проведення конкурсу для ДПП</u>
Правонаступництво	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Окремо регулює правонаступництво (включаючи обсяг прав та обов'язків балансоутримувачів) ▶ Концесіонер може використовувати історичні ліцензії та інші дозвільні документи впродовж пільгового періоду 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Не містить спеціального регулювання правонаступництва ▶ Пільговий період фактично застосовувався б лише до ліцензій (як це передбачено Законом про ліцензування) і офіційно не охоплював би дозвільні документи, крім ліцензій

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ**Спеціальні закони щодо ПІІ (10/10)****Закон "Про угоди про розподіл продукції" (1/2)**

Загальні відомості	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Закон регулює порядок укладення, виконання та розірвання угоди про розподіл продукції, визначає істотні умови угоди та встановлює правила користування надрами за угодою про розподіл продукції
Надавачі	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Від імені України виступають КМУ та Міжвідомча комісія з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції (складається з представників Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Мінекономіки, Міністерства фінансів України, Міністра Кабінету Міністрів, Державної податкової служби України, Державної служби геології та надр України, народних депутатів, представників місцевої влади), яка уповноважена ініціювати та вирішувати питання щодо угод про держави виступає розподіл продукції (тендерні процедури, виконання, моніторинг результатів)
Інвестори	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Фізичні або юридичні, що мають відповідні фінансово-економічні та технічні можливості або відповідну кваліфікацію для користування надрами та визначені переможцями конкурсу ▶ Якщо учасником угоди про розподіл продукції є іноземний інвестор, він зобов'язаний протягом трьох місяців з дня укладення угоди про розподіл продукції зареєструвати своє представництво на території України ▶ Закон встановлює певні переваги для інвесторів та представництв щодо переказу іноземних валют закордон ▶ На операції інвесторів та їхніх представництв не поширюються передбачені законодавством України обмеження щодо : <ul style="list-style-type: none"> ▶ Отримання та повернення кредитів, позик в іноземній валюті від резидентів і нерезидентів ▶ Необхідності реєструвати відповідні договори позик ▶ Порогів відсоткової ставки на позики ▶ Купівлі, продажу іноземної валюти для повернення кредитів, позик в іноземній валюті
Об'єкти	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Окрема ділянка (ділянки) надр, що обмежується у просторі та координатами, в межах якої знаходяться родовища, частини родовищ корисних копалин загальнодержавного і місцевого значення, включаючи ділянки надр у межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Спеціальні закони щодо ПІІ (9/10)

Закон "Про угоди про розподіл продукції" (2/2)

- ▶ За угодою про розподіл продукції держава доручає іншій стороні – інвестору на визначений строк проведення пошуку, розвідки та видобування корисних копалин на визначеній ділянці (ділянках) надр та ведення пов'язаних з угодою робіт, а інвестор зобов'язується виконати доручені роботи за свій рахунок і на свій ризик з наступною компенсацією витрат і отриманням плати (винагороди) у вигляді частини прибуткової продукції
- ▶ Строк дії угоди про розподіл продукції не має перевищувати 50 років з дати укладення
- ▶ За загальним правилом угода укладається на основі конкурсу. Загалом, уся процедура укладення угоди може тривати понад рік
- ▶ Сторони угоди доволі вільно вирішують та погоджують цілий ряд питань:
  - ▶ Порядок визначення складу витрат, що підлягають відшкодуванню інвестору компенсаційною продукцією
  - ▶ Умови та порядок продажу оператором угоди продукції та інші платежі оператору
  - ▶ Право інвестора на користування майном, що перейшло у власність держави, та умови користування
  - ▶ Відповідальність сторін угоди за невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків, визначених угодою
  - ▶ Порядок анулювання спеціального дозволу користування природними ресурсами
  - ▶ Порядок та умови дострокового розірвання угоди про розподіл продукції
- ▶ Закон встановлює певні переваги для інвесторів:
  - ▶ *Спрощена дозвільна система.* Держава забезпечує та сприяє наданню інвесторам необхідних дозволів (включаючи дозвіл на користування надрами, на працевлаштування тощо)
  - ▶ *Пільговий режим імпорту товарів.* На інвестора та усіх його підрядників не поширюється режим ліцензування та квотування під час ввезення в Україну належного їм або орендованого обладнання, матеріалів, устаткування та іншого майна, необхідного для провадження робіт
- ▶ *Митні питання.* Українським законодавством встановлено ряд переваг та спеціальних митних правил для інвесторів – сторін угод про розподіл продукції щодо експорту-імпорту та для їхніх контрагентів. Проте застосування цих положень може бути проблематичним на практиці
- ▶ *Вільне розпорядження продукцією.* Інвестор має право вільного розпорядження своєю часткою розподіленої продукції. На таку продукцію не поширюються режим ліцензування та квотування під час експорту та аналогічні обмеження під час реалізації її на території України.
- ▶ *Валютний контроль.* Цим законом встановлено певні переваги в цій сфері для інвесторів, проте інші галузеві закони не включають їх повною мірою. Зокрема, нормативно-правові акти НБУ передбачають необхідність спеціального банківського рахунку для впровадження угоди лише для представництва іноземного інвестора (не юридичної особи). Інвестор також може вільно конвертувати в українську або іноземну валюту та вивозити з України кошти, отримані відповідно до угоди про розподіл продукції

Нещодавні інвестори в УРП – Aspect Energy та SigmaBleyzer

- ▶ Компанії "Aspect Energy" та "SigmaBleyzer" (спільно через компанію "Ukrainian Energy, LLC", створену для проекту) підписали УРП з Україною 14 січня 2021 року. Це перші американські інвестори, які інвестували за допомогою УРП з часу виходу Шеврона з України ще в 2014 році
- ▶ Строк договору – 50 років для Варвинської ділянки площею приблизно 3 500 км²
- ▶ Протягом перших років передбачається інвестування [39 млн доларів США](#)

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Стратегічні/політичні документи (1/5)

План заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату (1/2)

- ▶ 4 грудня 2019 року КМУ ухвалив План заходів на 2020 рік. Нижче надано аналіз певних сфер, що стосуються нашого огляду
- ▶ План окреслює покращення умов ведення сільськогосподарської діяльності
- ▶ Встановлює спрощені адміністративні процедури, пов'язані із земельними правовідносинами, зокрема:
  - ▶ **Дерегуляція:** комплекс реформ системи адміністративних процедур у сфері земельних правовідносин шляхом передачі низки повноважень органам місцевого самоврядування, скасування обов'язкової перевірки землевпорядної документації, встановлення прозорого порядку використання права переважного придбання землі, діджиталізація державного фонду документації з землеустрою, оцінки земель та усунення певних прогалин в законодавстві. Зараз у Парламенті готується до другого читання Проект Закону щодо даних ініціатив
  - ▶ Запровадження системи електронних торгів для продажу земельних ділянок державної та комунальної власності шляхом прийняття відповідного проекту закону, що запроваджує проведення електронних торгів на вебплатформі в режимі реального часу, що передувє укладенню договорів продажу ділянок, оренди, суперфіцію (право користування чужою земельною ділянкою для забудови), із переможцем торгів (аукціону). Зараз відповідний проект закону готується до другого читання
- ▶ Уніфікація землевпорядної та містобудівної документації
  - ▶ Забезпечення широкого доступу до геопросторових даних, розвиток ринку сучасних геоінформаційних продуктів та геоінформаційних послуг відповідно до законодавства ЄС
- ▶ Спрощення адміністративних процедур, регулюючих підприємницьку діяльність
  - ▶ Вдосконалення дозвільних процедур шляхом впровадження електронного документообігу
  - ▶ Оптимізація дозвільних процедур шляхом ширшого запровадження декларативного принципу в дозвільній системі
- ▶ Встановлення процедури поводження з відходами відповідно до Угоди про асоціацію
- ▶ Спрощення індивідуального режиму ліцензування зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності
- ▶ Сприяння розвитку альтернативної енергетики в Чорнобильській зоні відчуження
- ▶ Встановлення прозорих правил ведення підприємницької діяльності на території Чорнобильської зони відчуження
- ▶ Здійснення заходів щодо забезпечення функціонування сервісної держави – держави для громадян і бізнесу в частині створення зручних та доступних електронних сервісів для надання публічних послуг, зокрема адміністративних
- ▶ Спрощення умов провадження підприємницької діяльності у будівельній галузі:
  - ▶ Удосконалення процедури державного нагляду (контролю) за регулюванням господарської діяльності
  - ▶ Скасування державної монополії на виробництво спирту та сприяння детінізації ринку спирту і лікєро-горілчаної продукції
  - ▶ Удосконалення опису знака відповідності технічним регламентам з метою усунення підстав для зловживання повноваженнями щодо державного нагляду (контролю) органами державного нагляду (контролю)
  - ▶ Розвиток саморегулювання підприємницької діяльності
  - ▶ Удосконалення ціноутворення та створення нової системи утворення цін і тарифів
  - ▶ Розширення можливостей суб'єктів господарювання щодо участі в наданні публічних послуг
  - ▶ Врегулювання питання щодо встановлення мінімального розміру заробітної плати для іноземців

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Стратегічні/політичні документи (2/5)

План заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату (2/2)

- ▶ Переведення звітності операторів, провайдерів телекомунікацій виключно в електронну форму
- ▶ Спрощення умов провадження підприємницької діяльності у сферах інформаційних технологій і телекомунікацій
  - ▶ Удосконалення правового регулювання прав інтелектуальної власності у сфері програмного забезпечення
  - ▶ Запровадження процедури опублікування відомостей про заявки на промисловий зразок з метою надання можливості подання заперечення третіми особами на підставі невідповідності заявленого об'єкта умовам патентоспроможності, а також встановлення вільного доступу до реєстрів заявок на знаки для товарів та послуг
- ▶ Спрощення умов провадження підприємницької діяльності у сфері транспорту та логістики
  - ▶ Вирішення питання щодо малодіяльних залізничних станцій шляхом надання можливості залучення приватного капіталу у формі державно-приватного партнерства
  - ▶ Осучаснення застарілих норм і практик у системі управління міськими та приміськими автобусними пасажирськими перевезеннями, які не дозволяють залучати інвестиції та забезпечувати трансформацію щодо екологічного громадського транспорту з послугами Європейського рівня
  - ▶ Запуск пілотного проекту про відкритий ринок залізничних перевезень
  - ▶ Демоніполізація ринку залізничних перевезень, включаючи такі суттєві реформи як запровадження конкурентного ринку перевезення пасажирів та вантажів, неупереджений доступ до залізничної інфраструктури, створення нових регуляторних органів щодо ринку транспортних послуг (національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері транспорту та державної спеціалізованої експертної установи з технічного розслідування транспортних аварій), система безпеки руху на залізничному транспорті, технічне розслідування залізничних аварій та новий підхід до забезпечення соціально важливих перевезень. Законопроект щодо цих змін готується до першого читання
  - ▶ Надання доступу до ринку бітуму іноземним виробникам
- ▶ Припинення монопольної діяльності приватної компанії у сфері митного оформлення вантажів засобами інформаційної системи портового співробітництва
- ▶ Врегулювання ринку перевезення небезпечних вантажів шляхом приведення його у відповідність із законодавством
- ▶ Спрощення умов провадження підприємницької діяльності в нафтогазовій галузі, надрокористуванні та електроенергетиці
  - ▶ Запровадження спрощеного цифрового доступу в режимі реального часу до вторинної геологічної інформації
  - ▶ Внесення змін до Кодексу України про надра
  - ▶ Визначення чітких критеріїв (формули) щодо формування початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами
  - ▶ Впровадження аукціону за методом покрокового зниження початкової ціни та подальшого подання цінових пропозицій
  - ▶ Реформування системи поводження з геологічною інформацією
  - ▶ Детінізація ринку видобутку бурштину
- ▶ Спрощення процедур митного, податкового регулювання господарської діяльності та подання звітності
- ▶ Удосконалення регулювання зовнішньоекономічної діяльності шляхом лібералізації адміністративних послуг у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Наразі вже запроваджено близько 40% перерахованих заходів, інші поки в процесі. Наприклад, план заходів сприяв прийняттю Закону "Про національну інфраструктуру геопросторових даних", Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин" ("Закон про видобуток бурштину"), розробці революційного Проекту Закону "Про залізничний транспорт" та Проекту Закону "Про саморегулювання господарської та професійної діяльності", що націлені на здійснення комплексу реформ, зокрема, демоніполізації сфери залізничного транспорту та передавання низки регуляторних функцій до саморегулювальних організацій.

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Стратегічні/політичні документи (3/5)

План дій щодо підвищення позиції України в рейтингу Світового банку "Ведення бізнесу" ("Doing Business")

Світовий банк щороку готує рейтинг ведення бізнесу в світі, базуючись на відповідних критеріях. Наразі Україна посідає 64 місце в рейтингу, що є суттєвим вдосконаленням її історичної позиції (152 місце в 2011 році). Уряд України розробив план дій, що складається із заходів, направлених на майбутнє покращення позиції України в рейтингу, зокрема:

- ▶ Інкорпорація юридичних осіб
  - ▶ Забезпечення можливості здійснити реєстрацію суб'єкта господарювання як платника ПДВ та платника податку за спрощеною системою оподаткування
  - ▶ Виключення необхідності нотаріального посвідчення картки із зразком підпису для відкриття рахунка у банку
  - ▶ Забезпечення повноцінного функціонування сервісу онлайн-реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю
  - ▶ Скасування повідомлення про оформлення працівника
- ▶ Отримання дозволів на будівництво
  - ▶ Забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, яка, зокрема, забезпечить можливість в режимі реального часу подання заяви та отримання містобудівних умов та обмежень, з метою реалізації Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва"
- ▶ Підключення до системи електрозабезпечення
  - ▶ Запровадження системи електронного документообігу в сфері підключення до систем електрозабезпечення
  - ▶ Удосконалення процесу відведення землі під лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури
- ▶ Оподаткування
  - ▶ Спрощення форми заповнення звітності та порядку відшкодування ПДВ, та реєстрації податкової накладної
  - ▶ Запровадження подання єдиної звітності з ЄСВ та ПДФО
  - ▶ Захист міноритарних інвесторів
  - ▶ Вдосконалення законодавства, що регулює діяльність компаній шляхом підвищення відповідальності посадових осіб АТ
- ▶ Міжнародна торгівля
  - ▶ Вдосконалення технічних аспектів митного оформлення
- ▶ Забезпечення виконання договорів
  - ▶ Запровадження медіації
  - ▶ Запровадження спрощеного механізму арешту коштів як забезпечення позову
  - ▶ Розроблення проєкту нормативно-правового акта щодо забезпечення можливості подання позову до господарського суду м. Києва онлайн

Наразі близько 70% цих обраних заходів було здійснено, решта ще в процесі.

Наприклад, план дій сприяв розробці Проєкта Закону "Про медіацію", що встановить порядок альтернативного вирішення спорів та "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо спрощення реєстрації новостворених суб'єктів платниками єдиного податку та податку на додану вартість)", направлено на одночасну реєстрацію юридичної особи та її реєстрацію як платника ПДВ та/або платника єдиного податку.

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Стратегічні/політичні документи (4/5)

Стратегічний план діяльності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на 2020 – 2024 роки

Цей документ містить перелік заходів для вдосконалення бізнес-клімату, включно із вищезазначеними заходами, що мають бути запровадженні протягом 2020-2024 років, такими як:

- ▶ Створення державного Фонду фондів з метою залучення прямих іноземних інвестицій у розвиток малого та середнього бізнесу
- ▶ Розширення доступу до інформації щодо можливостей надання органами місцевого самоврядування гарантій за інвестиційними кредитами комерційних банків (на придбання нерухомості, обладнання тощо) суб'єктам малого та середнього бізнесу
- ▶ Створення національної онлайн платформи (онлайн центру підтримки) для малого та середнього бізнесу
- ▶ Створення національної мережі з 24-х дієздатних інноваційних бізнес інкубаторів ("IBI") за стандартами Європейської мережі підприємств ("EEN") за рахунок місцевих бюджетів та іноземних партнерів
- ▶ Розширення участі України у програмах та проєктах ЄС щодо підтримки підприємств, зокрема у програмах COSME та EEN
- ▶ Створення дистанційної платформи доступу до інноваційних та цифрових інструментів ведення бізнесу з компонентами взаємного навчання і обміну досвідом
- ▶ Спрощення та оптимізація засобів адміністративного регулювання бізнесу, впровадження діджиталізації дозвільних та ліцензійних процедур
- ▶ Приєднання до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиційні та багатонаціональні підприємства від 2017 року та відповідних документів
- ▶ Розроблення та подання на розгляд КМУ проєкт закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення умов для модернізації інфраструктури шляхом реалізації проєктів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії"

- ▶ Розроблення та подання на розгляд КМУ проєкт Закону України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення умов для модернізації інфраструктури шляхом реалізації проєктів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії"
- ▶ Формування переліку пріоритетних для держави інвестиційних проєктів на 2020-2023 роки
- ▶ Відбір усіх державних інвестиційних проєктів із використанням державних капіталовкладень Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проєктів
- ▶ Вдосконалення принципів функціонування та створення індустриальних парків
- ▶ Проведення комплексного моніторингу проблемних питань іноземних компаній в Україні
- ▶ Запобігання блокуванню господарської діяльності багатoproфільного суб'єкта підприємництва в разі виявлення органами державного нагляду (контролю) порушень за окремим видом господарської діяльності або підрозділом

Стратегія також містить план залучення іноземних донорів та стратегічну допомогу на наступні чотири роки з метою створення кращих умов для ведення бізнесу, зокрема USAID, Канади та ЄС. Інший розділ присвячений планам дій Міністерства щодо підготовки до відкриття ринку землі.

На даний час, близько 35% цих обраних заходів здійснено, решта ще в процесі.

До прикладу, плай дій сприяв створенню національної платформи для малого та середнього бізнесу та розробці Проєкту Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення умов для модернізації інфраструктури".

Ініціативи щодо ДПП, серед інших питань, націлені на надання податкових пільг для інвесторів в сфері інфраструктури та наразі активно запроваджуються.

1.3.1. Чинне законодавство, що регулює правовідносини, пов'язані з ПІІ

Стратегічні/політичні документи (5/5)

Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки

- ▶ Українська економіка, як й інші по всьому світу, зазнала значного спаду через пандемію COVID-19. Уряд ухвалив план дій для подолання негативних наслідків. Згідно з програмою, планується залучити міжнародні фінансові організації для підготовки та імплементації інвестиційних проєктів, вивільнення додаткових інвестиційних ресурсів країни після завершення структурних реформ (земельна реформа, приватизація) та широкомасштабна дерегуляція. Розвиток державного сектору економіки буде здійснюватися шляхом залучення приватних інвестицій за механізмами ДПП, включаючи концесії
- ▶ Відповідно до міжнародного досвіду, ключовими для розвитку проєктів ДПП стали галузі транспортної інфраструктури, енергетики, житлових та комунальних господарств, охорони здоров'я, освіти та спорту
- ▶ Україна сприятиме інноваціям шляхом підтримки інноваційних екосистем, залучення суб'єктів господарювання до застосування заходів розвитку електронних послуг, надання додаткової державної підтримки дослідним установам, підтримки міжнародного дослідження та участі в міжнародних дослідницьких проєктах та широкомасштабній діджиталізації

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки

- ▶ Визначає основні проблеми регіонального розвитку, сфери розвитку, відповідні цілі та завдання. Наприклад, стратегія встановлює метою підвищення інвестиційної привабливості регіонів та підтримку регіонального інвестування
- ▶ Регіони мають підготувати стратегії свого розвитку на 2021-2022 роки для отримання фінансування проєктів розвитку від Державного фонду регіонального розвитку

Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року

- ▶ Україна приєдналася до запровадження Цілей сталого розвитку (запроваджених у 2015 році Генеральною Асамблеєю ООН та Декларацією ОЕСР про міжнародні інвестиції та багатонаціональні підприємства у 2017 році), невід'ємною частиною яких є Керівні принципи щодо відповідального ведення бізнесу
- ▶ Для досягнення цілей, визначених цими документами, Україна розробила цю концепцію, яка має на меті:
  - ▶ Посилення інвестиційних та інноваційних процесів
  - ▶ Підвищення потоку іноземних інвестицій в українську економіку
  - ▶ Підвищення рівня прозорості розвитку суб'єктів господарювання індустріальних парків
  - ▶ Зниження рівня забруднення довкілля
  - ▶ Вдосконалення промислової безпеки
  - ▶ Зниження корупції
  - ▶ Зменшення кількості судових спорів з приводу невірних обрахунків обов'язкових платежів

Перелік пріоритетних для держави інвестиційних проєктів до 2023 року

- ▶ Перелік, затверджений КМУ 16 грудня 2020 року, включає 106 проєктів, до 76 з яких планується залучити інвестиційні кошти.
- ▶ Серед проєктів, до яких планується залучити кошти інвесторів:
  - ▶ Зберігання енергії
  - ▶ Управління та перероблення відходами
  - ▶ Реконструкція, модернізація та будівництво транспортної інфраструктури: аеропортів, доріг, залізничних вокзалів, обладнання морських портів

1.3. Правовий огляд

**Заохочувальні чинники та
інвестиційні стимули, які існують в
українському законодавстві**

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Короткий огляд заохочень та стимулів щодо ПІІ

Передумови

- ▶ В цій секції розглядаються стимули та заохочувальні чинники, існуючі за чинним законодавством. Законопроекти та інші ініціативи описані в наступних секціях
- ▶ Згідно з [оцінюванням ОЕСР](#), Україні варто вдосконалити підприємницьке середовище для залучення ПІІ, наприклад, заснувати відповідальний за сприяння інвестиціям орган (Україна виконала цю рекомендацію) та скасувати певні державні монополії (зокрема, щодо залізниць)
- ▶ Заохочення щодо ПІІ – певні умови, встановлені урядом або місцевою владою для сприяння підприємству та інвестиціям (загалом або в певну галузь). З правової точки зору, під такими заохоченнями ми розуміємо складові загального законодавства для ведення бізнесу, націлені на залучення будь-яких інвестицій, в той час як під стимулами – більш вузькі аспекти політики, спрямовані на приваблення іноземних інвесторів шляхом пропонування пільгового оподаткування або іншої прямої вигоди
- ▶ Стимули щодо ПІІ повинні бути загальнодоступними, недискримінаційними, прозорими, пропорційними очікуваній вигоді, пов'язаними з фактичними інвестиціями причинно-наслідковим зв'язком або іншим чином, такими, що не перешкоджають торгівлі, орієнтованими на довгострокові та тимчасові інвестиції, мають в основі узгоджену модель бізнесу [[ОЕСР Інвестування – Позиція щодо стимулів Консультативного комітету з підприємництва і промисловості \(BIAC\)](#)]
- ▶ Загалом, іноземні інвестори в Україні діють на загальних умовах: жодних значних податкових стимулів наразі не передбачено
- ▶ Встановлено певні митні стимули та стимули щодо оподаткування ПДВ на импорт-експорт товарів для цілей інвестування, пільговий режим на оподаткування інвестиційного прибутку з цінних паперів, випущених державою та інші загальні стимули (зокрема, прискорена амортизація)

Заохочення щодо ПІІ

- ▶ Механізм "інвестиційна няня"

- ▶ Наближення до Європейських ринків (Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу" ("Закон про анбандлінг"), впровадження АСАА, адаптація стандартів FIDIC для доріг та морських портів)
- ▶ Діджиталізація та спрощення процесу надання адміністративних послуг ("ДІЯ", скасування повідомлення про прийняття на роботу директорів, спрощення реєстрації платників ПДВ та єдиного податку з 2021 року)
- ▶ Лібералізація процедур митного оформлення (Закон України "Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи" ("Закон про режим спільного транзиту"))
- ▶ Нові можливості для інвесторів (Закон про видобуток бурштину, Закон "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального" ("Закон про спирт етиловий"), Закон "Про внутрішній водний транспорт", пілотні пов'язані проєкти щодо залізниці)
- ▶ Приватизація державних та комунальних підприємств (Закон про приватизацію, оновлений в 2019 році, Постанова КМУ "Про затвердження Порядку проведення електронних аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації та визначення додаткових умов продажу" № 432 від 10 травня 2018 року)
- ▶ Здійснення проєктів ДПП (новий Закон про концесію та оновлене законодавство про ДПП)
- ▶ Вдосконалення ринку фінансових послуг (Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг" ("Закон про спліт"), Закон "Про захист прав споживачів фінансових послуг")

Стимули щодо ПІІ

- ▶ Податкові пільги для інвесторів (відстрочка та звільнення від ПДВ, податкові канікули щодо податку на прибуток підприємств для малого та середнього бізнесу, звільнення від ПДФО, прискорена амортизація)
- ▶ Митні переваги для інвесторів (звільнення від сплати мита)

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Закон про інвестиційну няню та пов'язані законодавчі зміни (1/4)

Передумови

17 грудня 2020 року Парламент прийняв [Закон про інвестиційну няню](#), яким запроваджено новий механізм стимулювання та підтримки інвестицій для великих інвестиційних проєктів в Україні (від інвестиційних стимулів до інституційної підтримки з формальностями в поданні заявок). Підзаконні акти, необхідні для реалізації цього Закону, досі не розроблені та не прийняті.

Зареєстровано два супровідні законопроекти, які передбачають стимули для великих інвесторів та вносять зміни до Податкового (№ 3761) та Митного кодексів (№ 3762). Ці законопроекти повинні бути прийняті Парламентом у другому читанні.

Механізм "інвестиційної няні" не застосовується до ДПП, концесій, УРП, інвестиційних зобов'язань за приватизаційними договорами.

Окремі особливості охоплених інвестиційних проєктів

Фокус на промисловість

Переробна промисловість (крім тютюнових виробів, етилового спирту, коньяку та фруктів, алкогольних напоїв), видобуток корисних копалин для подальшої переробки (крім вугілля, нафти та газу), поводження з відходами, транспорт, складування, поштова та кур'єрська діяльність, логістика, освіта, науково-технічна діяльність, охорона здоров'я, мистецтво, культура, спорт, туризм, курортно-рекреаційні зони

**> 20 млн
Євро
5 років**

розмір необхідних
інвестицій

строк імплементації
(максимальний
термін дії договору
– 15 років)

30%

запланованої суми інвестицій – поріг державної підтримки (до цього ліміту включені податкові та митні пільги)

Порядок

Інвестор подає необхідні документи до Мінекономіки (включно із проєктом інвестиційного договору)

Мінекономіка та інші органи розглядають документи (до **60** календарних днів)

(I) Проєкт інвестиційного договору вимагає змін, або (II) проєкт відповідає вимогам

КМУ приймає рішення про укладення договору протягом **30** днів

КМУ приймає вимоги до проєктної документації
UkraineInvest може допомогти інвестору підготувати документи

Висновок Мінекономіки щодо доцільності проєкту (затвердження / відхилення)

(I) Інвестор має **2** місяці на доопрацювання проєкту / (II) Мінекономіка надсилає відповідний проєкт (доопрацьований чи початковий) до КМУ та органу місцевого самоврядування (в останньому випадку, якщо необхідно) протягом **30** робочих днів

Пропоновані стимули та підтримка

Оподаткування

- ▶ Звільнення від податку на прибуток підприємств на строк до 5 років
- ▶ Звільнення від сплати ПДВ на імпортовані товари протягом періоду та в обсягах, визначених інвестиційним договором
- ▶ Знижка чи звільнення від земельного податку протягом періоду та в обсягах, визначених рішенням органу місцевого самоврядування

Мито

- ▶ Звільнення від мита нового обладнання та інших товарів згідно з відповідним УКТ ЗЕД, переліку та суми, визначених КМУ та необхідних для виконання інвестиційного договору, з урахуванням певних кваліфікаційних вимог до відповідного обладнання. КМУ визначить правила везення та мету використання цих товарів

Суміжна інфраструктура

- ▶ Держава може взяти на себе зобов'язання забезпечити допоміжну інфраструктуру для інвестиційного проєкту (дороги, комунальні послуги тощо), використовуючи кошти з бюджетних джерел

Інституційна підтримка

- ▶ [UkraineInvest](#) визначений як [Офіс сприяння інвестиціям](#) для надання необхідної допомоги інвесторам у всіх формальних заявках, взаємодії з органами влади та щодо інших супутніх питань.

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Закон про інвестиційну няню та пов'язані законодавчі зміни (2/4)

Оглядове порівняння із схожими країнами 1/2

Регламент (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року направлений на імplementацію статей 87 та 88 Договору ЄС щодо державної допомоги малим та середнім підприємствам та встановлює межі обсягу державної допомоги: 1) для регіональних інвестиційних проєктів: до 30% на розвиток певної галузі, до 75% для розвитку депресивних регіонів з неповною зайнятістю (вимоги до проєкту: тривалість не менше 5 років, внесок бенефіціара не менше 25%); 2) для нерегіональної допомоги: 15% для малих та 7,5% для середніх підприємств. Закон "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" and Постанова КМУ № 57 від 14 лютого 2018 року передбачають критерії та формулу на основі цього Регламенту ЄС. Відповідно до Закону про "інвестиційну няню", механізм надання державної допомоги не застосовуватиметься до інвестиційних проєктів, яким надається режим "інвестиційної няні". Нижче наведено оглядове порівняння концепції "інвестиційної няні" в Україні та схожих механізмів підтримки інвестицій у подібних країнах.

Критерій / країна	Україна	Польща	Литва	Словаччина	Румунія	Чехія	Сербія	Ірландія	Туніс	Казахстан
1. Інвестиційний орган	UkraineInvest	PAIH	Invest Lithuania	SARIO	InvestRomania	CZECHINVEST	RAS	IDA	Агентство заохочення іноземних інвестицій «FIPA–Tunisia»	Kazakh Invest
2. Функції інвестиційного агентства	Надання економічної та правової інформації, консультування щодо стимулів, B2B та B2G зустрічі, допомога з поданням інвестиційного проєкту та надання рекомендацій щодо проєкту	Надання економічної та правової інформації, консультування щодо стимулів, грін- та браунфілд проєктів, B2B та B2G зустрічі	Надання економічної та правової інформації, бізнес-ідей, консультування щодо вартості бізнесу та допомога у відкритті бізнесу, лобювання державної підтримки	Надання економічної та правової інформації, консультування щодо стимулів, допомога з трудовими дозволами на тимчасове проживання, секторальний та регіональний аналіз, допомога підбору відповідної нерухомості	Надання інформації щодо законодавства, вартості бізнесу, податкової та державної підтримки, місцевих ресурсів та можливостей, допомога протягом здійснення проєкту	Надання економічної та правової інформації, консультування щодо стимулів, B2B та B2G зустрічі, посередництво в отриманні державної підтримки, встановлення партнерства з дослідними центрами та університетами	Надання економічної та правової інформації, консультування щодо стимулів, B2B та B2G зустрічі	Надання інформації та консультування інвесторів, тренінги для їхніх працівників	Надання інформації про інвестиційні можливості, консультування щодо різних аспектів інвестування та методів фінансування, допомога та підтримка у відносинах із державою	Надання економічної та правової інформації, консультування щодо стимулів, B2B та B2G зустрічі, допомога в отриманні дозволів та організації бізнес поїздок до регіонів
3. Регіональний принцип інвестиційного стимулювання	Законом не передбачено. Потенційно може визначитися КМУ	Поділ на 3 групи залежно від рівня економічного розвитку (25%, 35% або 50% від вкладеної суми або витрат на заробітну плату на нових робочих місцях протягом 2 років)	—	Поділ на 4 групи залежно від рівня безробіття та економічного розвитку (25% або 35% від суми інвестицій або фонду заробітних плат протягом 2 років)	Існує різниця в інтенсивності державної допомоги, яка коливається від 15% до 50% залежно від рівня соціального та економічного розвитку кожного регіону	Поділ на 2 групи залежно від валового внутрішнього продукту (в Празі – без державної допомоги та інші регіони з 25% від суми інвестицій)	Поділ на 5 груп, залежно від рівня економічного розвитку	—	Поділ на 3 зони регіонального розвитку: прибережна та внутрішня та зони пріоритетного регіонального розвитку (8%, 15%, 25% від загальної суми інвестицій відповідно)	—
4. Вимоги до потенційних інвесторів	Фінансова спроможність, відсутність "негативних" критеріїв (процедур ліквідації чи банкрутства, інвестор не перебуває під санкціями тощо)	Інвестиційний досвід, відомість назви, бренду	—	Місцезнаходження або реєстрація в Словаччині, відсутність боргів, відсутність негативних судових справ, не підлягають реструктуризації, ліквідації та не розглядаються як проблемні організації тощо	—	Має досвід діяльності в галузі не менше 2 років, не визнаний банкрутом, не має боргів, не розглядається як проблемний	Платоспроможний, не перебуває в стані ліквідації, реорганізації або банкрутства не отримує інвестиційних компенсацій	—	—	Реєстрація в Казахстані, не є автономною освітньою організацією, не здійснює діяльності в межах СЕЗ, державна частка не перевищує 26%, не є державно-приватним партнерством
5. Вимоги до потенційних інвесторів	Впровадження у визначених галузях, обсяг інвестицій перевищує 20 млн Євро, створює щонайменше 80 нових робочих місць із відповідною заробітною платою, термін реалізації не перевищує 5 років	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, створення робочих місць, якісні критерії (економічний сектор, експорт, НДДКР, мікро/малий/середній бізнес, відповідний вплив на навколишнє середовище, розташування)	Значний обсяг інвестицій	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, створення робочих місць, вклад у розвиток інноваційних технологій, відповідний рівень середньої оплати праці	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, створення робочих місць, відповідний вплив проєкту на розвиток регіону, сприяння новим інвестиціям у район, доведена необхідність в державній допомозі	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, створення робочих місць, встановлена мінімальна частка інвестицій на закупівлю нового обладнання	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, створення робочих місць, збереження робочих місць протягом 5 років для великих підприємств, 3 років для середніх та малих	—	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, створення робочих місць, орієнтованість експорт, здійснення діяльності у визначених галузях	Мінімальний необхідний обсяг інвестицій, державні кошти не використовуються як джерело або гарантія фінансування (за винятком коштів, виділених на умовах поворотності)

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Закон про інвестиційну няню та пов'язані законодавчі зміни (3/4)

Оглядове порівняння із схожими країнами 2/2

Критерій / країна	Україна	Польща	Литва	Словацьчина	Румунія	Чехія	Сербія	Ірландія	Туніс	Казахстан
6. Галузі	Певні галузі (переробна промисловість, поводження з відходами, туризм, охорона здоров'я, освіта, спорт тощо)	Всі галузі Пріоритетні галузі мають додаткові стимули (автомобілебудування, ділові послуги, авіація тощо)	Певні галузі (науково-дослідна діяльність, інфраструктура, виробництво)	Певні галузі (виробництво, технологічні центри, центри ділових послуг), пріоритетні (харчова промисловість, фармацевтика)	Певні галузі (автомобілебудування, телекомунікації, науково-дослідна діяльність)	Певні галузі (виробництво, технологічні центри, центри ділових послуг)	Певні галузі (виробництво, є винятки)	Певні галузі (машинобудування, фармацевтика, фінансові послуги, ПО)	Певні галузі (виробництво, текстильна промисловість), пріоритетні (освіта, наука, харчова промисловість)	Пріоритетні галузі (харчова промисловість, машинобудування, електроніка, автомобілебудування тощо)
7. Стимули для інвестиційних проєктів	Звільнення від податку на прибуток на п'ять років, звільнення від ПДВ на імпорту товарів, знижка або звільнення від земельного податку, безмитний ввіз обладнання та інших товарів для діяльності за інвестиційною угодою, надання допоміжної інфраструктури, інституційна підтримка	Допомога до 5 років на: створення робочих місць, інвестиційні витрати, навчання працівників, звільнення від податку на прибуток та податку на майно	"Розумні" інвестиційні стимули (державна допомога на дослідження та розробки), державні дотації на витрати на персонал, великі бонуси у ВЕЗ, значні звільнення від податку на прибуток для інвестиційних проєктів дорожчих за 30 млн Євро та таких, що створюють принаймні 200 нових робочих місць	Умови інвестиційного проєкту з державною допомогою: 3 роки (5 років для великих проєктів) на реалізацію проєктів, що підтримуються державою, та 6 років (8 років для великих) для створення нових робочих місць. Допомога на придбання активів, звільнення від податку на прибуток, допомога для створення робочих місць, оренда/продаж нерухомості за зниженою ціною	Пільгове оподаткування прибутку підприємств, який реінвестували у технічне обладнання та ПО або ліцензійні права, 10-річне звільнення від оподаткування прибутку щодо суб'єктів господарювання, що здійснюють виключно науково-дослідну діяльність, звільнення від оподаткування заробітної плати для ІТ-компаній чи дослідницьких компаній та інші програми державної допомоги	Зниження податку на прибуток підприємств (10 років), допомога на створення нових робочих місць (до 300 тис. крон), знижка на придбання основних активів relief (до 10% вартості), підготовку персоналу	Допомога на інвестиційні витрати, створення робочих місць, придбання основних активів, концесійні (інші по завершенню проєкту) платежі, звільнення від податку на прибуток підприємств на 10 років, зниження ПДФО	Низька ставка податку на прибуток підприємств – 12,5%, 25% – податковий кредит на додаткові науково-дослідницькі витрати. Пільговий режим оподаткування доходів за користування правами інтелектуальної власності: ставка податку на прибуток 6,25%, всевітня система податкових договорів з пільгами для іноземних податкових кредитів	Знижена ставка податку на прибуток – 10% для експортоорієнтованих компаній, повне звільнення від ПДВ та мита щодо реекспортованих товарів, регіональні стимули, допомога на науково-дослідну діяльність до 50%, субсидіювання витрат щодо податку на соціальне страхування, допомога на підготовку персоналу, інша державні виплати	Повномасштабні гранти (земельні ділянки, будівлі, обладнання передаються безкоштовно в користування з подальшим безкоштовним переходом права власності), субсидії (пріоритетні сфери до 30% витрат), звільнення від податку на прибуток підприємств
8. Критерії розрахунку обсягу допомоги	Кошти, звільнені від оподаткування, та загальна вартість відповідних об'єктів інфраструктури Методологію визначення розміру державної підтримки визначатиме КМУ	Витрати на придбання земельних ділянок, розвиток чи модернізація основних активів, вартість набуття нематеріальних активів (комп'ютерні програми, ліцензії), обсяг заробітних плат нових працівників протягом 2 років	Витрати на придбання земельних ділянок, будівництво, оренду нерухомості (протягом періоду реалізації), інфраструктурні витрати, нове обладнання, нематеріальні активи	Витрати на придбання земельних ділянок та будівель, оренду, нове обладнання, обсяг з/п нових працівників протягом 2 років	Витрати на будівництво та оренду, на набуття інтелектуальної власності, витрати на заробітну плату, зареєстровані протягом 2 років поспіль, що стали прямими наслідками інвестицій	Витрати на обладнання, вартість землі, нерухомості, нематеріальних активів, вартість праці нових працівників протягом 2 років	Витрати на інвестиційні активи, оренду, фінансовий лізинг з викупом (окрім земель та нерухомості), вартість праці нових працівників протягом 2 років	—	—	Витрати на будівництво та обладнання
9. Процедури контролю за виконанням зобов'язань	Здійснюється КМУ, Мінекономіки, органами місцевого самоврядування. Незалежні аудитори перевіряють розміри інвестицій та державної підтримки	—	—	Звіти про здійснення та реалізацію проєктів	—	—	Звіти про здійснення та реалізацію проєктів	—	—	—
10. Критерій захисту довкілля	+	+	+	+	—	+	—	—	+	—
11. Стимули, щодо отримання державного або комунального майна	—	—	—	Знижена вартість купівлі чи оренди державної нерухомості	—	—	Знижка на комунальні ділянки для реалізації проєктів високої економічної вигідності	IDA співпрацює з органами влади для надання інвесторам вигідних пропозицій	—	Повномасштабна допомога
12. Критерій місцевої складової	—	+	—	—	—	+	—	—	—	—

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Закон про інвестиційну няню та пов'язані законодавчі зміни (4/4)

Питання для розгляду

Критерії кваліфікації та методологія оцінки інвестиційних проєктів

- ▶ Методологія визначення обсягу державної підтримки повинна враховувати особливості економічного розвитку регіонів та рівень безробіття
- ▶ Доцільно розділити процедури та правила для інвестиційних проєктів у грінфілді та браунфілді для ефективнішого проведення тестового запуску "інвестиційної няні". Окремі невирішені аспекти, пов'язані із співвідношенням проєктів у грін- та браунфілді (узгодження процедур оцінки проєктів та конкурсних процедур, визначення кваліфікованих витрат на інвестиції тощо), повинні бути надалі структуровані та вирішені на рівні відповідних законів та підзаконних актів.

Довгострокові бюджетні зобов'язання та планування

- ▶ Виконання державою зобов'язань за інвестиційним договором залежатиме від механізму довгострокових бюджетних зобов'язань. Законодавчі та нормативні акти щодо бюджетного регулювання потребують відповідних змін (включаючи умови оновлення переліку бюджетних асигнувань)
- ▶ Спеціальний бюджетний план повинен становити щонайменше п'ять років для забезпечення фінансування зобов'язань за відповідними інвестиційними договорами з державного та місцевих бюджетів

Бюджетні стимули для місцевого бюджету

Варіант часткового перерозподілу надходжень з ПДФО до місцевих бюджетів протягом звільнення від оподаткування прибутку підприємств для значних інвесторів за інвестиційними договорами (стаття 64 Бюджетного кодексу)

Спрощення дозвільної процедури

Перегляд та уточнення положень законодавства щодо спрощення процедур отримання ліцензій та дозволів для значних інвесторів (набір документів для подачі та строки)

Гарантії стабільності законодавства

- ▶ Закон про інвестиційну няню встановлює гарантії стабільності умов провадження господарської діяльності щодо застосування

законодавства, чинного на дату укладення інвестиційного договору (крім зменшення розміру податків або в інших покращень бізнесу інвестора)

- ▶ Якщо український Уряд готовий надати цю гарантію великим інвесторам протягом усього періоду інвестиційної угоди (до 15 років), доцільно ввести відповідне застереження до Податкового кодексу, Митного кодексу та підзаконних актів про валютний контроль, щоб запровадити механізм забезпечення такої гарантії на практиці

UkraineInvest може бути амбасадором для іноземних інвесторів

- ▶ Відповідно до Закону про інвестиційну няню UkraineInvest відповідає за організаційну та інформаційно-консультативну допомогу з питань підготовки та реалізації інвестиційних проєктів зі значними інвестиціями. Порядок взаємодії UkraineInvest з інвесторами та публічними зацікавленими сторонами (органами державної влади, органами місцевого самоврядування) буде визначено КМУ (Порядок). Наразі [Мінекономіки](#) розробляє проєкт цього Порядку
- ▶ Одним із можливих напрямків допомоги від UkraineInvest, який може бути корисним для інвесторів у рамках реалізації проєкту, є підтримка ефективного діалогу з публічною стороною у випадку виникнення непорозумінь. У випадку розбіжностей або вимог, що впливають з інвестиційних угод, UkraineInvest може виступати нейтральною третьою стороною, спілкуватися зі сторонами спору та активно допомагати їм у врегулюванні спору на основі їх бізнес-інтересів та оцінки ризиків
- ▶ Відповідні повноваження UkraineInvest можуть бути включені до Порядку (наприклад, за аналогією з існуючими повноваженнями [Ради бізнес-омбудсмена](#)), зокрема: розгляд скарг учасників інвестиційних угод, подання запитів інвесторам та державним органам та отримання відповідних відповідей (включаючи особисті співбесіди), залучення експертів до спілкування між інвесторами та публічною стороною. Процедурні питання спілкування між UkraineInvest, інвесторами та публічною стороною також можуть бути визначені в Порядку (наприклад, форма скарги до UkraineInvest, строки для відповіді на запити від UkraineInvest, строки та умови переговорів, форма та умови рекомендацій від UkraineInvest щодо можливого способу врегулювання спору)

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Чинні заохочення для ПІІ (1/4)

Наближення до Європейських ринків

Україна знаходиться на шляху гармонізації національного законодавства у різноманітних галузях для інтеграції в Європейські ринки. Наближення до провідних світових практик та стандартів ЄС є однією з ключових передумов для розвитку інвестиційного середовища в Україні. Це призведе до спрощення торгівлі між Україною та ЄС і створить сприятливе підприємницьке середовище для приватних інвесторів

Укладення АСАА, "анбандлінг" оператора ГТС, застосування стандартів FIDIC – одні з ключових векторів розвитку

Укладення АСАА

- ▶ Призведе до усунення низки технічних бар'єрів в торгівлі та наблизить українських промислових виробників до ринку ЄС. Включає гармонізацію виробничих стандартів та стандартів оцінки відповідності. В результаті, український бізнес отримає низку переваг:
  - ▶ Зменшення витрат, пов'язаних з отриманням необхідної документації: проходження процедур сертифікації та оцінки відповідності
  - ▶ Взаємне сертифікатів відповідності між Україною та
  - ▶ Розширений доступ українських промислових виробників до ринків ЄС
  - ▶ Відповідність вимогам загальної безпеки непродовольчих товарів та посилення захисту інтересів споживачів
  - ▶ Створення сприятливого регуляторного та підприємницького середовища
  - ▶ Підвищення конкурентоспроможності українських товарів та сприяння інноваційному розвитку
- ▶ Україна вже внесла чимало правок до законів для укладення АСАА. Зараз ЄС здійснює попередню оцінку готовності України до угоди. (Закони "Про загальну безпечність нехарчової продукції", "Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції", "Про технічні регламенти та оцінку відповідності", "Про метрологію та метрологічну діяльність", "Про стандартизацію", "Про акредитацію

органів з оцінки відповідності", "Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції").

Відокремлення діяльності із транспортування газу та його видобування і постачання

Закон про анбандлінг встановлює:

- ▶ Запровадження Європейської моделі ринку газу, що інтегрує Україну до ринку газу ЄС. Встановлення та сертифікація оператора ГТС, що відповідатиме Європейському енергетичному законодавству
- ▶ Оператор ГТС став незалежним від КМУ, що не може втручатись в його діяльність чи призначати членів керівних органів
- ▶ Новий оператор ГТС став незалежним від колишнього власника (Нафтогазу) та від впливу видобувачів та постачальників. Це дозволить оператору ГТС стати незалежним та нейтральним учасником ринку газу, що надає послуги з транспортування та обслуговує ГТС

Запровадження правил FIDIC для будівництва доріг

- ▶ Впровадженні в Законах "Про внесення змін до деяких законів України щодо реформування системи управління автомобільними дорогами загального користування", "Про затвердження вимог щодо проведення контролю якості робіт з нового будівництва, реконструкції та капітального ремонту автомобільних доріг загального користування" наказом Мінекономіки № 1542 від 26 жовтня 2017 року
- ▶ Зараз не існує єдиного підходу щодо впровадження цих стандартів на урядовому рівні. Тим не менш, стандарти FIDIC поступово впроваджуються в окремих сферах (таких як морські порти та дорожнє будівництво)
- ▶ Передбачає залучення незалежного інженера до проєктів, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією або ремонтом автомобільних доріг загального користування, які повинні відповідати стандартам FIDIC. Це призведе до впровадження визнаних будівельних стандартів та практики FIDIC в Україні та сприятиме розвитку будівельної діяльності
- ▶ Вводить нову професію "незалежний інженер" до Національного класифікатора професій

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Чинні заохочення для ПІІ (2/4)

Адміністративні послуги – діджиталізація та спрощення

Кожен підприємець постійно стикається з необхідністю взаємодіяти з державними або місцевими органами влади для отримання адміністративних послуг або для здійснення своєї господарської діяльності. Діджиталізація – значний крок назустріч прозорому, зручному та швидкому наданню адміністративних послуг, спрощує тривалі бюрократичні процедури. Підприємства можуть отримувати відповідні послуги або інформацію через спеціальні онлайн-служби, реєстри та вебсайти

- ▶ Для діджиталізації адміністративних послуг було розроблено наступне законодавство:
  - ▶ [Постанова щодо єдиного вебпорталу електронних послуг](#)
  - ▶ [Постанова щодо Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва](#)
  - ▶ [Указ Президента про надання якісних публічних послуг](#)
- ▶ Платформа "Дія" надає зручний та прозорий доступ до [таких послуг](#):
  - ▶ Реєстрація ТОВ з модельним статутом (безкоштовно, протягом 24 годин, потрібно мати електронний підпис)
  - ▶ Отримання дозволів та ліцензій (перевезення, водокористування, фармацевтика, виробництво тощо)
  - ▶ Подання декларацій про відходи
  - ▶ Доступ до інформації (питання землекористування, реєстр компаній тощо)
- ▶ [Існує е-гід з державних послуг](#) з описом відповідних процедур
- ▶ Також є і інші подібні [платформи](#):
  - ▶ Онлайн податкова звітність: певні [вебсервіси](#), що пропонують зручний спосіб подання податкової звітності. Можна обирати між кількома сервісами, що надають таку можливість
  - ▶ Розробка платформи для електронного митного оформлення ([Національна електронна транзитна система](#))
  - ▶ Процедури будівельного контролю (частково інтегровано в "Дія")
  - ▶ Візові та імміграційні процедури ([тестування](#) в процесі)

- ▶ Певні акти спрощують надання адміністративних послуг та процедур:
  - ▶ [Наказ Міністерства юстиції № 109/5 від 13 січня 2020 року](#) скасовує обов'язкове нотаріальне посвідчення та подання картки із зразками підписів для відкриття банківського рахунку (на практиці банк може вимагати картку підписів та її посвідчення в певних випадках, наприклад, для нерезидентів)
  - ▶ [Постанова КМУ № 188 від 12 лютого 2020 року](#) скасовує обов'язок подання повідомлення про прийняття на роботу керівника
  - ▶ [Закон "Про внесення змін до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" щодо усунення дискримінації за колом платників"](#) та ["Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб"](#), вносять зміни до законодавства з метою спрощення податкових процедур та звітності. Зокрема, суб'єкти підприємництва можуть зареєструватись одночасно як платники ПДВ та єдиного податку

Лібералізація процедур митного оформлення

Поступова лібералізація технічних торгових бар'єрів сприятиме торговим потокам між Україною та сусідніми країнами, що може позитивно вплинути як на імпортерів, так і на експортерів. Більш того, Україна запроваджує інструменти митного оформлення, що забезпечать зручні та прозорі процедури транзиту та оформлення. Згідно з [Законом "Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи"](#) запроваджуються такі переваги:

- ▶ Порядок та умови митного оформлення товарів за режимом спільного транзиту. Такий режим сприятиме торгівлі між Україною та ЄС, що наразі складає близько 40% обсягу української міжнародної торгівлі
- ▶ Спрощена процедура транзиту з податковими та митними перевагами та виключення інших, нетарифних бар'єрів, що робить процедуру дешевшою та коротшою
- ▶ Електронні інструменти для обміну транзитною інформацією, що підвищує прозорість процедури спільного транзиту. Сюди входить нова комп'ютеризована транзитна система (система NCTS), яка дозволяє відстежувати рух товарів, що перевозяться

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Чинні заохочення для ПІІ (3/4)

Нові можливості для інвесторів в Україні

Протягом останнього року Україна відкрила три нові ринки, що мають значний потенціал для подальшого розвитку. Зокрема, було легалізовано видобуток бурштину, запущено пілотний залізничний ринок та демонополізовано виробництво етилового спирту. Зараз ці три галузі доступні для приватних компаній

Скасування монополії на виробництво спирту за Законом про спирт етиловий:

- ▶ Скасовує державну монополію на виробництво спирту та створює новий конкурентний ринок, що має великий інвестиційний потенціал
- ▶ Уряд вирішив продати ДП "Укрспирт". Приватизацією підприємства держава планує демонополізувати ринок, створити конкурентні умови та знизити обсяг незаконної торгівлі спиртними виробами
- ▶ Роботу ДП "Укрспирт" забезпечує близько 41 виробничих потужностей в Україні. Загальний обсяг виробництва складає приблизно 360 млн л/рік. Процес виробництва на потужностях підприємства відповідає стандартам ISO
- ▶ Окрім цих потужностей, є ще близько 30 збиткових підприємств, що виробляють спирт. Близько 20 українських компаній планують взяти участь в приватизації потужностей з виробництва спирту

Надання дозволів на видобуток бурштину за Законом про видобуток бурштину:

- ▶ Містить положення щодо надання дозволів на видобуток бурштину
- ▶ Визначає правовий статус ділянок, що використовуються для видобутку
- ▶ Встановлює відповідальність за незаконний видобуток. В разі не виконання вимог щодо санації земель, особи несуть сувору відповідальність: за незаконний видобуток корисних копалин – кримінальну, за порушення законодавчих вимог щодо видобутку – адміністративну відповідальність
- ▶ Державна служба геології та надр України оголосила, що Україна потребує близько 20-30 млн грн (700 тис. – 1 000 тис. дол.) інвестицій на геологічні дослідження бурштинових родовищ. Держава планує продати результати досліджень та дозволи на видобуток приватним інвесторам через електронну платформу публічних закупівель

Приватизація державного та комунального майна

- ▶ Приватизація державного майна є пріоритетним питанням для українського уряду. Іноземні інвестори запрошуються до інвестування в набуття власності на різноманітне державне майно шляхом прозорої та чесної процедури
- ▶ Уряд віддає перевагу продажу державного майна іноземним власникам, оскільки колишні державні підприємства у власності іноземних інвесторів зазвичай показують кращі темпи зростання (прибл. На 20–30%), аніж підприємства, продані резидентам
- ▶ Приватизація здійснюється шляхом публічних електронних торгів, що забезпечують прозорість процедури та мінімізують корупційні ризики
- ▶ Найуспішнішими прикладами є приватизація енергетичних підприємств вірменською корпорацією AES, приватизація ДП "Криворіжсталь" інтернаціональною корпорацією Arcelor Mittal та приватизація готелю "Дніпро" (41 млн дол. США)

Закон "Про внутрішній водний транспорт" (набуває чинності в 2022)

- ▶ Був розроблений в рамках проекту технічної допомоги ЄС "Сприяння транспортному розвитку річки Дніпро". Цей [Проект](#) визначає найважливіші аспекти реформи у внутрішньому водному транспорті: організація державного управління річковою системою (розподіл повноважень) та забезпечення фінансування утримання та інвестицій в державну інфраструктуру внутрішнього водного транспорту, зокрема фарватери та шлюзи. Інша важлива мета реформи – сприяння розвитку річкового транспорту та забезпечення переходу вантажного транспорту з автомобільного на внутрішній водний, який економічно ефективніший та більш екологічний
- ▶ Встановлює загальне регулювання викидів внутрішнього водного транспорту. Передбачає, що приватне інвестування та компенсування інвестицій у стратегічні об'єкти інфраструктури внутрішнього водного транспорту здійснюються на основі договорів концесії, оренди, договорів про спільну діяльність, інших видів інвестиційних договорів

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Чинні заохочення для ПІІ (4/4)

Здійснення проєктів ДПП

- ▶ Успіх концесій морських портів Ольвія та Херсон та нещодавня реформа законодавства про ДПП та концесію поклали початок нового потоку проєктів ДПП, в першу чергу, щодо інфраструктурних об'єктів
- ▶ Мінінфраструктури зараз планує здійснити проєкти ДПП в декількох галузях, зокрема щодо морських портів (Чорноморськ, Бердянськ, Одеса), доріг (пілотні ДПП за програмою підтримки, яку фінансують МФО), залізничних станцій та аеропортів
- ▶ Прийняття змін до законодавства, запроваджуючи процедури включення до бюджетів концесійних платежів, що може підвищити інтерес в ДПП в інших сферах, наприклад, охорона здоров'я та соціальна інфраструктура

Вдосконалення ринку фінансових послуг

- ▶ Законом про спліт ліквідовано неефективного регулятор ринку небанківських фінансових послуг – Національну комісію, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг та передано її функції до НБУ та НКЦПФР. Більш того, нещодавні зміни в законодавстві підвищили рівень захисту прав споживачів та сприяли конкуренції на ринку. Окрім покращення становища на ринку, такі зміни мали позитивний ефект на підприємництво в цілому, оскільки вони сприяють наданню фінансових послуг суб'єктам господарювання в Україні
- ▶ Реформа регулювання та нагляду за ринком фінансових послуг за Законом про спліт:
  - ▶ Наділяє НБУ повноваженнями регулювати діяльність страхових, лізингових, фінансових компаній, кредитних спілок, ломбардів та кредитних бюро
  - ▶ Встановлює більш системний підхід до розвитку небанківського фінансового сектору
  - ▶ Переходить від галузевої моделі регулювання до більш ефективної інтегрованої та започатковує розвиток повного здійснення регулювання ринку та захисту прав споживачів на ринку фінансових послуг
  - ▶ НБУ окреслив своє бачення ліцензування, пруденційного нагляду, звітності, аудиту, корпоративного управління та захисту прав споживачів для небанківських фінансових установ після спліту в Білій книзі (2018)
- ▶ Забезпечення добросовісної конкуренції за Законом про захист прав споживачів фінансових послуг

- ▶ Забезпечує баланс прав учасників ринку фінансових послуг
- ▶ Гармонізує українське законодавство щодо захисту прав споживачів фінансових послуг із законодавством ЄС
- ▶ Підтримує відповідний рівень конкурентних умов на ринку шляхом заборони недобросовісної реклами
- ▶ Запуск пілотного проєкту з часткового скасування монополії на ринку залізничного транспорту згідно [Постановою КМУ "Про реалізацію експериментального проєкту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування" №1043 від 4 грудня 2019 року](#)
  - ▶ Дозволяє приватним компаніям надавати послуги перевезення на певних маршрутах української залізниці та скасовує державну монополію на послуги залізничного перевезення
  - ▶ Цей пілотний проєкт – підготовчий крок до запуску ринку послуг залізничного перевезення, що планується в найближчому майбутньому. Це створить ще один конкурентний ринок зі значним потенціалом для розвитку та інвестування

Нове регулювання захисту прав інтелектуальної власності

- ▶ Згідно з останніми змінами 16 червня 2020 року, створюється новий орган – Національний офіс інтелектуальної власності (НОІВ)
- ▶ Реформа включає нову двоступеневу систему регулювання в сфері інтелектуальної власності. НОІВ вирішуватиме практичні питання (наприклад, експертиза, реєстрація патентів та сертифікатів, кооперація із зацікавленими особами, освітні ініціативи), а Мінекономіки регулюватиме сферу (розроблюватиме державну політику та стратегії щодо інтелектуальної власності)
- ▶ НОІВ розробляє освітні програми в межах Національного навчального центру у сфері інтелектуальної власності (IP Academy); організаційні процеси Центру медіації, робота в рамках проєкту Центру підтримки технологій та інновацій (TISC); представлення політики щодо інтелектуальної власності у вищих навчальних та дослідницьких закладах
- ▶ Функції НОІВ наразі виконуються Укрпатентом, в майбутньому мають бути переданні НОІВ

1.3.2. Заохочення та стимули, які існують в українському законодавстві

Чинні стимули для ПІІ

Пільгові режими оподаткування митом

- ▶ Звільняються від оподаткування митом такі товари (окрім витратних матеріалів або товарів, що імпортуються з метою продажу):
  - ▶ Товари, придбані та ввезені в Україну за зареєстрованими інвестиційними договорами чи
  - ▶ Товари, імпортовані в Україну як внесок в статутний капітал товариства з іноземними інвестиціями
- ▶ Мито справляється, якщо товари в подальшому відчужуються протягом трьох років після імпорту
- ▶ Окрім цього, звільнення від оподаткування митом або пільгові режими оподаткування застосовується до товарів, що походять з країн, що утворили зону вільної торгівлі з Україною (ЄС, ЄАВТ, СНД (крім РФ), Канада, Грузія, Ізраїль, Македонія та Чорногорія)
- ▶ **Звільнення від оподаткування митом для учасників індустріальних парків:**
  - ▶ Устаткування, запчастини до нього, матеріали, що не виробляються в Україні та не підлягають оподаткуванню акцизним податком та імпортується ініціаторами, керуючими компаніями індустріального парку для облаштування та учасниками для ведення своєї діяльності в межах індустріального парку

Відстрочка ПДВ на імпортовані товари

- ▶ Для певних видів імпортованих товарів, класифікатор яких зазначено в ПКУ, сплата ПДВ може бути відстрочена на період до 24 місяців
- ▶ Цей стимул доступний для товарів, що імпортуються для місцевих виробничих цілей, і надається на прохання імпортера

Звільнення від ПДВ

- ▶ Податковий кодекс передбачає кілька стимулів щодо оподаткування ПДВ, що можуть застосовуватись залежно від запланованої діяльності
- ▶ Наприклад, постачання товарів (послуг) на митній території України, що здійснюється або фінансується за рахунок міжнародної технічної допомоги на основі угод, ратифікованих Парламентом, звільняється від оподаткування ПДВ
- ▶ Операції з постачання програмного забезпечення, а також операції з програмним забезпеченням, оплата за які не вважається роялті, звільняються від ПДВ до 1 січня 2023 року

Податкові канікули для малих підприємств

Малі підприємства з: 1) річним доходом за останній звітний період нижче 3 млн грн (прибл. 110 тис. дол. США); 2) щомісячними витратами на заробітну плату на кожного працівника у поточному звітному періоді щонайменше 2 мінімальні зарплати (приблизно 350 дол. США) звільняються оподаткування податком на прибуток підприємств (ставка 18%), якщо:

- ▶ Вони зареєстровані між 1 січня 2017 року та 31 грудня 2021 року або
- ▶ Їхній річний дохід за останні 3 роки поспіль становить менше 3 млн грн (прибл. 110 тис. дол. США), а кількість працівників становить від 5 до 20 осіб

Водночас, цей механізм недоступний для певних видів діяльності, включаючи зовнішньоекономічну діяльність, оптову торгівлю тощо

Звільнення від ПДФО

Податковий кодекс України передбачає звільнення від оподаткування ПДФО доходів у вигляді процентів, що нараховані з:

- ▶ Державних цінних паперів або облігацій місцевих позик, або боргових цінних паперів, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями
- ▶ Позик, що відображаються в Державному бюджеті України або місцевих бюджетах чи віднесені до витрат Національного банку України
- ▶ Позик, що отримані суб'єктами господарювання та виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями

Прискорена амортизація

Українські платники податку на прибуток підприємств, що застосовують коригування фінансового результату до оподаткування, мають право на прискорену амортизацію:

- ▶ Машини та обладнання (група 4) транспортні засоби (група 5)
- ▶ Передавальні пристрої (група 3) інші основні засоби (група 9)

Мінімальний строк амортизації становить два та п'ять років відповідно, за умови, що основні засоби не були у використанні в Україні та введенні в експлуатацію між 1 січня 2020 року та 31 грудня 2030 року.

1.3. Правовий огляд

Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Висновок щодо запланованих стимулів та заохочень (ключові проекти законів/ініціативи)

Гармонізація з законодавством ЄС

- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" щодо визнання Україною результатів робіт Європейського Союзу з оцінки відповідності продукції"
- ▶ Проект Закону "Про внесення зміни до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" щодо питання взаємного визнання оцінки відповідності та прийнятності промислових товарів з Європейським Союзом"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань виконання Глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони"
- ▶ Гармонізація із Директивами ЄС щодо поштових послуг та залізниці: План заходів щодо реалізації Стратегії імплементації положень Директив Європейського Союзу у сфері послуг поштового зв'язку та кур'єрських послуг ("дорожньої карти"), Проект Закону "Про залізничний транспорт України" (1), Проект Закону "Про залізничний транспорт України" (2), План заходів щодо синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав – членів Європейського Союзу, затверджений Розпорядженням КМУ № 1097–р від 27 грудня 2018 року
- ▶ Проект Закону "Про здійснення іноземних інвестицій у суб'єкти господарювання, що мають стратегічне значення для національної безпеки України"

Угода СОТ

- ▶ Проект Постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до опису знака відповідності технічним регламентам"
- ▶ План заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі

Інше

- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства"
- ▶ Проект Закону України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення умов для залучення приватного сектору до реалізації проектів на умовах ДПП, у тому числі концесії, з метою модернізації інфраструктури"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення оподаткування інвесторів за угодами про розподіл продукції"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження інвестиційних стимулів в індустріальних парках"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо лібералізації застосування реєстраторів розрахункових операцій фізичними особами – платниками єдиного податку"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ведення підприємницької діяльності е-резидентами в Україні"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо спрощення реєстрації новостворених суб'єктів платниками єдиного податку та податку на додану вартість)"
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення спеціального податкового режиму"
- ▶ Проект Закону "Про особливості оподаткування значних інвесторів" № 3761 від 1 червня 2020
- ▶ Проект Закону "Про особливості оподаткування митом значних інвесторів" № 3762 від 1 червня 2020
- ▶ Проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пришвидшення і удосконалення процесу приватизації"
- ▶ Розробка "ДІЯ.Сіті" (Постанова КМУ "Про внесення змін до Постанови КМУ № 278 від 15 квітня 2020 року" № 912 від 23 вересня 2020, Проект Закону "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні")
- ▶ Ініціатива щодо Національного інвестиційного фонду
- ▶ Закон " Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" (Земельні ініціативи (Проект Закону "Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин" (готується на друге читання), Проект Закону " Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевізису) через електронні аукціони" (готується на друге читання)
- ▶ Вільні економічні зони на Донбасі (4 Проекти Законів)
- ▶ Вектори економічного розвитку до 2030 року

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Гармонізація із законодавством ЄС (1/3)

Укладення АСАА

Розроблено декілька законопроектів, спрямованих на виконання Україною зобов'язань для укладення АСАА, які коротко описані нижче.

Проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" щодо визнання Україною результатів робіт Європейського Союзу з оцінки відповідності продукції" (на розгляді Парламенту)

- ▶ Наближає для українських експортерів "промисловий безвіз", що дозволить вільно продавати українські товари на ринку ЄС без додаткової сертифікації
- ▶ Визнає сертифікацію ЄС щодо нехарчової продукції, скасовуючи дублювання процедур оцінки відповідності за вимогами технічних регламентів в Україні. Це знизить вартість отримання відповідної документації, проходження сертифікації та оцінки відповідності
- ▶ Водночас, Мінекономіки вказує на те, що Проектом Закону передбачене лише одностороннє визнання сертифікатів ЄС Україною, що протирічить принципам взаємного визнання згідно п. 6.3 ст. 6 Угоди СОТ про технічні бар'єри для торгівлі та ст. 57 угоди про асоціацію та може мати негативні наслідки для укладення АСАА

Впровадження інформування через РАПЕКС (RAPEX)

RAPEX (Швидка система сповіщення про небезпечні непродовольчі товари)

– система ЄС, що сприяє швидкому обміну інформацією про товари, що становлять небезпеку здоров'ю та безпеці споживачів. Мінекономіки запустило тестову систему, аналогічну РАПЕКС, доступ:

<https://uvaga.gov.ua/uk/Main/Category/Category>. Ця система дозволяє шукати небезпечні товари за видами (включаючи дитячі товари, будівельні матеріали, промислові вироби та обладнання, пальне, медичні вироби, електричне та електронне обладнання), за виробником, країною походження та назвою. Щоправда, система не інтегрована із РАПЕКС

Альтернативний Проект Закону "Про внесення зміни до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" щодо питання взаємного визнання оцінки відповідності та прийнятності промислових товарів з Європейським Союзом" (на розгляді Парламенту)

- ▶ Передбачає взаємне визнання та прийнятність оцінки відповідності промислових товарів між Україною та ЄС
- ▶ Передбачає прийняття стандартів ЄС українською мовою
- ▶ Передбачає, що інформація, зазначена на етикетках/маркуванні відповідності, має бути написана мовою країни постачання товару

Проект Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань виконання Глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони" (готується до другого читання у Парламенті)

- ▶ Створює інститут уповноваженого економічного оператора (УЕО) відповідно до Європейської практики та відповідно до зобов'язань України за Угодою про асоціацію
- ▶ Визначає критерії та порядок отримання статусу УЕО
- ▶ Встановлює митні переваги для УЕО
- ▶ Статус УЕО дозволить українській компанії проходити митні процедури у спрощеному порядку. З моменту набуття отримання сертифікату УЕО можна користуватись наступними перевагами:
  - ▶ Загальні фінансові гарантії для забезпечення сплати митних зборів УЕО
  - ▶ Спрощена процедура митного декларування
  - ▶ Скорочена форма імпортової декларації
  - ▶ Прискорені митні процедури
  - ▶ Дозвіл на використання окремого ряду (черги) при перетині кордону (тільки для комерційних транспортних засобів) тощо

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Гармонізація із законодавством ЄС (2/3)

Транспортна інфраструктура

Існують ініціативи щодо реформування сфери поштових послуг та залізниць, що націлені на імплементацію законодавства ЄС та рекомендацій ОЕСР

Згідно з Угодою про асоціацію та Планом заходів щодо реалізації Стратегії імплементації положень Директив Європейського Союзу у сфері послуг поштового зв'язку та кур'єрських послуг ("дорожньої карти"), Україна зобов'язалась гармонізувати своє законодавство з Директивами ЄС стосовно сфери поштового зв'язку в наступних аспектах:

- ▶ Загальні норми щодо розвитку внутрішнього ринку поштових послуг ЄС та покращення якості обслуговування
- ▶ Подальше відкриття ринку для конкуренції з поштовими послугами ЄС
- ▶ Повна відповідність внутрішньому ринку поштових послуг ЄС

План заходів має бути виконаний протягом двох років з дати укладення Угоди, але до повного виконання ще досі далеко

Проект Закону "Про залізничний транспорт України" (1) та альтернативний Проект Закону "Про залізничний транспорт України" (2) (на розгляді Парламенту)

- ▶ Встановлюють нову модель ринку залізничних перевезень з організаційним та фінансовим розподілом ключових напрямків діяльності, а саме експлуатацію залізничної інфраструктури, перевезення пасажирів та перевезення вантажів. Надають перевізникам доступ до залізничної інфраструктури на основі неупередженості за умови отримання сертифіката безпеки та/або сертифіката авторизації
- ▶ Альтернативний Проект Закону наділяє новостворену Національну комісію регулювання транспорту додатковими повноваженнями: ліцензування, контроль за неупередженим наданням доступу до інфраструктури тощо. Також цей Проект Закону встановлює новий тип обов'язкового страхування (страхування відповідальності перевізника за шкоду, нанесену життю та здоров'ю пасажирів та третіх осіб)
- ▶ Ці Проекти Законів мають підвищити обсяг приватних інвестицій в оновлення рухомого складу та розширення вантажної бази залізничного транспорту

Енергетична інфраструктура

План заходів щодо синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав – членів Європейського Союзу, затверджений Розпорядженням КМУ № 1097–р від 27 грудня 2018 року

- ▶ Передбачає фізичне відокремлення від електричних мереж об'єднаної енергетичної системи Білорусі та єдиної енергетичної системи Росії
- ▶ Передбачає перехід об'єднаної енергетичної системи України на паралельну роботу з об'єднанням енергосистем держав–членів ЄС (будівництво нових ліній, що відповідають стандартам ENTSO-E для забезпечення технічної можливості передачі електроенергії до ЄС)
- ▶ Оператор об'єднаної енергетичної системи України зобов'язаний подати технічний огляд електростанцій для перевірки відповідності вимогам ("Укренерго" провело кілька випробувань електростанцій, які експерти ENTSO-E визнали задовільними. Укренерго також заявляє, що Україна технічно готова до інтеграції з ENTSO-E)

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Гармонізація із законодавством ЄС (3/3)

Скринінг ПІІ в стратегічних галузях

- ▶ 19 березня 2019 року Європарламент та Комісія прийняли [Регламент \(ЄС\) 2019/452](#), що встановлює рамкові норми щодо скринінгу ПІІ в ЄС. Регламент набрав чинності 10 квітня 2019 року
- ▶ Регламент встановлює перелік факторів, які можуть братись до уваги при визначенні того, чи можуть ПІІ вплинути на безпеку чи громадський порядок і, отже, можуть бути предметом перевірки. Цей перелік націлений на підвищення рівня прозорості механізмів скринінгу держав-членів ЄС для інвесторів. Перелік не є вичерпним
- ▶ Для визначення того, чи можуть інвестиції вплинути на безпеку або громадський порядок, держави-члени та Європейська Комісія повинні мати можливість врахувати всі відповідні фактори. Зокрема, такі фактори, як вплив на критичну інфраструктуру, технології та джерела безпеки, які є важливими для підтримки громадського порядку та порушення, збій, втрата чи знищення яких мали б значний вплив на державу-члена або Союз. Держави-члени та Комісія повинні також мати можливість враховувати контекст та обставини інвестування, зокрема, чи перебуває іноземний інвестор прямо чи опосередковано (наприклад, завдяки значному рівню фінансування, включаючи гранти) під контролем уряду третьої країни або реалізує зовнішні державні проекти та програми.
- ▶ Регламент не ставить вимоги членам запроваджувати власні механізми скринінгу інвестицій (зараз 14 членів мають відповідне законодавство). Водночас, країни, що не запровадили відповідні механізми мають подавати щорічні звіти щодо ПІІ. Регламент також заохочує співпрацю ЄС з третіми країнами щодо скринінгу ПІІ та встановлення відповідних державних політик у цій сфері.
- ▶ Наразі Україна не має системи скринінгу ПІІ. Існує [Проект Закону "Про порядок здійснення іноземних інвестицій у суб'єкти господарювання, що мають стратегічне значення для національної безпеки України" №5011 від 3 лютого 2021 року](#), який:
  - ▶ Визначає сфери економіки та суб'єктів господарювання, що мають стратегічне значення для національної безпеки України, зокрема: оборона та телекомунікації, атомна енергетика, гірничодобувна промисловість, спеціальне використання водних ресурсів для аквакультури, послуги електронної торгової платформи
  - ▶ Зазначає, що іноземні інвестиції в ці сфери та суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність в одному із стратегічних напрямків, а також угоди про інвестиції в відповідні об'єкти підлягають контролю та затвердженню Міжвідомчою комісією. Комісія складатиметься з представників Мінекономіки та інших органів, визначених КМУ
  - ▶ Процедура скринінгу вимагатиме від потенційного інвестора надіслати пакет документів до Мінекономіки для визначення чи необхідне схвалення Комісії
  - ▶ Якщо схвалення необхідне, інвестори повинні отримати схвалення Комісії до укладення відповідної інвестиційної угоди. АМКУ може видавати дозволи на злиття такому інвестору лише за умови схвалення Комісії
  - ▶ Слід зазначити, що Проектом Закону передбачається процедура скринінгу не тільки іноземних інвестицій, а будь-яких інвестицій в стратегічні сфери
  - ▶ Детальний порядок отримання схвалення Комісії не встановлений, що може створити невизначеність для інвесторів та додатково адміністративне навантаження державного апарату
- ▶ Як правило, процедура скринінгу прямих іноземних інвестицій є частиною стратегії національної безпеки і потребує узгодження з відповідними державними політиками та процедурами в галузі
- ▶ На даному етапі, вже можна визначити наступні ключові вдосконалення для Проекту Закону:
  - ▶ Визначити стратегічні сфери, де здійснюється скринінг, уникаючи широких та неоднозначних вказівок на відповідні сфери, які охоплюються процедурами скринінгу
  - ▶ Уточнити процедури отримання дозволу Комісії (терміни подання заяви на схвалення, наслідки рішення Комісії для інвесторів)
  - ▶ Узгодити процедуру скринінгу з іншими інвестиційними механізмами, що регулюються спеціальними законами, пов'язаними з ПІІ (приватизація, оренда землі, ДПП, механізм "інвестиційної няні"), особливо щодо вимог до заяви

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ Ініціативи щодо імплементації угод СОР

План заходів з імплементації положень Угоди СОР про спрощення процедур торгівлі (частково виконаний). Ключові заходи включають, зокрема:

- ▶ Запровадження єдиного відкритого онлайн-реєстру попередніх рішень, що дозволить отримати інформацію по ключовим словам з назви продукції (виконується, строк – до грудня 2021)
- ▶ Впровадження інформаційних технологій, інтегрованих до систем контролюючих органів щодо швидкого оповіщення про затримання товарів (виконується, строк – до грудня 2021)
- ▶ Здійснення заходів для завершення акредитації фітосанітарних лабораторій відповідно до вимог ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 (виконується)
- ▶ Розробка програмного забезпечення для збору та обробки інформації про товари, транспортні засоби та осіб, що переміщуються через пункти пропуску для водного та повітряного сполучення, а також про товари у міжнародних поштових сполученнях (виконується, строк – грудень 2021)
- ▶ Забезпечення механізму гарантування потенційного та існуючого митного боргу (запроваджено [в Законі України "Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи"](#))
- ▶ Зміни щодо здійснення аудиту після митного оформлення
- ▶ Використання електронних документів (прийняття копій) ([запроваджено в 2020](#))
- ▶ Забезпечення укладення (двосторонніх) міжнародних угод про взаємну допомогу в митних справах (укладено між Україною та Іспанією про співпрацю та взаємодопомогу у митних справах)
- ▶ Забезпечення підписання Протоколу E-CMR для застосування на території України (зараз запроваджується як [пілотний проект](#))

Проект Постанови КМУ "Про внесення змін до опису знака відповідності технічним регламентам" опубліковано Мінекономіки для громадського обговорення)

Спрощує технічні вимоги до знаків відповідності з метою дерегуляції господарської діяльності

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Інші законодавчі ініціативи щодо ПІІ (1/6)

Проект Закону "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення умов для залучення приватного сектору до реалізації проєктів на умовах ДПП, у тому числі концесії, з метою модернізації інфраструктури" (опубліковано Мінекономіки для громадського обговорення)

- ▶ Встановлює гарантоване зобов'язання щодо ДПП, що означає, що державний фінансовий борг буде виплачений приватному партнерові, надавачем гарантії відповідно до угоди про ДПП (включаючи концесію)
- ▶ Можливість забезпечення довгострокових державних зобов'язань щодо концесійних виплат відповідно до ДПП, що має вирішальне значення для захисту прав інвесторів за договором концесії та забезпечує гарантії безумовного виконання державних зобов'язань за угодою про ДПП
- ▶ Визначає, що довгострокові бюджетні зобов'язання за ДПП є ключовою умовою для належного виконання договорів про ДПП

Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації проєктів на умовах ДПП" (на розгляді Парламенту)

- ▶ Додає новий розділ до ПКУ, що регулює режим оподаткування діяльності за ДПП та встановлює додаткові податкові переваги, зокрема щодо ПДВ
- ▶ Регулює особливості оподаткування за ДПП, зокрема й податок на прибуток підприємств
- ▶ Регулює особливості процедури передачі майна при ліквідації власника майна—об'єкта ДПП та правонаступництво приватного партнера
- ▶ Вносить зміни до переліку операцій, які не є об'єктом оподаткування ПДВ, зокрема:
  - ▶ Повернення об'єкту ДПП державному партнеру
  - ▶ Передача об'єкта ДПП новому приватному партнеру у разі його заміни
  - ▶ Передача приватному партнеру в порядку правонаступництва матеріальних та нематеріальних активів від юридичної особи — балансоутримувача майна

Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення оподаткування інвесторів за угодами про розподіл продукції" (на розгляді Парламенту) скасовує подвійне оподаткування прибутків за УРП та встановлює:

- ▶ Винятки з правил обліку доходів та витрат щодо діяльності за угодами про розподіл, застосовуючи податкові різниці
- ▶ Винятки з правил трансфертного ціноутворення
- ▶ Винятки щодо окремих податкових та/або бухгалтерських звітів інвестора щодо результатів діяльності за угодами про розподіл

Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках" (на розгляді Парламенту)

- ▶ Вносить нову главу до ПКУ щодо оподаткування учасників індустріального парку
- ▶ Звільнює від податку на прибуток підприємств на 5 років з діяльності в індустріальному парку
- ▶ Встановлює ставку ПДВ у розмірі 3% на імпорт керуючою компанією певного обладнання та комплектуючих, окрім підакцизних
- ▶ Після спливу 5-річного періоду застосовується податкова ставка 18% з застосуванням коефіцієнту 0,5%, за умови, що експортні доходи складають не менше 70% обороту

Проект Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження інвестиційних стимулів в індустріальних парках" (на розгляді Парламенту)

- ▶ Звільняє від сплати мита на устаткування, обладнання та комплектуючі до них, які імпортовані для певних категорій учасників індустріальних парків та будуть використовуватися в будівництві та/або в господарській діяльності в межах індустріального парку або в переробній промисловості, науці та телекомунікаціях
- ▶ Визначає, що певна сировина та напівфабрикати звільнюються від мита у разі виробництва кінцевої продукції індустріальним парком та подальшого експорту 100% готової продукції
- ▶ Передбачає, що у разі нецільового використання устаткування, обладнання та комплектуючих на них протягом п'яти років повинні бути сплачені пеня та імпортне мито

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Інші законодавчі ініціативи щодо ПІІ (2/6)

Проекти Законів із відповідними змінами до Податкового кодексу (№ 3761) та Митного кодексу (№ 3762) для впровадження механізму "інвестиційної няні" (прийнятий у першому читанні 3 вересня 2020 року) передбачають:

- ▶ Звільнення від податку на прибуток до п'яти років
- ▶ Звільнення від сплати ПДВ при імпорті товарів протягом періоду та у розмірі, визначеному інвестиційним договором
- ▶ Знижка або звільнення від земельного податку протягом періоду реалізації інвестиційного проекту та у розмірі, визначеному рішенням місцевої влади
- ▶ Безмитний ввіз нового обладнання та інших товарів відповідно до відповідного УКТ ЗЕД та переліку та суми, визначених КМУ та необхідних для виконання інвестиційного договору, з урахуванням певних кваліфікаційних вимог до відповідного обладнання. КМУ визначить правила ввезення та мету використання цих товарів

Проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пришвидшення і удосконалення процесу приватизації" (опубліковано ФДМУ для громадського обговорення) націлений на пришвидшення процедури приватизації шляхом централізації повноважень у ФДМУ та усунення невідповідностей іншим законам, зокрема:

- ▶ Передбачає можливість продажу об'єктів великої приватизації через електронні платформи
- ▶ Визначає критерії необхідності для передачі об'єктів для приватизації (об'єкт використовується неефективно чи не за призначенням, має борги, що перевищують 50% від балансової вартості активів, орган управління не має причин залишати об'єкт у своїй власності)
- ▶ Обмежує можливість блокування приватизації судом шляхом забезпечення позову
- ▶ Встановлює можливість та умови реорганізації комерційних ДП в рамках приватизації в ТОВ або АТ із збереженням ліцензій та дозволів
- ▶ Встановлює, що трудові договори з колишніми директорами будуть розірвані відразу після прийняття рішень про приватизацію

Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ведення підприємницької діяльності е-резидентами в Україні" (включено до порядку денного Парламенту) спрямований на те, щоб дозволити іноземцям, які набули статус е-резидента, здійснювати підприємницьку діяльність та сплачувати податки в Україні, не виїжджаючи з країни проживання. Законопроект:

- ▶ Запроваджує механізм "е-резидента" в "ДІЯ", що дозволить зареєструвати, звітувати та здійснювати діяльність в Україні віддалено
- ▶ Встановлює правовий статус е-резидента, включно з певними обмеженнями (наприклад, е-резидент не може наймати працівників в Україні)
- ▶ Естонія стала першою країною, що запровадила е-резидентство з можливістю електронно реєструвати компанії та мати доступ до банківських та податкових послуг в Естонії

Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо спрощення реєстрації новостворених суб'єктів платниками єдиного податку та податку на додану вартість)" (включено до порядку денного Парламенту)

- ▶ Націлений на спрощення процедур державної реєстрації шляхом поєднання трьох різних процедур реєстрації та впровадження інших відповідних вдосконалень в процедурі реєстрації
- ▶ Дозволяє здійснювати реєстрацію платником ПДВ під час реєстрації нової юридичної особи замість окремої процедури. Така можливість також впроваджується щодо реєстрації платників єдиного податку

Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення спеціального податкового режиму" (на розгляді Парламенту)

- ▶ Націлений на підтримку стартапів то новостворених підприємств шляхом тимчасового звільнення від податкових зобов'язань
- ▶ Впроваджує спеціальну п'яту групу платників єдиного податку для стартапів. Ця група включає певні стартапи, які мають дохід менше 300 тис. грн (близько 12 тис. доларів США) протягом перших дев'яти місяців після їх державної реєстрації. Протягом цього 9-місячного пільгового періоду ставка податку становить 0%, якщо дохід від стартапу не перевищує вищезазначеного порогу

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ Інші законодавчі ініціативи щодо ПІІ (4/6)

Закон України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" (замініть Закон "Про цінні папери та фондовий ринок" 1 липня 2021 року)

- ▶ Суттєво змінює правила ринку цінних паперів, щоб відповідати нормам ЄС.
- ▶ Регулює відносини, пов'язані із цінними паперами, казначейськими векселями, векселями, депозитними сертифікатами банків та деривативними контрактами на організованому ринку або поза ним, а також із товарами (деревина, газ, нафту, зерно тощо) та валютними цінностями, що продаються на організованих ринках. Розширює перелік фінансових інструментів шляхом запровадження нових видів цінних паперів (депозитні сертифікати банків, інфраструктура та зелені облігації)
- ▶ Містить положення щодо похідних цінних паперів (опціонні сертифікати, фондові варанти, кредитні ноти, депозитарні розписки) та деривативні контракти, а також положення щодо захисту прав власників облігацій

Інтегрований центр ринків капіталу та товарних ринків

(Ініціатива НКЦПФР, текст проєкту закону ще недоступний громадськості)

- ▶ Згідно зі Стратегією фінансового сектору України до 2025 року, до 31 грудня 2022 року буде створено Національний інвестиційний фонд як фонд міноритарних пакетів акцій найбільших державних компаній
- ▶ У жовтні 2019 року представники НКЦПФР запропонували створити Національний інвестиційний фонд. Далі ця ініціатива далі не мала розвитку
- ▶ Пропонувалося об'єднати у фонд міноритарних пакети акцій стратегічних українських державних компаній та випустити власні цінні папери на основі цих акцій. Цінні папери фонду могли б бути об'єктами торгівлі та мали залучити іноземних інвесторів. Фондом керувала б провідна компанія з управління активами
- ▶ Є пропозиція МФК (у рамках проєкту USAID та ЄБРР, реалізованого за підтримки американської торгової палати), створити окремим законом інтегрований центр ринків капіталу та товарних ринків в Україні, а саме Національну фондову та товарну біржу – **the National Exchange for Capital and Commodities Trading (NEXT)**
- ▶ NEXT має бути холдинговою компанією, що належить стратегічним комерційним інвесторам, міжнародним фінансовим організаціям та Україні (як міноритарному акціонеру) і створюватиметься як об'єкт приватної власності у партнерстві з українським урядом. ДПП – це спосіб організувати створення NEXT. Ця ініціатива

дозволить українським компаніям та державним підприємствам пропонувати акції громадськості, володіти акціями інших компаній, діяти відповідно до міжнародних стандартів і принципів та забезпечить повномасштабний захист учасників NEXT

- ▶ Ключові особливості NEXT: законодавство, гармонізоване з законодавством ЄС, новий окремий діловий район, англійська – офіційна мова. Вона також може стати платформою активної фондової торгівлі, відкритої для IPO державних компаній. Подібні фонди були створені в [Тринідаді та Тобаго](#). Огляд Міжнародного фінансового центру "Астана" як окремих кейс подібного міжнародного досвіду також представлений окремо на наступній сторінці
- ▶ NEXT не стане спеціальною економічною чи податковою зоною. Її створення та подальша діяльність регулюватимуться законодавством України. NEXT може бути загалом створена та впроваджена в рамках існуючого в Україні законодавства. Зміни до Конституції України, а також прийняття будь-яких спеціальних законів не потрібні
- ▶ Ініціатива передбачає, що її учасники зможуть вирішувати свої суперечки в Арбітражному центрі NEXT та обирати застосовне законодавство. Цю ініціативу потрібно було б належно структурувати з точки зору співвідношення з чинним наразі приватним та арбітражним правом в Україні. Для реалізації цього потрібні зміни до відповідних законів та розробка концепції чи законопроекту про Арбітражний центр NEXT, а також зміни в певних нормативних актах. Проблемою може стати забезпечення виконання рішень Арбітражного центру NEXT

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Інші законодавчі ініціативи щодо ПІІ (5/6)

Організаційна структура Міжнародного фінансового центру "Астана" (МФЦА)

	Рада управління МФЦА – головний орган управління та розвитку
	Орган фінансових послуг Астани – головний регулятор та ліцензіар
	Суд МФЦА
	Міжнародний арбітражний центр
	Фондовий ринок МФЦА
	Фінтех МФЦА створений для залучення стартапів, об'єднання підприємців з міжнародними партнерами та розвитку фінансового ринку
	Експат-центр МФЦА забезпечує централізований доступ за принципом єдиного вікна
	Центр постійного професійного розвитку МФЦА

Законодавство щодо МФЦА

За юридичною силою МФЦА ієрархія джерел права МФЦА побудована наступним чином:

1. ч. 3.1 ст. 2 Конституції РК
2. Конституційний закон "Про МФЦА"
3. Постанови Ради управління МФЦА
4. Інші НПА
5. Інші акти інших органів МФЦА
  - ▶ Конституційний закон "Про МФЦА"
  - ▶ Постанови Ради управління МФЦА базуються на Конституційному законі та можуть також базуватись на принципах, законодавстві та прецедентах права Англії та Уельсу, стандартах провідних міжнародних фінансових центрів, прийнятих органами управління МФЦА в межах повноважень, наданих Конституційним законом. Загалом, це адаптоване національне законодавство із запровадженими принципами права Англії та Уельсу

- ▶ Діюче законодавство РК застосовується до правовідносин, що не врегульоване Конституційним законом та актами МФЦА (на практиці, існують певні колізії щодо оподаткування)
- ▶ Законодавство МФЦА складається з нормативних стандартів, правил, інструкцій та інших нормативних документів, які не включені в систему джерел права Республіки Казахстан. Акти МФЦА сформовані на основі принципів, норм і прецедентів права Англії та Уельсу та стандартів провідних світових фінансових центрів, з метою підвищення рівня довіри до МФЦА як окремої юрисдикції з особливими галузевими правовими режимами. Однак відсутня достатня кількість практики для повномасштабної оцінки ефективності механізму вирішення спорів МФЦА відсутня: спеціальний суд МФЦА на сьогодні розглянув лише 7 справ

Загалом, досвід Казахстану не є достатньо надійними через брак зареєстрованих компаній та інвестицій в рамках МФЦА. Впровадження аналогічного механізму в Україні вимагатиме детальної правової та економічної структуризації та регламентації особливої економічної зони з відповідною системою оподаткування та законодавства, що має врахувати потреби інвесторів. Це також потребуватиме змін до Конституції України. Така ініціатива не стане швидким заохочувальним чинником, що дасть результат у коротко- або середньостроковій перспективі, але може потенційно дати результати в довгостроковій перспективі

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Інші законодавчі ініціативи щодо ПІІ (6/6)

Проект Закону "Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин" (готується до другого читання в Парламенті)

- ▶ Дозволяє іноземним особам купувати вільні від забудови земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів
- ▶ Скасовує державну перевірку технічної документації з оцінки земель
- ▶ Передає державні земельні ділянки за межами населених пунктів (окрім земель, які необхідні для здійснення державних функцій) у комунальну власність
- ▶ Скасовує дозволи на зняття та переміщення ґрунтового покриву
- ▶ Встановлює, що документи із землеустрою та технічні документи про оцінку земель повинні розроблятися в електронній формі та засвідчуватися кваліфікованим електронним підписом забудовника

Проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони" (прийнято в першому читанні 14 листопада 2019 року)

- ▶ Удосконалює процедуру продажу та передачі у користування земельних ділянок державної та комунальної власності за допомогою електронних торгів
- ▶ Передбачає проведення торгів на землю в електронній торговій системі. Відповідні угоди про землекористування укладаються після завершення електронних торгів
- ▶ Передбачає, що розмір гарантійного внеску не може бути менше 30% від стартової ціни земельної ділянки або початкової річної плати за користування земельною ділянкою
- ▶ Передбачає проведення торгів на землю на основі домовленостей між організатором та оператором електронної платформи (без підрядника як посередника)

Вільна економічна зона на Донбасі

- ▶ В серпні 2019 року зареєстровано чотири законопроекти про створення вільної економічної зони на Донбасі із відповідними податковими та митними пільгами. Вони встановлюють на 10 років сприятливі умови для підприємництва на Донбасі для залучення інвестицій. Є й інші ініціативи щодо створення вільних економічних зон в інших регіонах.

- ▶ Вільна економічна зона не включатиме тимчасово окуповані території. Згідно із проектами законів, серед стимулів: звільнення від податку на прибуток підприємств на 3 роки (за умови забезпечення щонайменше 40 робочих місць з потрібною мінімальною заробітною платою), звільнення від військового збору, звільнення від ЄСВ, мультивалютний режим
- ▶ В Україні є декілька відповідних зон із спеціальними режимами, здебільшого, щодо використання земель, наприклад, "Порто Франко" в Одесі та одна із останніх в Криму. Щоправда, більшість з таких зон не діють з 2005 року, коли відповідні податкові та митні пільги були скасовані
- ▶ Ключовий спеціальний закон у цій галузі – Закон "Про основи створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ)" був прийнятий у 1996 році та не змінювався із 2006 року. Закон досить застарілий і не застосовується активно на практиці. Механізм СЕЗ відповідно до Закону схожий на індустріальні парки (ключова відмінність полягає в процедурі створення – СЕЗ потрібно створювати на основі окремого закону)

Вектори економічного розвитку до 2030 року

- ▶ Стануть основою для Стратегії національного економічного розвитку до 2030 року і будуть реалізовані в ній
- ▶ Встановлюють національну концепцію інвестиційної привабливості:
  - ▶ Міжнародний арбітраж для вирішення інвестиційних спорів
  - ▶ Заміна податку на прибуток підприємств на податок на виведений капітал
  - ▶ "Податкова амністія", податкові канікули, відшкодування капітальних інвестицій
  - ▶ Розвиток індустріальних парків з привабливими умовами підприємництва
  - ▶ Створення фонду фондів та Міжнародного фінансового центру "Київ" до 2035 року. Останній надаватиме гарантії інвесторам згідно із законодавством Англії та Уельсу та вимагатиме змін до Конституції (що відрізняється від концепції NEXT, описаної раніше). Подібні структури існують в Казахстані (як показано на попередньому слайді) та Дубаї (правова система історично базується на законодавстві Англії та Уельсу)
- ▶ Конкурси на всі інвестиційні проекти (не узгоджено із механізмом "інвестиційної няні")
- ▶ Вносить ініціативу розробити Національну середньострокову інвестиційну стратегію

1.3.3. Заплановані стимули та заохочення для ПІІ

Інші законодавчі ініціативи щодо ПІІ (6/6)

Суверенний фонд та фонд фондів*

Питання	Суверенний фонд	Фонд фондів*
Визначення	<p>Суверенні фонди добробуту (SWF) – це інвестиційні фонди або механізми, засоби спеціального призначення, які перебувають у власності держави, зазвичай створюються за рахунок надлишків платіжного балансу, офіційних операцій в іноземній валюті, надходжень від приватизації, державних трансфертних платежів, бюджетних надлишків та/або надходжень від експорту ресурсів (як визначено Інститутом суверенних фондів добробуту). Міжнародний форум суверенних фондів добробуту (IFSWF) – це добровільна організація глобальних фондів добробуту, яка прагне співпрацювати та зміцнювати спільноту шляхом діалогу, досліджень та самооцінки. IFSWF розробив Принципи Сантьяго для сприяння ефективному врядуванню, підзвітності, прозорості та розумній практиці інвестування та заохоче більш відкритий діалог та глибше розуміння діяльності SWF. Чотири категорії SWF, визначені на основі їхнього основного призначення, це: (i) макростабілізація; (ii) заощадження; (iii) резервні інвестиції; (iv) пенсійні резерви. Інститут SWF встановлює ще одну категорію – (v) стратегічний розвиток SWF. Більшість SWF – це або стабілізаційні фонди, або накопичувальні фонди для майбутніх поколінь. SWF функціонують здебільшого для макроекономічних цілей шляхом адміністрування активів для досягнення фінансових цілей та використовують набір інвестиційних стратегій, що включають інвестиції в іноземні фінансові активи.</p>	<p>Уряди усього світу створюють програми фондів фондів для збільшення венчурного фінансування (інвестування) нових підприємств, що розвиваються. У цих програмах урядовий фонд фондів виступає як учасник з обмеженою відповідальністю у венчурному фонді. Таким чином, венчурне фінансування делегується інвесторам, які були обрані урядовим фондом фондів. У державному механізмі фонду фондів уряд виступає як учасник з обмеженою відповідальністю. Процес венчурного інвестування делегується інвесторам – повним учасникам. Фонд фондів може залучати гроші від приватних інвесторів для подальшого інвестування об'єднаного капіталу у приватні венчурні фонди. Державний капітал, виділений для таких цілей, спочатку перераховується до конкретних фондів венчурного капіталу, визначених генеральними партнерами фонду фондів, і, нарешті, капітал інвестується в приватну молоду компанію або інший малий бізнес. Багато урядів Європи активно займаються венчурним інвестуванням, створюючи механізми венчурного інвестування та державні програми, що фінансуються державою. Як результат, на сьогодні уряди стали найважливішими інвесторами на початкових стадіях в Європі, з 20% від загальної суми коштів, залучених протягом 2019 року (Invest Europe 2019)</p>
Схема фінансування	 <pre> graph LR A[Профіцит державного бюджету] --> B[SWF] B --> C[Інвестиційний об'єкт низького ризику] </pre>	 <pre> graph LR A[Державний бюджет] --> B[Фонд фондів] C[Приватні інвестиції] --> B B --> D[Венчурні фонди] D --> E[SME, стартапи] </pre>
Міжнародний досвід	<p>У світі існує 89 SWF. Азія є головним напрямком інвестицій в акції для SWF, за нею – Європа та Північна Америка. SWF належать уряду держави, що управляє національними заощадженнями, профіцитною частиною бюджету та надлишковими валютними резервами, інвестуючи їх у глобальному масштабі в акції, облігації та інші фінансові інструменти. SWF є державними інвестиційними інструментами, які управляють іноземними активами з вищою прийнятністю ризику та вищою очікуваною прибутковістю, ніж іноземні валютні резерви центрального банку. Крім того, SWF може бути використаний для ефективного управління державними частками підприємств (наприклад, Фонд державних інвестицій Саудівської Аравії та AT "Самрук-Казина")</p>	<p>Існують міждержавні програми фондів фондів, які включають Європейський інвестиційний фонд та його пілотні програми збільшення венчурного капіталу (ESCALAR та ESIF Fund-of-Funds Greece). Є також місцеві фонди: Британський інноваційний інвестиційний фонд, Інноваційний інвестиційний фонд в Австралії, Нідерландська венчурна ініціатива та ARKImedes в Бельгії тощо</p>
Застосування в Україні	<p>Існує два підходи до джерел SWF: (1) надлишки, які накопичувались завдяки сприятливим економічним умовам (для країн, багатих ресурсами, фонди періодично поповнюються доходами від сировинних ресурсів, насамперед нафти та газу або (2) за рахунок позитивного сальдо конкретних операцій (наприклад, у країнах, що розвиваються, таких як Латинської Америки, SWF часто поповнюються позитивним сальдо торгового балансу за рахунок експорту, навіть коли країни стикаються з дефіцитом бюджету). Нещодавно в академічній дискусії було висловлено припущення, що країни частіше створюють SWF, якщо вони мають запаси природних ресурсів. Також було зазначено, що ймовірність створення фонду негативно корелює з прозорістю та управлінням, і існує сильна політична залежність SWF, що вказує на те, що авторитарні країни є більш схильними до створення SWF. Поточна економічна ситуація в Україні не сприяє створенню SWF. У той же час, SWF може розглядатися як ефективний засіб управління державними підприємствами, які не будуть приватизовані, беручи до уваги те, що ФДМУ в цілому розпоряджається частками державних підприємств</p>	<p>В Україні венчурні фонди регулюються загальним Законом про інвестиційну діяльність, спеціальними положеннями Закону "Про інститути спільного інвестування" (Закон про ІСІ) та нормативними актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Державні або місцеві органи влади, а також юридичні особи, державна або комунальна частка яких становить понад 25%, не можуть бути учасниками колективних інвестиційних договорів (стаття 4 Закону про ІСІ). Існує потреба у спеціальному законодавстві, яке звільняє фонди коштів від обмежень пов'язаних з державною часткою. Також уряд може розглянути зміни до законів про інвестиційну діяльність та ІСІ щодо форм участі держави у фонді фондів та їхніх структур.</p>

*Створення цього фонду з метою залучення приватних іноземних інвестицій та розвитку малого та середнього бізнесу передбачено також у [Державній програмі економічного стимулювання для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами, пов'язаними з COVID-19, на 2020–2022 роки, затвердженою постановою КМУ №534 від 27 травня 2020 року](#) (Планується запровадження до червня 2021 року). Концепція цього фонду повинна базуватись на моделі існуючих фондів в ЄС та [ESCALAR](#) – новій Європейській моделі фінансування для підприємств. 8 квітня 2020 року Європейська Комісія запустила новий інвестиційний підхід, розроблений спільно з Європейським інвестиційним фондом (ЄІФ), який буде підтримувати фінансування перспективних компаній, що дозволить їм розширитись в Європі та сприяти зміцненню економічного та технологічного суверенітету Європи.

1.3. Правовий огляд

**Інвестиційні стимули в
обраних країнах**

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

Висновок

- ▶ Відповідно до узгодженої методології, ми проаналізували досвід стимулювання ПІІ в десяти країнах, а саме: Ірландії, Чехії, Казахстані, Словаччині, Польщі, Сербії, Литві, Румунії, Тунісі, Туреччині
  - ▶ Ми також додатково проаналізували досвід стимулювання ПІІ в деяких інших країнах (Греція, Індія, Коста-Ріка та Італія) в обраних галузях, які, на наш погляд, можуть мати відношення до України
  - ▶ На основі нашого аналізу ми визначили наступні загальноприйняті практики залучення іноземних інвестицій, декотрі з яких потенційно можуть бути застосовані для України:
    - ▶ Інституційна реформа – створення агенції або напівдержавної організації з чітким і всебічним спрямуванням на сприяння ПІІ та підтримку потенційних інвесторів. Дослідження включають, зокрема, [Ірландію](#) та [Польщу](#). В контексті України, це можна розглядати як ініціативу щодо реформування UkraineInvest у більш велике агентство підтримки інвестицій, подібне до аналогів у подібних країнах
    - ▶ Визначення розміру державного фінансового внеску у створення індустріального парку у відсотках від загальної вартості інвестиційного проєкту ([Словаччина](#))
    - ▶ Визначення розміру державної допомоги залежно від рівня економічного розвитку цільового регіону, зокрема надання більших переваг інвесторам, готовим інвестувати у депресивні регіони ([Словаччина](#), [Польща](#), [Туреччина](#))
    - ▶ Податкові канікули щодо податку на прибуток підприємств у значних інвестиційних проєктах на 10 і більше років ([Чехія](#), [Сербія](#))
    - ▶ Звільнення від податку на майно для індустріальних парків ([Туреччина](#), [Казахстан](#))
    - ▶ Надання великих податкових бонусів для членів індустріальних парків, зокрема повне звільнення від сплати податку на прибуток підприємств протягом восьми років, 50% звільнення на наступні чотири роки та 100% звільнення від акцизів ([Коста-Ріка](#))
    - ▶ Спрощення процедур працевлаштування іноземців ([Казахстан](#)) у разі значних інвестицій
    - ▶ Звільнення від внесків на соціальне страхування, що сплачуються роботодавцем за кожне створене робоче місце ([Туреччина](#)) протягом початкового періоду роботи
  - ▶ Державні видатки на покриття витрат на навчання персоналу ([Чехія](#), [Литва](#))
  - ▶ Часткове (65-75%) полегшення щодо податків на заробітну плату за найнятих раніше безробітних працівників ([Сербія](#))
  - ▶ "Патентні" заохочення для інноваційного підприємництва ([Ірландія](#), [Італія](#)), що передбачають значно нижчу ставку податку на прибуток для підприємств, отриманого від використання прав інтелектуальної власності. Ефективна ставка може бути зменшена шляхом вирахування оподаткованого прибутку, а також встановленням спеціальної зниженої ставки.
- #### Обрані стимули, передбачені політиками щодо COVID-19
- ▶ Австралія підготувала [Пакет заходів економічного реагування на коронавірус Omnibus Bill 2020](#), який забезпечує підтримку інвестицій для бізнесу, дозволяючи бізнесу отримати доступ до прискореного зменшення амортизації податків
  - ▶ Канада, Чилі, Еквадор та Німеччина вживають заходів для заохочення спільного використання технологій, захищених правом інтелектуальної власності, пов'язаних із COVID-19. Ці заходи дозволять уповноваженим органам видавати дозволи, якщо державний орган або третя сторона подає запит на використання технології, що захищається правом інтелектуальної власності, у зв'язку з надзвичайною ситуацією у галузі охорони здоров'я. Ініціативи ґрунтуються на застереженнях, що триваючим зусиллям у галузі досліджень і розробок може сприяти швидкий доступ до захищених інтелектуальними правами технологій або що існуючих виробничих потужностей може бути недостатньо для задоволення внутрішнього попиту на нещодавно розроблені та захищені інтелектуальними правами засоби захисту, діагностику чи вакцину. ([Канада: Закон про надзвичайні ситуації COVID-19](#), [Чилі: Резолюція про надання примусових ліцензій](#), [Еквадор: Резолюція щодо встановлення обов'язкових ліцензій та інших заходів щодо надання примусових ліцензій](#), [Німеччина: Поправка до Закону про профілактику та боротьбу з інфекційними захворюваннями у людей](#))

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

ПІІ стимули у ряді обраних країн (1/6)

Ірландія

Інвестиційні стимули

- ▶ Низька ставка податку на прибуток підприємств: 12.5%
- ▶ Податковий кредит на дослідницько-інноваційну діяльність в Ірландії у розмірі 25% надається на відповідні додаткові витрати на дослідження та розробку. Податковий кредит надається додатково до прискореної амортизації, встановленої для енергоефективних проєктів. Категорії, що претендують на застосування до них таких стимулів – це природні науки, техніка та технології, медичні науки та сільськогосподарські науки
- ▶ ОЕСР BEPS compliant Knowledge Development Box (KDB). встановлює знижену ставку податку на прибуток підприємств в розмірі 6,25% з прибутку, отриманого з використання прав інтелектуальної власності
- ▶ Широка система податкових угод
- ▶ Державна допомога обмежена через вимоги регламентів ЄС про державну допомогу
- ▶ Напівдержавний орган сприяння інвестиціям (IDA) надає інформацію про поточне ділове середовище ведення підприємництва, стимули та можливості

Успішні кейси

- ▶ GlaxoSmithKline (GSK), одна з провідних фармацевтичних компаній, працює в Ірландії з 1974 року. Створила 1 450 робочих місць і продовжує здійснювати подальші інвестиції
- ▶ Microsoft працює в Ірландії з 1985 року. У 2009 році Microsoft відкрила Центр обробки даних Windows Live EMEA в Дубліні із загальною сумою інвестицій 500 млн доларів США для розміщення та доставки продуктів та послуг Microsoft Cloud Computing

Чехія

Загальні податкові стимули

- ▶ Зниження податку на прибуток на 10 років
- ▶ Звільнення від сплати податку на майно на п'ять років – виключно в спеціальних промислових зонах
- ▶ Грошові субсидії на придбання активів у розмірі до 10% від проєктних витрат – виключно для стратегічних інвестицій
- ▶ Державна допомога обмежена через вимоги актів законодавства ЄС про державну допомогу
- ▶ Державне агентство зі сприяння інвестиціям (CzechInvest) надає інформацію про поточне бізнес-середовище, стимули та можливості

Інвестиційні стимули для технологічних центрів

- ▶ Грошова допомога на створення робочих місць на суму 200 000 чеських крон
- ▶ Грошова допомога на підготовку кадрів у розмірі 50% від вартості навчання

Інвестиційні стимули центрів послуг з підтримки бізнесу

- ▶ Грошова допомога на створення робочих місць на суму до 300 000 чеських крон
- ▶ Грошова допомога на створення робочих місць та підготовку і перепідготовку кадрів виключно в регіонах із рівнем безробіття не менше 7,5%
- ▶ Грошова допомога на придбання необхідного для діяльності майна до 10% від максимально допустимих витрат (1,5 млрд крон)

Успішні кейси

- ▶ Британська компанія Dixons Carphone обрала Чехію місцем створення спільного центру обслуговування у 2007 році
- ▶ Канадська корпорація Bombardier інвестувала у завод, розташований у місті Чеська Липа, що займається виробництвом зварених деталей та кузовів для регіональних та двоповерхових залізничних вагонів, трамваїв та метро, а також працевлаштувала близько 1 000 чоловік
- ▶ BMW Group оголосила про будівництво нового полігону в Чехії

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

ПІІ стимули у ряді обраних країн (2/6)

Казахстан

Інвестиційні стимули

- ▶ Податкові стимули
  - ▶ Звільнення від оподаткування прибутку підприємств у певних пріоритетних галузях
  - ▶ Нульова ставка земельного та податку на майно підприємств у певних пріоритетних галузях
  - ▶ Звільнення від сплати ПДВ на імпортовану сировину та деяких інших матеріалів за умови домовленості з інвестором (у певних пріоритетних галузях)
- ▶ Державна допомога у формі передачі державного майна у тимчасове безоплатне користування інвестору (згодом може бути передане у власність)
- ▶ Інвестиційні субсидії (кешбек), що надаються значним інвесторам
- ▶ Звільнення від митних платежів на п'ять років

Інші заходи

- ▶ 13 спеціальних економічних зон з особливим правовими режимами, що забезпечують різноманітні земельні, трудові, податкові та митні пільги
- ▶ 22 промислові зони, що забезпечені ключовою інфраструктурою для інвесторів
- ▶ Міжнародний фінансовий центр "Астана" – це інвестиційна платформа спеціального призначення, яка звільняється від сплати податку на прибуток підприємств, податку на майно та земельний податок. Також застосовується законодавство Англії та Уельсу та унікальна процедура вирішення спорів, заснована на принципах права Англії та Уельсу (докладніше у секції 3)
- ▶ Державне АТ "KazakhInvest" залучає іноземні інвестиції в пріоритетні галузі економіки та забезпечує всебічну підтримку інвестиційних проєктів

Успішні кейси

- ▶ BASF, світовий лідер у хімічній промисловості, працює в Казахстані з 1992 року і запустив лінію з виробництва епоксидних матеріалів на додаток до виробництва сухих сумішей і рідких добавок до бетонну
- ▶ Міжнародна енергетична компанія Eni успішно завершила будівництво потужної вітроелектростанції у 2018 році за сприяння KazakhInvest

Словаччина

Загальні інвестиційні стимули

Регіональна підтримка інвестицій в проєкти, пов'язані з виробничими потужностями, технологічними центрами та спільним центром обслуговування:

- ▶ Фінансова допомога
- ▶ Полегшений податковий режим
- ▶ Внески у створення нових робочих місць
- ▶ Продаж інвестору державного чи комунального майна за зниженою вигідною ціною
- ▶ Спеціальний податковий режим, що звільняє від оподаткування прибутки, отримані від користування правами інтелектуальної власності в науково-дослідницькій сфері
- ▶ Значне зниження витрат на науково-дослідницькі роботи: можливість зниження витрат на 200%
- ▶ Державна підтримка обмежена актами законодавства ЄС
- ▶ Дозвільна установа з державним фінансуванням SARIO надає інформацію щодо підприємницького середовища, стимулів та можливостей

Успішні кейси

- ▶ Останні новини свідчать про те, що один з основних інвесторів у словацьку економіку, Volkswagen Group, що працює в країні з 1991 року та вже створив 14800 робочих місць, обрав Словаччину для будівництва нового автомобільного заводу

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

ПІІ стимули у ряді обраних країн (3/6)

Польща

Інвестиційні стимули

- ▶ Звільнення від податку на прибуток підприємств або звільнення від сплати ПДФО коливається від 10% до 50% (+10% для малого та середнього бізнесу та +20% для мікропідприємств), залежно від регіону країни, на період 10–15 років
- ▶ Зменшення податкової бази шляхом відрахування витрат на науково-дослідницькі роботи (до 150%)
- ▶ Місцеві ради можуть звільнити інвесторів від сплати податку на нерухомість
- ▶ Державна допомога надається в рамках "Програми підтримки інвестицій, що має суттєве значення для польської економіки на 2011-2030 роки"
- ▶ Державна допомога надається для створення нових робочих місць
- ▶ Відшкодування до 50% витрат на навчання персоналу для інвесторів, які бажають розпочати бізнес в нерозвинених регіонах або регіонах з високим рівнем безробіття
- ▶ Державна підтримка обмежена актами законодавства ЄС

Інші заходи

- ▶ Запроваджено 14 СЕЗ з різноманітними перевагами
- ▶ Сучасні промислові зони, що забезпечують розвинену інфраструктуру для інвесторів
- ▶ Польське агентство інвестицій та торгівлі залучає іноземні інвестиції у пріоритетні галузі економіки та забезпечує всебічну підтримку інвестиційних проєктів

Успішні кейси

- ▶ Німецька автомобільна компанія Mercedes-Benz інвестувала близько 500 млн Євро у свій новий завод двигунів у Яворі
- ▶ JP Morgan оголосило про працевлаштування близько 3 000 працівників найближчим часом

Сербія

Інвестиційні стимули

- ▶ Грошова допомога виробничим проєктам у грін- та браунфілді
- ▶ Державна допомога на створення нових робочих місць (залежно від регіону)
- ▶ Знижки на купівлю державної та комунальної землі
- ▶ Десятирічні податкові канікули щодо податку на прибуток підприємств для інвесторів, які бажають створити 100 або більше робочих місць та інвестувати більше 1 млрд динарів
- ▶ Часткове (65-75%) звільнення від оподаткування з/п працівників, що були безробітними до найму протягом 6 місяців
- ▶ Спеціальна державна установа Агентство розвитку Сербії сприяє прямим інвестиціям та надає підтримку потенційним інвесторам

Інші заходи

- ▶ 14 вільних зон, що забезпечують звільнення від сплати ПДВ та оподаткування митом імпортованої сировини, призначеної для виробництва товарів на експорт, та спрощений режим експорту-імпорту для їх користувачів

Успішні кейси

- ▶ Провідна німецька компанія з машинобудування та електроніки BOSCH створила в 2012 році завод, що здійснює виробництво та розробку автомобільних склоочисників, в якому працює понад 1100 робітників і постійно перебуває в процесі розширення
- ▶ Міжнародна компанія з виробництва автомобільних деталей "Continental" розпочала свою діяльність в Сербії в 2012 році. У 2018 році компанія інвестувала 5 млн Євро для створення центру досліджень м. Новий Сад. Крім того, компанія також інвестувала в проєкти в Сербії близько 28 млн Євро та найняла щонайменше 750 працівників
- ▶ Німецький гігант машинобудування Siemens зробив значні інвестиції у вітрові генератори та інші об'єкти, забезпечуючи близько 2000 робочих місць

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

ПІІ стимули у ряді обраних країн (4/6)

Литва

Інвестиційні стимули

- ▶ "Розумні" ПІІ (гранти для інноваційного розвитку)
- ▶ Держава покриває частину витрат, пов'язаних з виплатами працівникам
- ▶ Витрати на науково-дослідницькі роботи можуть бути тричі вираховані з бази оподаткування
- ▶ Прискорена амортизація майна, задіяного в науково-дослідницьких роботах (2 роки замість 3–8)
- ▶ 5% зниження податку на прибуток, отриманого з продажу результатів науково-дослідницької роботи
- ▶ Можливість знизити оподатковуваний дохід на суму до 100% від загального обсягу інвестицій в технології
- ▶ Державна підтримка обмежена актами законодавства ЄС

Інші заходи

- ▶ 7 вільні економічні зони, де надаються податкові канікули на 10 років стосовно податку на прибуток підприємств та ставка 7,5% на наступні 6 років. Також інвестори у вільні економічні зони звільняються від оподаткування дивідендів та податку на нерухомість
- ▶ Invest Lithuania – офіційне агентство з розвитку та сприяння інвестиціям

Успішні кейси

- ▶ Міжнародна компанія з виробництва автомобільних деталей "Continental" відкрила комплекс з виробництва електроніки у вільні економічні зони Каунаса в 2019 році. Це була найбільша інвестиція, на загальну суму близько 95 млн Євро. До 2023 року компанія планує розширити свій завод і загалом працевлаштувати понад 1000 працівників
- ▶ Міжнародна тютюнова компанія "Philip Morris" створила неподалік Клайпеди промисловий комплекс повного циклу виробництва сигарет для експорту. Загальна сума інвестицій компанії становить близько 310 млн Євро

Румунія

Інвестиційні стимули

- ▶ Пільгові режими оподаткування прибутку, що був реінвестований в технічні засоби та на купівлю програмного забезпечення або ліцензійних прав
- ▶ Звільнення від оподаткування прибутку підприємств, що здійснюють виключно науково-дослідну діяльність
- ▶ Повне звільнення від ПДФО осіб, працевлаштованих компаніями, що здійснюють виключно науково-дослідну діяльність
- ▶ Державна підтримка надається інвестиційним проектам вартістю більше 3 млн Євро
- ▶ Державна підтримка обмежена актами законодавства ЄС

Інші заходи

- ▶ 6 ВЕЗ, де встановлюються податкові та митні пільги, зокрема відсутність обмежень щодо реекспорту та звільнення від оподаткування митом
- ▶ Індустріальні парки, учасники яких звільняються від податків на майно та містобудування та можуть отримувати додаткові пільги від місцевих органів влади
- ▶ InvestRomania – основний державний орган, що відповідає за заохочення та сприяння іноземним інвестиціям

Успішні кейси

- ▶ В 2018 Ford інвестував 200 млн Євро в подальший розвиток свого автотранспортного заводу в Крайові, що створить 1500 нових робочих місць на додаток до попередніх інвестицій в такий завод у 2008 році в розмірі 1,5 млрд Євро
- ▶ В 2019 Renault, що раніше інвестувала близьку 1,5 млрд Євро в розвиток румунського автовиробника Dacia, заявила про намір подальшого інвестування 75 млн Євро у розвиток нових потужностей
- ▶ Daimler AG здійснила великі інвестиції у свої румунські дочірні компанії Star Assembly та Star Transmission, створивши близько 3000 робочих місць. У 2016 році інвестиції Daimler в 300 млн Євро в розвиток двох заводів запчастин дозволили Star Assembly значно збільшити свої виробничі потужності

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

ПІІ стимули у ряді обраних країн (5/6)

Туніс

Інвестиційні стимули

- ▶ Податок на прибуток підприємств, що повністю експортоорієнтовані, зменшено до 10%
- ▶ Звільнення від оподаткування митом та іншими податками сировини, що ввозиться для подальшої переробки та подальшого експорту
- ▶ Повне звільнення від оподаткування митом та ПДВ товарів, що ввозяться з метою подальшого реекспорту
- ▶ Повне звільнення від оподаткування підприємств, що здійснюють діяльність у зонах регіонального розвитку
- ▶ Особлива допомога, що покриває до 30% вартості інвестицій в зони регіонального розвитку
- ▶ Державна підтримка, гранти на освоєння нових технологій, нематеріальні інвестиції та науково-дослідну діяльність
- ▶ Допомога інвесторам в розмірі від 15% до 30% від вартості інвестицій у с/г, рибальство, пріоритетні галузі та зони регіонального розвитку
- ▶ Допомога інвесторам в розмірі до 50% погоджених інвестицій в проекти, що забезпечують сталий розвиток
- ▶ Спеціальна підтримка проектів, що забезпечують національний інтерес
- ▶ Інфраструктурна допомога покриває 65–85% вартості проектів
- ▶ Відшкодування 70% вартості підготовки персоналу до сертифікації
- ▶ Звільнення від оподаткування дивідендів
- ▶ Агентство сприяння іноземним інвестиціям "FIPA-Tunisia" — державна установа, що надає необхідну підтримку іноземним інвесторам та сприяє іноземним інвестиціям

Успішні кейси

- ▶ Міжнародна компанія з виробництва автомобільної електропроводки Kromberg & Schubert здійснила інвестиції у значні виробничі потужності, де задіяно 4 тисячі працівників та планується найняти ще тисячу

Туреччина

Інвестиційні стимули

- ▶ Звільнення від ПДВ імпортованого обладнання або обладнання місцевого виробництва в обсязі, що визначений спеціальним сертифікатом щодо стимулювання інвестицій
- ▶ Звільнення від оподаткування митом імпортованого обладнання в обсязі, визначеному спеціальним сертифікатом щодо стимулювання інвестицій

Регіональні інвестиційні стимули (в т. ч. вже зазначені)

- ▶ Зниження ставки податку на прибуток підприємств
- ▶ Підтримка роботодавця щодо платежів соціального страхування
- ▶ Часткове покриття процентів за позиками на строк не менше року державою в обсязі, визначеним спеціальним сертифікатом інвестування
- ▶ Спрощена процедура виділення земель

Стратегічні інвестиційні стимули (Відшкодування ПДВ у зв'язку з витратами на будівництво та звільнення від податку на майно)

Інвестиційні стимули на проєктній основі (в т. ч. вже зазначені)

Фінансова підтримка шляхом часткового відшкодування відповідних витрат інвестора

- ▶ Енергетика, інфраструктура, персонал
- ▶ Дозвільні процедури
- ▶ Гарантія закупівлі товарів, вироблених в рамках інвестиційного проєкту
- ▶ Президентський інвестиційний офіс – офіційна установа, що сприяє та просуває інвестиційні можливості Туреччини серед світового співтовариства та надає допомогу інвесторам

Успішні кейси

- ▶ Гігант автобудування США Ford, який розпочав роботу у Туреччині ще в 1959 році, на додаток до існуючих заводів відкрив найбільший центр науково-дослідницький центр у Туреччині в 2014 році
- ▶ Німецька компанія медичних технологій Pfizer, яка увійшла до Туреччини в 1957 році, наразі виробляє майже 75% свого асортименту в Туреччині, створивши близько 1000 робочих місць у галузі медичних досліджень та розробок

1.3.4. Інвестиційні стимули в обраних країнах

ПІІ стимули у ряді обраних країн (6/6)

Податкові стимули в Греції

- ▶ Звільнення від податку на прибуток
- ▶ Цільові субсидії, тобто державна допомога з державних фондів коштів на часткове покриття витрат на проєкт (визначається у вигляді відповідного відсотка вартості)
- ▶ Субсидування оренди (найму), тобто покриття державою частки надвитрат на оренду обладнання

Пільговий режим патентного оподаткування ("Patent Box") Італії

- ▶ Зниження податкового навантаження на дохід, отриманий від користування правами інтелектуальної власності юридичними особами, що здійснюють науково-дослідну діяльність
- ▶ Режим був окреслений в 2015 році із прийняттям "Закону про стабільність" та впроваджений відповідним урядовим актом законодавства
- ▶ Податкове розвантаження полягає у виключенні з бази
- ▶ Режим необов'язковий, невідкличний та чинний протягом 5 років, може бути продовжений
- ▶ Подібне стимулювання є в Іспанії, Франції, Сполученому Королівстві, Люксембурзі, Нідерландах та Бельгії

Інвестиційне стимулювання в Індії

- ▶ Держава спростила свою політику щодо прямих іноземних інвестицій у багатьох сферах діяльності шляхом підвищенням ліміту іноземних інвестицій, спрощенням умов інвестування та встановленні у багатьох галузях "саморегулювання", що скасовує необхідність отримання дозволу від Ради сприяння іноземним інвестиціям
- ▶ Найбільш суттєвої ініціативою є запровадження податку на товари та послуги
- ▶ Галузі, щодо яких застосовуються пільги, включають нерухомість, комерційний банкінг, оборону, цивільну авіацію, роздрібну торгівлю "single-brand" та телевізійні новини
- ▶ Загалом в Індії діють податкові та неподаткові стимули в певних галузях,

наприклад, електроніка, та регіонах

- ▶ Встановлені стимули та заохочення для виробничих підприємств в Спеціальних економічних зонах, Національних зонах інвестування і виробництва та для підприємств, що повністю експортують свою продукцію
- ▶ Уряд кожного штату встановлює власну політику, передбачаючи додаткові інвестиційні стимули (включаючи знижені ціни на землю, привабливі процентні ставки за позиками, знижені тарифи на електроенергію, податкові пільги тощо)

Справа Intel в Коста-Ріці

- ▶ Оскільки потужності Intel були завеликі для розміщення в існуючих індустриальних парках, Коста-Ріка дозволила встановити окрему вільну зону, щоб отримувати пільги та стимули, передбаченні режимом індустриальних парків:
  - ▶ Звільнення від оподаткування митом сировини та інших товарів для виробництва
  - ▶ Звільнення від оподаткування прибутку на 8 років, та подальше застосування коефіцієнту 0,5 для ставки податку на 4 роки
  - ▶ Звільнення від експортних податків, місцевих податків на продаж та акцизів, податків на репатріацію прибутку
  - ▶ Відсутність обмежень на репатріацію капіталу та здійснення операцій з іноземною валютою
  - ▶ Прискорена процедура "розмитнення на місці" (призначення товару)
  - ▶ Можливість продати на місцевому ринку до 40% виробленої продукції без сплати податку на продаж
- ▶ Це призвело до подальших інвестицій таких компаній, як Baxter, Conair, Sawtek, Bourns, а пізніше Abbott Laboratories (нині Hospira), Western Union, P&G і Sykes, які всі публічно підтримали країну на виставках по всій території США (MIGA, 2006)

1.3. Правовий огляд

Найбільш поширені інвестиційні механізми в українському праві

1.3.5. Найбільш поширені інвестиційні механізми в українському праві

Вихід на український ринок

- ▶ ПІІ включають операції щодо внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права (щонайменше 10%) (детальніше див. в підсекції 1.3.1)
- ▶ Огляд законодавства стосовно можливостей виходу на ринок та набуття майна див. в підсекції 1.3.1
- ▶ Юридичні бар'єри стосовно інвестування в підсекції 1.3.6
- ▶ Спеціально-галузеві особливості щодо виходу на ринок та договорів описані в секторальному аналізі

Вихід на ринок

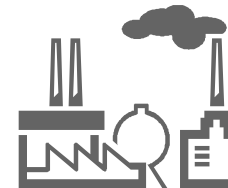
- ▶ Утворення нового підприємства (відсутні борги, проте необхідно отримати нові дозволи та ліцензії, найняти працівників)
- ▶ Купівля чи приватизація акцій (можливість працювати за раніше отриманими дозвільними документами; серед недоліків: ризики, пов'язані з попередньою діяльністю та необхідність юридичної перевірки)

Фінансування

- ▶ Внески до статутного капіталу (фінансування за рахунок власного капіталу) у формі грошей, цінні папери, інше майно
- ▶ Боргове фінансування (надання кредитів)
- ▶ Безповоротна фінансова допомога
- ▶ Фінансування інвестором представництва в достатніх для діяльності в Україні обсягах

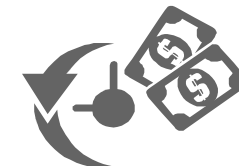
Набуття майна як об'єкта інвестування

- ▶ Купівля / оренда
- ▶ Концесії
- ▶ Інші форми ДПП
- ▶ Угоди про розподіл продукції
- ▶ Приватизація
- ▶ Інвестиційні договори

Репатріація інвестицій

- ▶ Розподіл прибутків та репатріація дивідендів
- ▶ Погашення відсотків за кредитними договорами
- ▶ Повернення майна після закінчення інвестиційної діяльності

- ▶ Найбільш розповсюдженою організаційно-правовою формою підприємств в Україні є ТОВ. ТОВ реєструється у Державному реєстрі юридичних осіб, а також у податкових органах
- ▶ АТ менш розповсюджені через складнішу процедуру утворення та вимогу до мінімального розміру капіталу – 1 250 мінімальних заробітних плат (прибл. 223 тис. дол. США), обов'язкову реєстрацію емісії акцій в НКЦПФР

- ▶ Відповідальність засновників (учасників) обмежена вартістю їхніх вкладів в ТОВ
- ▶ Згідно з [Постановою НБУ № 6 від 2 січня 2019 року](#), підприємства зобов'язані повідомити їх банк про укладення договорів позики в іноземній валюті, а також надалі повідомляти про відповідні зміни до договору, а в певних випадках надавати підтвердження тому, що відсотки, встановлені договором, відповідають ринковим тенденціям

- ▶ Структурування бізнес-присутності та укладення інвестиційних договорів в Україні може залежати від особливостей обраної галузі. Наприклад, інфраструктурна галузь, по суті, відкрита для ДПП, та має досить жорсткі обмеження для приватизації (детальніше див. секцію 1)

- ▶ НБУ збільшив щомісячний ліміт на репатріацію дивідендів закордон
- ▶ Для припинення діяльності ТОВ чи представництва необхідно пройти процедуру ліквідації. Вона може тривати близько року чи навіть довше, залежно від того, як швидко державні органи проводять ліквідаційні перевірки

1.3. Правовий огляд

Основні бар'єри та проблеми щодо ПІІ

1.3.6. Основні юридичні бар'єри та питання щодо ПІІ

Вступ

В цій Секції описані ключові юридичні бар'єри та проблемні сфери щодо ПІІ протягом усього інвестиційного циклу, а також визначено потенційні шляхи їх вирішення.

Розвиток

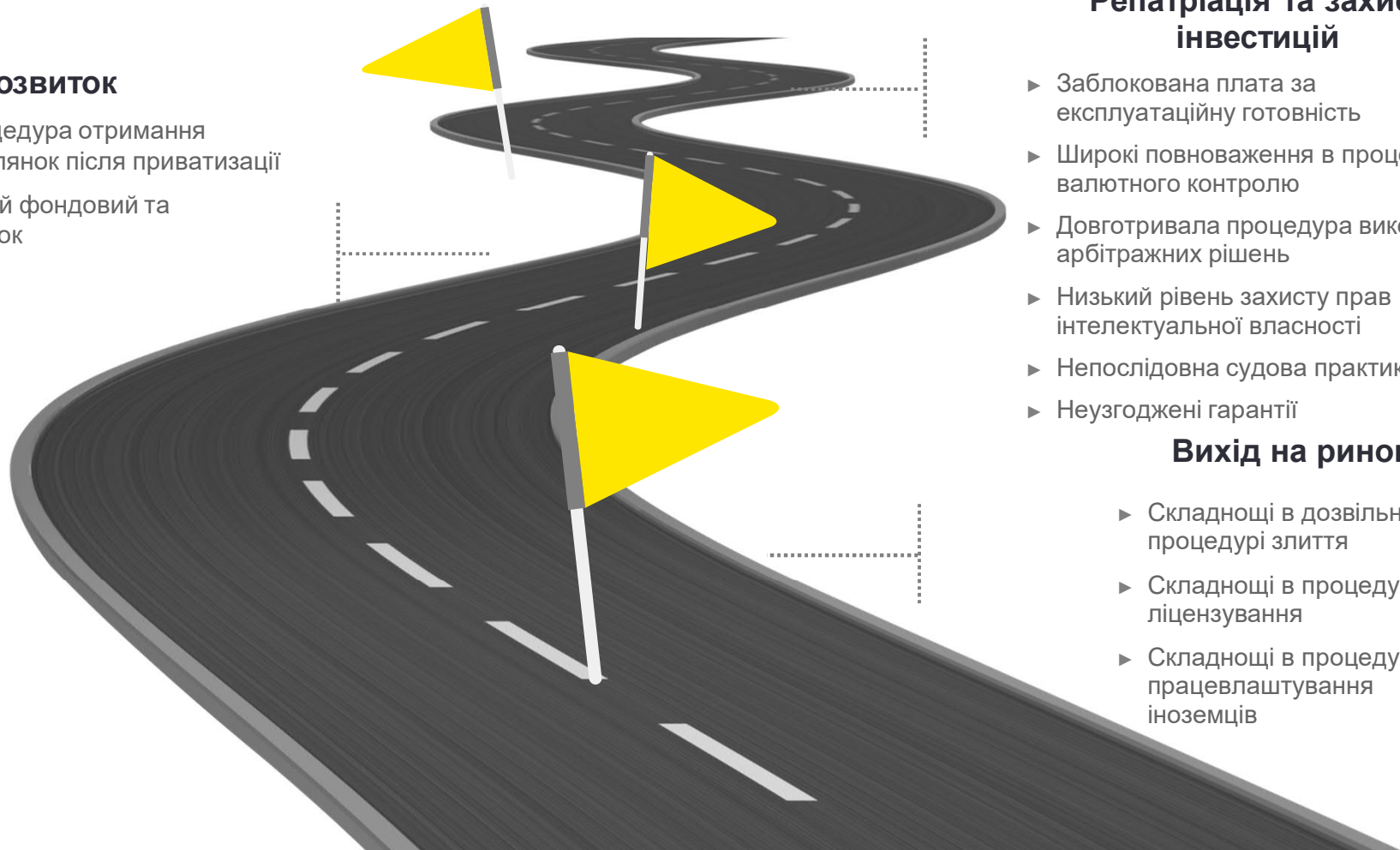
- ▶ Складна процедура отримання земельних ділянок після приватизації
- ▶ Неефективний фондовий та товарний ринок

Репатріація та захист інвестицій

- ▶ Заблокована плата за експлуатаційну готовність
- ▶ Широкі повноваження в процедурах валютного контролю
- ▶ Довготривала процедура виконання арбітражних рішень
- ▶ Низький рівень захисту прав інтелектуальної власності
- ▶ Непослідовна судова практика
- ▶ Неузгоджені гарантії

Вихід на ринок

- ▶ Складнощі в дозвільній процедурі злиття
- ▶ Складнощі в процедурі ліцензування
- ▶ Складнощі в процедурі працевлаштування іноземців

1.3.6. Основні юридичні бар'єри та питання щодо ПІІ

Захист прав інвесторів

Заблокована плата за готовність

- ▶ На відміну від інших країн, де бюджетний період може бути і середньо- і довгостроковим, українська бюджетна система має короткострокове (1-річне) планування. Це обмежує можливість середньо-/довгострокових бюджетних зобов'язань у проєктах ДПП на практиці
- ▶ Механізм плати за експлуатаційну готовність у рамках проєктів ДПП суттєво обмежений доти, доки бюджетне законодавство не зміниться, щоб дозволити середньо-/довгострокові бюджетні зобов'язання для таких проєктів
- ▶ Прийняття відповідних законодавчих змін щодо плати за експлуатаційну готовність повинно підвищити інтерес до проєктів ДПП

Неузгоджені гарантії

- ▶ Положення щодо інвестиційних гарантій не повністю узгоджені в законодавстві. Це особливо стосується положень про стабільність законодавства, що "заморожує" законодавство застосовне до відповідного інвестиційного договору на дату його укладення, і одночасно передбачає можливість застосовувати законодавство, що покращує становище інвестора (наприклад, спрощення деяких регуляторних процедур). Стабільність законодавства – одне з найскладніших положень з точки зору балансу інтересів інвесторів та державного суверенітету
- ▶ Існує кілька непослідовних норм щодо стабільності в інвестиційному законодавстві (про режим інвестування, про ДПП, про концесію), застосування яких може бути значно ускладнено, якщо взагалі можливо. Неможливість їхньої реалізації може бути наслідком невідповідності між відповідними законами щодо ПІІ та їх "захисних" положень щодо стабільності законодавства між спеціальними законами, що мають своє конкретне та часто виключне регулювання відповідних стимулів/виключень
- ▶ Державні гарантії для інвесторів повинні бути чіткими, послідовними та застосовними. Необхідно усунути ситуації, коли стабільність законодавства декларується в одному законі, але не визначена належним чином і не врахована в іншому. Загальні та декларативні гарантії слід виключити
- ▶ Базові інвестиційні гарантії, зокрема щодо стабільності законодавства, повинні бути належним чином узгоджені в усіх ключових спеціальних законах

Складна процедура отримання земельних ділянок під приватизовану нерухомість

- ▶ Під час приватизації цілісних майнових комплексів державних чи комунальних підприємств земельні ділянки, на яких вони розміщені, автоматично не переходять у власність інвестора. Це означає, що покупець має пройти додаткову процедуру для оформлення права власності на відповідну земельну ділянку під відповідним об'єктом нерухомості
- ▶ Вдосконалений механізм може надати повноваження ФДМУ щодо попередньої підготовки земельної ділянки для її подальшої передачі відповідним органом влади покупцю у користування, тобто повноваження відповідних державних органів (ФДМУ, Держгеокадастр) та органів місцевого самоврядування щодо вирішення процесуальних питань
- ▶ Скорочена процедура отримання земельних ділянок шляхом приватизації дозволила б ефективніше розпочати бізнес на приватизованому об'єкті
- ▶ Необхідно впорядкувати та скоротити строки процедури оформлення прав на земельну ділянку під час приватизації об'єктів нерухомості

1.3.6. Основні юридичні бар'єри та питання для ПІІ

Захист прав інвесторів

Довготривала процедура виконання арбітражних рішень

- ▶ Міжнародні спори можуть бути вирішені міжнародними арбітражами відповідно до двосторонніх угод про сприяння та захист інвестицій та Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень
- ▶ Арбітражні рішення можуть бути визнані та примусово виконані відповідно до спеціальної процедури
- ▶ В більшості випадків, українські суди визнають арбітражні рішення
- ▶ Проте, на практиці, процедура виконання може бути довготривалою, зокрема через:
  - ▶ Довгі строки розгляду відповідної заяви судом (до двох місяців)
  - ▶ Тривале апеляційне провадження (до двох і більше років), наприклад, справа JKH Oil & Gas, Poltava Gas B.V. та Poltava Petroleum Company проти України
- ▶ Скорочення строків розгляду справ про визнання та виконання арбітражних рішень у судах першої та апеляційної інстанцій забезпечать ефективніший захист прав інвестора

Низький рівень захисту прав інтелектуальної власності

- ▶ У 2016 році зміни до Конституції та Закону України "Про судоустрій і статус суддів" передбачали створення вищих спеціалізованих судів. Відповідно до Указу Президента України № 299/2017 від 29 вересня 2017 року, у 2020 році створено та зареєстровано окремий суд для вирішення спорів, пов'язаних з питаннями інтелектуальної власності (Вищий суд інтелектуальної власності)
- ▶ Вищий суд з питань інтелектуальної власності ще не розпочав свою діяльність. Конкурс на посади суддів все ще триває
- ▶ Запуск Вищого суду з питань інтелектуальної власності може підвищити ефективність правосуддя та послідовність рішень щодо захисту прав інтелектуальної власності

Непослідовна судова практика

- ▶ Слабка судова система – одна з основних перешкод, що негативно впливає на інвестиційний клімат України в 2020 році
- ▶ Зокрема, інвесторів знеохочує непередбачувана та непослідовна судова практика, корупційні ризики, поганий захист майнових прав, а також довготривалі та складні процедури виконання рішення
- ▶ Рекомендовано закріпити обов'язок Верховного Суду аналізувати практику господарських справ та повідомляти КМУ про будь-які виявлені непослідовності між законами та підзаконними актами; зобов'язати КМУ розглядати та вживати відповідних заходів для усунення недоліків

1.3.6. Основні юридичні бар'єри та питання щодо ПІІ

Вдосконалення правил виходу на ринок

Широкі повноваження у валютному контролі

- ▶ Достатньо жорсткі обмеження валютного контролю, донедавна існуючі в Україні, були суттєво пом'якшені (зокрема, скасовано обмеження на дострокове повернення українськими резидентами позик в іноземній валюті за договорами з нерезидентами, скасовано ліміт на репатріацію дивідендів в іноземній валюті за всі періоди, скасовані індивідуальні ліцензії на валютні операції та замінені системою е-лімітів тощо)
- ▶ Однак, відповідно до чинного законодавства, українські банки виступають агентами валютного нагляду з широким обсягом повноважень, особливо щодо транскордонних операцій:
  - ▶ Постанова НБУ № 6 від 2 січня 2019 року встановлює широкий обсяг інформації, що повідомляється банку щодо укладення договору позики в іноземній валюті та змін до такого договору
  - ▶ Постанова НБУ № 8 від 2 січня 2019 року встановлює невичерпний перелік документів для валютних операцій, крім того банк може запросити додаткові відомості
  - ▶ На практиці банки продовжують вимагати додаткову інформацію та пакет документів, часто без достатніх підстав
- ▶ Перелік документів, необхідних банкам для здійснення валютних операцій, повинен бути переглянутий та скорочений відповідно (найкращий варіант – закріплення вичерпного переліку). Потрібно заборонити вимоги подавати інші документи, що не входять до переліку, а також необхідно визначити терміни розгляду банками документів

Неефективний фондовий та товарний ринок

- ▶ Недосконале регулювання та низька активність інвесторів – проблеми українського фондового ринку
- ▶ Обсяг операцій з акціями та облігаціями дуже низький
- ▶ Новий переглянутий Закон "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" набирає чинності у липні 2021 року та суттєво змінює регулювання ринків цінних паперів (детальніше в секції 3)
- ▶ Розвиток фондового ринку залежить від:
  - ▶ Посилення фінансової стабільності України
  - ▶ Створення необхідної інфраструктури для фондового ринку в Україні
  - ▶ Запровадження нових фінансових інструментів та інновацій у фінансовій сфері (наприклад, інформаційні технології)
  - ▶ Запровадження механізмів захисту інвесторів на фондовому ринку
- ▶ Крім того, ініціативи щодо первинного публічного розміщення акцій деяких державних підприємств (наприклад, АТ "Нафтогаз України" та АТ "Українська залізниця") потребують оновлення законодавства
- ▶ Розвиток ефективного фондового та товарного ринків залучить інвестиції через застосування нових фінансових інструментів

1.3.6. Основні юридичні бар'єри та питання щодо ПІІ

Захист прав інвесторів

Складнощі в дозвільній процедурі злиття

- ▶ Дозвіл на злиття обов'язковий для операцій, що не перевищують такі межі:
  - ▶ Сукупна вартість активів / сукупний обсяг реалізації товарів учасників концентрації за останній фінансовий рік перевищує суму, еквівалентну 30 мільйонам Євро, при цьому сукупна вартість активів / сукупний обсяг реалізації товарів не менш як у двох учасників перевищує суму, еквівалентну 4 мільйони Євро у кожного
  - ▶ Сукупна вартість активів / сукупний обсяг реалізації товарів в Україні суб'єкта господарювання, щодо якого набувається контроль, перевищує суму, еквівалентну 8 мільйонам Євро в останньому фінансовому році, при цьому обсяг реалізації товарів хоча б одного іншого учасника концентрації перевищує суму, еквівалентну 150 мільйонам Євро
- ▶ В ЄС загальні пороги для отримання дозволу на злиття складають 5 млрд та 250 млн Євро відповідно. Пороги в Україні значно нижчі, ніж в ЄС
- ▶ Процедура отримання дозволу на злиття досить складна та може зайняти час, необхідний для прийняття швидких рішень у бізнесі. На практиці збір необхідної інформації, підготовка пакету документів та отримання дозволу на концентрацію може зайняти близько 4 місяців. Обсяг необхідної інформації досить великий, іноді безпідставно, особливо це стосується міжнародних компаній зі складними структурами власності. Як результат, довготривала процедура вповільнює процес виходу інвесторів на ринок
- ▶ Низькі пороги в поєднанні зі складною процедурою є досить обтяжуючими для інвесторів в Україні. Перегляд порогів для отримання дозволу на злиття та відповідних процедур повинен спростити вихід на ринок для іноземних інвесторів

Складнощі в процедурі ліцензуванні

- ▶ Процедура отримання ліцензії має складнощі в деяких аспектах, зокрема:
  - ▶ Перелік необхідних документів для отримання ліцензії має бути скорочений для уникнення дублювання інформації, що вже міститься в державних реєстрах
  - ▶ Цифрова трансформація дозвільних процедур досі не закінчена (не всі дозволи можуть бути отримані через портал електронних послуг)
- ▶ За умови відповідного усунення цих ускладнень процедура ліцензування стане більш сприятливою для інвесторів

Складнощі працевлаштування емігрантів

- ▶ Іноземні інвестори зобов'язані пройти складну процедуру працевлаштування іноземних громадян в Україні. Це включає отримання дозволу на працевлаштування чи службової картки (для іноземців в представництвах), що дійсні протягом нетривалого періоду, зокрема: дозвіл на працевлаштування дійсний від 1 до 3 років (залежно від категорії іноземного працівника) за винятком переведення всередині компанії, а службова картка дійсна 3 роки
- ▶ Працевлаштування іноземних громадян можливо спростити, зокрема шляхом: (i) продовження терміну дії дозволів на працевлаштування та службових карток та (ii) скасування обов'язку отримувати дозвільні документи для значних інвестицій

1.4. Шлях до успіху

Найкращі підходи щодо ПІІ –
Практики інших країн та
порівняння ІРА

1.4. Шлях до успіху

Ключові висновки

1.4.1. Ключові висновки

Як агенції сприяння інвестиціям адаптуються до нових умов?

Зараз і далі

- ▶ **Збереження** існуючих ПІІ (розширення необхідне для виживання) - тісний зв'язок важливий як ніколи
- ▶ Активний внесок у **переформування національної макроекономічної політики**
- ▶ Виявлення нових **можливостей сектору ПІІ** від кризи COVID-19
- ▶ Оцінка місцевої **екосистеми ПІІ** з урахуванням змін потреб інвесторів
- ▶ Погодження та узгодження з ключовими зацікавленими сторонами визначення поняття «**Якісні ПІІ**»
- ▶ **Аудит та налагоджування** управління, цифрових інструментів та процесів для кращої роботи
- ▶ Оновлення **цінних пропозицій** з урахуванням змінних потреб інвесторів

Поза межами

- ▶ **Підхід часових рамок:** звернення до двох рівнів цілей ПІІ є вирішальним: довгострокові стратегічні цілі, а також короткострокові можливості мають оновлюватися в реальному часі
- ▶ **Ефективність ланцюга доданої вартості:** існують секторні можливості для переходу до діяльності з вищою доданою вартістю
- ▶ **Якісні ПІІ:** IPA - це не тільки створення робочих місць та капітальних вкладень. Визначення поняття «якість ПІІ» стало основною метою провідних IPA
- ▶ **Швидкі та гнучкі IPA:** конкуренція за проекти ПІІ зростає, сприяння ПІІ має бути проактивним, інноваційним, швидкісним та гнучким
- ▶ **Роль IPA :** Роль IPA зростатиме в
  - (1) якісному наданні послуг існуючим ПІІ,
  - (2) пропаганді політики щодо стимулів після COVID-19
  - (3) орієнтованих на результат та оновленні рекламних повідомлень у світі після COVID-19.

1.4.1. Ключові висновки

Короткий зміст загальних рекомендацій IPA

Діяльність та розбудова потенціалу UkraineInvest є ключем до успіху будь-якої середньо- / довгострокової стратегії ПІІ для України. З нашого базового аналізу ми вважаємо, що при розробці стратегії для UkraineInvest слід враховувати наступні найкращі практики:

Стратегія

1 **Зосередьте зусилля з допомогою структурованої стратегії:** Створіть багаторічну стратегію, таку як IDA Ireland, із залученням усіх ключових сторін, зацікавлених у секторальному впливі, та виділіть потрібні ресурси на здійснення діяльності та надання можливості вашій організації досягти поставлених цілей.

2 **Звертайте увагу на довгострокову вартість, а не лише на фінансові стимули:** переконайтеся, що довгострокова вартість цілей не залишається поза увагою для короткострокової фінансової вигоди. Тісно співпрацюйте з урядом та міністерствами для визначення пріоритетних цілей України.

3 **Гранти та стимули:** Для залучення ПІІ у цільові сектори ключовим є створення спеціальних стимулів, грантів та фінансування. Виділіть і розподіліть стимули для інвестицій, які створять цінність для економіки, як SARIO у Словаччині.

Організація

4 **Інвестуйте у якісних людей:** зосередьтеся на створенні команд шляхом їх погодження або шляхом найму професійних працівників. Стосовно людей, важливо надавати перевагу якості, а не кількості, як це демонструють IPA, Invest Lithuania та IDA Ireland, які вже давно і успішно працюють.

5 **Посилення «м'якої» сили у зв'язках з інвесторами:** не забувайте забезпечити плавний та безперешкодний шлях інвестору з початку процесу залучення інвестицій. Чи то зустріч інвесторів у готелі, чи надання іншої гостинності - винагорода часто переважає витрати, як це видно з досвіду в Литві.

Розумні інвестиції

6 **Інвестуйте в місцевий ринок та компанії:** інвестиції, спрямовані на зміцнення внутрішнього ринку, можуть мати довгострокові додаткові вигоди для України. Застосування концепції «Побудуй - Експлуатуй – Передай» (ПЕП), як в Сербії, може не лише перетворити економіку, але й залучити ПІІ.

7 **Інвестуйте в пропаганду політики:** усі IPA у цьому базовому аналізі включають близький доступ до впливу на зміни політики від імені своїх клієнтів. Залучайте юридичну експертизу в усю стратегію (наприклад, як Сербія) для урядової підтримки та полегшення бізнесу в Україні.

8 **Орієнтація на конкретні групи за допомогою спеціалізованих програм:** створення спеціалізованих програм, що забезпечують підтримку цільових секторів, компаній та груп, може підвищити привабливість країни. Чудовим прикладом є програма Польщі та Литви для залучення білоруських компаній.

Зв'язки та інновації

9 **Посилити участь місцевого бізнесу через партнерства з регіональними агентствами:** щоб забезпечити більшу користь для економіки від експансії зарубіжних компаній, взаємодійте з регіональними агентствами, щоб зрозуміти, де є місцевий бізнес в ланцюгу створення вартості, як це зробила Ірландія.

10 **Розробіть інструменти, інструкції та лідерство думок:** допоможіть існуючим та потенційним інвесторам орієнтуватися в проблемах і використовувати можливості, співпрацюючи з експертами з цільового сектору, щоб створювати контент для лідерства і захоплювати різнобічне мислення для стимулювання подальших інвестицій.

1.4. Шлях до успіху

Випадок 1: Литва

1.4.2. Випадок 1: Литва

Підсумок успіху (1/2)

У період з 2015 по 2019 рр. Литва залучила 304 проєкти ПІІ, що призвело до створення 21 074 робочих місць

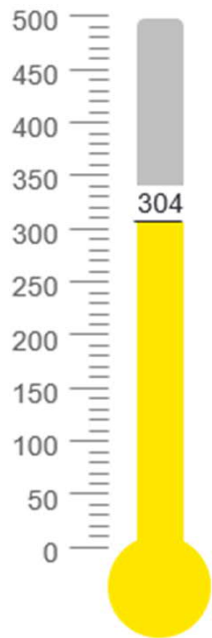
69

робочих місць, створених за один проєкт
№1 в Балтійському регіоні

13%

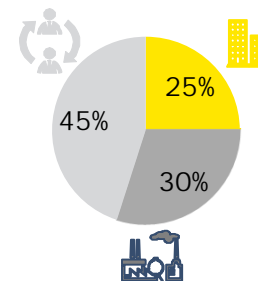
Середній відсоток збільшення ПІІ на рік

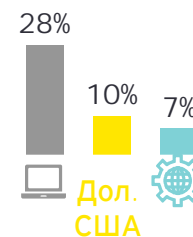
У період з 2015 по 2019 рр. у Литві, країні з 2,8 млн жителів, вдалося залучити 304 проєкти ПІІ, створивши 21 074 робочих місць.

Invest in Lithuania, агентство з просування іноземних інвестицій в країну, було офіційно засновано в 2010 р. і є еталонним у Європі завдяки своєму професіоналізму та організації.

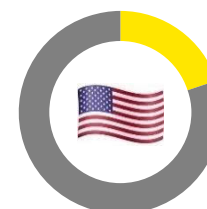
 Кількість проєктів ПІІ

Проєктами, залученими у період з 2015 по 2019 рр., 45% - сфера послуг, 30% - промислових підприємств та 25% - досліджень та розробок.

28% проєктів, залучених у період між 2015-2019 рр., були з цифрового сектору, 10% з фінансового сектору та 7% з сектору бізнес-послуг.

20% проєктів, залучених протягом 2015 - 2019 рр., надходили із США, 12% з Великобританії та 9% з Німеччини.

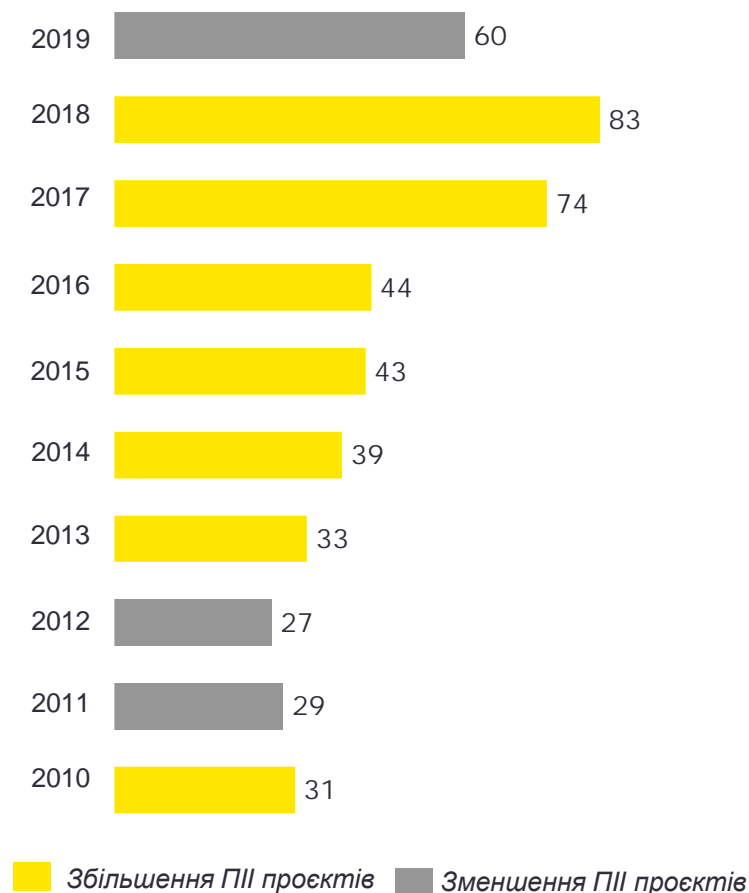
1.4.2. Випадок 1: Литва

Підсумок успіху (2/2)

Підхід Литви до визначення себе важливим місцем для ПІІ, є унікальним, спрямованим та впливовим

Кількість ПІІ-проектів за останні 10 років

Кількість проектів ПІІ, створених у Литві, постійно збільшується, особливо з 2013 р. (за винятком зменшення з 2018 - 2019 рр., яке було результатом Covid-19). При детальному розгляді, видно, що Литва вже кілька десятиліть надзвичайно спрямована щодо ПІІ у використанні нижче наведених ключових факторів.

Відносини Литва-Скандинавія

Протягом останніх 10 років 30% проектів ПІІ в Литві походили із Північного регіону, найімовірніше, в результаті створення геополітичної структури під назвою «Nordic Baltic 8» - неформальної панелі для співпраці між північними та балтійськими урядами. Окрім цього, заява про бачення Литви до 2030 р. зосереджується на Північно-Балтійському регіоні, а залучення ПІІ з цього регіону відіграє ключову роль.

Стратегічне позиціонування

Литва пропонує третю найнижчу ставку корпоративного податку на континенті в розмірі 15% із зниженою ставкою податку на прибуток підприємств для компаній, які відповідають певним критеріям. Також відомо, що пропонуються звільнення від сплати податків, щоб полегшити компаніям відкриття бізнесу в країні.

Державна підтримка

Литва гарантує, що робить усе можливе, щоб забезпечити середовище, що полегшує бізнес для іноземних підприємств. Країна регулярно проводить реформи бізнес-процесу, в той час як Invest Lithuania готова забезпечити стільки зустрічей, скільки потрібно з персоналом високого рівня, щоб забезпечити найкращі умови для успішного залучення бізнесу.

1.4.2. Випадок 1: Литва

Invest Lithuania - Огляд

Invest Lithuania працює з основними потребами потенційних інвесторів та компаній

Invest Lithuania працює як урядова установа при Міністерстві економіки та інновацій

4

Включаючи головний офіс у Вільнюсі, Invest Lithuania також має представництва у Бельгії, Казахстані та США.

105

Співробітники всіх офісів.

Послуги

Invest Lithuania спеціалізується на наданні інформації іноземним компаніям, які могли б отримати вигоду від висококваліфікованого кадрового резерву Литви, сприятливого ділового середовища та ряду державних стимулів. Вони пишаються своєю підтримкою ініціювання інвестицій та подальшою підтримкою.

Сектори

- Агентство організоване на галузевій основі:
- GBS та ІКТ
  - Технології
  - Виробництво
  - Природничі науки

3

Функції

Консультативна функція спеціалізується на наданні допомоги компаніям та інвесторам у прийнятті рішень, створенні та розвитку бізнесу за рахунок надання послуг:

- Інформація
- Аналіз
- Консультація
- Пошук та керівництво
- Комунікації
- Допомога
- Підтримка

Роль РМО співпрацює з урядом для вдосконалення таких функцій компаній у цілому:

- Інфраструктурна
- Нормативно-правова
- Освітня
- Міграційна
- Аналітична
- Регіональна

Функція комунікації забезпечує роботу зі зв'язками з громадськістю та забезпечує регулярний контроль та оновлення цифрових засобів комунікації.

1.4.2. Випадок 1: Литва

Invest Lithuania - Підхід

Invest Lithuania використовує різні методи для забезпечення привабливого та конкурентного середовища для своїх інвесторів

Ініціативи

Invest Lithuania розробила низку ініціатив для підтримки переміщення підприємців, стартапів та компаній до Литви та з/у цільові міста і регіони. В основі цих ініціатив завжди лежать потреби інвесторів.

Підтримка переїзду білоруських компаній, які створюють щонайменше 20 робочих місць протягом 3 років

Партнерства

Invest Lithuania співпрацює з регіональними та міськими агентствами, щоб полегшити компаніям, починаючи зі стартапів та великого бізнесу, створювати їх у Литві. Ці партнерські відносини також допомагають компаніям створювати довготривалі зв'язки.

Переїдьте до Вільнюського партнерства, щоб допомогти людям здійснити перехід до життя у Вільнюсі

Програми

Спеціальні програми допомагають позиціонувати Литву як привабливий напрямок як для компаній, так і кадрів. Ці програми прагнуть задовольнити потреби інвесторів та людей, надаючи їм практичну підтримку при переїзді до Литви.

«Work in Lithuania» створена для залучення молодих сімей

Стимулювання

Розуміючи, що поправки до законів необхідні для гарантування інвестицій, співпраця з урядом Литви з метою стимулювання залучення великих інвестицій іноземного капіталу є ключовою частиною стратегії Invest Lithuania.

«Зелений коридор» для масштабних інвестиційних проєктів

1.4.2. Випадок 1: Литва

Invest Lithuania - Комунікаційна стратегія

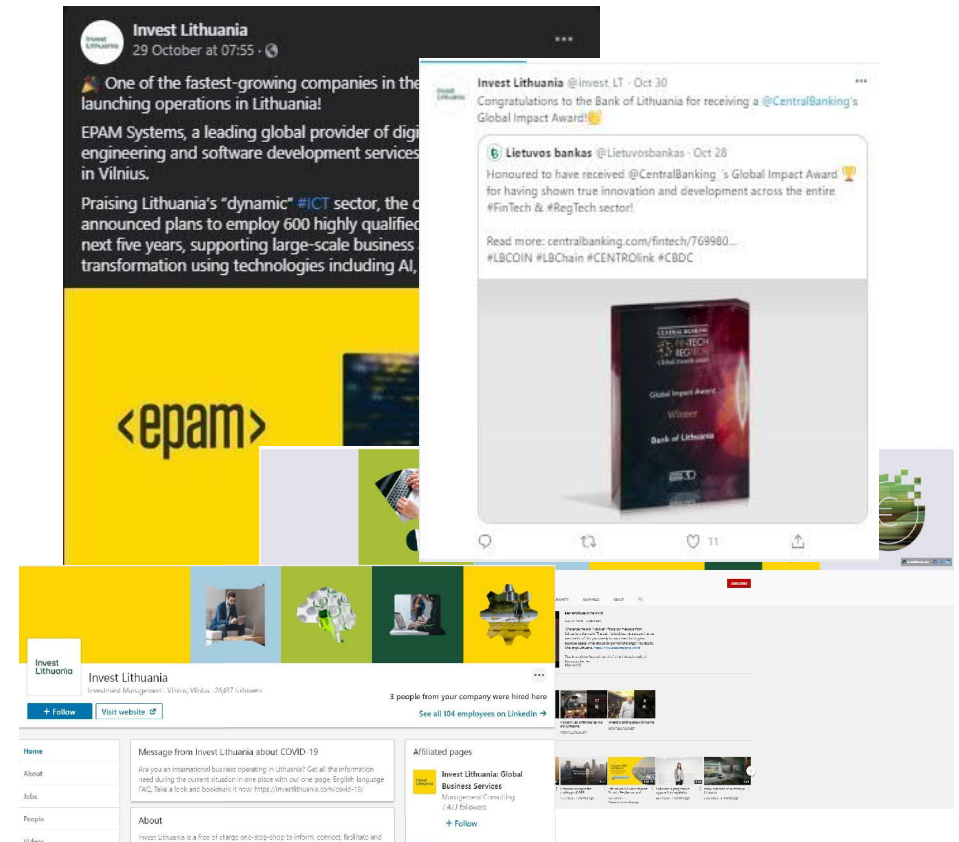

Інформування як потенційних, так і існуючих інвесторів є головною рушійною силою комунікаційної стратегії Invest Lithuania

Invest Lithuania регулярно публікує інформаційні дослідження, аналітику та відео

Invest Lithuania регулярно оновлює свої платформи соціальних мереж

- Invest Lithuania продовжує залучати існуючих та потенційних інвесторів, головним чином, завдяки публікаціям «Лідерство думок» у своїх основних секторах та інформаційних путівниках.
- Внутрішня служба регулярно спілкується з урядом для інформування про політичні реформи

1.4.2. Випадок 1: Литва

Invest Lithuania - Відмінності та COVID

Спрямованість на турботу про інвесторів, визначає механізми реагування Invest Lithuania на Covid-19 та відрізняє її від конкурентів

Реакція на Covid-19

Реакція Литви на кризу Covid-19 виявила інноваційний характер вирішення проблем в країні.

У розпал кризи Invest Lithuania позиціонувала себе як група підтримки, яка надає іноземним компаніям в Литві інформацію на такі теми, як:

- Міграція
- Державна підтримка
- Послуги перекладачів
- Субсидії на заробітну плату
- Перенесення податкових платежів

Агенція також організувала віртуальні відвідування місць за допомогою безпілотників для обміну з потенційними клієнтами.

Ключові відмінності

1

Інвестиції в людей

Invest Lithuania була реструктуризована Литовським агентством розвитку в 2010 р., щоб зосередитись на підтримці іноземних компаній, які прагнуть інвестувати в Литву від початку до кінця. Для досягнення цієї мети, було інвестовано значні кошти у працевлаштування відповідних фахівців із професійних фірм, для реалізації відповідного бачення та цілей

2

Зобов'язання перед інвесторами від початкового етапу до етапу підтримки

Invest Lithuania ставить завданням інвесторів насамперед у залученні ПІІ до Литви. Вони організують різні послуги, щоб інвестори могли зосередитись на розробці угод, наприклад як:

- 5-зірковий догляд за інвесторами (наприклад, трансфери в аеропорту, гостинність, тощо)
- Зустрічі з ключовими гравцями та міністрами в Литві

3

Щільна регуляторна співпраця

Щоб забезпечити зацікавленість іноземних інвесторів у Литві, Invest Lithuania регулярно повідомляє про проблеми, з якими інвестори стикаються ключовим особам, які приймають рішення, з метою реформування правової та фінансової політики. Як результат, Литва є провідною країною в Європі та в усьому світі за різними ключовими сферами, включаючи:

- Швидкість отримання фінтех ліцензій в ЄС
- Надання «полегшених» банківських ліцензій

1.4. Шлях до успіху

Випадок 2: Ірландія

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

Підсумок успіху (1/2)

За період з 2015 по 2019 рр. в Ірландії було створено 799 проєктів іноземними компаніями, що створили 51 391 робоче місце

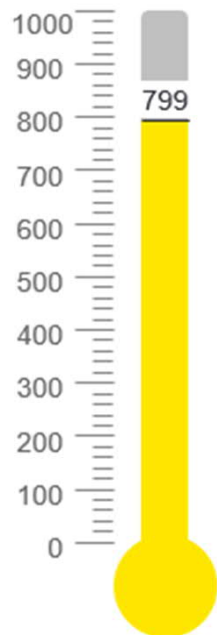
64

робочих місць, створених за один проєкт

14%

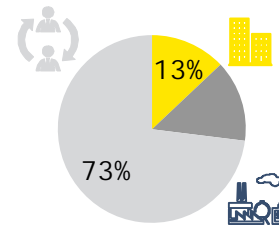
Середній відсоток збільшення ПІІ на рік

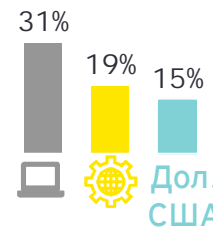
У період з 2015 по 2019 рр. Ірландія, країна з населенням 4,9 млн, залучила 799 проєктів ПІІ, створивши 51391 робоче місце.

IDA Ireland, агентство з просування іноземних інвестицій в країні, працює понад 70 років і є еталоном для залучення високовартісних інвестицій

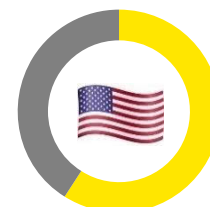
 Кількість проєктів ПІІ

Проєкти, залучені у період з 2015 по 2019 рр., складають 73% - сфера послуг, 14% - промисловість та 13% - НДДКР

31% проєктів, залучених між 2015-2019 рр., були з цифрового сектору, 19% з сектору бізнес-послуг та 15% з сектору фінансових послуг.

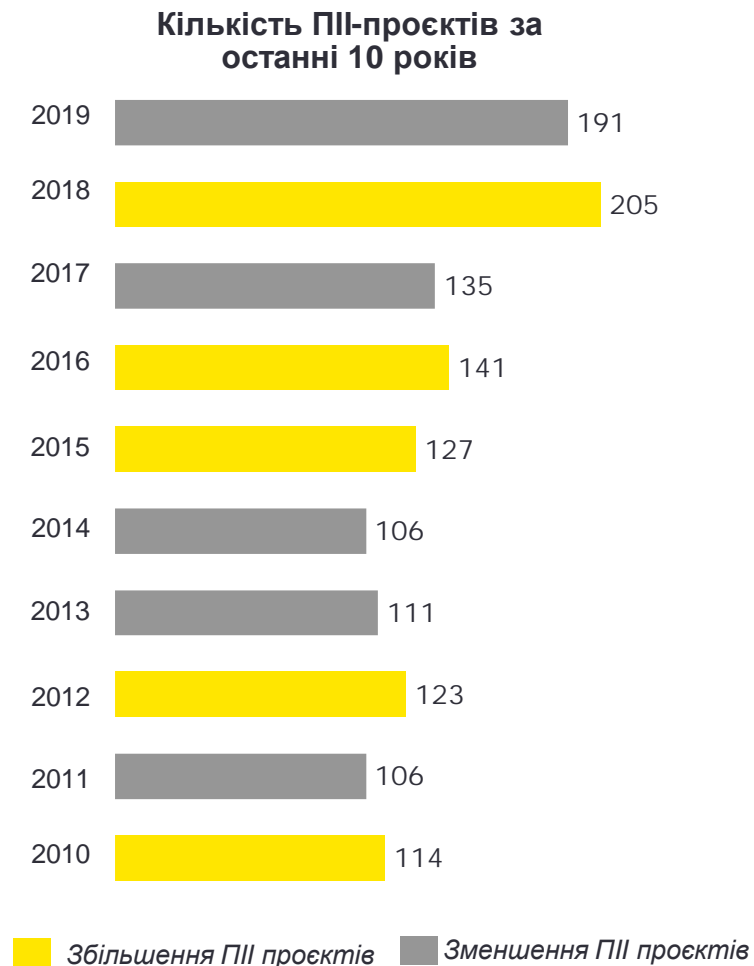

59% проєктів, залучених протягом 2015-2019 рр., надходили із США з 473 проєктами, 17% з Великобританії та 3% з Німеччини.

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

Підсумок успіху (2/2)

Кількість проєктів ПІІ в Ірландії в 2018 р. значно збільшились завдяки Brexit, проте Ірландія залучає ПІІ з інших ключових причин

Порівняно з іншими агенствами за цим показником, IDA Ireland працює вже досить давно. За останні десять років ПІІ проєкти в Ірландію дещо коливались, за винятком 2018 р., коли відбувся значний поштовх, головним чином через очікування можливих наслідків Brexit. Однак, шлях Ірландії до того, щоб стати одним із ключових напрямків ПІІ в Європі, можна пояснити цими трьома основними причинами.

Ірландсько-американські відносини

Оскільки 60% проєктів за останні 10 років надходять із США, Ірландія, очевидно, отримує вигоду від довготривалої спадщини, яку вона створила із США з 1960-х років завдяки політичним та діловим відносинам. Як єдина (незабаром) англомова держава-член ЄС і член валютної зони євро, очікується, що ці відносини будуть ще міцнішими.

Перевага першопрохідця

В результаті ранньої активної взаємодії з США ірландська економіка залучила велику кількість виробничих інвестицій у 1960-х років. Це, в свою чергу, призвело до трансформації інвестицій з високою доданою вартістю, за яким Ірландія сьогодні відома, паралельно розвиваючи робочу силу та створюючи ірландський кадровий резервний фонд одним з найбільш кваліфікованих у Європі.

Привабливе ділове середовище

Ірландія має одну з найнижчих податкових ставок у Європі у розмірі 12,5%, поступаючись лише Угорщині. Це одна з найбільш політично стабільних країн на континенті, і її законодавча та нормативна база надзвичайно підтримує бізнес.

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

IDA Ireland - Огляд

IDA Ireland Діючи понад 70 років, IDA Ireland створила структуру для ефективного ведення діяльності

Напівдержавний орган при Департаменті бізнесу, підприємництва та інновацій

70 років роботи

Цілі IDA Ireland

- Заохочувати інвестиції іноземних компаній в Ірландію
- Допомогати клієнтам трансформувати свою діяльність, щоб вони ставали успішними міжнародними гравцями в новій цифровій ері
- Створювати робочі місця з економічними та соціальними вигодами для ірландців

Офіси в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, Африці, на Близькому Сході, в Європі, Ірландії та Північній та Південній Америці у межах досяжності потенційних ринків.

Регіональні відділення в Ірландії для забезпечення безпосередньої близькості до місцевих громад.

Співробітники в Ірландії та за кордоном.

32

8

250

Рада

Рада відповідає за формування загальної політики IDA Ireland, та нагляд за її діяльністю.

191 млн Євро
Бюджет
2019 р.

IDA Ireland фінансується за рахунок коштів Державного казначейства, а додаткове фінансування надходить від продажу нерухомості та інших джерел, включаючи кошти ЄС.

Цінності

Діяльність IDA Ireland із залучення ПІІ регулюється їх основними цінностями :

1. Націленність на досягнення:
ІРА ставить амбіційні цілі щодо досягнення успіху в конкурентному просторі ПІІ
2. Державна служба:
цілеспрямованість щодо надання регіональних переваг є ключовим фактором для агентства
3. Професіоналізм:
Точне розуміння потреб клієнтів у наданні індивідуальних рішень
4. Люди
Агентство демонструє тверду прихильність до успіху своїх фахівців

Послуги

IDA Ireland співпрацює з клієнтами в інвестиційному процесі через:

- поінформованість та залучення
- оцінку інвестора та рішення
- впровадження та догляд

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

IDA Ireland - Підхід (1/2)

IDA Ireland Стратегія IDA Ireland із залучення інвестицій є деталізованою і в основному зосереджена на доданій вартості і створенні робочих місць

Після успіху стратегії на 2015-2019 рр. «Перемога: прямі іноземні інвестиції» IDA Ireland готується до запуску нової стратегії на наступні 4 роки. Основною метою цих стратегій є:

1. Створити цілі, спрямовані на позитивний вплив на майбутнє зростання робочих місць ПІІ
2. Скласти карту трансформації в Ірландії з метою забезпечити і надалі залишатися Ірландії однією з найбільш розвинених, амбіційних та привітних країн у світі для існуючих та нових клієнтів з надзвичайно сприятливим середовищем для майбутнього зростання

Підхід

IDA встановлює свої цільові показники за **обсягом, вартістю** та надзвичайно деталізує їх. Цей підхід добре інформований за допомогою даних:

- Міністерства
- Консультантів
- Правління IDA
- Керівництва IDA та членів команди

IDA Ireland розбиває свою стратегію досягнення показників відповідно до:

- Кількості проєктів
- Географії
- Фокусу на секторах
- Створенні робочих місць
- Частках ринку
- Впливу на галузь

Пріоритети

Отримуючи доступ до великих обсягів фінансування, IDA Ireland забезпечує сильну позицію щодо націлення інвестицій на високу вартість, задовольняючи потреби ірландського ринку у:

- регіональній дисперсії
- залученні інтенсивних НДДКР
- креативних рішеннях

IDA Ireland активно бере участь у процесі залучення іноземних інвестицій, для забезпечення того, щоб ПІІ:

- приносили вигоду як Ірландії, так і інвесторам
- збільшували базу навичок, людський капітал
- поліпшували ділову культуру

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

IDA Ireland - Підхід (2/2)

Агентство використовує цілий ряд механізмів для заохочення іноземних інвестицій та полегшення бізнесу в Ірландії

Партнерства

IDA Ireland розуміє, що в діаспорі є влада, і тісно співпрацює з **організаціями та групами діаспори** у всьому світі

- Партнерство з Connect Ireland для реалізації ініціативи «Успіх в Ірландії» з 2012 по 2017 рр.

Вони також тісно співпрацюють з Enterprise Ireland для зв'язку місцевого бізнесу з великими іноземними інвесторами.

Програми фінансування

Програми та ініціативи щодо фінансування відповідно до законодавства ЄС та Ірландії доступні для підприємств, що перебувають у власності іноземців. IDA Ireland підтримує компанії у використанні їх у своїх інтересах. Прикладами є:

- Капітал та зайнятість
- Гранти на навчання
- Дослідження та інновації
- Грант на бізнес-активи

Інші пропозиції

IDA Ireland розробила низку ініціатив для заохочення певної ділової практики та сприяння розвитку можливостей компаній для сталого зростання, таких як:

- Міжнародна маркетингова програма
- Програма наставника
- Програма розвитку бізнесу IDA
- Lean / green пропозиція

Інструменти / Посібники

Для зручності ведення бізнесу в Ірландії IDA Ireland продовжує підтримувати клієнтів, щоб дати їм змогу орієнтуватися на виклики та можливості.

Інструменти включають:

- Порівняння конкурентоспроможності
- IDA Ireland «Go Green»
- Набір інструментів IDA щодо Brexit
- План дій щодо готовності до Brexit
- Land and Expand посібник

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

IDA Ireland - Комунікаційна стратегія

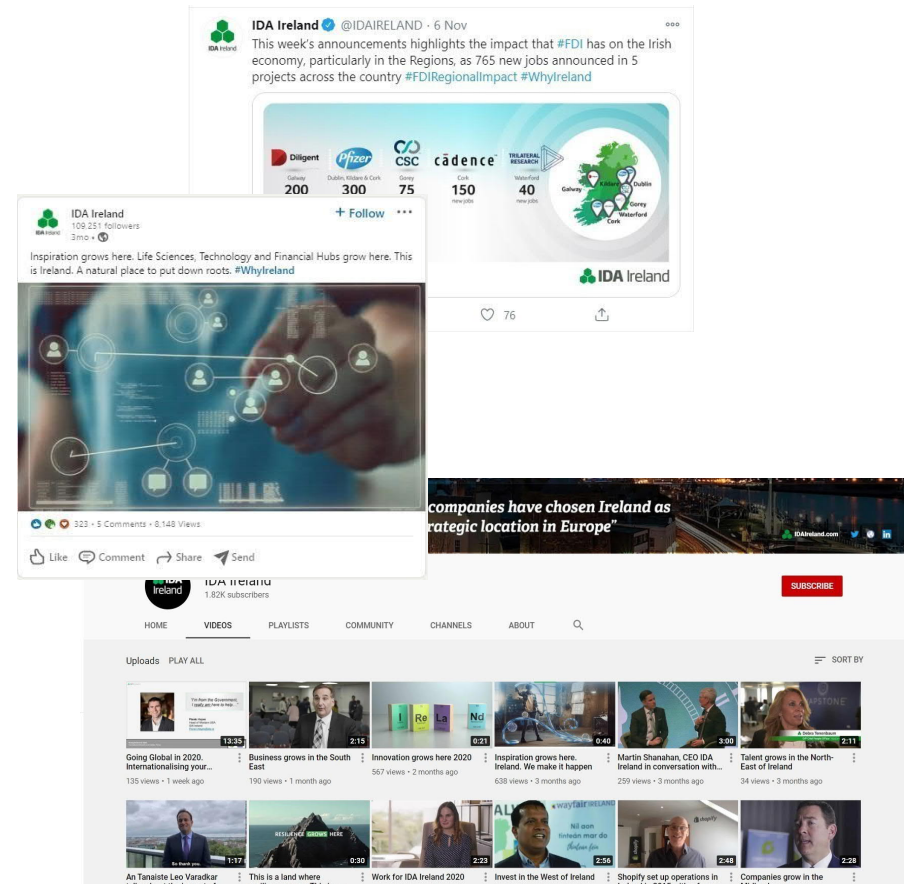
IDA Ireland орієнтується на конкретні критерії іноземних інвестицій, тому їх комунікаційна стратегія є всеохоплюючою

Зі конкурентоспроможною ставкою корпоративного податку Ірландія є дуже привабливим місцем для іноземних компаній, які прагнуть розширитися. Однак Ірландія - це більше, ніж просто податкова ставка - вона має висококваліфіковану та доступну робочу силу, інновації, та надзвичайно гостинну культуру.

Використання методу комунікації, який це відображає, є ключовим, IDA Ireland робить це дуже ефективно за допомогою ресурсів на веб-сайтах та регулярних публікацій на платформах у соціальних мережах.

 PUBLICATION 21-05-2020 Ireland Asia Report	 PUBLICATION 07-02-2020 Why Ireland for Asset Management & Administration	 PUBLICATION 07-02-2020 Why Ireland for Fintech & Payments
 PUBLICATION 19-02-2020 Biopharmaceutical Industry in Ireland	 PUBLICATION 07-02-2020 Why Ireland for Banking	 PUBLICATION 07-02-2020 Why Ireland for Insurance

IDA Ireland розробляє регулярні публікації, щоб підтримувати зв'язок з інвесторами

The image displays a collage of IDA Ireland's digital communication efforts. At the top right is a Twitter post from @IDAIRELAND (6 Nov) highlighting the impact of FDI with 76 likes. Below it is a LinkedIn post from IDA Ireland (3 Nov) featuring a graphic with logos of companies like Diligent, Pfizer, CSC, and cādence, and statistics: 200 jobs, 300 jobs, 75 jobs, 150 jobs, and 40 new jobs. To the left is a LinkedIn post from IDA Ireland (3 Nov) with 323 likes and 8,148 views. At the bottom right is a YouTube channel page for IDA Ireland (1.82K subscribers) showing a grid of video uploads, including 'Inspiration grows here. Life Sciences, Technology and Financial Hubs grow here. This is Ireland. A natural place to put down roots. #WhyIreland' and 'Business grows here 2020'.

З 107 тис. підписниками на YouTube, LinkedIn та Twitter, соціальні медіа є одним із основних засобів комунікації

1.4.3. Випадок 2: Ірландія

IDA Ireland - Відмінності та COVID

 IDA Ireland У підході до підтримки іноземних інвесторів IDA Ireland фокусується на клієнтах, людях та громадах

Реакція на Covid-19

Підтримка безперервності діяльності бізнесу визначає реакцію на Covid-19 IDA Ireland. З розумінням того, що бізнес повинен відігравати фундаментальну роль у мінімізації поширення та допомогти суспільству для продовження функціонування, IDA Ireland застосовує тристоронній підхід, щоб допомогти своїм клієнтам залишитись в робочому режимі :

1. Активна та регулярна взаємодія з компаніями-клієнтами для підтримки їх їхніх потреб
2. Співпраця з урядом для забезпечення діяльності компанії відповідно до керівних принципів охорони здоров'я та, у багатьох випадках, надання продуктів та послуг
3. Підтримка керівника служби охорони здоров'я Ірландії (HSE) у забезпеченні медичного обладнання та матеріалів для захисту системи охорони здоров'я для населення

Ключові відмінності IDA Ireland

Відданість своїм людям

Організаційна структура IDA Ireland підкріплює свою відданість до добробуту людей та реалізації її бачення, місії, цілей та важливих етапів.

Довгострокові цілі

IDA Ireland деталізує свої довгострокові плани щодо іноземних інвестицій відповідно до ключових критеріїв та показників із різноманітними даними.

Регіональний та глобальний підхід

Ця IPA надає пріоритет іноземним інвестиційним проектам з довгостроковими вигодами як для Ірландії, так і для країни походження.

Всеохоплююча підтримка клієнтів

Агентство координує великі обсяги фінансування для підтримки бізнесу в його діяльності по розширенню. Вони також розробили широкий спектр програм, ініціатив та інструментів для різних типів проблем та можливостей клієнта.

1.4. Шлях до успіху

Випадок 3: Польща

1.4.4. Випадок 3: Польща

Підсумок успіху (1/2)

У період з 2015 по 2019 рр. в результаті 1136 проєктів ПІІ, залучених до Польщі, було створено 101 844 робочих місця

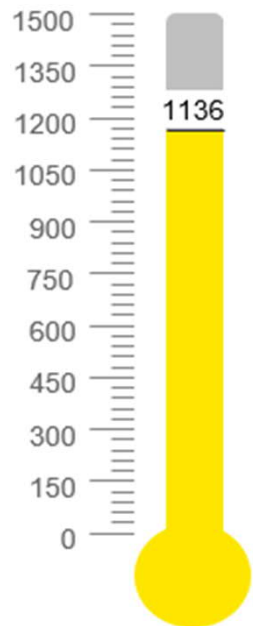
90

робочих місць, створених за проєкт

14%

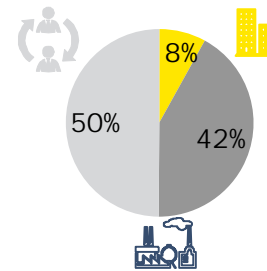
Середній відсоток збільшення ПІІ на рік

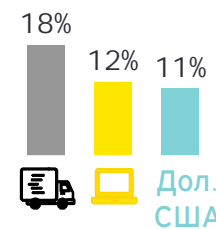
У період з 2015 по 2019 рр. Польща, країна з 38 млн населення, залучила 1136 проєктів ПІІ, створивши 101 844 робочих місця.

Polish and Trade Agency (PAIH), агентство з просування іноземних інвестицій в країну, було засноване в 1992 р. і є ключовим гравцем у просуванні провідних польських секторів для іноземної експансії.

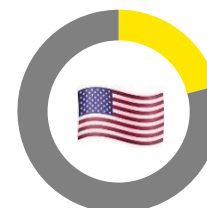
 Кількість проєктів ПІІ

Проєкти, залучені в період з 2015 по 2019 рр. складають 50% - сфера послуг, 42% - промисловість, 8% - НДДКР.

18% проєктів, залучених у період 2015-2019 рр., стосувалися транспортного сектору, виробників та постачальників, 12% - цифрового та 11% - сектору бізнес-послуг.

21% проєктів, залучених у період з 2015 по 2019 рр., надходили з США з 236 проєктами, 18% з Німеччини та 8% з Великобританії.

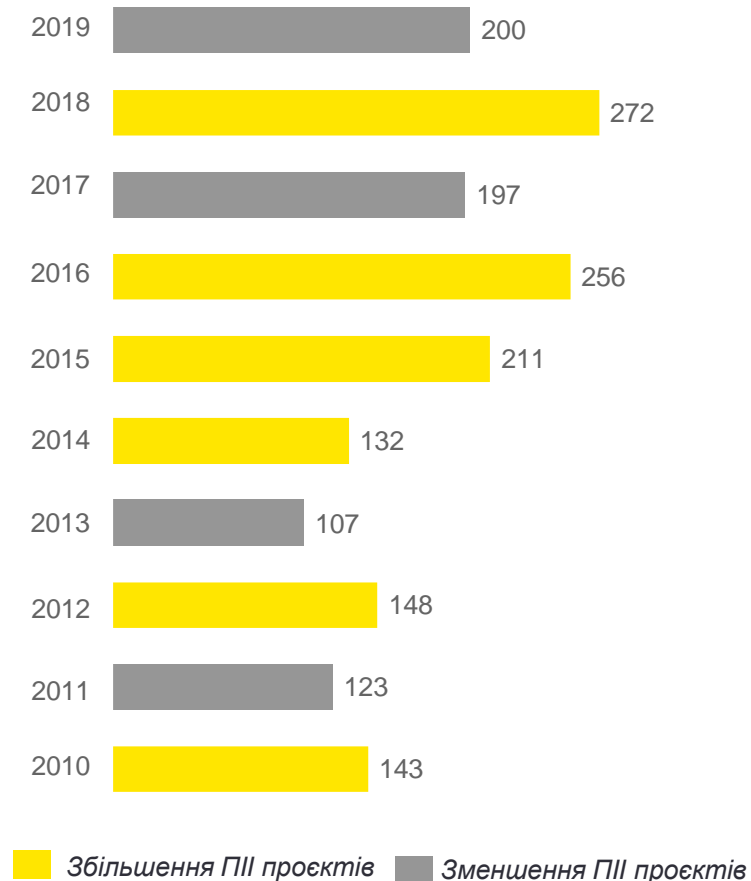
1.4.4. Випадок 3: Польща

Підсумок успіху (2/2)

2014 – 2016 були роками особливо високого росту ПІІ в Польщі, закріпилась її позиція як провідного місця для ПІІ

Кількість ПІІ-проектів за останні 10 років

ПІІ в Польщу загалом зростають з 2010 р., із середнім зростанням 35% на рік між 2014 і 2016 рр. З набуттям країною стабільності після виходу з Радянського Союзу та вступу до ЄС, Польща швидко стала надзвичайно привабливим напрямком ПІІ, оскільки її економіка зараз на рівні економік розвинених країн. Польща також застосувала наведені нижче механізми для покращення привабливості свого регіону.

Польсько-німецькі відносини

З того часу, як Німеччина відкрила свої кордони з Польщею в 2011 р., дві країни брали участь у взаємовигідних угодах, що призвело до того, що Польща стала більш привабливим напрямком для ПІІ. Хоча 20% проектів ПІІ з 2010 р. надходять із самої Німеччини, Польща завдяки доступ до Німеччини тепер може також запропонувати іноземним компаніям пул тримовних кадрів (працівники, що вільно володіють німецькою, польською та англійською мовами) - ключова відмінність від інших країн в цьому показнику.

Особливі економічні зони

Після відриву Польщі від Радянського Союзу в 90-х роках було створено 14 спеціальних економічних зон, однією з цілей яких було залучення іноземних інвесторів до Польщі. Спадщина Польщі як важливого місця ПІІ в Європі також може бути віднесена до цього механізму.

Розміщення в Центральній Європі та логістичні інвестиції

Завдяки своєму центральному розташуванню в Європі, Польща залучає інвесторів, які хочуть виробляти товари з метою легкого розповсюдження своєї продукції. Польща також використала значне фінансування з боку ЄС для розвитку логістичних переваг завдяки аеропортам у кожному великому місті та магістралям, що забезпечують легкий доступ до морських портів.

1.4.4. Випадок 3: Польща

Polish and Trade Agency (PAIH) - Огляд

У період з 2015 по 2019 рр. в результаті 1136 проєктів ПІІ, залучених до Польщі, було створено 101 844 робочих місця

РАІН - дорадча установа, що є частиною Польської Групи Фонду Розвитку (PFR)

62

РАІН має представництва на всіх континентах по всьому світу, яке постійно розширюється для підтримки польських експортерів та залучення іноземних інвесторів до Польщі.

238

Співробітників всіх офісів.

Послуги

РАІН підтримує іноземних інвесторів, які прагнуть розширити свій бізнес в Польщі через:

- Захист бізнесу та зв'язків
- Регіональне співробітництво
- Поради щодо розташування
- Стимулювання

Сектори

З розумінням того, що кожен сектор має свою конкретну потребу, РАІН організований для підтримки існуючих та потенційних інвесторів відповідно і в наступних секторах:

- Аерокосмічний
- Побутові електроприлади
- Електроніка
- Автомобільний
- Бізнес-послуги
- Харчова промисловість

Для залучення прямих іноземних інвестицій РАІН виконує 3 основні функції

РАІН допомагає іноземним інвесторам у визначенні їх інтересу, підтримуючи їх за допомогою:

- аналізу та надання даних
- інвестиційним консультуванням
- прийняттям рішень

Агентство здійснює діяльність із залучення інвестицій за 3 основними функціями:

1. Інвестиційний консалтинг

- Інформаційне забезпечення
- Стимулювання інвестицій
- Навчання інвестиційного процесу

2. Поради щодо розташування

- Відвідування сайтів
- Консультації з питань розташування
- Аналіз інвестиційної власності
- Аудит нерухомості

3. Підписання угоди:

- Визначення придатних регіональних партнерів
- Допомога у підключенні
- Посередництво у відносинах

1.4.4. Випадок 3: Польща

Polish and Trade Agency (PAIH) - Підхід

Пріоритети PAIH керуються в основному урядовими мандатами і підтримуються клієнтоорієнтованим, водночас, соціальним підходом

Пріоритети

Завдання, передбачені ЄС

Польща, як член ЄС зобов'язана виконувати певні цілі та норми, що, в свою чергу, формують їх інвестиційні пріоритети. Отже, тісний діалог між PAIH та польським урядом є надзвичайно важливим для формування стимулів та пропозицій підтримки.

Ініціативи Міністерства економіки

PAIH співпрацює з Міністерством економіки там, за необхідності, щоб зрозуміти типи інвестицій, на які повинна орієнтуватися польська економіка.

Спеціальні економічні зони

Після запровадження нового закону про підтримку інвестицій у 2018 році вся Польща працює як одна Особлива економічна зона (ОЕЗ), де компанії можуть скористатися податковими пільгами. Кожна ОЕЗ передбачає звільнення від оподаткування залежно від розміру компанії. Ці зони, як правило, орієнтовані на націлення інвестицій, які в повній мірі використовують основні особливості регіону, зокрема логістичні центри Польщі.

Підхід

Партнерства

В проєктах PAIH часто беруть участь інші регіональні агентства, при цьому PAIH відіграє операційну роль і виступає в підтримку інвесторів та уряду.

Стимулювання

Агентство підтримує іноземних інвесторів у доступі до грантів, що фінансуються ЄС, податкових пільг та іншої допомоги.

Програми

Прагнучи забезпечити більше ПІІ, PAIH регулярно перевіряє, як вони можуть позиціонувати себе для залучення найкращих інвестицій. Нещодавно Польща розробила програму підтримки білорусів (**Польща: Ділова Гавань**) - від фрілансерів до великих компаній, які мають намір переїхати до Польщі. Пакет включає:

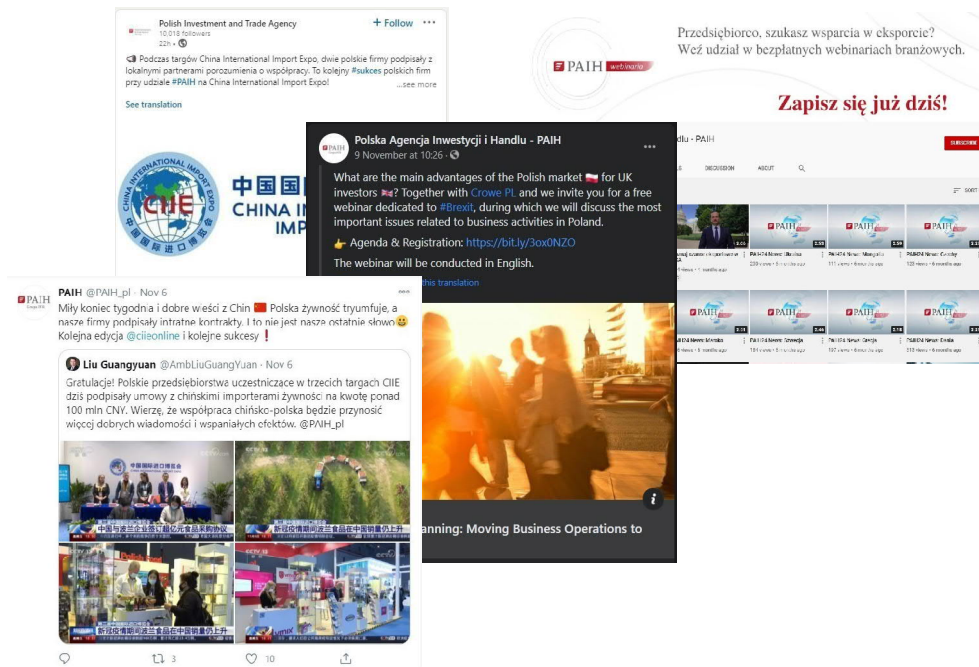
- Полегшену юридичну та візову процедуру
- Відповідні гранти інвесторам та НДДКР підприємцям
- Легкі зв'язки з органами місцевого самоврядування та ОЕЗ

1.4.4. Випадок 3: Польща

Polish and Trade Agency (PAIH) - Комунікаційна стратегія

Методика комунікації PAIH спрямована на озброєння зацікавлених сторін знаннями успішного ведення бізнесу.

Агенція регулярно робить публікації та інформує потенційних існуючих інвесторів та зацікавлену громадськість на своїх платформах в соціальних мережах.

PAIH щороку співпрацює з консалтинговими фірмами для проведення опитувань інвесторів щодо визначення перспективи Польщі та розробки контенту Продуманого лідерство

1.4.4. Випадок 3: Польща

Polish and Trade Agency (PAIH) - відмінності та COVID

Заслужує на увагу підхід PAIH до залучення клієнтів та забезпечення безперервності ведення бізнесу, незважаючи на труднощі.

Реакція на Covid-19

1. Перехід до віртуальних операцій

PAIH перенесла всі операції на платформи для відеоконференцій з початком Covid-19, організовуючи всі зустрічі за допомогою онлайн налаштувань, щоб уникнути збоїв у планах клієнтів.

2. Онлайн відвідування локацій

Щоб допомогти у визначенні проекту в розпал пандемії коронавірусу, агентство організувало онлайн візити клієнтам для вибору місць у процесі прийняття інвестиційних рішень.

3. Зручність переміщень, подорожуючих у справах

Після зняття обмежень, PAIH тісно співпрацював з урядом, щоб гарантувати бізнес-мандрівникам, які відвідують країну для огляду об'єктів, що вони не будуть обмежені 14-денним карантинном.

Ключові відмінності

1. Велика зовнішньоторговельна присутність за межами Польщі

Як частина зусиль Польщі у сфері зовнішньої торгівлі, PAIH створила кілька представництв по всьому світу - найбільше порівняно з іншими країнами, включеними до цього порівняння.

2. Спеціалізовані цільові програми

Цільова програма агенції для тих, хто стикається з труднощами у бізнесі у своїй країні, є всеосяжною та пропонує цілодобову підтримку.

3. Дорадча функція щодо розташування

Наявність цілеспрямованої дорадчої функції є особливо важливим фактором для стратегії PAIH. Оскільки територія Польщі на 100% є Особливою економічною зоною, то допомога іноземним інвесторам влаштуватися в потрібному місці допомагає також успішності агентства

1.4. Шлях до успіху

Випадок 4: Сербія

1.4.5. Випадок 4: Сербія

Підсумок успіху (1/2)

Середня кількість робочих місць у Сербії, створена за проєкт, - 282, - особливо з цієї причини, її агентство з просування ПІІ високо цінується

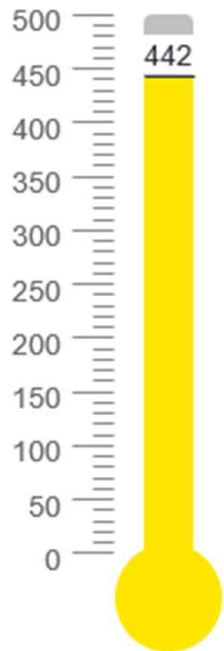
282

робочих місць, створених за один проєкт
№1 напрямом інвестицій у світі

30%

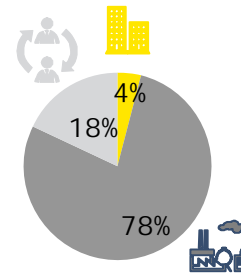
Середній відсоток збільшення ПІІ на рік

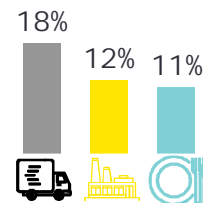
У період з 2015 по 2019 рр. Сербія, країна з 7 млн населення, залучила 442 проєкти ПІІ, створивши 124 968 робочих місць.

Serbia Investment and Export Promotion Agency (SIEPA) - агентство з просування іноземних інвестицій в країну, було офіційно засноване в 2001 р. і є ключовим гравцем у просуванні провідних секторів Сербії для іноземної експансії.

 Кількість проєктів ПІІ

Проєктами, залученими у період з 2015 по 2019 рр., 78% - промисловість, 18% - сфера послуг та 4% - НДДКР.

18% проєктів, залучених у період 2015-2019 рр., стосувалися транспортного сектору, виробників та постачальників, 14% - текстильного та 11% - агропродовольчого бізнесу.

21% проєктів, залучених у період з 2015 по 2019 р., надходили з Німеччини з 69 проєктами, 13% з Італії та 8% з Китаю.

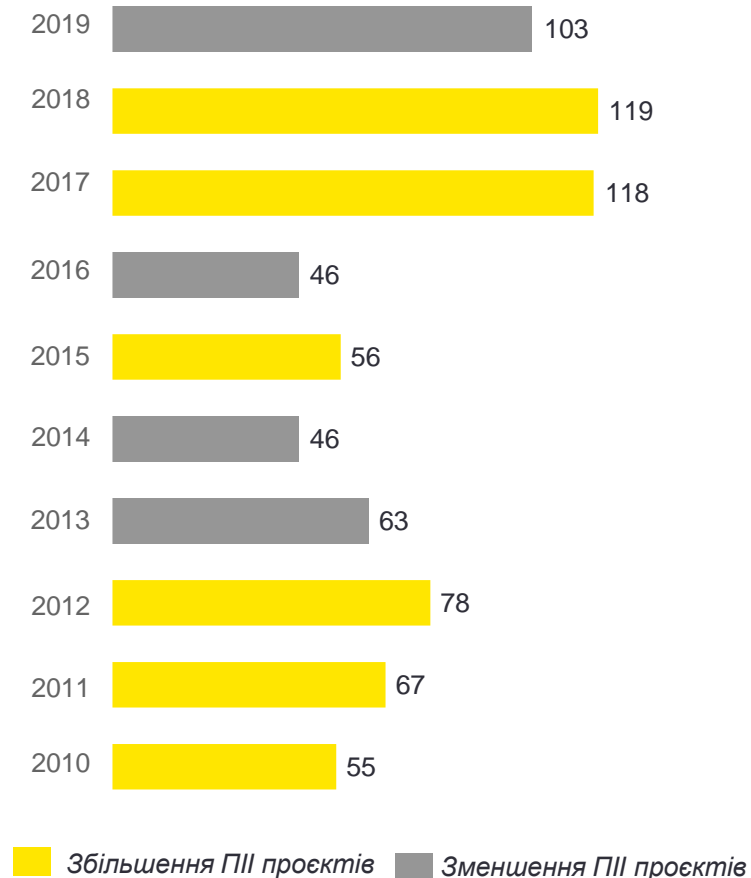
1.4.5. Випадок 4: Сербія

Підсумок успіху (2/2)

SIEPA

Зростання ПІІ в Сербії за останні 10 років мало і високі, і низькі темпи через певну залежність від інших країн

Кількість ПІІ-проектів за останні 10 років

За останні десять років у Сербії спостерігалось зростання ПІІ блоками. Незважаючи на те, що Сербія відома у всьому світі своїми «грінфілд» проектами, її шлях до того, щоб стати привабливим місцем для ПІІ був у значній мірі залежним від кроків інших країн. До ключових факторів, які зіграли роль у підвищенні привабливості Сербії, належать:

Конкуренція за дешеву робочу силу

З ростом вартості робочої сили та зростанням заробітної плати в Польщі, що створює основні проблеми для іноземних підприємств, Сербія змогла скористатися конкуренцією за дешеву робочу силу та залучити ПІІ, головним чином у промисловий сектор, при цьому 76% проектів надходили з обробної промисловості. В результаті багаторічної співпраці з впливовими компаніями, робоча сила Сербії є не тільки дешевою, але й висококваліфікованою, забезпечуючи компаніям стандарт якості.

Наявність орної землі

Значну частину Сербії складають с/г угіддя, тоді як наявні орні землі в регіоні перевищують кількість більшості країн Центральної та Південно-Східної Європи, що робить її сприятливим місцем для прямих іноземних інвестицій для «грінфілд» інвестицій. На додаток до цього, потужність репутації Сербії посилюється міжнародним визнанням «грінфілд» інвесторів.

Угоди про вільну торгівлю

Сербія є членом низки Угод про вільну торгівлю, включаючи Центральноевропейську угоду про вільну торгівлю (ЦЕФТА), двосторонні угоди про вільну торгівлю та є бенефіціаром програм безмитного доступу, таких як Загальна система преференцій США (GSP), яка відкриває країну як привабливе місце.

1.4.5. Випадок 4: Сербія

SIIPA - Огляд

SIIPA

У відділі стратегічних інвестицій SIIPA працюють юридичні та фінансові консультанти, які безпосередньо підтримують завдання поліпшення привабливості

SIIPA є прямим продовженням Кабінету президента Сербії

1

SIIPA працює в одному офісі, хоча і окремо від офіційних державних будівель у Белграді. SIIPA також тісно співпрацює з 16 сербськими агенціями регіонального розвитку.

20

Повний підрозділ SIIPA складається з 20 осіб.

Послуги

Для залучення ПІІ SIIPA головним чином працює безпосередньо з урядом та його партнерами з метою розвитку відносин з потенційними інвесторами. Пропонуючи:

- Аналіз даних
- Документаційну допомогу
- Визначення місцевих партнерів / постачальників вони досягли успіху в тому, щоб стати провідним місцем реалізації «грінфілд» проектів на Західних Балканах.

Сектори

Підрозділ привабливості включає консультантів, юридичний та фінансовий персонал, які охоплюють основні сектори Сербії. Ключові з них:

- Цифровий та ІТ
- Автомобільний
- Спільне обслуговування

Відділ Привабливості агентства складається з 3 функцій

До **дорадчої функції** належать галузеві експерти та радники для підтримки реалізації стратегічних інвестицій.

Юридична функція включає експертів урядової політики, які співпрацюють з радниками для оцінки змін, які можуть бути внесені на користь ПІІ, зберігаючи при цьому Сербію конкурентоспроможною на довгий термін. Ці зміни охоплюють:

- Законодавство
- Державні стимули

Функція фінансів аналізує фінансову структуру провідника / зацікавленої сторони та проводить розслідування, де це необхідно, щоб переконати уряд Сербії в справжності угоди.

Спеціалізовані експерти з локації та команда аналітиків даних підтримують основний відділ привабливості, щоб консультувати щодо ситуації на ринку в Сербії.

Під час роботи над потенційним проектом кожен радник поєднується з юридичним та фінансовим ресурсом, щоб забезпечити охоплення всіх основ потенційної угоди, і ця модель виявилася дуже успішною для залучення іноземних компаній до Сербії.

1.4.5. Випадок 4: Сербія

SIEPA - Підхід

SIEPA

Агентство надає пріоритети проєктам, виходячи з довгострокової вартості, доступної для сербського народу та його економіки

Пріоритети

По-перше, у пошуку іноземних компаній, зацікавлених у розширенні діяльності в Сербії, стратегія SIEPA керується **довгостроковою вартістю**, щоб сприяти міцній, стійкій та сучасній економіці.

По-друге, **бути попереду галузевих трендів**, технологічних досягнень, досліджень та розробок, а також брати участь у створенні інноваційних рішень є ключовим пріоритетом для Сербії, і це відображається в цілях SIEPA щодо іноземних інвестицій.

По-третє, **створення успішної економіки та поліпшення стандартів якості життя** громадян Сербії впливає на цілі SIEPA.

Підхід

Створюючи спеціальні програми підтримки для МСП та вітчизняних та іноземних інвесторів, які прагнуть створити або розширити свій бізнес в Сербії, SIEPA прагне заохочувати довгострокові зв'язки, підвищуючи тим самим позиції Сербії для інвестицій в регіоні та в усьому світі.

Агентство надає унікальний стратегічний консалтинг з питань інвестицій, який включає міцну співпрацю з урядом Сербії для запропонування заохочень та стимулів, особливо для інвестицій у технології та наукові дослідження. Завдяки цьому SIEPA сподівається побудувати добре зв'язану систему внутрішніх та міжнародних гравців у Сербії, які відіграватимуть фундаментальну роль у глобальних ланцюгах поставок.

Галузевий фокус SIEPA на залучення іноземних компаній свідчить про її мету сприяти успіху сербської економіки, одночасно покращуючи рівень життя. Орієнтація на компанії у промислових, третинних та четвертинних секторах вказує на стійкий кінцевий результат для Сербії в цілому.

1.4.5. Випадок 4: Сербія

SIEPA - Комунікаційна стратегія

SIEPA

Комунікаційна стратегія SIEPA залучає потенційних клієнтів безпосередньо з меншим акцентом на присутність в Інтернеті

1. Політична участь

SIEPA безпосередньо спілкується з **помічником Президента** та іншими урядовими чиновниками як їх основний інструмент взаємодії з інвесторами, що цікавляться питанням іноземної експансії. До початку Covid-19, агентство відіграло важливу роль у виступах на **заходах та екскурсіях**, організованих Торговою палатою. Потім вони продовжувались онлайн.

3. Ранні сигнали

Завдяки партнерству з групою Світового банку, команда аналітиків агентства робить онлайн пошуки та оцінює цільові ринки з метою виявлення компаній, які можуть посилати ранні сигнали про бажання інвестувати в Сербію. Ця попередня перевірка виявилася досить успішною у залученні компаній та адаптації підходів для забезпечення їх іноземних інвестицій.

2. Постачальники професійних послуг

Агентство використовує свої зв'язки з експертами з ПІІ та постачальниками професійними послуг, такими як:

- Консалтингові фірми
- Юридичні фірми
- Фірми нерухомості

щоб отримати глибше розуміння руху в просторі іноземних інвестицій та визначити цільові компанії.

4. Органічне охоплення

Компанії, зацікавлені в експансії в Сербію, також звертаються безпосередньо до SIEPA, щоб розпочати процес іноземних інвестицій, виявивши агентство через:

- «Сарафанне» радіо
- Зв'язки діаспори
- Веб-сайт
- Контент лідерів думок

1.4.5. Випадок 4: Сербія

SEIPA - відмінності та COVID

SEIPA

Агентство продемонструвало інноваційність та креативність у формуванні свого бачення та цілей у час глобальної пандемії

Підтримка COVID-19

SEIPA відіграє як підтримуючу, так і довгострокову роль, допомагаючи компаніям пережити пандемію коронавіруса. Грунтуючись на довгостроковій цінності своєї стратегії, агентство використовувало кризу, щоб переключитися з цільових обсягів прямих іноземних інвестицій на збільшення доданої вартості проектів. Використовуючи гранти ЄС на відновлення Covid-19, SEIPA змогла збільшити свою підтримку проектів, які стикаються з проблемами, зокрема:

- МСП
- Ініціативи зеленої економіки
- Інфраструктурні ініціативи

Для існуючих інвесторів агентство виявилось важливим гравцем в підтримці зв'язку з Міністром охорони здоров'я від їх імені з особливих запитів щодо забезпечення необхідних процесів для забезпечення безперервності бізнесу.

Ключові відмінності SEIPA

Концепція «Побудуй - Експлуатуй – Передай» (ПЕП)"

SEIPA підтримує як вітчизняні, так і міжнародні компанії з єдиною метою побудова міцної та стійкої економіки та підвищення якості життя населення Сербії за допомогою концепції ПЕП, де місцеві сербські МСП також відіграють вирішальну роль.

Партнерства

Щоб допомогти потенційним інвесторам пришвидшити завершення своїх проектів, SEIPA спілкується з 16 регіональними агентствами та всіма органами державного та приватного сектору, пов'язаними з ПІІ, включаючи:

- Міністерства
- Муніципальну владу та органи місцевого самоврядування
- Земельну владу
- Податкові та митні органи
- Статистичні бюро
- Торгові палати
- Національний банк Сербії

Зміни політики

Структура «консультативно - юридично - фінансової» команди агентства забезпечує швидкий та гнучкий процес зміни політики та, як виявляється, забезпечує плавний перехід до націлювання на сегменти з високою доданою вартістю.

1.4. Шлях до успіху

Випадок 5: Словаччина

1.4.6. Випадок 5: Словаччина

Підсумок успіху (1/2)

Словаччина - єдина країна, яка не спостерігала зменшення ПІІ через Covid-19, залучивши 277 проєктів з 2015 р.

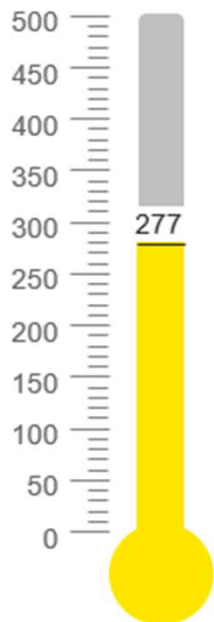
137

робочих місць, створених за один проєкт

13%

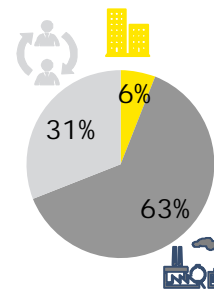
Середній відсоток збільшення ПІІ на рік

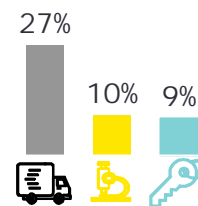
У період з 2015 по 2019 рр. Словаччина, країна з 5,45 млн жителів, залучила 277 проєктів ПІІ, в результаті чого було створено 31 911 робочих місць.

Slovak Investment and Trade Development Agency (SARIO), яке відповідає за просування іноземних інвестицій для країни, було офіційно засноване в 2001 р. та чудово демонструє використання регіональних партнерських відносин, щоб підтримувати зв'язки з інвесторами.

 Кількість проєктів ПІІ

Проєктами, залученими у період з 2015 по 2019 рр., 63% - промисловість, 31% - сфера послуг та 6% - НДДКР.

27% проєктів, залучених у період між 2015-2019 рр., стосувались сектору транспорту, виробників та постачальників, 10% - машинобудування та обладнання, 9% - металургії.

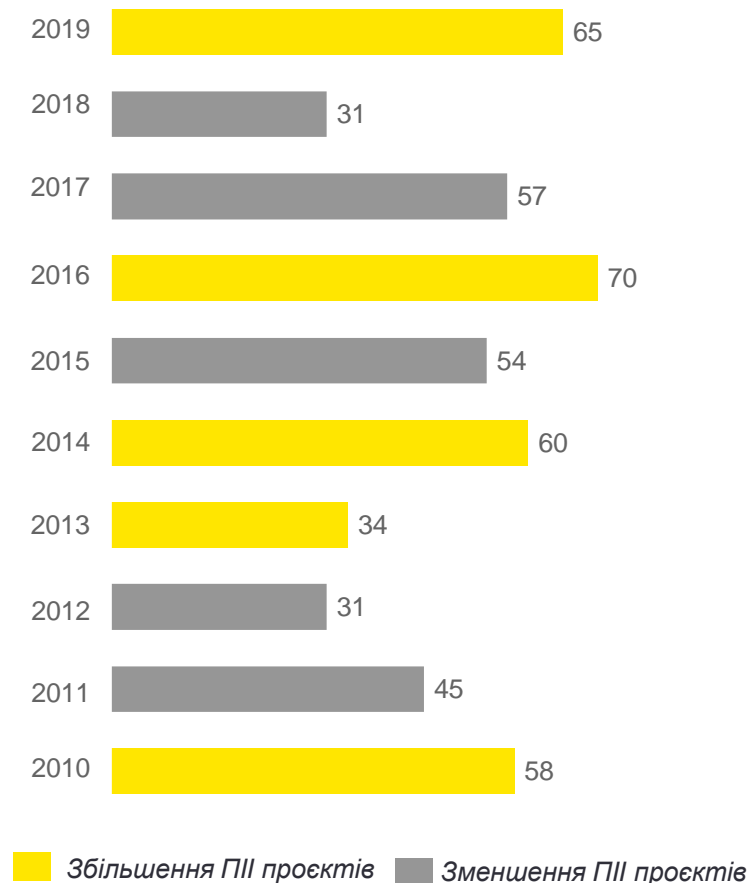
22% проєктів, залучених протягом 2015 - 2019 рр., надходили з Німеччини, 13% із США та 8% з Австрії.

1.4.6. Випадок 5: Словаччина

Підсумок успіху (2/2)

Хоча проєкти ПІІ у Словаччині зросли в середньому за останні 10 років, її становище змінилося незначно

Кількість ПІІ-проєктів за останні 10 років

У порівнянні за цим показником з іншими країнами, зростання проєктів ПІІ у Словаччині є найбільш нестійким, і це ще більше підсилюється його падінням на 3 позиції у рейтингу Світового банку «Легкість ведення бізнесу» в 2020 р. до 45 місця з 190 економік. Зважаючи на невеликі розміри та відкриту економіку, конкуренція між сусідніми країнами щодо проєктів ПІІ є високою. Однак Словаччина підсилює релевантність свого місця завдяки:

Прийняття євро валюти

Як в одній з двох колишніх комуністичних держав, які прийняли євро, політична ситуація у Словаччині є відносно стабільною в регіоні, що робить її досить привабливим для іноземних інвесторів. Інтеграція з єврозоною для іноземних інвесторів відкриває доступ до фінансування ЄС, його ринків та грантів.

Близькість Братислави до Відня, Австрія

До Відня, Австрія, можна дістатися зі столиці Словаччини за 1 годину потягом, що призвело до високої (щоденної) імміграції з Братислави та до зростання вартості життя. В результаті цього, а також, щоб уникнути викликів нерівності, політичні рекомендації, швидше за все, будуть спрямовані на те, щоб залучити іноземних інвесторів до столиці.

Наявність кваліфікованої, але дешевої робочої сили

Словаччина, як і Сербія, отримує вигоди від компаній, які прагнуть розширитися, щоб скористатися перевагами кваліфікованої, але дешевої робочої сили. Завдяки цій перевазі Словаччина стала місцем вибору з поміж конкурентних країн, які не можуть платити своїм працівникам низькі зарплати.

1.4.6. Випадок 5: Словаччина

SARIO - Огляд

SARIO
SLOVAK INVESTMENT AND
TRADE DEVELOPMENT AGENCY

Подвійна місія SARIO - залучення іноземних інвестицій при перетворенні словацьких компаній - багато в чому надихає його структуру

SARIO діє як організація, що фінансується урядом, в рамках Міністерства економіки Словаччини

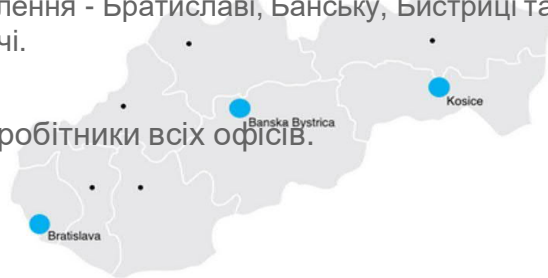

3

Відповідно до своєї мети зменшити регіональні диспропорції, SARIO має 3 регіональних відділення - Братиславі, Банську, Бистриці та Косичі.

81

Співробітники всіх офісів.

2

Місії

1. Збільшити приплив іноземних інвестицій
2. Перетворити словацькі компанії на високоефективні підприємства

6

Пріоритети

1	Працевлаштування	4	Кадри
2	Трансформація	5	Експорт та МСП
3	Інновації	6	Регіональний паритет

4

Послуги

Інвестиційні послуги надаються як для потенційним, так і вже визначеним інвесторам. Ці ключові послуги включають такі пропозиції :

- Консультація
- Аналіз
- Допомога в реалізації нерухомості та інвестицій
- Допомога при переїзді та отримання дозволів
- Допомога у розширенні компанії
- Знайомство із місцевими постачальниками послуг
- Підтримка інновацій, досліджень та розробок
- Сприяння місцевим, регіональним та національним зв'язкам та членству

Інноваційні послуги пов'язують потреби великих інвесторів з потенціалом та компетенцією словацьких технологічних компаній в:

- Індустрії
- Розробці товарів
- Послугах

Послуги з диверсифікації допомагають компаніям використати їх технологічний потенціал та зводять їх з новими діловими партнерами у Словаччині та за її межами.

Зовнішньоторговельні послуги спрямовані на підтримку іноземних компаній, зацікавлених у налаштуванні виробництва у Словаччині.

1.4.6. Випадок 5: Словаччина

SARIO - Підхід

Стратегія агентства з просування інвестицій ставить на чільне місце переваги прямих іноземних інвестицій для словацьких компаній і рівня зайнятості.

1

Територіальна та галузева спрямованість

Стратегія стимулювання інвестицій SARIO організована 8-10 основними секторами агентства та включає 8 регіональних територій, якими керують незалежно від центрального уряду Словаччини. Такий підхід дозволяє рівномірно розподілити інвестиції по всій країні, щоб відкрити можливість працевлаштування для багатьох громадян.

2

Конверсія зацікавлених сторін

Агентство фокусується на конвертації зацікавлених і відповідних сторін в реальні іноземні інвестиції для Словаччини.

Окрім заохочення інвестицій, їх ключові напрямки діяльності включають:

- Посилення державних відносин для спрощення ведення бізнесу в Словаччині
- Послуги консультацій щодо державної допомоги та коштів
- Сприяння спільній ініціативі між вітчизняними та іноземними компаніями

3

Партнерство для підтримки відносин з інвесторами

Згідно своєї місії та цілей, SARIO зосереджує основну частину своїх зусиль, щоб забезпечити вітчизняний бізнес та словацьке населення вигодами від зарубіжної експансії, залишаючи досить обмежені послуги для іноземних компаній за межами післяінвестиційного обслуговування. Щоб заповнити ці прогалини, SARIO має досить багато партнерських організацій, серед яких:

- Словацька торгово-промислова палата
- Міністерство закордонних та європейських справ Словаччини
- Асоціація підтримки інвестицій (ISA)

1.4.6. Випадок 5: Словаччина

SARIO - Комунікаційна стратегія

SARIO
SLOVAK INVESTMENT AND
TRADE DEVELOPMENT AGENCY

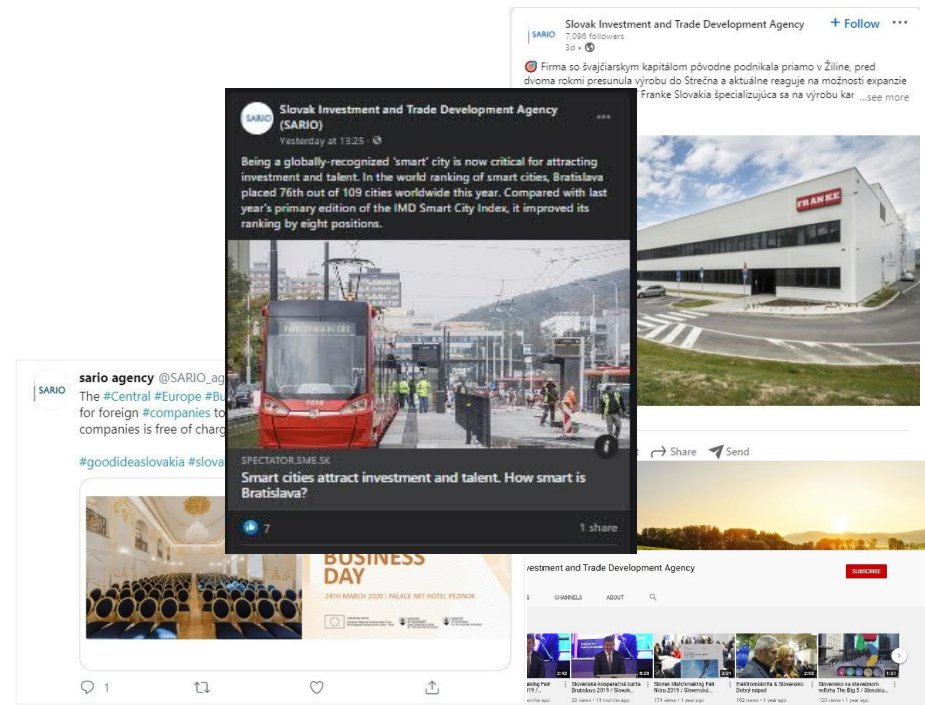
З метою зацікавити, SARIO спілкується з потенційними інвесторами з різними напрямками

SARIO робить щомісячну розсилку та публікує матеріали різними мовами

SARIO просуває словацьке інвестиційне та підприємницьке середовище на міжнародних інвестиційно-торгових форумах, семінарах та торгових місіях, організованих власне Агентством або у співпраці з іноземними торговими палатами, посольствами чи промисловими асоціаціями.

Представники SARIO постійно спілкуються з іноземними дипломатами, представниками закордонних торгових палат та торгово-економічних підрозділів Міністерства економіки Словаччини за кордоном, щоб надавати їм інформацію про словацькі інвестиційні та торговельні умови.

Вони також широко присутні у соціальних мережах, націлені на інвесторів

1.4.6. Випадок 5: Словаччина

SARIO - відмінності та COVID

Цілі агентства із залучення інвестицій впливають на його підхід до залучення прямих іноземних інвестицій і чітко відрізняють SARIO

Реакція на Covid-19

SARIO пропонує на своєму веб-сайті перелік ключових заходів, прийнятих урядом Словаччини для підприємців та компаній, щоб допомогти пом'якшити економічний вплив кризи Covid-19. Інформація щодо позик, підтримки зайнятості, субсидій на оренду житла тощо є легкодоступною та доступною для завантаження.

SARIO також організував низку безкоштовних вебінарів, щоб донести знання та спостереження ключових експертів з основних секторів Словаччини до професійної та широкої громадськості.

Ключові відмінності SARIO

Обсяг інвестиційної допомоги

Одним із факторів, що впливають на рішення іноземного інвестора інвестувати в Словаччину, є обсяг доступної інвестиційної підтримки для починаючих та існуючих компаній, координованих SARIO

Створення робочих місць

Одне з головних завдань SARIO – залучення інвестицій, що призведуть до створення нових робочих місць, можливостей для працевлаштування випускників, а також створення нових місцевих компаній. Через це, науково-дослідні проєкти є дуже затребуваними з наявними стимулами для залучення таких видів інвестицій.

Місцезнаходження офісу

На відміну від більшості інших країн, включених в цей порівняльний аналіз, офіси агентства знаходяться тільки в Словаччині. Це узгоджується з їх основною метою підвищення рівня життя громадян країни в усьому регіоні.

Партнерства

Для підтримки ефективних довгострокових відносин з клієнтами SARIO значною мірою покладається на партнерські відносини з національними та регіональними агентствами.

1.4. Шлях до успіху

**Порівняльний аналіз
та рекомендації щодо
веб-сайтів ІРА**

1.4.7. Порівняльний аналіз та рекомендації щодо веб-сайтів IPA

Критерії матриці ПІІ - Загальний огляд

Вступ

В епоху цифрових технологій веб-сайти державних агентств зі сприяння інвестиціям (IPA) є обов'язковими - вони часто є першою надійною точкою взаємодії з потенційними інвесторами. Комплексний веб-сайт дозволяє інвесторам отримати важливу інформацію, необхідну для оцінки життєздатності потенційних інвестицій. Найважливіший зміст включає загальну інформацію про країну, інформацію про привабливі сектори та регіони, а також інформацію про практичні питання, такі як закони, податкові режими, схеми стимулювання та багато іншого. Більше того, веб-сайт IPA можна розглядати як високоефективний комунікаційний міст між інвесторами та урядом. Відповідно, ми порівняли зміст та якість існуючого веб-сайту UkraineInvest з міжнародними колегами.

Ми використали основну групу країн з розділу порівняння кращих практик, додавши чотири додаткові веб-сайти IPA з інших географічних регіонів, щоб забезпечити різноманітність моделі оцінки. Серед основної групи країн веб-сайт UkraineInvest посідає 5-те місце з 11 із оцінкою 18,5 з 27. Детальна інформація про нарахування балів наведена на наступних сторінках.

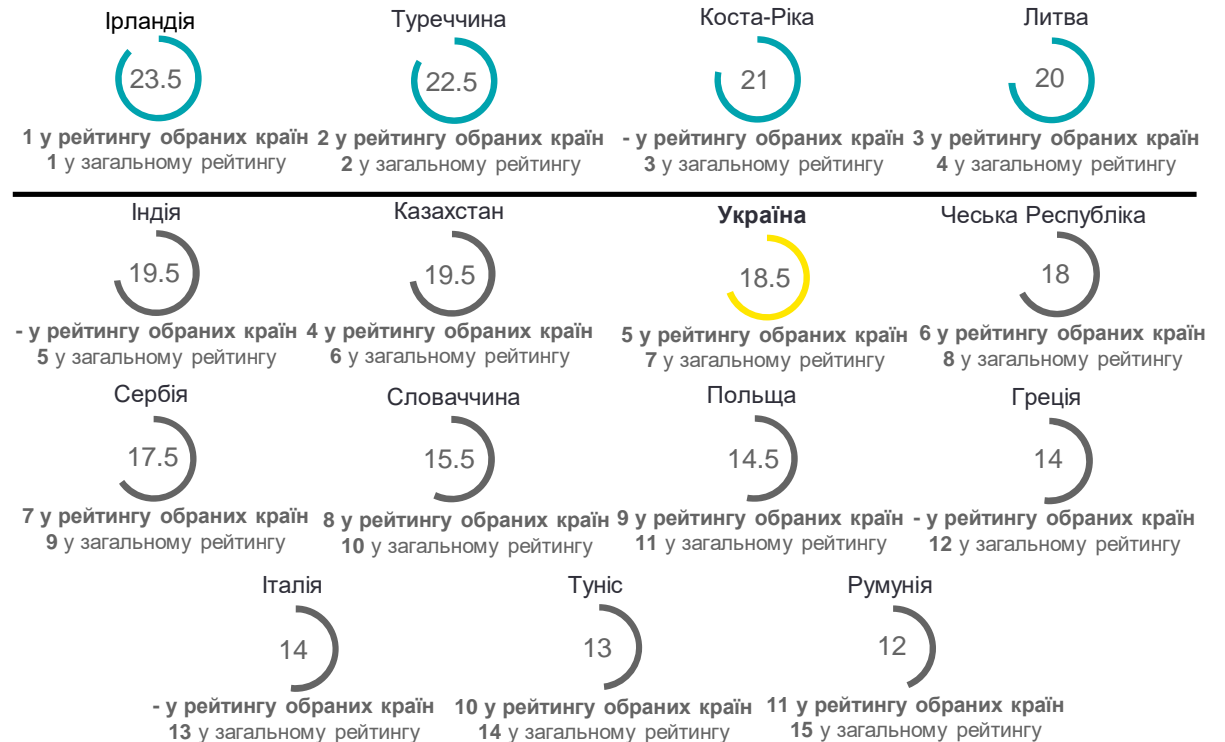
Підсумок веб-сайту UkraineInvest (UI)

Веб-сайт отримав високі результати в категорії **інформаційного вмісту** завдяки загальному огляду країни, регіонів та секторів. Однак **інформація про практичні питання**, такі як податковий режим, державні стимули тощо, **не є повною мірою доступною на веб-сайті**, що змушує сумніватись потенційних інвесторів стосовно подальших кроків. Крім того, **потрібно вдосконалити навігацію та оптимізацію веб-сайту**, оскільки під час аналізу було виявлено кілька недоліків. Вирішення всіх вищезазначених проблем суттєво покращить привабливість та корисність веб-сайту для потенційних інвесторів, що призведе до більш позитивних перших вражень та частіших залучень інвесторів.

Кращі практики

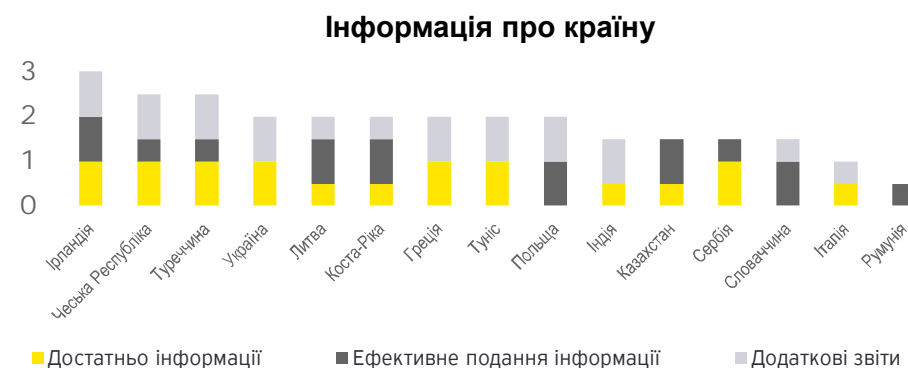
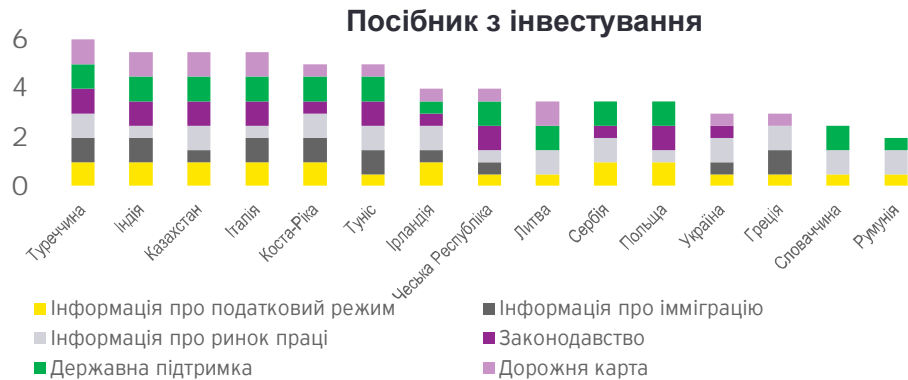
За результатом аналізу групи обраних країн, ми радимо переглянути приклади **Ірландії** та **Литви** щодо **інтерфейсу користувача та різних функцій веб-сайту**. Ці країни мають добре розроблений та продуманий інтерфейс користувача з простою навігацією. Більше того, веб-сайти відповідали більшості критеріїв, що робить ці веб-сайти гарними прикладами для загального огляду. Веб-сайти **Туреччини, Індії, Казахстану та Італії** є гарними прикладами веб-сайтів із потужним вмістом.

Кращі практики

1.4.7. Порівняльний аналіз та рекомендації щодо веб-сайтів IPA

Критерії матриці ПІІ - Детальний огляд (1/3)

Критерій посібника з інвестування стосується інформації щодо найважливіших практичних питань, таких як податкові режими, інформація про імміграцію, інформація про ринок праці, законодавство, схеми державної підтримки та дорожня карта. Наявність посібника з інвестування є життєво важливим, оскільки він допомагає потенційним інвесторам зрозуміти ділове середовище країни. Веб-сайт UkraineInvest лише частково відповідає критерію через дуже обмежену інформацію про схеми державної підтримки. Крім того, слід розширити інформацію щодо інших підкритеріїв, крім інформації про ринок праці. Яскравий приклад потужного посібника з інвестування можна взяти на веб-сайті IPA Туреччини. Інші потужні приклади можна знайти на веб-сайтах IPA Казахстану та Індії.

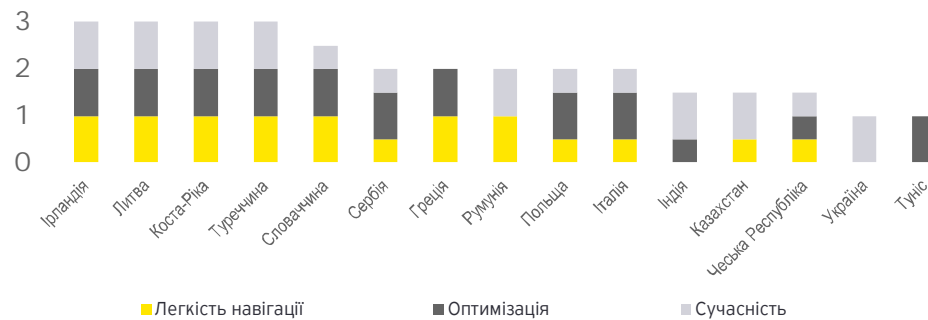
Критерій «Сектори та регіони» стосується інформації про привабливі галузі та регіони країни. Інформаційний субкритерій сектору включає важливі факти та статистичні дані про привабливі галузі. Інформаційний субкритерій регіону включає ключові факти та статистичні дані про кожен регіон, а також огляд привабливих галузей, присутніх у конкретному регіоні. Крім того, критерій включає підкритерій ефективного подання інформації та підкритерій наявності додаткових звітів, що поширюються як на інформацію про галузі, так і регіони. Веб-сайт UkraineInvest продемонстрував високий показник за цим критерієм. Представлення може бути додатково покращено шляхом вдосконалення способу подання інформації. Цього можна зробити, створивши веб-сторінки, присвячені кожному регіону, та більше зв'язків між галузями. Нарешті, рекомендується перерозподілити інформацію таким чином, щоб вона висвітлювала конкурентні переваги галузей, а також робила інформацію більш порівняльною. Яскравий приклад щодо змісту можна взяти з Туреччини. Литва та Ірландія є яскравими прикладами з точки зору ефективного подання інформації.

Критерій інформації про країну стосується інформації щодо ключових факторів про країну. Також він включає підкритерії щодо ефективності подання інформації та наявності додаткових звітів, як і в попередньому критерії. UkraineInvest продемонстрував високий показник за цим критерієм. Представлення може бути додатково покращено шляхом підвищення ефективності подання інформації. Це можна зробити за допомогою візуалізації даних на сторінці «Основні факти та цифри». Більше того, сторінку «Основна статистика» можна об'єднати зі сторінками «Основні факти та цифри», щоб зробити останню сторінку більш повною. Ці дві дії забезпечать ефективність подання даних. Найкращі приклади можна взяти з веб-сайтів IPA Коста-Рики та Ірландії.

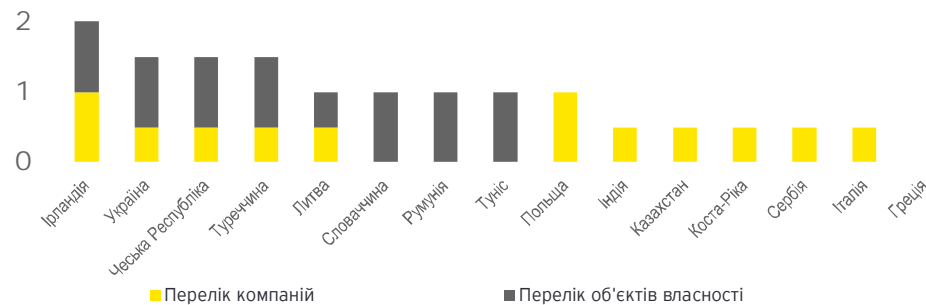
1.4.7. Порівняльний аналіз та рекомендації щодо веб-сайтів IPA

Критерії матриці ПІІ - Детальний огляд (2/3)

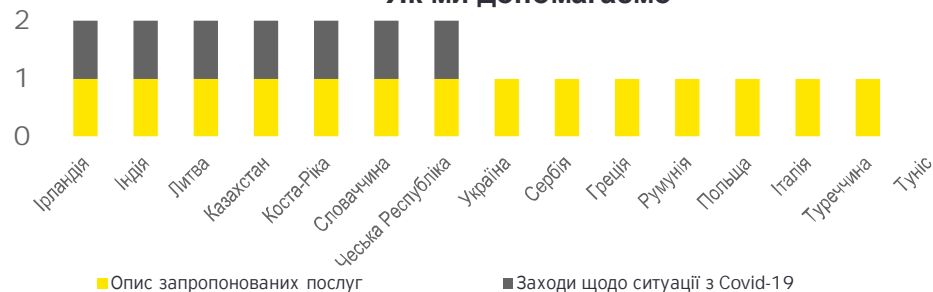
Зручний інтерфейс користувача

Об'єкти власності та компанії

Як ми допомагаємо

Критерій зручного інтерфейсу користувача стосується загальної привабливості веб-сайту. Веб-сайт повинен мати сучасний дизайн та бути оптимізованим. Більш того, він повинен бути легким у навігації по вмісту веб-сайту. Навіть при потужному інформаційному контенті, інвестори можуть неохоче ознайомитись із вмістом, якщо навігація веб-сайтом не вдається. Таким чином, дуже важливо мати веб-сайт, який працює належним чином. Веб-сайт UkraineInvest має певні недоліки в інтерфейсі користувача. Дизайн, безсумнівно, сучасний, але оптимізацію та зручність навігації слід вдосконалити. По-перше, назви певних підсторінок чітко не вказують, який вміст містять ці сторінки. По-друге, поле пошуку не працює належним чином, оскільки воно в основному зосереджено на пошуку новин, а не пошуку по всьому вмісту веб-сайту. Нарешті, під час аналізу були виявлені непрацюючі посилання, а також кілька помилок інтерфейсу, які негативно впливають на якість веб-сайту. Найкращі приклади сильного інтерфейсу користувача можна взяти на веб-сайтах IPA в Ірландії, Литві та Коста-Ріці.

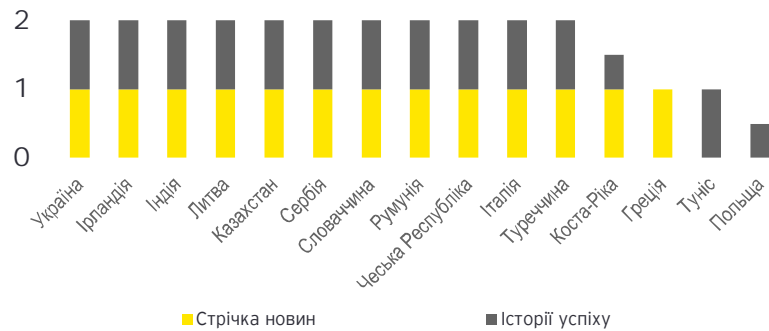
Критерій «Об'єкти власності та компанії» стосується інформації про компанії в найбільш привабливих секторах країни. Більше того, це включає перелік об'єктів власності, де підприємства можуть налагодити діяльність. Важливо мати цю інформацію, оскільки вона істотно спрощує процес прийняття рішень інвесторами. Веб-сайт UkraineInvest є одним з лідерів серед групи обраних країн. Однак рекомендується створити зведений перелік основних компаній, що працюють у галузях, які перелічені на веб-сайті. Наразі основні компанії перелічені окремо на сторінках, присвячених галузям, в яких ці компанії працюють. Зведений перелік повинен бути представлений як інтерактивна карта із фільтрами секторів та регіонів. Веб-сайт IPA Ірландії має подібну карту компаній, яка може служити прикладом.

Критерій «Як ми допомагаємо» стосується інформації щодо послуг, що пропонуються інвестиційним агентством, та інформації щодо допоміжних заходів у зв'язку з кризою Covid-19. Це допомагає інвесторам зрозуміти, на яку допомогу вони можуть розраховувати, і зрозуміти, як уряд допоможе в нинішніх економічних умовах. Веб-сайт UkraineInvest слід оновити, додавши заходи та схеми підтримки щодо поточної ситуації з Covid-19.

1.4.7. Порівняльний аналіз та рекомендації щодо веб-сайтів IPA

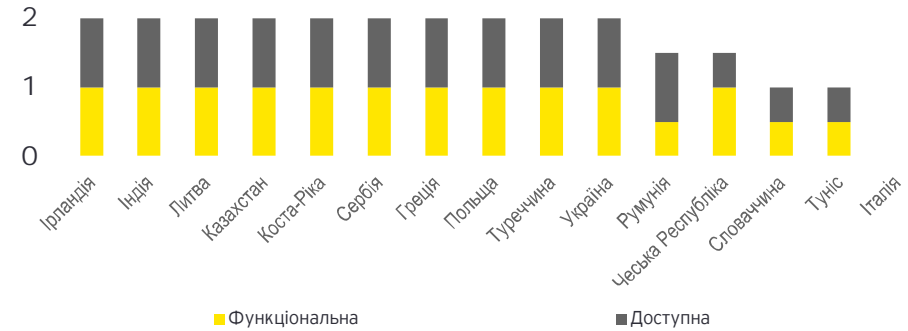
Критерії матриці ПІІ - Детальний огляд (3/3)

Додаткова інформація

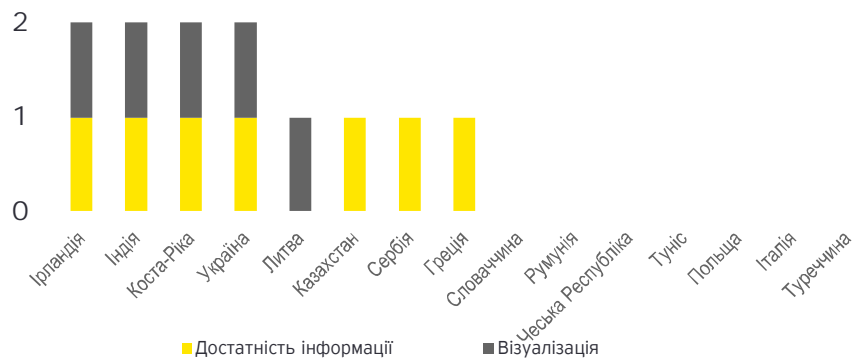
Критерій додаткової інформації стосується наявності стрічки новин та історій успіху. Ці розділи можуть допомогти у встановленні довіри в очах інвесторів. Веб-сайт UkraineInvest виконав цей критерій.

Контактна форма

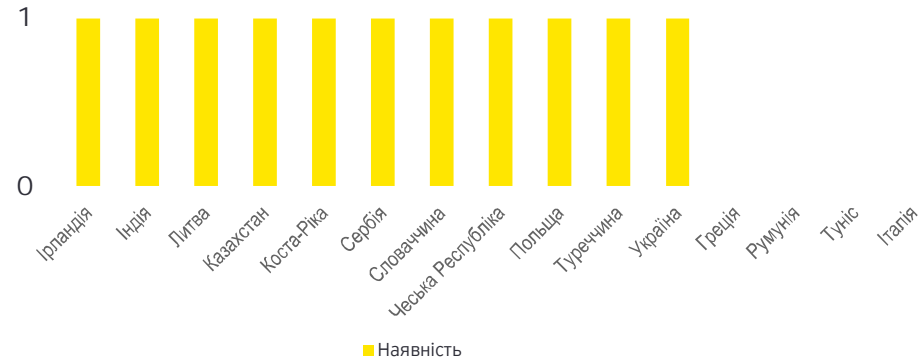
Контактна форма - це критерій функціональності та доступності контактної форми. Це забезпечить усім потенційним інвесторам легкий зв'язок з інвестиційним агентством, і країна не втратить жодної можливості перед новими інвесторами. Веб-сайт UkraineInvest виконав цей критерій.

Про нас

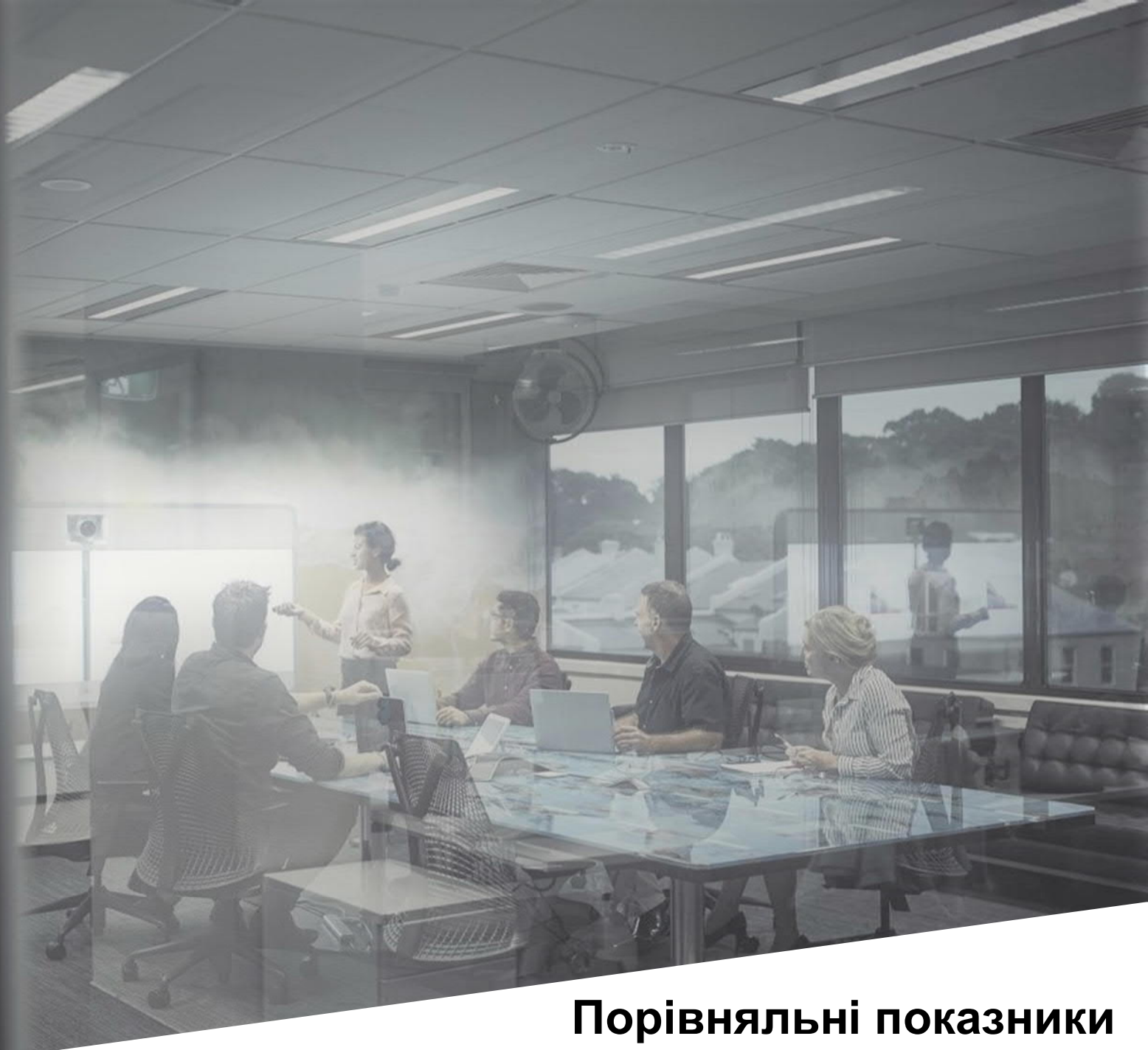
Критерій «Про нас» стосується доступності інформації про IPA, включаючи контакти вищого керівництва та загальну інформацію. Він повинен мати достатньо інформації, щоб потенційні інвестори могли зв'язатися з агентством, якщо це необхідно, і це має бути привабливо візуалізовано. Веб-сайт UkraineInvest виконав цей критерій.

Сторінка завантаження

Критерій сторінки завантаження стосується наявності сторінки, де можна знайти весь матеріал, опублікований на веб-сайті. Це гарантує, що потенційні інвестори можуть швидко отримати доступ до будь-якого типу публікації. Веб-сайт UkraineInvest виконав цей критерій.

Додатки

Порівняльні показники та обмеження

Огляд усіх показників

Операційні фактори 1/2

Фактор	Показник	Методологія	Джерело
Розмір місцевого ринку	Чисельність населення	Населення, всього	Світовий банк
	ПІІ на душу населення (поточні долари США)	Річна сума отриманих потоків ПІІ	ЮНКТАД
	ВВП (поточний долар США)	Річний ВВП	Світовий банк
Доступ на інші ринки	Індекс паспорта Хенлі	Індекс класифікує всі світові паспорти за кількістю пунктів призначення, до яких їхні власники можуть поїхати без попередньої візи	Henley & Partners
	Сполученність РТУ	Загальна кількість РТУ, підписаних країною	База даних регіональних торгових угод COT
Відкритість торгівлі	Індекс простоти ведення бізнесу, торгівля через кордони	Показник вимірює час і витрати (за винятком тарифів), пов'язані з документальним дотриманням, дотриманням при перетині кордонів та внутрішніми перевезеннями в рамках загального процесу експорту або імпорту вантажу товару	Ведення бізнесу Світовий банк
	Торгівля,% ВВП	Сума експорту та імпорту товарів і послуг вимірюється як частка валового внутрішнього продукту	Світовий банк Показники світового розвитку
	Імпортні тарифи	Аграрні та неаграрні імпортні тарифи середньозважені на торгівлю	Тарифні показники COT
Належне управління та ділове середовище з рівними умовами	Індекс економічної свободи	Індекс складається з чотирьох складових та дванадцяти показників економічної свободи: Верховенство права (Права власності, Судова ефективність, Урядова цілісність), Розмір уряду (Податковий тягар, Державні витрати, Фіскальне здоров'я), Ефективність регулювання (Свобода бізнесу, Свобода праці, Грошова свобода), Відкритість ринку (свобода торгівлі, свобода інвестицій, фінансова свобода)	Фонд спадщини, Wall Street Journal
	Нормативи якості	Нормативна якість відображає уявлення про здатність уряду формулювати та впроваджувати обґрунтовану політику та правила, що дозволяють та сприяють розвитку приватного сектору. Індикатор дає оцінку країни за сукупним показником, в одиницях стандартного нормального розподілу, тобто коливається приблизно від -2,5 до 2,5.	Світовий банк Світові показники врядування
	Ефективність уряду	Ефективність уряду фіксує уявлення про якість державних послуг, якість державної служби та ступінь її незалежності від політичного тиску, якість формування та реалізації політики та достовірність прихильності уряду до такої політики. Індикатор дає оцінку країни за сукупним показником, в одиницях стандартного нормального розподілу, тобто коливається приблизно від -2,5 до 2,5.	Світовий банк Світові показники врядування
Наявність хорошої інфраструктури	Індекс цифрового впровадження	Індекс базується на трьох галузевих субіндексах, що охоплюють підприємства (бізнес-індекс DAI), людей (субіндекс DAI People) та уряди (урядовий субіндекс DAI), причому кожному індексу присвоюється рівна вага. Складений індекс вимірює глибину та широту впровадження цифрових технологій у країнах та між ними.	Звіт Світового банку про світовий розвиток
	Індекс логістичної ефективності	Сприйняття фахівцями з логістики можливості відстежувати та відстежувати вантажі при відправці до країни за рейтингом від 1 (дуже низький) до 5 (дуже високий). Бали усереднені для всіх респондентів.	Світовий банк Показники світового розвитку
	Кількість залізничних підприємств за видами	Відображає загальну кількість залізничних підприємств, менеджерів інфраструктури, та інтегрованих компаній.	Independent Regulators' Group – Rail

Огляд усіх показників

Операційні фактори 2/2

Фактор	Показник	Методологія	Джерело
Наявність хорошої інфраструктури	Юридична лібералізація та перша ліцензія	Показує кількість років з моменту лібералізації залізниці та першого нового виходу на внутрішній вантажний ринок до кінця 2016 року	Євростат
	Користування Інтернетом (на 100 осіб)	Фіксована передплата на високошвидкісний доступ до загальнодоступного Інтернету (TCP / IP-з'єднання) зі швидкістю низхідного потоку, що дорівнює або перевищує 256 кбіт / с, як для організацій, так і для приватних осіб	Світовий банк
	Користування мобільним зв'язком (на 100 осіб)	Підписка на послугу мобільного зв'язку загального користування, яка забезпечує доступ до PSTN за допомогою сотових технологій.	Світовий банк
	Захищені Інтернет-сервери (на 1 мільйон людей)	Кількість окремих довірених сертифікатів TLS / SSL, знайдених в опитуванні захищених серверів Netcraft.	Світовий банк
Робоча сила та талант	Індекс людського капіталу	Індекс обчислює внесок охорони здоров'я та освіти у продуктивність праці працівників. Остаточний показник балів коливається від 0 до 1 і вимірює продуктивність дитини, яка народилася сьогодні, як майбутнього працівника порівняно з еталоном повного здоров'я та повної освіти.	Індекс людського капіталу Світового банку
	Зарахування до ЗВО,% населення	Відсоток населення віком від 15 років, які навчаються у вищих навчальних закладах. Вища освіта, незалежно від того, чи має вона вищу наукову кваліфікацію, зазвичай вимагає успішне закінчення середньої освіти.	Світовий банк
	Середня кількість роки навчання в школі	Середній рік навчання у школі (MYS) забезпечує середню кількість років навчання (початкова / ISCED 1 або вище), яку закінчує доросле населення країни (25 років і старше), за винятком років, проведених на повторних класах.	Світовий банк
	The Global Talent Competitiveness Index - оцінка збереження, залучення талантів, професійна та технічна оцінка	GTCI - це складений індекс, що спирається на просту, але надійну модель введення-виведення, що складається з шести основ: чотири стовпи на стороні введення – Дати можливість, Привернути, Виростити та Зберегти - зосереджуючи увагу на діях для політиків та керівників підприємств та двох результатах виведення, порівнюючи національні показники у Технічних / Професійних та Загальноосвітніх знаннях.	INSEAD
	Якість середньої освіти	Програма міжнародного оцінювання студентів, в рамках якої здібності 15-річних перевіряються кожні три роки у читанні, математиці та природничих науках.	Звіт OECD PISA
	Індикатор цифрових навичок	Індекс складається з дванадцяти показників: Установи; Інфраструктура; Прийняття ІКТ; Макроекономічна стабільність; Здоров'я; Навички; Товарний ринок; Ринок праці; Фінансова система; Розмір ринку; Дінамічність бізнесу; та Інноваційні можливості. Індикатор цифрових навичок належить до розділу Навички. Ефективність країни в загальних результатах GCI, а також по кожному з її компонентів відображається як "оцінка прогресу" за шкалою від 0 до 100.	World Economic Forum, звіт про глобальну конкурентоспроможність
	Рівень урбанізації,% від усього населення	Частка населення, що проживає в міських районах	Дані Світового банку
	Густота населення	Люди на кв. км земельної ділянки	Дані Світового банку
	Кількість університетів	Загальна кількість університетів та кількість університетів у ТОП 1000 у світі	Європейська комісія
	Загальний персонал та технічні спеціалісти з досліджень та розробок	Статистичний підрозділ включає всіх осіб, які беруть безпосередню участь у НДДКР (наприклад, керівників НДДКР, адміністраторів, техніків та службового персоналу) в еквівалентах повної зайнятості	Інститут статистики ЮНЕСКО
Пропозиція робочої сили, тис.	Загальна робоча сила (трудова ресурс осіб працездатного віку, які працюють або є безробітними)	Oxford Economics	

Огляд усіх показників

Витратні фактори 1/2

Фактор	Індекс	Методологія	Джерело
Наявність якісних інвестиційних сайтів	Поширеність та розмір державних підприємств	Кількість нефінансових ДП на мільйон населення за країнами; їх частка в загальній зайнятості; вартість їх активів у відсотках від національного ВВП	МВФ, 2019 (Переоцінка ролі державних підприємств у ЦСЄ та Південно-Східній Європі)
	Значення та кількість масштабних проєктів ДПП	Дані європейського проєкту ДПП, зібрані за період з 1990 по 2016 рік щодо трансакцій: <ul style="list-style-type: none"> •у країнах ЄС-28, а також Туреччині та країнах Західних Балкан; •структурованих як проєктування-побудова-фінансування-експлуатація (DBFO) або проєктування-побудова-фінансування-підтримка (DBFM) або концесійні угоди, що включають елемент будівництва, надання державних послуг та справжнього розподілу ризиків між державним та приватним сектором; •які фінансується за рахунок "проєктного фінансування", і яке досягло фінансового закриття у відповідний період; •з вартістю проєкту (визначається як вимоги до зовнішнього фінансування проєктів на момент фінансового закриття - тобто суми боргу та власного капіталу, за винятком внесків державного капіталу) понад 10 мільйонів євро. 	Європейський центр експертизи ДПП
Прямі податки та витрати на дотримання вимог	Податок на доходи фізичних осіб	Податок на доходи фізичних осіб	Національні органи влади, Світовий банк
	Соціальне страхування та інші внески	Обов'язкові платежі державному уряду виплачує що роботодавець, або роботодавець як податковий агент або працівник, який наділяється правом на отримання (умовних) майбутніх соціальних вигод.	Світовий банк
	Корпоративний податок	Податок на дохід або капіталом корпорації або подібної юридичної особи	Світовий банк
	Час сплати податків (годин на рік)	Час для дотримання заходів податкового законодавства вимагає часу для підготовки, подання та сплати трьох основних видів податків та внесків: податку на прибуток підприємств, податку на додану вартість або продажів та податку на працю, включаючи податки з заробітної плати та соціальних внесків.	Ведення бізнесу Світовий банк
	Податковий клин у% (як частка вартості праці)	Загальний податковий клин одного працівника без дітей, який заробляє середню заробітну плату в країні	Розрахунки Фонду податків за даними ОЕСР, розрахунки CES
	Дохід від податків та соціальних внесків	Бюджет та доходи соціальних фондів, отримані від оподаткування та обов'язкових внесків, які компанія повинна сплатити протягом певного року	Світовий банк
Оренда та електрика	Ціна електроенергії	Ціна електроенергії для не побутових споживачів в євроцентах за кВт-год. Це залежить від обсягу споживання, тому представлені мінімальні та максимальні ціни, якщо вони є.	Євростат Національна статистика
	Отримання електрики	Оцінка поєднує в собі ряд процедур підключення до мережі, тривалість цього процесу, відносні витрати на електроенергію (у% від доходу на душу населення) та надійність постачання (див. Наступний рядок) разом із прозорістю тарифів.	Ведення бізнесу Світовий банк
	Надійність постачання	Надійність постачання електроенергії зазвичай вимірюється за допомогою SAIDI (середній показник тривалості переривання в роботі системи) та SAIFI (показник середньої частоти перебоїв у системі). Ми вибрали SAIDI як для планових, так і для незапланованих перебоїв.	Рада європейських енергетичних регуляторів (CEER)

Огляд усіх показників

Витратні фактори 2/2

Фактор	Індекс	Методологія	Джерело
Оренда нерухомості	Вартість оренди	Основні витрати на оренду двох видів комерційного майна - офісів та складів (логістика великих ящиків). Представлено за квадратний метр.	CBRE (компанія з комерційної нерухомості)
	Рівень пустування нерухомості	Невикористана частка нерухомості є показником балансу попиту та пропозиції. Це також може бути ознакою подальшого розвитку цін.	CBRE Україна
Вартість робочої сили	Середня номінальна погодинна вартість робочої сили	Це гармонізований ряд: (1) даних, що повідомляються як щотижневі, щомісячні та щорічні, та перетворені на погодинні у місцевій валюті, використовуючи дані про середні щотижневі години, якщо такі є; та (2) даних, що конвертовані в загальну валюту, використовуючи обмінні курси для даних в доларах США та курси паритету купівельної спроможності (PPP) 2017 року для даних в constant 2017 PPP USD.	Міжнародна організація праці
	Мінімальна та середня заробітна плата	Мінімальна заробітна плата - це "мінімальна сума винагороди, яку роботодавець зобов'язаний виплачувати робітникам за роботу, виконану протягом певного періоду, яка не може бути зменшена колективним договором або індивідуальним договором". Середня заробітна плата отримується шляхом ділення загального фонду заробітної плати, що базується на національних рахунках, на середню кількість працівників у загальній економіці. Обидва в доларах США	Міжнародна організація праці
Витрати на фінансування та розвиток фінансових ринків	Оцінка розвитку фінансових ринків	Ця оцінка включає вісім показників, такі як наявність фінансових послуг, доступність фінансових послуг, фінансування через місцевий ринок акцій, легкість доступу до позик, наявність венчурного капіталу, надійність банків, регулювання бірж цінних паперів, юридичні права.	Світовий економічний форум Звіт про глобальну конкурентоспроможність за 2019 рік
	Внутрішній кредит приватному сектору,% ВВП	Фінансові ресурси, що надаються приватному сектору фінансовими корпораціями як відсоток від ВВП. Фінансові ресурси - це позики, придбання неакціонерних цінних паперів, торговельних кредитів та іншої дебіторської заборгованості, які встановлюють вимогу про погашення.	Світовий економічний форум Звіт про глобальну конкурентоспроможність за 2019 рік
	Ринкова капіталізація,% ВВП	Загальна вартість перелічених компаній у відсотках до ВВП. Загальна вартість обчислюється як ціна всіх перерахованих вітчизняних компаній, помножена на кількість їх випущених акцій. Це міра глибини ринку акцій.	Світовий економічний форум Звіт про глобальну конкурентоспроможність за 2019 рік
	Страхові премії,% ВВП	Співвідношення обсягу премії страхування, не пов'язаного із життям, у відсотках до ВВП. Обсяг премії - це прямі премії страховика, зароблені (у випадку страхування майна / нещасного випадку) або отримані (у випадку страхування життя / здоров'я) за попередній календарний рік.	Світовий економічний форум Звіт про глобальну конкурентоспроможність за 2019 рік
	Надійність банків	Як ви оцінюєте надійність банків у своїй країні? 1 = надзвичайно низький - банки можуть вимагати докапіталізації; 7 = надзвичайно високий -, як правило, здорові банки з потужним балансом	Світовий економічний форум Звіт про глобальну конкурентоспроможність за 2019 рік

Огляд усіх показників

Фактори ризику 1/2

Фактор	Індекс	Методологія	Джерело
Макроекономічна стабільність	Оцінка макроекономічної стабільності	Складений бал, який складається з двох показників: інфляції (річна зміна індексу споживчих цін у відсотках) та динаміки боргу (індекс, що вимірює зміну державного боргу, зважений за кредитним рейтингом країни та рівнем боргу до її ВВП).	Світовий економічний форум Звіт про глобальну конкурентоспроможність
	Споживчі ціни, % р / р	Відображає зміну цін для середнього споживача постійного кошика споживчих товарів. Дані представлені в номінальних відсотках, вимірюються щороку та з урахуванням сезонності.	Світовий банк
	Суверенний кредитний рейтинг	Існує п'ять областей оцінки: інституційна, економічна, зовнішня, внутрішня та грошова. Інституційні та економічні оцінки поєднуються для створення інституційного та економічного профілю країни. Решта три області оцінки поєднуються для створення профілю гнучкості та ефективності.	Standard & Poors, Fitch для Тунісу, 2020
Політична стабільність	Політична стабільність та відсутність насильства	Вимірює уявлення про ймовірність політичної нестабільності та / або політично вмотивованого насильства, включаючи тероризм. Індекс включає 21 окрему змінну, таку як впорядковані трансфери, масштаби політичного терору, інтенсивність внутрішніх конфліктів, стабільність уряду тощо.	Світові показники управління за даними Світового банку
	Середній термін перебування на посаді міністра фінансів	Цей вимір демонструє середній термін перебування на посаді міністра фінансів (у місяцях) (2010-2020)	Розрахунки CES
	Середній термін перебування на посаді міністра економіки	Цей вимір демонструє середній термін перебування на посаді міністра економіки (у місяцях) (2010-2020)	Розрахунки CES
	Перервані строки перебування на посаді голови Центрального банку	Цей вимір демонструє загальну кількість термінів перебування на посаді голови Центрального банку та кількість термінів, які були перервані з різних причин (2000-2020)	Розрахунки CES
Збройні конфлікти та громадянські заворушення	Глобальний індекс миру	Він охоплює 99,7 відсотка населення світу і використовує 23 якісні та кількісні показники з високоповажних джерел для складання індексу. Ці показники згруповані у три ключові сфери: „поточний конфлікт”, „безпека та охорона” та „мілітаризація”. За останній рік усі три домени погіршились.	Бачення людства, Звіт про глобальний індекс миру за 2020 рік
	Ключові сектори для ПІІ в регіоні MENA	Аналіз розпочинається з огляду загальних прямих інвестицій, що включає грінфілд інвестиції, злиття та поглинання та внутрішньокорпоративні позики. Дані грінфілд ПІІ розбиваються за секторами та економікою походження, щоб надати більш детальний огляд тенденцій. Третій рівень аналізу зосереджується на прямих іноземних інвестиціях в інфраструктуру, які часто представляють великі капітальні витрати і є критичним фактором, що сприяє іншій діяльності, наприклад виробництву.	ПІІ в німецькій економіці та країнах, що постраждали від конфлікту, на Близькому Сході та в Північній Африці: тенденції та політика за розрахунками OECD та CES
	ПІІ в зонах війни та конфлікту	Включає два фактори: Глобальний індекс миру та ПІІ% до ВВП (чистий приплив в економіку іноземних інвестицій ділиться на валовий внутрішній продукт (ВВП)).	Vision of Humanity.org, аналіз CES та розрахунки

Огляд усіх показників

Фактори ризику 2/2

Фактор	Індекс	Методологія	Джерело
Верховенство права та корупція	Індекс верховенства права WJP	Існує 8 факторів та 44 субфактори, що оцінюються, з двох джерел даних, зібраних WJP: Опитування загального населення та Анкети кваліфікованих респондентів	Індекс верховенства права 2020 за проєктом Світового правосуддя
	Індекс сприйняття корупції	Це складений індекс, поєднання 13 опитувань та оцінок корупції, зібраних різними авторитетними установами.	Transparency International
	Захист права власності. Індекс економічної свободи	Компонент прав власності оцінює ступінь, в якій законодавча база країни дозволяє особам набувати, зберігати та використовувати приватну власність, забезпечену чіткими законами, які уряд ефективно застосовує.	Економічна свобода світу (Інститут Фрейзера)
Судова система	Світовий проєкт правосуддя (фактори 7, 8)	Включає 2 з 8 факторів Індeksu верховенства права WJP: Цивільне правосуддя (вимірює, чи можуть звичайні люди вирішувати свої скарги мирно та ефективно через систему цивільного судочинства) та Кримінальне правосуддя (оцінка всієї системи, включаючи поліцію, адвокатів, прокурорів, суддів та тюремних офіцерів).	Світовий проєкт правосуддя
	Професійні судді, на 100 000 жителів	Професійними суддями можна визначити тих, хто був прийнятий на роботу, навчався та отримував винагороду за виконання функції судді як основного заняття.	Звіт про оцінку CEPEJ щодо європейських судових систем: ефективність та якість правосуддя, 2020 рік
	Рейтинг п'яти найважливіших потенційних кроків для покращення ділового клімату, названий іноземними інвесторами	Інтернет-опитувальник на базі Info Sapiens був проведений 26 - 30 жовтня 2020 р. Зібрано 117 відповідей; з них 62% є прямими інвесторами, а 74% зараз інвестують.	Показники світового управління, EBA, CEPEJ, Dragon Capital, CES
Інтелектуальна власність захист прав	Захист інтелектуальної власності	Показники, отримані в результаті Executive Opinion Survey.	Глобальний звіт про інформаційні технології за 2016 рік: Інновації в цифровій економіці за підтримки WEF
	Міжнародний індекс інтелектуальної власності GIPC 2020	Оцінює екосистему в кожній економіці за 50 унікальними показниками, які, на думку галузі, представляють економіки з найбільш ефективними системами ІВ.	Центр глобальної інноваційної політики Торгової палати США
Управління капіталом та обмеження ПІІ	Класифікація ризиків OECD Capital Controls	Методологія оцінки кредитного ризику країни та класифікації країн у зв'язку з домовленістю про мінімальні внески за офіційні експортні кредити. Ризик країни охоплює трансфертний та конвертований ризик (тобто ризик, за який уряд накладає контроль над капіталом або обміном валюти, що перешкоджає суб'єкту господарювання конвертувати місцеву валюту в іноземну валюту та / або переказувати кошти кредиторам, що знаходяться за межами країни), а також випадки форс-мажорних обставин (наприклад, війна, експропріація, революція, повені, землетруси).	ОЕСР
	Індекс управління капіталом	Враховує обмеження надходжень та відтоку за шістьма категоріями активів, таких як: власний капітал, облігації, грошовий ринок, колективні інвестиції, фінансовий кредит ПІІ.	Набір даних Фернандес та співавт. (МВФ)

Огляд усіх показників Стимулювання

Фактор	Показник	Методологія	Джерело
Двосторонні договори	Кількість ДІД	Кількість двосторонніх інвестиційних договорів (ДІД), укладених країною та діючих на даний момент	ЮНКТАД
	Кількість DTT	Кількість угод про уникнення подвійного оподаткування (DTT), укладених країною та діючих на даний момент	EY Tax Guides
	Кількість випадків ICSID	Кількість спірних справ, які подаються до Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних суперечок (ICSID). Представляються два типи справ, які розглядаються та які вирішені.	ICSID
Стимулювання інвестицій	Співробітники IPA	Загальна кількість людей, які працюють в агентстві з просування інвестицій (IPA), використовується як індикатор розміру та потужності агентства.	Веб-сайти ОЕСР, IPA
	Бюджет UkraineInvest	Бюджет українського IPA UkraineInvest	Державне казначейство України

7 Додатки

Додаток А: Законодавство

Міжнародні угоди

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21 березня 2014 року
2. [Двосторонні угоди про заохочення та взаємний захист інвестицій між Україною та іншими країнами](#) (Австрія, Азербайджан, Албанія, Аргентина, БЛЕС (Бельгійсько-Люксембурзький економічний союз), Болгарія, Боснія і Герцеговина, Бруней–Даруссалам, Білорусь, Вірменія, В'єтнам, Греція, Грузія, Данія, Естонія, Єгипет, Ізраїль, Індонезія, Ісламська Республіка Іран, Іспанія, Йорданія, Казахстан, Канада, Катар, Китай, Куба, Кувейт, Латвія, Литва, Ліван, Лівія, Марокко, Монголія, Нідерланди, Німеччина, Об'єднані Арабські Емірати, Об'єднані Королівство, Оман, Панама, Польща, Португалія, Північ Македонія, Республіка Корея, Республіка Молдова, Російська Федерація, Сан-Марино, Саудівська Аравія, Сербія, Сирійська Арабська Республіка, Словаччина, Словенія, Сполучені Штати Америки, Сінгапур, Таджикистан, Туреччина, Туркменістан, Угорщина, Узбекистан, Франція, Фінляндія, Хорватія, Чехія, Чилі, Швейцарія, Швеція, Японія)
3. [Угоди про уникнення подвійного оподаткування](#) (Австрія, Азербайджан, Алжир, Бельгія, Болгарія, Бразилія, Білорусь, Великобританія, Вірменія, В'єтнам, Греція, Грузія, Данія, Естонія, Єгипет, Ізраїль, Індонезія, Індія, Іран, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Йорданія, Казахстан, Канада, Китай, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Ліван, Лівія, Македонія, Малайзія, Мальта, Марокко, Мексика, Молдова, Монголія, Норвегія, Нідерланди, Німеччина, Об'єднані Арабські Емірати, Пакистан, Польща, Португалія, Південно-Африканська Республіка, Республіка Куба, Російська Федерація, Румунія, США Америка, Саудівська Аравія, Сирійська Арабська Республіка, Словаччина, Словенія, Сінгапур, Таджикистан, Таїланд, Туреччина, Туркменістан, Угорщина, Узбекистан, Франція, Фінляндія, Хорватія, Чехія, Швейцарія, Швеція, Югославія, Японія)
4. [Угоди про вільну торгівлю](#) (Європейський Союз, [Сполучене Королівство](#), [Грузія](#), [Ізраїль](#), [Македонія](#), [Чорногорія](#), [Канада](#), [ЄАВТ](#) (Швейцарія, Норвегія, Ісландія та Ліхтенштейн), [СНД](#), [Азербайджан](#), [Білорусь](#), [Вірменія](#), [Казахстан](#), [Киргизстан](#), [Молдова](#), [Таджикистан](#), [Туркменістан](#), [Узбекистан](#))
5. Угода про заохочення та захист інвестицій між Україною та Фондом міжнародного розвитку ОПЕК від 26 травня 2017 року
6. Генеральна угода з торгівлі послугами ("ГАТС") від 15 квітня 1994 року
7. [Двосторонні технічні угоди](#) (Австрія, Азербайджан, Болгарія, Білорусь, В'єтнам, Вірменія, Грузія, Єгипет, Ізраїль, Ісламська Республіка Іран, Італія, Йорданія, Казахстан, Киргизстан, Китай, Литва, Македонія, Молдова, Німеччина, Республіка Корея, Російська Федерація, Сирійська Арабська Республіка, Словаччина, Сполучені Штати Америки, Таджикистан, Туніс, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Франція, Чехія)
8. Угода про субсидії та компенсаційні заходи ("Угода СКЗ") від 15 квітня 1994 року

7 Додатки

Додаток А: Законодавство

Кодекси

1. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січня 2003 року
2. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 року
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010 року
4. Земельний кодекс України № 2768-III від 25 жовтня 2001 року
5. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10 грудня 1971 року
6. Митний кодекс України № 4495-VI від 13 березня 2012 року
7. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 8 липня 2010 року
8. Кодекс України з процедур банкрутства № 2597-VIII від 18 жовтня 2018 року
9. Кодекс України про надра № 132/94-ВР від 27 липня 1994 року

Загальні закони

1. Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань" № 755-IV від 15 травня 2003 року
2. Закон України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" № 2275-VIII від 6 лютого 2018 року
3. Закон України "Про акціонерні товариства" № 514-VI від 17 вересня 2009 року
4. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" № 3480-IV від 23 лютого 2006 року
5. Закон України "Про міжнародне приватне право" № 2709-IV від 23 червня 2005 року
6. Закон України "Про банки і банківську діяльність" № 2121-III від 7 грудня 2000 року
7. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" № 996-XIV від 16 липня 1999 року
8. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" № 361-IX від 6 грудня 2019 року
9. Закон України "Про валюту і валютні операції" № 2473-VIII від 21 червня 2018 року
10. Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності" № 222-VIII від 2 березня 2015 року
11. Закон України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" № 2806-IV від 6 вересня 2005 року
12. Закон України "Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності" № 3392-VI від 19 травня 2011 року
13. Закон України "Про оренду державного та комунального майна" № 157-IX від 3 жовтня 2019 року
14. Закон України "Про оренду землі" № 161-XIV від 6 жовтня 1998 року
15. Закон України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" № 2658-III від 12 липня 2001 року
16. Закон України "Про захист економічної конкуренції" № 2210-III від 11 січня 2001 року
17. Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" № 236/96-ВР від 7 червня 1996 року
18. Закон України "Про фінансову реструктуризацію" № 1414-VIII від 14 червня 2016 року
19. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення" № 552-IX від 31 березня 2020 року
20. Закон України "Про Митний тариф України" № 674-IX від 4 червня 2020 року
21. Закон України "Про загальну безпечність нехарчової продукції" № 2736-VI від 2 грудня 2010 року

7 Додатки

Додаток А: Законодавство

Загальні закони

22. Закон України "Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції" № 2735-VI від 2 грудня 2010 року
23. Закон України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" № 124-VIII від 15 січня 2015 року
24. Закон України "Про метрологію та метрологічну діяльність" № 1314-VII від 5 червня 2014 року
25. Закон України "Про стандартизацію" № 1315-VII від 5 червня 2014 року
26. Закон України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності" № 2407-III від 17 травня 2001 року
27. Закон України "Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції" № 3390-VI від 19 травня 2011 року
28. Закон України "Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи" № 78-IX від 12 вересня 2019 року
29. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб" № 116-IX від 19 вересня 2019 року
30. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб" № 115-IX від 19 вересня 2019 року
31. Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо реформування системи управління автомобільними дорогами загального користування" № 1764-VIII від 17 листопада 2016 року
32. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення" № 552-IX від 31 березня 2020 року
33. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" № 1402-VIII від 2 червня 2016 року
34. Закон України "Про внутрішній водний транспорт" № 1054-IX від 3 грудня 2020 року

Спеціальні закони щодо ПІІ

1. Закон України "Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні" № 1116-IX від 17 грудня 2020 року
2. Закон України "Про інвестиційну діяльність" № 1560-XII від 18 вересня 1991 року
3. Закон України "Про режим іноземного інвестування" № 93/96-ВР від 19 березня 1996 року
4. Закон України "Про захист іноземних інвестицій на Україні" № 1540а-XII від 10 вересня 1991 року
5. Закон України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць" № 5205-VI від 6 вересня 2012 року
6. Закон України "Про державно-приватне партнерство" № 2404-VI від 1 липня 2010 року
7. Закон України "Про концесію" № 155-IX від 3 жовтня 2019 року
8. Закон України "Про угоди про розподіл продукції" № 1039-XIV від 14 вересня 1999 року
9. Закон України "Про приватизацію державного і комунального майна" № 2269-VIII від 18 січня 2018 року
10. Закон України "Про індустріальні парки" № 5018-VI від 21 червня 2012 року

Стратегічні та політичні документи

1. План заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, затверджений Розпорядженням КМУ № 1413-р від 4 грудня 2019 року
2. План дій щодо підвищення позиції України в рейтингу Світового банку "Ведення бізнесу" ("Doing Business"), затверджений Розпорядженням КМУ № 1413-р від 4 грудня 2019 року

7 Додатки

Додаток А: Законодавство

Стратегічні та політичні документи

4. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року, затверджена Розпорядженням КМУ № 66-р від 24 січня 2020 року
5. Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, затверджена Постановою КМУ № 534 від 27 травня 2020 року
6. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена Постановою КМУ № 695 від 5 серпня 2020 року

Гармонізація із законодавством ЄС

1. Проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" щодо визнання Україною результатів робіт Європейського Союзу з оцінки відповідності продукції" № 3904 від 17 липня 2020 року
2. Проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" щодо визнання Україною результатів робіт Європейського Союзу з оцінки відповідності продукції" № 3904-1 від 4 серпня 2020 року
3. Проект Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань виконання Глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони" № 7473 від 29 грудня 2017 року
4. Розпорядження КМУ "Про схвалення Стратегії імплементації положень Директив Європейського Союзу у сфері послуг поштового зв'язку" № 104-р від 14 лютого 2018 року
5. Проект Закону "Про внесення змін до Закону України "Про поштовий зв'язок" № 3821 від 9 липня 2020 року
6. план заходів щодо синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав – членів Європейського Союзу, затверджений Розпорядженням КМУ № 1097-р від 27 грудня 2018 року
7. Проект Закону "Про залізничний транспорт України" № 1196 від 29 серпня 2019 року
8. Проект Закону "Про залізничний транспорт України" № 1196-1 від 6 вересня 2019 року

Проекти законів, пов'язані з Законом про "інвестиційну няню"

1. Проект Закону "Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти зі значними інвестиціями" № 3761 від 1 липня 2020 року
2. Проект Закону "Про внесення зміни до розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України" № 3762 від 1 липня 2020 року

Угода СОТ

1. План заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі, затверджений розпорядженням КМУ № 444-р від 19 червня 2019 року
2. Проект Постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до опису знака відповідності технічним регламентам" від 11 вересня 2020 року

7 Додатки

Додаток А: Законодавство

Інші

1. Постанова КМУ "Про затвердження Порядку продажу об'єктів великої приватизації державної власності" № 386 від 10 травня 2018 року
2. Постанова КМУ "Деякі питання організації здійснення державно–приватного партнерства" № 384 від 11 квітня 2011 року
3. Постанова КМУ "Про реалізацію експериментального проєкту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування" № 1043 від 4 грудня 2019 року
4. Постанова КМУ "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2020 року № 278" № 912 від 23 вересня 2020 року
5. Постанова КМУ "Про затвердження вимог щодо проведення контролю якості робіт з нового будівництва, реконструкції та капітального ремонту автомобільних доріг загального користування" № 1065 від 28 грудня 2016 року
7. Указ Президента України "Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг" № 647/2019 від 4 вересня 2019 року
8. Указ Президента України "Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності" № 299/2017 від 29 вересня 2017 року
9. Постанова Правління НБУ "Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті" № 5 від 2 січня 2019 року
10. Постанова Правління НБУ "Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів" № 6 від 2 січня 2019 року
11. Постанова Правління НБУ "Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції" № 8 від 2 січня 2019 року
12. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України "Про затвердження Зміни № 6 до національного класифікатора України ДК 003:2010" №1 542 від 26 жовтня 2017 року
13. Проєкт Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації проєктів на умовах державно-приватного партнерства" № 3655 від 15 червня 2020 року
14. Проєкт Закону "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо врегулювання бюджетних відносин під час реалізації договорів, укладених в рамках державно-приватного партнерства, у тому числі концесійних договорів" № 5090 від 17 лютого 2021 року
15. Проєкт Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення оподаткування інвесторів за угодами про розподіл продукції" № 3791 від 3 липня 2020 року
16. Проєкт Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустріальних парках" № 3724 від 23 червня 2020 року
17. Проєкт Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України, спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження інвестиційних стимулів в індустріальних парках" № 3725 від 23 червня 2020 року
18. Проєкт Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо лібералізації застосування реєстраторів розрахункових операцій фізичними особами – платниками єдиного податку" № 2645-д від 12 жовтня 2020 року

7 Додатки

Додаток А: Законодавство

Інші

19. Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ведення підприємницької діяльності е-резидентами в Україні" № 4240 від 20 жовтня 2020 року
20. Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо спрощення реєстрації новостворених суб'єктів платниками єдиного податку та податку на додану вартість)" № 4244 від 21 жовтня 2020 року
21. Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення спеціального податкового режиму" № 2615 від 18 грудня 2019 року
22. Проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пришвидшення і удосконалення процесу приватизації"
23. Проект Закону "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" № 4303 від 2 листопада 2020 року
24. Проект Закону "Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин" № 2194 від 1 жовтня 2019 року
25. Проект Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони" № 2195 від 1 жовтня 2019 року
26. Проект Закону "Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо створення та функціонування вільної економічної зони "Донбас")" № 1096 від 29 серпня 2019 року
27. Проект Закону "Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо створення та функціонування вільної економічної зони "Донбас")" № 1097 від 29 серпня 2019 року

ЕУ Європейський моніторинг інвестицій

Загальна інформація та методологія

Загальна інформація

Наша оцінка реалій ПІІ в Європі базується на ЕУ European Investment Monitor, власній базі даних ЕУ, створеній у співпраці з ОСО.

ЕУ ЕІМ є провідним постачальником інформації в Інтернеті, який відстежує внутрішні інвестиції по всій Європі. Цей флагманський інструмент ділової інформації є найдокладнішим джерелом даних про транскордонні інвестиційні проекти та тенденції у всій Європі. ЕУ ЕІМ часто використовується державними органами, організаціями приватного сектору та корпораціями, що прагнуть виявити суттєві тенденції у сфері зайнятості, промисловості, бізнесу та інвестицій.

База даних ЕУ ЕІМ фокусується на оголошеннях про інвестиції, кількості створених нових робочих місць і, якщо це можна ідентифікувати, пов'язаних капітальних інвестиціях. Проекти визначаються шляхом щоденного моніторингу понад 10 000 джерел новин.

Методологія

Ця база даних відстежує проекти ПІІ, які призвели до створення нових об'єктів та робочих місць. Виключаючи портфельні інвестиції (якщо вони не призводять до безпосереднього створення нових робочих місць) та злиття та поглинання (M&A), це показує реальність інвестицій у виробництво та послуги іноземними компаніями по всьому континенту. Більше того, база даних дозволяє порівняти потоки ПІІ та показники між європейськими країнами. Дані про ПІІ широко доступні.

З цієї причини база даних розглядає:

- ▶ Інвестиційні проекти від іноземних компаній (> 50% акцій)
- ▶ Фізичні проекти іноземних інвестицій по всій Європі (грінфілд і браунфілд), що ведуть до створення робочих місць
- ▶ Проекти з арбітражем місця розташування, тобто проекти, що не мають арбітражу місця розташування, такі як туризм, роздрібна торгівля, енергетика, гірничодобувна промисловість, фінансові інвестиції, виключаються з її сфери охоплення

Включення фізичних активів, таких як споруди та обладнання, дозволяє отримати цінну інформацію про те:

- ▶ Як здійснюються проекти ПІІ
- ▶ В яку діяльність інвестується
- ▶ Де розташовані проекти
- ▶ Хто виконує ці проекти

Інвестиції в компанію, як правило, включаються до даних ПІІ, якщо іноземний інвестор придбає більше 10% власного капіталу компанії та бере на себе роль в управлінні нею. ПІІ включає власний капітал, реінвестований прибуток та внутрішньофірмові позики.

Проекти збираються через ІРА як першоджерело. Більше того, використовуються інструменти моніторингу ЕУ та ОСО (постачальники послуг ЕІМ).

Підраховані проекти - це проекти ПІІ, які публічно оголошуються. Усі проекти перевіряються на основі даних із зовнішніх джерел.

7 Додатки

Застереження та обмеження

1. Аналіз не стосується і не призначався для вирішення будь-яких питань, окрім тих, що підпадають під узгоджений обсяг роботи. Аналіз включає перегляд законодавства настільки, наскільки це стосується ПІІ. За домовленістю, ми не коментуємо суттєві реформи, на проведення яких потрібно більше 5 років, і зосереджуємось на огляді швидких перемог.
2. Ми не надаємо жодних цілеспрямованих консультацій з питань оподаткування та не торкаємось детально потенційного впливу реформ та ініціатив на українську податкову систему.
3. Кожного разу, коли ми посилаємося на „закон”, „українське законодавство” чи „чинний закон” у цьому звіті, це посилання слід тлумачити широко і включати діючі українські закони та нормативні акти. Будь-які такі посилання зроблені на українське законодавство, яке діє на дату цього звіту.
4. Коментарі, які ми наводимо у звіті, базуються на ефективній українській правозастосовчій практиці. У цьому відношенні, будь ласка, зверніть увагу, що, як видається, українське законодавство включає (i) численні прогалини; (ii) неоднозначне формулювання; (iii) відсутність чіткості, конкретності та послідовності; (iv) часті зміни (іноді із зворотним ефектом) та (v) потенційні конфлікти з іншими законами та / або нормативними актами. Це може створити труднощі з тлумаченням та реалізацією та багато залишає на розсуд органів влади або судів. Слід зазначити, що судова та інша юридична практика (наприклад, рішення органів влади) з різних питань часто здається суперечливою та свавільною.
5. Українське законодавство дуже часто не має чіткості та містить суперечливі положення, що залишає багато на розсуд державних органів влади. Більше того, багато аспектів, що містяться в законах, не були належним чином (а в багатьох випадках і не були взагалі) доповнені відповідними нормами та інструкціями. З цих причин коментарі, що містяться в цьому документі, базуються на нашому тлумаченні українського законодавства та практиці його застосування на дату цього звіту. Однак ми не можемо виключати, що державні органи чи суди можуть дотримуватися тлумачення положень українського законодавства, яке може відрізнитися від викладеного в цьому документі.
6. Цей звіт не є юридичним чи податковим висновком і не повинен тлумачитися як такий. Наш аналіз не прив'язаний до органів влади, і ми не можемо запевнити, що органи влади не матимуть погляд на закони, відмінний від того, який ми виклали в цьому документі. Ми не несемо відповідальності за будь-які подібні тлумачення, а також не несемо відповідальності за що-небудь, що сталося або було доведено до нашої уваги після дати цього звіту. Ми також не несемо відповідальності за оновлення цього звіту у таких випадках.
7. Цей звіт підпорядковується правилам розкриття інформації, що містяться в нашому контракті на професійні послуги за проектом.

EY | Building a better working world

Дотримуючись своєї місії – удосконалюючи бізнес, змінювати світ на краще, – компанія EY сприяє створенню довгострокового корисного ефекту для клієнтів, співробітників і суспільства в цілому, а також допомагає зміцнювати довіру до ринків капіталу.

Багатопрофільні команди компанії EY представлені у більше ніж 150 країнах світу. Використовуючи дані й технології, ми забезпечуємо довіру до інформації, підтверджуючи її достовірність, а також допомагаємо клієнтам розширювати, трансформувати й успішно вести свою діяльність.

Фахівці компанії EY у галузі аудиту, консалтингу, права, стратегії, оподаткування і угод ставлять правильні запитання, які дозволяють знаходити нові відповіді на виклики сьогодення.

Назва EY відноситься до глобальної організації та може відноситися до однієї чи декількох компаній, що входять до складу Ernst & Young Global Limited, кожна з яких є окремою юридичною особою. Ernst & Young Global Limited – юридична особа, створена відповідно до законодавства Великої Британії, – є компанією, що обмежена відповідальністю її учасників, і не надає послуг клієнтам. Інформація про порядок збору та використання компанією EY персональних даних, а також про права, що мають фізичні особи відповідно до законодавства про захист персональних даних, доступна за посиланням ey.com/privacy. Більш детальна інформація представлена на нашому сайті: ey.com.

© 2021 ТОВ «Ернст енд Янг».
Усі права захищені.

ED None.

Інформація, що міститься в цій публікації, представлена у скороченій формі і призначена лише для загального ознайомлення, у зв'язку з чим вона не може розглядатися в якості повноцінної заміни докладного звіту про проведене дослідження й інших згаданих матеріалів та бути підставою для винесення професійного судження. Компанія EY не несе відповідальності за шкоду, заподіяну будь-яким особам у результаті дії або відмови від дії на підставі відомостей, що містяться в даній публікації. Із будь-яких конкретних питань слід звертатися до фахівця відповідного напрямку послуг.

ey.com/ua

